

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
AANBESTEDINGSLEIDRAAD - 90 VRAGEN					
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 1 (procedure en planning) - par. 1.3 (1)					
414	Beschrijven document, par. 1.3 en 3.3		AANB	Paragraaf 1.3 sub b) geeft aan: 'Het stellen van vragen vindt plaats via de berichtmodule van TenderNed. Hiervoor dient het format Appendix A -Vragenformulier te worden gebruikt.' Dit formulier is met het Beschrijvend Document gepubliceerd. Paragraaf 3.3 sub 3. geeft echter aan: Vragen kunnen worden ingediend door de aanbesteding in TenderNed toe te voegen aan 'Mijn aanbestedingen' en vervolgens op het dashboard te klikken op 'Vragen en antwoorden' en vervolgens 'Stel een vraag'. Dit suggereert dat dat beide manieren van vragen stellen zijn toegestaan. Kunt u dit bevestigen, ook met het oog op de tweede vragenronde?	Voor het stellen van vragen dient gebruik te worden gemaakt van de berichtmodule van TenderNed en dient het voorgeschreven vragenformulier/format te worden gehanteerd. De beschrijving in paragraaf 3.3 ziet op de praktische wijze waarop binnen TenderNed toegang wordt verkregen tot de vragenmodule. Dit betreft geen afzonderlijke alternatieve indieningswijze. Voor de tweede vragenronde geldt dezelfde werkwijze.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 1 (procedure en planning) - par. 1.5 (3)					
387	Artikel 1.5 Bijlage Wachtkame rovereenko mst Aanbestedin gsleidraad	55	AANB	Gelet op het feit dat de Opvolgende Raamovereenkomst gelijk is aan de originele Raamovereenkomst, rijst de vraag hoe wordt omgegaan met implementatie-, acceptatie- en planningsafspraken die (gedeeltelijk) zijn ingericht of gestart onder de eerste Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat bij het sluiten van de Opvolgende Overeenkomst: a) implementatieplanning, acceptatiefases en eventuele (fatale) termijnen opnieuw en in overleg met de opvolgende leverancier worden vastgesteld, en b) de opvolgende leverancier niet wordt gehouden aan plandata, acceptatiemomenten of verzuimscenario's die zijn gebaseerd op werkzaamheden, keuzes of vertragingen onder de eerste opdrachtnemer?	Opdrachtgever bevestigt dat bij een opvolgende overeenkomst implementatieplanning, fasering en termijnen opnieuw in overleg met de opvolgende leverancier worden vastgesteld. De opvolgende leverancier wordt niet zonder meer gehouden aan planningen of vertragingen die zijn ontstaan onder een eerdere opdrachtnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
413	Artikel 1.5 Bijlage Wachtkame rovereenko mst Aanbestedin gsleidraad	55	AANB	Gelet op het feit dat de Opvolgende Raamovereenkomst gelijk is aan de originele Raamovereenkomst, rijst de vraag hoe wordt omgegaan met implementatie-, acceptatie- en planningsafspraken die (gedeeltelijk) zijn ingericht of gestart onder de eerste Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat bij het sluiten van de Opvolgende Overeenkomst: a) implementatieplanning, acceptatiefases en eventuele (fatale) termijnen opnieuw en in overleg met de opvolgende leverancier worden vastgesteld, en b) de opvolgende leverancier niet wordt gehouden aan plandata, acceptatiemomenten of verzuimscenario's die zijn gebaseerd op werkzaamheden, keuzes of vertragingen onder de eerste opdrachtnemer? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Ja. Bij het sluiten van een opvolgende overeenkomst worden de implementatieplanning, acceptatiefases en daarmee samenhangende termijnen vastgesteld in overleg tussen Opdrachtgever en de opvolgende Opdrachtnemer. De opvolgende Opdrachtnemer kan niet worden gehouden aan plandata, acceptatiemomenten of verzuimscenario's die uitsluitend het gevolg zijn van werkzaamheden, keuzes of vertragingen van de voorgaande Opdrachtnemer. De uitgangspunten en verplichtingen uit de opvolgende overeenkomst blijven daarbij onverkort van toepassing.
568	Aanbestedin gsleidraad 1.5 Planning (indicatief)	11	AANB	In de planning is als uiterste datum voor het stellen van vragen in de tweede ronde dinsdag 15 september 2026 opgenomen. Anders dan bij de eerste vragenronde is hierbij geen tijdstip vermeld. Kunt u bevestigen tot welk tijdstip op 15 september 2026 vragen voor de tweede Nota van Inlichtingen kunnen worden ingediend?	Vragen voor de tweede Nota van Inlichtingen kunnen worden ingediend tot 14:00 uur op de betreffende datum.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2 (1)					
111	Aanbestedin gsleidraad SOC v1.0 – Hoofdstuk 2 Over de Opdracht – § 2.4.2.7 Architectuur en		ARCH	Kan de Aanbestedende dienst nader duiden wat onder 'eigenaarschap van data' wordt verstaan? Wordt hiermee uitsluitend juridisch eigenaarschap bedoeld, of ook technische zeggenschap, beheerrechten, encryptiesleutels, opslaglocatie en de mogelijkheid om data zelfstandig en volledig te exporteren?	Met eigenaarschap van data wordt in de aanbestedingsstukken in ieder geval bedoeld dat de beveiligingsdata, configuraties, use-cases, detectieregels, automatisering en documentatie van de Deelnemer blijven en volledig beschikbaar, exporteerbaar en overdraagbaar zijn. Daarnaast dient de dienstverlening binnen de infrastructuur en beheerdomeinen van de Deelnemer te worden ingericht

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	technische uitgangspunten/ § 2.4.2.8 Onderbouwing keuze voor Microsoft Defender en Sentinel – eigenaarschap en overdraagbaarheid van data en configuraties				en mogen geen technische of procedurele afhankelijkheden worden geïntroduceerd die overdracht belemmeren. De aanbestedingsstukken geven geen afzonderlijke definitie waarin eigenaarschap tevens expliciet wordt uitgewerkt als eigendom van encryptiesleutels of als een onbeperkt zelfstandig beheerrecht van alle onderliggende platformcomponenten. Een dergelijke nadere invulling wordt daarom niet toegevoegd.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.1 (3)					
258	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 2.1		INK	Ten behoeve van een reële prijsstelling, capaciteitsbepaling en implementatie-inschatting verzoeken wij de Aanbestedende Dienst om per deelnemende organisatie inzicht te verstrekken in de huidige omvang en complexiteit van de omgeving. Kan per Deelnemer ten minste worden aangegeven: - het aantal gebruikers; - het aantal endpoints; - het aantal servers; - het aantal aangesloten Microsoft Sentinel-workspaces; - de huidige omvang van de log-inname (bijvoorbeeld gemiddelde dagelijkse datavolumes of GB/dag); - het aantal momenteel aangesloten logbronnen (indien beschikbaar)? Indien deze informatie niet exact beschikbaar is, verzoekt Inschrijver dat Aanbestedende Dienst indicaties per Deelnemers definieert waar mee moet worden gerekend,	De Aanbestedende Dienst verstrekt geen gedetailleerde omgevingsdata per Deelnemer. Wel geldt: • Inschrijvers dienen uit te gaan van een heterogene overheidsomgeving • Nadere detaillering vindt plaats per Deelnemer in de Nadere overeenkomst

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				zodat Inschrijvers een proportionele en marktconforme aanbieding kunnen opstellen.	
259	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 2.1		INK	In de aanbestedingsstukken wordt Use Case Management aangemerkt als onderdeel van de Basis SOC-diensten. Tevens wordt aangegeven dat in het basistarief een jaarlijkse groei van het aantal use cases is inbegrepen en dat aanvullende inzet op basis van PxQ kan worden afgerekend. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken welke werkzaamheden ten aanzien van use case ontwikkeling, beheer, onderhoud, optimalisatie en lifecycle management geacht worden onderdeel uit te maken van het vaste maandbedrag van de Basis SOC-diensten en welke werkzaamheden als aanvullende dienstverlening mogen worden beschouwd?	Binnen het basistarief vallen: • beheer en optimalisatie van bestaande use cases • beperkte doorontwikkeling conform de jaarlijkse groeivoet Aanvullende ontwikkeling en substantiële uitbreidingen vallen onder PxQ.
473	Leidraad 2.1	14	ARCH	Graag ontvangen wij per deelnemende entiteit een (ingeschatte) mate van volwassenheid van huidige IT en - OT-monitoring aangeven, evenals welke tooling is geïmplementeerd.	Opdrachtgever verstrekt beschikbare high-level informatie over de huidige situatie (Zie Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0). Inschrijvers dienen uit te gaan van een heterogene beginsituatie en worden geacht hun dienstverlening hierop in te richten.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.2 (1)					
344	NIS2 Ondersteuning/ Aanbestedingsleidraad/ 2.2/ A.78, A.83-A.115	14. 29-35	CISO	NIS2 ondersteuning Referentie: [Compliance] Wordt van de toekomstige opdrachtnemer verwacht dat deze ondersteuning biedt bij NIS2-gerelateerde rapportage en complianceactiviteiten?	Ja. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze de Deelnemers ondersteunt bij CBW-gerelateerde activiteiten, voor zover dit past binnen de scope van de SOC-dienstverlening. Dit betreft onder meer: • het leveren van input voor rapportages; • het signaleren van relevante incidenten en risico's; • het ondersteunen bij audit- en compliancevraagstukken vanuit securityperspectief. De eindverantwoordelijkheid voor compliance en formele rapportages ligt te allen tijde bij de Deelnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.4 (4)					
260	Aanbestedingsleidraad SOC, par 2.4		PM	In paragraaf 2.4 wordt aangegeven dat Deelnemers gefaseerd aansluiten op de SOC-dienstverlening en dat ter ondersteuning hiervan een implementatiekalender wordt opgesteld, waarin inzicht wordt gegeven in de fasering, planning en betrokken Deelnemers. Kan de Aanbestedende Dienst deze implementatiekalender, of een indicatieve versie daarvan, beschikbaar stellen? Deze informatie is voor Inschrijvers van belang om een realistische inschatting te kunnen maken van de benodigde capaciteit, resourceplanning, onboardinginspanning en implementatievolgorde gedurende de initiële contractperiode.	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4 en 2.4.2.4. Hierin is bepaald dat de implementatie gefaseerd per Deelnemer plaatsvindt en dat Deelnemers zelf het moment van onboarding bepalen binnen de aansluitperiode. Er wordt op dit moment geen gedetailleerde implementatiekalender verstrekt. De Deelnemers zijn momenteel bezig met de voorbereidende werkzaamheden om gebruik te kunnen maken van de SOC-dienstverlening. Eind 2026 zal de implementatiekalender beschikbaar zijn. Volgens de huidige inzichten zal de implementatie bij de Deelnemers maximaal 2 kalenderjaren duren.
552	Aanbestedingsleidraad, par 2.4 en document "02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0"	15	AANB	Op pagina 15 wordt expliciet benoemd dat de opvolging van incidenten nadrukkelijk belegd blijft bij de individuele Deelnemers. In document "02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestaties – Diensten v1.0" par. 3.2.2, pagina 24 wordt onder andere mandaatniveau 3 benoemd, waarin wel de situatie wordt geschetst dat de Opdrachtnemer op basis van vooraf gedefinieerde afspraken kan en mag ingrijpen door middel van responsacties. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken wat de uiteindelijke verwachting is en of het aanbieden van (eerste) responsacties wordt gewaardeerd en/of mee wordt geteld in de beoordeling?	De opvolging van incidenten blijft primair de verantwoordelijkheid van de Deelnemer. Tegelijkertijd kan Opdrachtnemer, afhankelijk van het overeengekomen mandaatniveau per Deelnemer, (geautomatiseerde) responsmaatregelen uitvoeren. Mandaatniveau 3 betreft een optioneel en expliciet overeen te komen niveau per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst. Het aanbieden van dergelijke responsmogelijkheden wordt gezien als onderdeel van een volwassen dienstverlening, maar vormt geen verplicht onderdeel van de Basisdienst en wordt als zodanig beoordeeld binnen de relevante kwaliteitscriteria.
557	Aanbestedingsleidraad, par 2.4 en document "02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0" en document		PM	Op pagina 15 van de Aanbestedingsleidraad par 2.4 wordt expliciet benoemd dat de opvolging van incidenten nadrukkelijk belegd blijft bij de individuele Deelnemers. In document "02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestaties – Diensten v1.0" par. 3.2.2, pagina 24 wordt onder andere mandaatniveau 3 benoemd, waarin wel de situatie wordt geschetst dat de Opdrachtnemer op basis van vooraf gedefinieerde afspraken kan en mag ingrijpen door middel van responsacties. Tenslotte wordt in document "02b – Bijlage 2b – Spec vd Prestatie – Architectuur v1.0" in par. 2.3 (blz. 6) in het tweede diagram de responsactie geplaatst	Opdrachtgever verduidelijkt dat de primaire verantwoordelijkheid voor opvolging en besluitvorming bij incidenten bij de Deelnemer blijft liggen. De Opdrachtnemer levert binnen de Basis SOC-dienst: • detectie, analyse en triage; • advies over responsmaatregelen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	"02b – Bijlage 2b – Spec vd Prestatie – Architectuur v1.0" par. 2.3			bij het mogelijk nog in te richten sectorale SOC/CERT vanuit IPO/BIJ12. Mag Opdrachtnemer ervan uitgaan dat responsacties niet tot de scope van gevraagde diensten behoren voor het SOC van de Opdrachtnemer?	Het uitvoeren van responsacties door Opdrachtnemer is alleen toegestaan indien en voor zover vooraf expliciet overeengekomen per Deelnemer (mandaatniveau). De aanbestedende dienst verduidelijkt dat de prestaties van Opdrachtnemer worden beoordeeld binnen de invloedssfeer van Opdrachtnemer. Bij mandaatniveaus waarbij de uitvoering bij de Deelnemer ligt, wordt Opdrachtnemer beoordeeld op tijdige signalering, advisering en overdracht.
563	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4	16	ARCH	Kunt u bevestigen dat de positionering van Microsoft Sentinel als centraal SIEM/SOAR-platform ruimte laat voor aanvullende, gespecialiseerde detectieplatformen om een betere detectie te kunnen bieden conform het gevraagde, mits deze platformen aantoonbaar integreren met Sentinel en passen binnen de uitgangspunten voor dataeigenaarschap, interoperabiliteit en overdraagbaarheid?	Ja. Microsoft Sentinel en het bredere Microsoft security-ecosysteem vormen het uitgangspunt voor de SOC-dienstverlening. Aanvullende, gespecialiseerde tooling adviseren is toegestaan, mits deze aantoonbaar integreert met Microsoft Sentinel en voldoet aan de gestelde eisen ten aanzien van data-eigenaarschap, interoperabiliteit, overdraagbaarheid en het voorkomen van vendor lock-in.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.4.1 (1)					
24	Aanbestedingsleidraad 2.4.1 – Centrale regie en samenwerking	17	PM	Kan Opdrachtgever bevestigen hoe van Opdrachtnemer wordt verwacht sectorbrede synergie, correlatie en informatie-uitwisseling te realiseren bij een cyberdreiging die meerdere Deelnemers raakt, terwijl securitydata en detectie primair binnen de afzonderlijke SIEM-omgevingen van de Deelnemers blijven? Kan tevens worden bevestigd dat Opdrachtnemer niet wordt afgerekend op het ontbreken van sectorbrede correlatie of informatie-uitwisseling indien de daarvoor noodzakelijke gegevensdeling niet is toegestaan, niet beschikbaar wordt gesteld of hiervoor geen voorafgaand schriftelijk akkoord van de betreffende Deelnemer(s) is verkregen?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4.1 en Bijlage 2a/2b. De SOC-dienstverlening is ingericht per Deelnemer, waarbij data primair binnen de eigen SIEM-omgeving blijft. Afstemming en kennisdeling over de dienstverlening vinden plaats binnen de governance-structuur en op basis van de mogelijkheden en kaders per Deelnemer. Opdrachtnemer wordt beoordeeld op de uitvoering van de dienstverlening binnen de beschikbare kaders. Zie bijlage 2a - Spec. van de Prestatie - Diensten, pag. 27, A.68. De SOC-dienstverlening is ingericht per Deelnemer, waarbij data primair binnen de eigen SIEM-omgeving blijft. Afstemming en kennisdeling vinden plaats binnen de governance-structuur en op basis van de mogelijkheden en kaders per Deelnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					De Opdrachtnemer wordt gevraagd om een real-time coördinerende operationele rol bij gedeelde beveiligingsincidenten te leveren, waarbij een incident of dreiging bij de één fungeert als waarschuwing voor de ander. De Aanbestedende dienst verwacht dat de Opdrachtnemer met een voorstel komt met de manier waarop zij deze dienst vormgeven én de voorwaarden om dit te kunnen realiseren. De voorwaarden voor sectorbrede correlatie of uitwisseling zullen worden bepaald en afgesproken met de Deelnemers in onderliggende overeenkomsten. Het adviseren over dergelijke afspraken wordt gezien als de rol van de Opdrachtnemer.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.4.2 (17)					
14	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.4 jo. par. 2.5.4	19, 23	INK	Kunt u een indicatieve implementatiekalender delen, althans een indicatie geven van (i) het verwachte aantal Deelnemers dat in het eerste en tweede contractjaar aansluit, (ii) de verwachte spreiding in afgenomen servicetijden (kantooruren / verruimd / 24/7), en (iii) welke Deelnemers naar verwachting OT-monitoring zullen afnemen? Dit ten behoeve van een realistische en vergelijkbare prijsstelling.	De Aanbestedende dienst verstrekt geen nadere indicaties of prognoses ten aanzien van aantallen Deelnemers, spreiding in servicetijden of afname van OT-monitoring. Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4 en 2.5. Hieruit volgt dat de afname per Deelnemer varieert en afhankelijk is van onder meer behoefte, prioriteiten en volwassenheid, en dat geen afnameverplichting geldt. De implementatiekalender wordt na gunning opgesteld en afgestemd met de Deelnemers.
78	Aanbestedingsleidraad par. 2.4.2.7 en 2.4.2.8 + Bijlage 2b par. 2.5 en 2.4	6-7	AANB	Microsoft Sentinel > In de Aanbestedingsleidraad (paragraaf 2.4.2.7 en 2.4.2.8) en Bijlage 2b (paragraaf 2.5 en 2.4) wordt Microsoft Sentinel als centrale SIEM-oplossing en als richtinggevend platform voor de SIEM-SOC-dienstverlening gepositioneerd. Kan Opdrachtgever, met inachtneming van de eisen van gelijke toegang, proportionaliteit en het voorkomen van ongerechtvaardigde mededingingsbelemmeringen (artikelen 1.8, 1.10, 2.75 en 2.76 Aanbestedingswet 2012), concreet en objectief onderbouwen: waarom Microsoft Sentinel als verplichte	De aanname dat Microsoft Sentinel als verplichte en exclusieve technologie is voorgeschreven, is niet juist. De aanbestedingsstukken positioneren Microsoft Sentinel als de huidige, richtinggevende SIEM-oplossing, mede vanwege het bestaande gebruik van Microsoft-technologie en beschikbare Microsoft E5-licenties. Bijlage 2b, paragraaf 2.5, bepaalt dat de Opdrachtnemer gebruikmaakt van de SIEM-omgeving van de Deelnemer als primaire monitoringomgeving. De architectuur is

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				technologie is voorgeschreven; welke specifieke technische afhankelijkheden of compatibiliteitsvereisten dit noodzakelijk maken; en waarom een functioneel gelijkwaardige SIEM-oplossing niet kan voldoen? Indien Opdrachtgever deze noodzaak niet kan aantonen, is zij dan bereid de eis functioneel te formuleren en gelijkwaardige SIEM-oplossingen toe te staan?	gedistribueerd en gebaseerd op open en breed geaccepteerde standaarden. De keuze voor Microsoft Sentinel wordt bovendien uitdrukkelijk niet als permanent of exclusief beschouwd. De aanbestedingsstukken voorzien in herijking van de SIEM/SOAR-keuze bij substantiële wijzigingen van het IT-landschap en noemen daarbij onder meer functionele geschiktheid, integratie, TCO, digitale autonomie en overdraagbaarheid als beoordelingscriteria. Er is derhalve geen afzonderlijke wijziging van de aanbestedingsstukken nodig om "gelijkwaardige SIEM-oplossingen" toe te staan. De eis ziet op aansluiting op de SIEM-omgeving van de betreffende Deelnemer en niet op het exclusief voorschrijven van Microsoft Sentinel als technologie. Zie tevens het antwoord op vraag 1 van deze Nota van inlichtingen.
110	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0 Paragraaf: 2.4.2.6 OT 02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0.pdf Paragraaf: 2.1 Scope, doel en uitgangspunten & 2.6 Databronnen – Security Tooling		OT	Kunt u inzicht geven in de huidige OT-securityarchitectuur en de reeds aanwezige OT-securityvoorzieningen waarop de opdrachtnemer dient aan te sluiten? Wij verzoeken hierbij specifiek aan te geven welke OT-monitoring-, NDR-, logging-, sensor- en/of SIEM-componenten reeds aanwezig zijn, welke leveranciers hierbij betrokken zijn en welke onderdelen vervangen, overgenomen of geïntegreerd dienen te worden.	Zie bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. De aanbestedingsstukken bevatten geen volledig, per Deelnemer uitgewerkt overzicht van de bestaande OT-securityarchitectuur, gebruikte leveranciers en aanwezige OT-monitoring-, NDR-, logging- en sensorcomponenten. Wel is bepaald dat OT-monitoring gefaseerd en op basis van behoefte wordt ingericht. Daarbij wordt primair gestart met monitoring via sensoren. Provincie Flevoland fungeert als eerste implementerende Deelnemer en heeft reeds een initiële OT-detectie ingericht voor een beperkt aantal objecten. Deze inrichting wordt bij aanvang overgedragen aan de Opdrachtnemer en geïntegreerd in de SOC-dienstverlening. De Opdrachtnemer dient daarnaast in staat te zijn OT-bronnen gefaseerd te onboarden en detecties aan te passen aan OT-systemen en -protocollen. De aanbestedingsstukken schrijven geen specifieke OT-leverancier of NDR-/sensortechnologie voor. Voor sensoren geldt dat Deelnemers deze in beginsel zelf aanschaffen; indien een Deelnemer ervoor kiest sensoren via de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Opdrachtnemer af te nemen, kan dit als Speciaal Product en/of Speciale Dienst plaatsvinden.
131	Aanbestedingsleidraad, hoofdstuk 2.4.2.8 en Bijlage 2b, hoofdstuk 2.6 Databronnen Security Tooling	20 en 7	ARCH	Hoofdstuk 2.4.2.8 stelt dat moet worden voorkomen dat overlappende functionaliteit wordt ingekocht. Kunt u aangeven of Opdrachtnemer aanvullende, niet-Microsoft detectiecomponenten mag voorstellen indien deze aantoonbare meerwaarde bieden in detectiedekking, en hoe dit zich verhoudt tot het uitgangspunt van maximale benutting van reeds beschikbare licenties?	Ja. De Aanbestedende Dienst sluit aanvullende voorzieningen niet uit. Uitgangspunt is wel dat bestaande functionaliteiten en reeds beschikbare licenties, waaronder Microsoft E5, maximaal worden benut en dat het inkopen van overlappende functionaliteit zoveel mogelijk wordt voorkomen. Aanvullende detectiecomponenten kunnen worden toegepast indien deze aantoonbaar een relevante aanvullende waarde bieden, bijvoorbeeld doordat zij voorzien in detectiedekking of functionaliteit die niet doelmatig of effectief met de reeds beschikbare voorzieningen kan worden gerealiseerd. De noodzaak en meerwaarde dienen door Opdrachtnemer te worden onderbouwd. De keuze voor Microsoft Defender en Sentinel is volgens de stukken gebaseerd op doelmatigheid en proportionaliteit en op het voorkomen van onnodige complexiteit, beheerslast en kosten. Tegelijkertijd worden open standaarden, interoperabiliteit en een toekomstbestendige architectuur als uitgangspunt gehanteerd.
138	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.2 en 2.4.2.6 / Bijlage 2a / Bijlage 2c, par. 3.1 en 3.3	18-20	INK	Paragraaf 3.1 en 3.3 van Bijlage 2c behandelen OT als een optionele uitbreiding op de Basis SOC-diensten voor IT, waarvoor aanvullende eenmalige en vaste kosten gelden. Bijlage 2a beschrijft verschillende onderdelen van de Basis SOC-diensten voor zowel IT als OT. Kan Opdrachtgever bevestigen dat verplichtingen uit Bijlage 2a die betrekking hebben op OT uitsluitend van toepassing zijn indien de betreffende Deelnemer OT-dienstverlening afzonderlijk afneemt en de daarvoor in Bijlage 3 opgenomen vergoedingen verschuldigd is?	Ja. OT is binnen deze aanbesteding een optionele uitbreiding op de Basis SOC-dienstverlening voor IT. OT-omgevingen worden niet geacht onderdeel te zijn van de Basis SOC-diensten voor IT. Indien een Deelnemer kiest voor aansluiting van OT-omgevingen, worden de OT-diensten als aanvullende scope afgenomen. Hiervoor gelden de in de Tarieflijst opgenomen eenmalige en vaste OT-vergoedingen. De betreffende OT-eisen zijn van toepassing op de aldus overeengekomen OT-dienstverlening.
139	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.1 en 2.4.2.2	17-18	PM	De Aanbestedingsleidraad onderscheidt een basistarief voor dienstverlening tijdens kantooruren en aanvullende tarieven voor avondopenstelling en 24/7 dienstverlening. Bijlage 2a verlangt daarnaast op onderdelen 24/7 beschikbaarheid voor triage, incidentcoördinatie en CSIRT-activatie.	Ja, met uitzondering van de specifiek in de aanbestedingsstukken opgenomen 24/7-beschikbaarheidsverplichtingen. De Basisdienst Monitoring & Detectie kent continue geautomatiseerde detectie, correlatie en alarmering. Deze

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	en Figuur 1 / Bijlage 2a			Kan Opdrachtgever bevestigen dat uitsluitend geautomatiseerde monitoring, detectie, correlatie en alerting standaard 24/7 plaatsvinden en dat menselijke triage, incidentrespons, incidentcoördinatie en CSIRT-ondersteuning buiten kantooruren uitsluitend worden geleverd indien de betreffende Deelnemer de daarvoor geldende verruimde servicetijden of 24/7 dienstverlening afneemt?	processen functioneren 24/7, onafhankelijk van het Service window. Het Service window is van toepassing op activiteiten die menselijke tussenkomst vereisen. Voor menselijke dienstverlening geldt het overeengekomen Service window. Dit wordt ook bevestigd in het SLA-overzicht, waarin voor Eventmanagement een beschikbaarheid van 24/7 of conform het overeengekomen Service window is opgenomen. Voor CSIRT-activaties geldt echter een specifieke uitzondering: vanaf het moment dat de eerste Deelnemer 24/7-dienstverlening afneemt, moet een aangewezen incidentcoördinator inclusief achterwacht 24/7 beschikbaar zijn voor CSIRT-activaties. Daarmee geldt in hoofdlijnen: • geautomatiseerde monitoring/detectie/alerting: 24/7/365; • menselijke werkzaamheden: conform het overeengekomen Service window; • CSIRT-activatie: de specifiek daarvoor opgenomen 24/7-verplichtingen zijn van toepassing zodra de eerste Deelnemer 24/7-dienstverlening afneemt; • OT: alleen indien de betreffende Deelnemer de OT-uitbreiding heeft afgenomen.
140	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.8 / Bijlage 2b / Bijlage 2c, par. 3.1 en 3.9	20-21	AANB	Paragraaf 2.4.2.8 houdt de mogelijkheid open dat de SIEM/SOAR-inrichting gedurende de looptijd wordt aangepast of vervangen. De Prestatie en de tarieven zijn gebaseerd op de architectuur van Bijlage 2b, waaronder Microsoft Sentinel en een Lighthouse-constructie. Kan Opdrachtgever bevestigen dat een vervanging of materiële wijziging van het SIEM- of SOAR-platform geldt als een wijziging van de Prestatie en uitsluitend wordt uitgevoerd nadat Partijen schriftelijk overeenstemming hebben bereikt over de gevolgen voor de scope, migratie, personele inzet, licentie- en beheerkosten, planning, Service levels en Vergoeding?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat een vervanging of materiële wijziging van het SIEM- en/of SOAR-platform kwalificeert als een wijziging van de Prestatie. In een dergelijk geval treden Deelnemer en Opdrachtnemer tijdig in overleg over de gevolgen voor onder meer scope, migratie, planning, personele inzet, service levels en Vergoeding. Partijen treden in dat geval vooraf in overleg over de gevolgen voor onder meer scope, migratie, planning, personele inzet, service levels en Vergoeding. Op basis daarvan zal worden bepaald of sprake is van een wezenlijke wijziging en de gevolgen daarvan. Niet kan worden uitgesloten dat een dergelijke wijziging leidt tot een

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					voortijdige beëindiging of uitfasering van de Raamovereenkomst en Nadere Overeenkomsten.
249	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 2.4.2.1		PM	SOC-monitoring is te allen tijde een 24x7 dienst, aangezien incidenten de klok rond plaatsvinden en geanalyseerd moeten worden. In paragraaf 2.4.2.1 wordt aangegeven dat de Basis SOC-diensten bestaan uit onder meer Security Monitoring en Incident Response. Security monitoring betreft naar haar aard een continue activiteit, waarbij beveiligingsincidenten zich op ieder moment kunnen voordoen. Tegelijkertijd vermeldt paragraaf 2.4.2.1 dat aanvullende tarieven van toepassing zijn voor uitbreiding naar 24/7 dienstverlening. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken hoe deze uitgangspunten zich tot elkaar verhouden? 1. Begrijpen wij correct dat uitsluitend een 24x7 dienstverlening passend is voor de gevraagde SOC-monitoring en incidentafhandeling? 2. Indien dienstverlening buiten kantooruren optioneel is, kan de Aanbestedende Dienst toelichten op welke wijze verwacht wordt dat een Critical/P1-beveiligingsincident dat buiten het overeengekomen servicevenster wordt gedetecteerd, wordt opgevolgd en welke SLA- en verantwoordelijkheidsverdeling daarbij van toepassing is?	- Ad 1: Voor Security Monitoring en Incident Response geldt dat deze in de basis zijn ingericht op continue dienstverlening. - Ad 2: De invulling van IR betreft de verantwoordelijkheid en is de keuze van de individuele Deelnemer. Het staat de Opdrachtnemer vrij hierin te adviseren bij de inrichting. De exacte invulling en afspraken volgt uit de Nadere Overeenkomst. Eventuele uitbreiding naar volledige 24/7 bezetting kan impact hebben op tarieven en wordt via de tarieflijst ingericht.
253	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 2.4.2.7		ARCH	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de eis dat de SIEM-omgeving van de Deelnemer centraal staat, niet uitsluit dat ondersteunende SOC-componenten, zoals SOAR-functionaliteit, binnen de beveiligde beheeromgeving van Opdrachtnemer mogen worden ondergebracht, mits de functionaliteit volledig integreert met de SIEM-omgeving van de Deelnemer en aan alle eisen ten aanzien van eigenaarschap, exporteerbaarheid en overdraagbaarheid wordt voldaan?	De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat iedere automatisering technisch uitsluitend binnen de omgeving van de Deelnemer moet worden uitgevoerd. Wel geldt als uitgangspunt dat oplossingen binnen de infrastructuur en beheerdomeinen van de Deelnemer worden geïmplementeerd en dat configuraties en automatisering overdraagbaar zijn. Indien een uitzondering voor uitvoering buiten de omgeving van de Deelnemer vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen, moet de betreffende orkestratielogica volledig beschikbaar, gedocumenteerd, exporteerbaar en overdraagbaar zijn, zodat de dienstverlening zonder verlies van functionaliteit kan worden overgenomen. Een uitsluitend

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					door de Opdrachtnemer beheerde, niet-overdraagbare implementatie voldoet niet aan dit uitgangspunt.
332	Bring Your Own License-model/ Aanbestedingsleidraad/ 2.4.2.8	20-21	INK	Bring Your Own License-model Referentie: [Prijmodel] Mag worden uitgegaan van een model waarbij deelnemende organisaties zelf verantwoordelijk zijn voor benodigde Microsoft-licenties?	Ja. Uitgangspunt is dat Deelnemers zelf verantwoordelijk zijn voor benodigde licenties (zoals Microsoft Sentinel/Defender), tenzij in een Nadere Overeenkomst anders wordt overeengekomen.
335	OT-monitoring scope/ Aanbestedingsleidraad/ 2.4.2.6	20	OT	OT-monitoring scope Referentie: [PvE - OT] Kan opdrachtgever aangeven hoeveel deelnemende organisaties beschikken over OT/ICS-omgevingen die gedurende de contractduur naar verwachting zullen worden aangesloten?	Met uitzondering van IPO/BIJ12 hebben alle Deelnemers OT/ICS-omgevingen. Exacte aantallen en aansluiting zijn nog niet vastgesteld en kunnen gedurende de looptijd wijzigen. OT-dienstverlening is optioneel.
341	Use-case ontwikkeling / Aanbestedingsleidraad/ 2.4.2.7	20	ARCH	Migratie bestaand SIEM Referentie: [Transitie] Kan opdrachtgever toelichten welke bestaande SIEM-oplossingen momenteel worden gebruikt?	Binnen de huidige situatie maken (een deel van) de Deelnemers gebruik van bestaande SIEM-oplossingen, waaronder in ieder geval Splunk-implementaties. De beoogde doelarchitectuur is gebaseerd op Microsoft Sentinel. De mate waarin sprake is van bestaande SIEM-implementaties verschilt per Deelnemer. Inschrijvers dienen hiermee rekening te houden en uit te gaan van een gefaseerde migratie, waarbij de exacte uitgangssituatie per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst wordt gespecificeerd.
348	Europese Digitale Autonomie/ Aanbestedingsleidraad/ 2.4.2.8/ B1	20-21	CISO	Europese digitale autonomie Referentie: [Architectuur / Security]	Digitale autonomie wordt niet als afzonderlijk gunningscriterium beoordeeld. Wel dienen inschrijvingen te voldoen aan de gestelde architectuur-, security- en compliance-eisen, waaronder eisen ten aanzien van datalokatie, open standaarden en vendor lock-in mitigatie. Oplossingen die hier aantoonbaar beter invulling aan geven,

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Wordt in de beoordeling rekening gehouden met de mate waarin aangeboden technologieën bijdragen aan Europese digitale autonomie en soevereiniteit?	kunnen indirect positief bijdragen binnen de bestaande beoordelingscriteria.
349	Integrale IT- en OT-beveiliging/ Aanbestedin gsleidraad/ 2.4.2	17-20	AANB	Integrale IT- en OT-beveiliging Referentie: [Programma van Eisen] Kan opdrachtgever bevestigen dat een geïntegreerde aanpak waarin IT-, OT-, threat-intelligence- en incidentresponse-capaciteiten binnen één dienstverlening worden aangeboden, positief wordt gewaardeerd ten opzichte van een gefragmenteerde aanpak?	De Aanbestedende Dienst vraagt om een samenhangende dienstverlening conform het Programma van Eisen. Inschrijvingen worden beoordeeld op de mate waarin zij invulling geven aan de gevraagde dienstverlening en de onderlinge samenhang daarvan. Er wordt geen expliciete voorkeur uitgesproken voor een volledig geïntegreerd model boven een modulaire invulling, mits aan alle eisen wordt voldaan en de samenhang en effectiviteit aantoonbaar zijn geborgd.
467	Beschrijven d document 2.4.2.6	20	OT	Welke Deelnemers nemen bij aanvang OT-monitoring af, en wat is de omvang en documentatiestatus van de bestaande OT-detectie bij provincie Flevoland die bij aanvang wordt overgedragen?	Flevoland, de rest wordt risico gebaseerd ingepland
564	Aanbestedin gsleidraad, par. 2.4.2	17	IT	Welke verwachtingen heeft de Aanbestedende dienst ten aanzien van detectie in versleuteld netwerkverkeer wanneer decryptie niet wenselijk, niet toegestaan of technisch niet mogelijk is?	Waar decryptie niet mogelijk of niet standaard toegepast is, wordt detectie gebaseerd op metadata- en gedragsanalyse: netwerkflow-analyse, TLS-fingerprinting (bijvoorbeeld JA3/JA3S), DNS-analyse en endpoint-gebaseerde detectie (EDR) die zicht heeft op gedrag vóór encryptie op het endpoint zelf. In specifieke, vooraf met de Deelnemer afgestemde gevallen kan SSL/TLS-decryptie (break-and-inspect) worden toegepast, mits de Deelnemer hiervoor expliciet toestemming heeft gegeven en dit in overeenstemming is met geldende wet- en regelgeving. De haalbaarheid van visibility-gerelateerde SLA's wordt op deze uitgangspunten afgestemd.
565	Aanbestedin gsleidraad, par. 2.4.2.6	20	OT	Zijn er per Deelnemer bekende OT-omgevingen, protocollen, segmentatie- of beschikbaarheidseisen die van invloed zijn op de gekozen monitoringsaanpak en fasering? Zo ja, welke?	Opdrachtgever verstrekt geen gedetailleerde, uniforme overzichten per Deelnemer ten aanzien van OT-omgevingen, protocollen, segmentatie of beschikbaarheidseisen. Zie ook de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					De SOC-dienstverlening is gebaseerd op een risico-gebaseerde aanpak, waarbij de aard, omvang en inrichting van OT-monitoring per Deelnemer wordt bepaald op basis van een gezamenlijke analyse van risico's, kriticititeit en volwassenheid van de betreffende OT-omgeving. OT-omgevingen verschillen per Deelnemer in omvang, complexiteit en mate van volwassenheid. Om die reden vindt nadere uitwerking en detaillering plaats per Deelnemer in het kader van de Nadere Overeenkomst en de implementatiefase. Inschrijvers dienen in hun aanbieding uit te gaan van een generieke, schaalbare en adaptieve aanpak die geschikt is om deze variatie te accommoderen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.5 (2)					
80	Aanbestedingsleidraad par. 2.5 en 2.4.2 + Bijlage 2a par. 3.1 en 4.1 + Bijlage 2b par. 2.6 en 2.7	7-8 (Bijlage 2b) / 10-11 (Bijlage 2a)	INK	Scope verduidelijking (IT en OT) > In de Aanbestedingsleidraad (paragraaf 2.5 en 2.4.2) en Bijlage 2a (paragraaf 3.1 en 4.1) en Bijlage 2b (paragraaf 2.6 en 2.7) wordt de scope van de SOC-dienstverlening op hoofdlijnen beschreven, met onderscheid tussen IT- en OT-omgevingen. Kan Opdrachtgever, ten behoeve van een correcte scopebepaling, capaciteitsinschatting en prijsstelling, de actuele en verwachte omvang van de dienstverlening nader specificeren, waarbij expliciet onderscheid wordt gemaakt tussen IT en OT? Daarbij verzoekt Inschrijver om inzicht in: het aantal gebruikers, identiteiten, endpoints, mobiele apparaten, werkplekken, servers, virtuele machines, Azure-resources, subscriptions, tenants, workloads, netwerkcomponenten, firewalls, locaties en applicaties (IT); het aantal en type OT-objecten (verkeersregelininstallaties, bruggen, sluizen, gemalen e.d.), OT-protocollen en OT-databronnen; het aantal logbronnen, gemiddeld en maximaal ingestvolume (GB/dag en events per seconde), retentieperioden, bestaande en gewenste use-cases, analytics rules, automatiseringen, meldingen en incidenten	De aanbestedingsstukken bevatten geen volledige, actuele of prognostische inventarisatie per Deelnemer van de gevraagde aantallen, volumes en groeipercentages. Deze informatie wordt daarom niet aanvullend verstrekt. De omvang en scope van de dienstverlening worden per Deelnemer nader vastgesteld in de Nadere Overeenkomst. Daarin worden onder meer de omvang en scope van de dienstverlening, de initiële set use cases en de servicetijden vastgelegd. Tijdens de intake worden vervolgens onder meer de te monitoren IT- en OT-assets, de bestaande infrastructuur en logging- en detectiemogelijkheden geïnventariseerd. Voor de databronnen geldt dat Bijlage 2b, paragrafen 2.6 en 2.7, onder meer beveiligingsoplossingen, netwerk- en firewalloplossingen, applicaties, databases, besturingssystemen, endpoints, cloudomgevingen en OT-/IoT-omgevingen noemt. De Opdrachtnemer sluit de databronnen gefaseerd aan in overleg met de Deelnemer. Daarbij worden onder meer Microsoft-bronnen, netwerkcomponenten, endpoints en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				per maand; de verwachte jaarlijkse groei van deze volumes, zowel voor IT als voor OT.	servers, cloud- en SaaS-applicaties en, indien van toepassing, OT-bronnen onderscheiden. De databronnen worden geprioriteerd op basis van risico- en detectiewaarde en de dataverzameling wordt afgestemd op performance, kosten en detectiebehoefte.
345	Groei deelnemers bestand/ Aanbestedingsleidraad/ 2.5/	22-25	INK	Groei deelnemersbestand Referentie: [Raamovereenkomst] Kan opdrachtgever een indicatie geven van de verwachte groei van het aantal aangesloten organisaties gedurende de contractperiode?	Op het moment van publicatie van deze aanbesteding nemen IPO/BIJ12 en de in de Aanbestedingsleidraad genoemde Deelnemers deel aan de Raamovereenkomst. Het aantal Deelnemers is daarmee vaststaand; er kunnen geen nieuwe aanbestedende diensten of Deelnemers toetreden gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst. De Aanbestedende Dienst kan geen gegarandeerde groei of exacte afnamevolumes verstrekken. Niet alle genoemde Deelnemers starten noodzakelijkerwijs gelijktijdig met de afname van SOC-dienstverlening; Deelnemers kunnen gedurende de looptijd op een later moment instappen via een Nadere Overeenkomst. De Raamovereenkomst biedt hiervoor het juridische en operationele kader; afname vindt plaats via Nadere Overeenkomsten per Deelnemer.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.5.4 (2)					
248	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 2.5.4		INK	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat Deelnemers gedurende de looptijd van een Nadere Overeenkomst vergelijkbare SOC/MDR-diensten tevens bij andere marktpartijen kunnen afnemen? Indien dit het geval is, hoe wordt geborgd dat de geselecteerde Opdrachtnemer voldoende zekerheid heeft om de gevraagde investeringen in onboarding, integraties, use-caseontwikkeling en doorontwikkeling van de dienstverlening verantwoord te kunnen doen?	De Raamovereenkomst betreft geen exclusiviteit voor alle mogelijke SOC-diensten. Deelnemers behouden de mogelijkheid om, binnen de kaders van aanbestedingsrecht en interne governance, aanvullende of afwijkende diensten elders af te nemen. De gevraagde dienstverlening in deze aanbesteding betreft echter de beoogde standaard SOC-dienstverlening, waarvoor commitment van Deelnemers wordt voorzien. Er wordt geen afnamegarantie gegeven.
346	Afnamegarantie/	23	INK	Afnamegarantie	Nee, er is geen sprake van een minimale afnameverplichting. De Raamovereenkomst creëert geen afnameplicht voor

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Aanbestedingsleidraad/ 2.5.4			Referentie: [Raamovereenkomst] Kan opdrachtgever verduidelijken of sprake is van een minimale afnameverplichting binnen de raamovereenkomst?	Deelnemers. De daadwerkelijke afname vindt plaats via Nadere Overeenkomsten. De in de aanbestedingsdocumenten genoemde omvang betreft een niet-bindende raming waaraan geen rechten kunnen worden ontleend.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.6 (5)					
295	Aanbestedingsleidraad SOC, par 2.6		PM	In paragraaf 2.6 wordt aangegeven dat de dienstverlening gefaseerd wordt opgebouwd en dat wordt gestart met een beperkte set use cases en servicetijden. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken of hierbij wordt uitgegaan van een vooraf door de Aanbestedende Dienst voorgeschreven initiële set use cases en servicetijden die voor alle Deelnemers gelijk is? Indien dit niet het geval is, kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de initiële set use cases, databronnen en servicetijden per Deelnemer worden vastgesteld in het kader van de betreffende Nadere Overeenkomst, op basis van het volwassenheidsniveau, risicoprofiel en de specifieke behoefte van de betreffende Deelnemer?	Er is geen uniforme, centraal voorgeschreven set voor alle Deelnemers. De initiële inrichting (use cases, databronnen, servicetijden) wordt: • per Deelnemer vastgesteld in de Nadere Overeenkomst, • op basis van volwassenheid, risicoprofiel en behoefte.
296	Aanbestedingsleidraad SOC, par 2.6		PM	In paragraaf 2.6 wordt de langere looptijd van de Raamovereenkomst onder meer gemotiveerd vanuit de verwachte gefaseerde implementatie van de SOC-dienstverlening bij Deelnemers. Tegelijkertijd verschillen Deelnemers in volwassenheid, bestaande beveiligingsvoorzieningen, gewenste servicetijden en implementatieprioriteiten. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de omvang van de initiële dienstverlening, waaronder de te implementeren use cases, databronnen, servicetijden en overige implementatieactiviteiten, per Deelnemer wordt vastgesteld in het kader van de betreffende Nadere Overeenkomst en niet centraal voor alle Deelnemers vooraf wordt	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: • de omvang en inhoud van de dienstverlening per Deelnemer wordt bepaald, • er wel generieke kaders en uitgangspunten gelden (bijv. architectuur, standaarden).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				voorgeschreven? Indien dit niet het geval is, kan de Aanbestedende Dienst aangeven welke onderdelen van de implementatieaanpak centraal zijn vastgesteld en welke onderdelen per Deelnemer kunnen worden afgestemd?	
297	Aanbestedingsleidraad SOC, par 2.6		AANB	Paragraaf 2.6 beschrijft een looptijd van de Raamovereenkomst van 36 maanden met drie verlengopties van telkens 12 maanden. Het is Inschrijver echter niet volledig duidelijk hoe deze looptijd zich verhoudt tot de afzonderlijke Nadere Overeenkomsten die door Deelnemers worden afgesloten. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat: - Deelnemers een Nadere Overeenkomst afsluiten met een initiële looptijd van 36 maanden; - Op deze Nadere Overeenkomsten dezelfde verlengingsmogelijkheden van toepassing zijn als op de Raamovereenkomst; - De looptijd van een Nadere Overeenkomst aanvangt op het moment dat deze door de betreffende Deelnemer en Opdrachtnemer wordt ondertekend (of op de daarin opgenomen ingangsdatum)? Indien bovenstaande aanname niet correct is, kan de Aanbestedende Dienst aangeven welke standaardlooptijd en verlengingsmogelijkheden voor Nadere Overeenkomsten zijn voorzien?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat: • Nadere Overeenkomsten een eigen looptijd kennen; • deze niet automatisch gelijk is aan de Raamovereenkomst; • startmoment ligt bij ondertekening of afgesproken ingangsdatum. Nadere invulling gebeurt per Deelnemer.
308	Aanbestedingsleidraad		AANB	Paragraaf 2.4 vermeldt dat Deelnemers gefaseerd kunnen aansluiten op de SOC-dienstverlening en zelf het moment van onboarding bepalen. Tegelijkertijd kent de	Een Nadere Overeenkomst kan een eigen looptijd hebben, die separaat wordt overeengekomen tussen Deelnemer en Opdrachtnemer. Uitgangspunt is dat de looptijd van een

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	SOC, par 2.6			Raamovereenkomst een initiële looptijd van 36 maanden met verlengopties. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken wat de maximale looptijd van een Nadere Overeenkomst is indien een Deelnemer pas op een later moment gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst aansluit? Ter illustratie: indien een Deelnemer besluit pas 18 maanden na inwerkingtreding van de Raamovereenkomst een Nadere Overeenkomst af te sluiten, kan deze Deelnemer dan alsnog een volledige contractduur van 36 maanden afnemen, of is de looptijd van de Nadere Overeenkomst in dat geval beperkt tot de resterende duur van de Raamovereenkomst?	Nadere Overeenkomst niet langer kan zijn dan de resterende looptijd van de Raamovereenkomst (inclusief eventuele verlengingen). Een Deelnemer die later aansluit kan derhalve geen volledige nieuwe looptijd van 36 maanden afdwingen indien de Raamovereenkomst eerder eindigt.
488	aanbestedingsleidraad , 2.6, 2	24	PM	Er wordt van de opdrachtnemer significante investeringen verwacht in inregeling van de dienstverlening. Om dit te realiseren is er ook capaciteit nodig aan de kant van de provincies en potentieel derde partijen. Kunt u per Deelnemer de omvang en capaciteit aangeven van het eigen securityteam? Kunt u aangeven welke afhankelijkheden er zijn met externe leveranciers?	Opdrachtgever verstrekt geen gedetailleerde capaciteitsoverzichten per Deelnemer. Inschrijver dient uit te gaan van een situatie waarin: • volwassenheid en capaciteit verschillen per Deelnemer; • afhankelijkheden met derden aanwezig zijn. Nadere concretisering vindt plaats per Nadere Overeenkomst (NOK).
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 2 (over de Opdracht) - par. 2.7 (1)					
604	Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.7 en Bijlage 5, Model Nadere Overeenko	25	AANB	Uit de Aanbestedingsleidraad (paragraaf 2.1) begrijpen wij dat iedere Deelnemer afzonderlijk een Nadere Overeenkomst met Opdrachtnemer zal sluiten. Tegelijkertijd bepaalt paragraaf 2.7 dat alle voorwaarden waaronder de Nadere Overeenkomsten worden gesloten volledig en uitputtend in de Raamovereenkomst en de bijbehorende bijlagen zijn vastgelegd en dat een Nadere Overeenkomst uitsluitend een	Nee. De Model Nadere Overeenkomst is een model waarin bepalingen als optioneel zijn opgenomen voor zover deze afhankelijk zijn van de aard en inrichting van de betreffende Nadere Overeenkomst. Dit betekent niet dat Deelnemers buiten de Raamovereenkomst om vrijelijk nieuwe voorwaarden of verplichtingen kunnen overeenkomen. De Nadere Overeenkomst concretiseert de binnen de Raamovereenkomst en bijlagen vastgelegde kaders,

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	mst, diverse artikelen			concretisering daarvan vormt, zonder wijziging van de vastgelegde voorwaarden. De Model Nadere Overeenkomst bevat echter een groot aantal <i>optionele</i> bepalingen die de risicoverdeling en daarmee de prijsstelling wezenlijk kunnen beïnvloeden. Dit betreft onder meer fatale termijnen (artikel 5.1 en 5.2), afwijkende acceptatietermijnen (artikel 6), service level kortingen (artikel 7.2), kortingen bij te late oplevering (artikel 7.3) en bij afkeur (artikel 7.4), boetes bij het niet tijdig wissen of terugbezorgen van gegevens (artikel 10.3). Voor deze bepalingen is bovendien nog niet bepaald welke bedragen, maxima of maatstaven zullen gelden. Van een Inschrijver kan naar onze mening niet worden verlangd dat deze bij zijn prijsstelling rekening houdt met contractuele verplichtingen waarvan op het moment van inschrijving nog niet vaststaat of deze zullen worden toegepast en, zo ja, welke financiële gevolgen daaraan kunnen worden verbonden. Wij verzoeken de Aanbestedende dienst daarom vóór de uiterste datum voor inschrijving: 1. ten aanzien van iedere optionele bepaling in de Model Nadere Overeenkomst aan te geven of deze wel of niet onderdeel zal uitmaken van een met een Deelnemer te sluiten Nadere Overeenkomst; 2. de optionele bepalingen die niet zullen worden toegepast uit het model te verwijderen; 3. voor de bepalingen die wel kunnen worden toegepast de inhoud en financiële gevolgen volledig vast te leggen, dan wel een bindende minimale en maximale bandbreedte te bepalen waarbinnen een Deelnemer bij het sluiten van de Nadere Overeenkomst een keuze kan maken; en 4. kortingen en boetes waar mogelijk uit te drukken als een percentage van de Vergoeding waarop de tekortkoming	waaronder de omvang van de dienstverlening, de initiële scope, servicetijden en SLA/OLA en eventuele aanvullende diensten. De nadere invulling vindt plaats binnen deze kaders en leidt niet tot wijziging daarvan. Zie Leidraad §2.7 en Bijlage 5, Model Nadere Overeenkomst. De in het model opgenomen placeholders en optionele bepalingen dienen, indien van toepassing, bij het sluiten van de betreffende Nadere Overeenkomst te worden ingevuld. Voor de prijsstelling gelden de in de Raamovereenkomst en Bijlage 3 vastgelegde tarieven. De gevraagde generieke vaststelling van alle optionele bepalingen en financiële bandbreedtes voor iedere Deelnemer wordt daarom niet overgenomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				betrekking heeft, met een vooraf bepaald maximumpercentage, in plaats van als een vast bedrag. Een percentage maakt het voor Inschrijvers mogelijk de proportionaliteit van de korting of boete te beoordelen in relatie tot de waarde van de betreffende Prestatie en voorkomt dat een vast bedrag bij Nadere Overeenkomsten van verschillende omvang tot uiteenlopende en mogelijk disproportionele uitkomsten leidt. Kan de Aanbestedende dienst hiermee instemmen en de Model Nadere Overeenkomst vóór de uiterste datum voor inschrijving dienovereenkomstig aanpassen? Zonder voorafgaande invulling van deze onderdelen kunnen Inschrijvers verschillende aannames hanteren over de financiële risico's die zich tijdens de uitvoering kunnen voordoen. Dit belemmert niet alleen een verantwoorde risico-inschatting en prijsstelling, maar ook de onderlinge vergelijkbaarheid van de Inschrijvingen.	
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 3 (de Inschrijving) - par. 3.2 (1)					
81	Aanbestedingsleidraad par. 3.2 + Concept-Raamovereenkomst art. 9	27 (leideraad)	AANB	Taal NL > In de Aanbestedingsleidraad (paragraaf 3.2) en de Concept-Raamovereenkomst (artikel 9) wordt als uitgangspunt gehanteerd dat communicatie gedurende de aanbestedingsprocedure en de uitvoering van de dienstverlening in het Nederlands plaatsvindt. Inschrijver verzoekt Opdrachtgever te bevestigen dat communicatie in de Engelse taal eveneens is toegestaan, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan: de hoofdpersoon namens Inschrijver Nederlandstalig is en als aanspreekpunt voor Opdrachtgever fungeert; alle managementsamenvattingen, formele documenten en besluitvormende communicatie in het Nederlands worden aangeleverd; uitsluitend de meer technische en operationele communicatie (gedetailleerde technische specificaties, architectuurvragen, logs, implementatiedetails) in het Engels mag plaatsvinden. Inschrijver merkt op dat deze werkwijze de kwaliteit en begrijpelijkheid voor Opdrachtgever niet aantast, terwijl Inschrijver in staat wordt gesteld om de diepgaande technische expertise van internationale	Op de eerste plaats lijkt de verwijzing naar artikel 9 Raamovereenkomst niet correct. Nee. De aanbestedingsleidraad bepaalt in paragraaf 3.2 dat alle gegevensuitwisseling, werkzaamheden en correspondentie tijdens de aanbestedingsprocedure en bij de uitvoering van de Opdracht in de Nederlandse taal plaatsvinden, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald. Zie ook Bijlage 2c eisen C.111 en C.112. Zie ook antwoord op vraag 16

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				specialisten optimaal in te zetten. Kan Opdrachtgever hiermee instemmen?	
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 3 (de Inschrijving) - par. 3.4 (3)					
474	Leidraad 3.4, punt 10	30	AANB	Aanbestedende Dienst vraagt om een aanbiedingsbrief. De zaken die daarin genoemd moeten worden, maken ook onderdeel uit van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument. Inschrijver stelt voor om punt 10 te laten vervallen.	De aanbiedingsbrief blijft onderdeel van de inschrijving. Dit document heeft een zelfstandige functie naast het UEA, onder andere voor rechtsgeldige ondertekening en bevestiging van de aanbidding.
475	Leidraad 3.4, punt 11 / Concept Raamovereenkomst, 2.4	30 / 3	AANB	Doorgaans worden gehonoreerde vragen en opmerkingen over de (raam)overeenkomst verwerkt in de uiteindelijke versie voordat deze getekend wordt door beide partijen. De rangorde van documenten oogt voor inschrijver daarom enigszins vreemd. Wat is de reden dat Aanbestedende Dienst kiest voor deze rangorde?	De gehanteerde rangorde is bewust vastgesteld om duidelijkheid te bieden over de contractuele hiërarchie. De Nota van Inlichtingen maakt integraal onderdeel uit van de aanbestedingsstukken en heeft daarin een passende positie. Aanpassing van de rangorde wordt niet doorgevoerd.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 3 (de Inschrijving) - par. 3.4.2 (3)					
415	Beschrijven document, par. 3.4.2 en 4.3.1		AANB	Kunt u bevestigen dat er géén jaarrekening / accountantsverklaring wordt gevraagd als bewijsstuk voor de financiële draagkracht van Gegadigde?	Nee. Indien in de aanbestedingsstukken niet uitdrukkelijk is bepaald dat een jaarrekening of accountantsverklaring als bewijsstuk moet worden overgelegd, wordt deze niet afzonderlijk verlangd. Indien de Aanbestedende Dienst in het kader van de beoordeling of verificatie aanvullende bewijsstukken mag opvragen op grond van de aanbestedingsstukken of toepasselijke wet- en regelgeving, kan zij daarvan gebruikmaken.
416	Beschrijven document, par. 3.4.2 en 4.3.1		AANB	Gegadigde beschikt zelfstandig over voldoende financiële draagkracht, en kan dit aantonen door middel van het geconsolideerde jaarverslag van haar moedermaatschappij. Daarnaast kan zij een verklaring in de zin van artikel 2:403 sub f van het Burgerlijk Wetboek aanleveren. Dient de moedermaatschappij in dat geval ook als onderaannemer in Deel 2-C: van het UEA te worden vermeld? En dient voor de	Nee, niet uitsluitend vanwege het feit dat een beroep wordt gedaan op de financiële draagkracht van de moedermaatschappij. Indien de moedermaatschappij uitsluitend financiële draagkracht ter beschikking stelt en niet zelf werkzaamheden in het kader van de opdracht uitvoert, is zij niet om die reden een onderaannemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				moedermaatschappij dan ook een apart UEA te worden ingediend?	Indien voor de financiële draagkracht een beroep wordt gedaan op de draagkracht van een andere entiteit, dient wel te worden voldaan aan de toepasselijke eisen met betrekking tot het beroep op draagkracht van derden en de daarvoor vereiste bewijsstukken/UEA-verklaringen. Let op: dit antwoord zou ik nog één keer laten toetsen aan de exacte geschiktheidseisen en de wijze waarop het UEA in deze aanbesteding is ingericht.
476	Leidraad 3.4.2, punt 4	32	AANB	Kan Aanbestedende Dienst een format verklaring toevoegen aan de aanbestedingsstukken of is de gevraagde verklaring in een eigen format van inschrijver voldoende?	De Aanbestedende Dienst stelt geen verplicht format beschikbaar. Inschrijver mag de gevraagde verklaring in een eigen format indienen, mits deze alle gevraagde informatie bevat en rechtsgeldig is ondertekend.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 3 (de Inschrijving) - par. 3.4.4 (2)					
169	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0. Par. 3.4.4 Opmaak en indeling van de Inschrijving	33-34	AANB	In paragraaf 3.4.4 wordt per kwaliteitsonderdeel een maximaal aantal A4-pagina's voorgeschreven. Kunt u bevestigen of het voorblad en de inhoudsopgave, wel of niet meetellen voor het maximaal toegestane aantal pagina's per subgunningscriterium?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 3.4.4. Het voorblad en de inhoudsopgave worden niet meegerekend in het maximaal toegestane aantal pagina's per subgunningscriterium.
170	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0. Par. 3.4.4 Opmaak en indeling van de Inschrijving	33-34	AANB	In paragraaf 3.4.4 wordt een maximaal aantal pagina's per kwaliteitsonderdeel voorgeschreven. Kunt u bevestigen of het is toegestaan om aanvullende bijlagen, referentiearchitecturen, illustraties, schema's of onderbouwingen toe te voegen naast de beantwoording van de gunningscriteria? Indien dit is toegestaan, verzoeken wij te verduidelijken of deze bijlagen meetellen voor het maximaal toegestane aantal pagina's en in hoeverre de beoordelingscommissie deze bijlagen daadwerkelijk betreft bij haar beoordeling.	Het is niet toegestaan om aanvullende bijlagen, referentiearchitecturen, illustraties, schema's of andere onderbouwingen toe te voegen buiten de beantwoording van de gunningscriteria, tenzij dit expliciet is toegestaan in de aanbestedingsstukken. Indien dergelijke bijlagen toch worden toegevoegd, gelden de volgende uitgangspunten: • deze tellen mee voor het maximaal toegestane aantal pagina's; • de beoordelingscommissie betreft uitsluitend de informatie binnen de gestelde paginalimieten bij de beoordeling.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Dit waarborgt een gelijke en transparante beoordeling van alle inschrijvingen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 4 (uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen) - par. 4.2 (1)					
15	Aanbestedingsleidraad, par. 4.2 (bewijsstukken)	37	AANB	Voor de Gedragsverklaring aanbesteden geldt een beslistermijn bij Justis van maximaal acht weken voor rechtspersonen. Indien een Inschrijver de GVA tijdig heeft aangevraagd maar deze binnen de termijn van vijftien dagen na uw verzoek nog niet is verstrekt, volstaat dan vooralsnog een bewijs van aanvraag, waarbij de GVA wordt nageleverd zodra deze is ontvangen?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 4.2. Inschrijvers dienen de gevraagde bewijsstukken binnen de gestelde termijn te overleggen. Indien een document nog niet beschikbaar is, kan de Aanbestedende dienst beoordelen of een bewijs van aanvraag volstaat, mits aannemelijk is dat het document tijdig is aangevraagd. Aanbestedende dienst adviseert u de Gedragsverklaring aanbesteden nu al aan te vragen als u voornemens bent in te schrijven op de onderhavige aanbestedingsprocedure. De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor nadere informatie of bewijsstukken op te vragen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 4 (uitsluitingsgronden en geschiktheidseisen) - par. 4.3.2 (4)					
11	Aanbestedingsleidraad, par. 4.3.2.1 jo. par. 3.4.2	40, 32	AANB	In paragraaf 4.3.2.1 is bij Kerncompetentie 4 expliciet opgenomen dat voor het aantonen van deze kerncompetentie gebruik mag worden gemaakt van de ervaring van een derde. Kunt u bevestigen dat Inschrijver, conform paragraaf 3.4.2, ook voor Kerncompetenties 1 tot en met 3 een beroep mag doen op een derde en/of combinant, mits deze derde daadwerkelijk wordt ingezet bij de uitvoering van het betreffende deel van de Opdracht?	Ja. Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 3.4.2. Hierin is bepaald dat Inschrijver een beroep mag doen op derden om te voldoen aan de geschiktheidseisen, mits wordt voldaan aan de daarin gestelde voorwaarden, waaronder dat deze derden daadwerkelijk worden ingezet bij de uitvoering van de Opdracht. Benadrukt wordt dat bij een beroep op een Derde om aan de geschiktheidseisen te voldoen deze Derde ook het UEA zelfstandig moet invullen en ondertekenen bij Inschrijving. Deze mogelijkheid geldt generiek voor de geschiktheidseisen, tenzij expliciet anders is bepaald.
17	Aanbestedingsleidraad, par. 4.3.2.1, Kerncompetentie 4	42	OT	In paragraaf 4.3.2.1 wordt bij Kerncompetentie 4 ervaring gevraagd met het analyseren van OT-protocollen, 'waaronder minimaal: Modbus/TCP, DNP3, IEC 61850 of BACnet (of vergelijkbaar)'. Kunt u bevestigen dat deze opsomming niet cumulatief is bedoeld, en dat aantoonbare ervaring met het analyseren van één of meer functioneel vergelijkbare OT-protocollen (bijvoorbeeld IEC 60870-5-104, een binnen	Ja. De opsomming van protocollen in Aanbestedingsleidraad, paragraaf 4.3.2.1, Kerncompetentie 4 is niet limitatief bedoeld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Europese nuts- en SCADA-omgevingen gangbaar telecontrol-protocol dat functioneel vergelijkbaar is met DNP3) volstaat om aan deze eis te voldoen, mits tevens wordt voldaan aan de overige eisen van Kerncompetentie 4 (Purdue Zone 2/3, passieve technieken, MITRE ATT&CK for ICS, afstemming met OT-beheer)?	Aantoonbare ervaring met functioneel vergelijkbare OT-protocollen volstaat, mits wordt voldaan aan de overige eisen van de kerncompetentie.
76	Bijlage 8 – kerncompetentie 4 / Leidraad §4.3.2	42	AANB	Kerncompetentie 4 vereist ervaring met het analyseren van OT-protocollen, “waaronder minimaal: Modbus/TCP, DNP3, IEC 61850 of BACnet (of vergelijkbaar)”. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen of hiermee wordt vereist dat binnen de ene toegestane referentieopdracht aantoonbare ervaring aanwezig is met zowel Modbus/TCP als DNP3 én daarnaast IEC 61850, BACnet of een vergelijkbaar protocol? Indien dit niet het geval is, verzoeken wij te verduidelijken welke minimale combinatie van protocollen is vereist.	Ja. De formulering van Kerncompetentie 4 vereist binnen de maximaal één toegestane referentieopdracht aantoonbare ervaring met het analyseren van Modbus/TCP én DNP3 én IEC 61850 of BACnet (of een vergelijkbaar protocol). Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 4.3.2, Kerncompetentie 4. Daarin zijn deze drie onderdelen cumulatief opgenomen: Modbus/TCP, DNP3 en IEC 61850 of BACnet (of vergelijkbaar).
168	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0. Par. 4.3.2.1	40-43	AANB	Worden internationale OT-referenties geaccepteerd mits deze voldoen aan Purdue Zone 2/3, passieve monitoring en MITRE ATT&CK for ICS?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 4.3.2.1. Referenties worden beoordeeld op basis van de inhoudelijke eisen zoals gesteld bij de kerncompetenties. Internationale referenties zijn toegestaan, mits aantoonbaar wordt voldaan aan de gestelde eisen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5 (1)					
112	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0 – Hoofdstuk 5 BPKV – § 5.4.2 Onderdeel 2: Architectuur, data & vendor lock-in – § 5.4.2.8 Beoordeling aspect 4:		ARCH	De Aanbestedingsleidraad geeft aan dat bestaande Microsoft-functionaliteiten maximaal moeten worden benut om overlappende functionaliteit en disproportionele kosten te voorkomen. Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat aanvullende voorzieningen zijn toegestaan wanneer deze aantoonbaar bijdragen aan bijvoorbeeld vendor-onafhankelijkheid, datakwaliteit, kostenoptimalisatie, retentie of overdraagbaarheid?	Ja, voor zover dergelijke aanvullende voorzieningen passen binnen de bestaande scope en architectuurprincipes van de opdracht. De keuze voor Microsoft-functionaliteiten is gebaseerd op het maximaal benutten van reeds beschikbare functionaliteiten en licenties, waarbij onnodige overlap en kosten worden voorkomen. Deze keuze is niet als permanent of exclusief voorgeschreven. Tegelijkertijd schrijven de aanbestedingsstukken voor dat de architectuur open en interoperabel moet zijn, onder meer door toepassing van open en breed geaccepteerde standaarden en door borging van overdraagbaarheid.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Datamanagement (datakwaliteit, normalisatie, classificatie, retentie en kostenbewust gebruik)				Aanvullende voorzieningen zijn daarmee niet uitgesloten, maar moeten binnen de eisen, uitgangspunten en scope van de aanbesteding passen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5.4 (1)					
347	Innovatiecomponent/ Aanbestedingsleidraad/ 5.4/	47-50	AANB	Innovatiecomponent Referentie: [Gunningscriteria] In hoeverre wordt innovatie meegewogen in de beoordeling van de aangeboden dienstverlening?	Innovatie wordt beoordeeld voor zover dit expliciet onderdeel uitmaakt van de gunningscriteria en bijbehorende subcriteria zoals opgenomen in de aanbestedingsleidraad. Dit ziet met name op de mate waarin de inschrijving bijdraagt aan doorontwikkeling, toekomstbestendigheid en effectiviteit van de SOC-dienstverlening. Innovatie als zodanig wordt niet separaat beoordeeld buiten de vastgestelde beoordelingssystematiek.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5.4.1 (3)					
246	Aanbestedingsleidraad, gunningscriteria. Paginalimiet en §5.4.1 t/m §5.4.4		AANB	Voor meerdere kwaliteitscriteria wordt van inschrijvers gevraagd om een groot aantal onderwerpen uitgebreid te beschrijven. Zo vraagt het subgunningscriterium Integratie & Implementatie onder andere om een beschrijving van de implementatieaanpak, onboarding, planning, afhankelijkheden, risicobeheersing, continuïteitsmaatregelen, integraties en uitrol naar meerdere Deelnemers, terwijl hiervoor slechts drie A4-pagina's beschikbaar zijn. Vergelijkbare beperkingen gelden ook voor de overige kwaliteitscriteria. Is de aanbestedende dienst bereid de maximale pagina-aantallen te verruimen? Indien niet, kunt u verduidelijken of ondersteunende diagrammen, roadmaps, governance-modellen, implementatieplannen en andere bijlagen buiten de pagina-limieten mogen worden toegevoegd en of deze zullen worden meegenomen in de beoordeling?	De Aanbestedende Dienst handhaaft de gestelde paginalimieten. Ter verduidelijking: • Diagrammen, schema's en illustraties mogen binnen de pagina's worden opgenomen. • Bijlagen buiten de paginalimiet worden niet beoordeeld, tenzij expliciet anders vermeld. Dit waarborgt gelijke behandeling en vergelijkbaarheid van inschrijvingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
254	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, par 5.4.1		AANB	In paragraaf 5.4 worden per kwalitatief onderdeel omvangrijke en inhoudelijk complexe onderwerpen uitgevraagd. Om de gevraagde aanpak voldoende concreet en verifieerbaar te kunnen beschrijven, inclusief ondersteunende schema's en architectuuroverzichten, achten wij de maximaal toegestane omvang beperkt. Kan de Aanbestedende Dienst overwegen de maximale omvang van de kwalitatieve uitwerkingen te verruimen naar: Onderdeel 1: SOC-operatie (detectie & incident response): maximaal 6 A4; Onderdeel 2: Architectuur, data & vendor lock-in: maximaal 8 A4; Onderdeel 3: Integratie & implementatie: maximaal 6 A4; Onderdeel 4: Governance, samenwerking & regie: maximaal 8 A4. Indien verruiming niet wenselijk wordt geacht, kan de Aanbestedende Dienst aangeven of schema's, architectuurdiagrammen, procesflows en andere illustratieve afbeeldingen buiten de gestelde paginalimieten mogen worden opgenomen als bijlage bij de kwalitatieve uitwerking?	De voorgestelde verruiming wordt niet overgenomen. Zie eerdere beantwoording inzake paginalimieten.
574	5.4.1.5 Beoordeling aspecten	48	AANB	Bij beoordelingsaspect 5 van onderdeel 1, SOC-operatie, staat na de verwijzing naar MTDD/MTTR en feedbackloops aansluitend de tekst 'Mate waarin vendor lock-in wordt voorkomen (incl. toepassing van open standaarden en interoperabiliteit)'. Deze tekst lijkt inhoudelijk bij onderdeel 2 te horen. Kunt u bevestigen dat dit geen beoordelingsaspect van onderdeel 1 is en de tekst hier verwijderen?	Ja. De tekst 'Mate waarin vendor lock-in wordt voorkomen (incl. toepassing van open standaarden en interoperabiliteit)' behoort niet tot beoordelingsaspect 5 van onderdeel 1, SOC-operatie. De Aanbestedende Dienst zal deze tekst uit dit beoordelingsaspect verwijderen.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5.4.2 (2)					
331	Microsoft Lighthouse/ Aanbestedingsleidraad/ 5.4.2/	48-49	ARCH	Microsoft Lighthouse Referentie: [PvE - Microsoft beheer] Kan opdrachtgever verduidelijken of Microsoft Lighthouse onderdeel uitmaakt van de gewenste beheerarchitectuur?	Microsoft Lighthouse wordt gezien als een passende invulling van beheer binnen een multi-tenant context, maar is niet exclusief voorgeschreven. Gelijkwaardige oplossingen zijn toegestaan.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Beoordeling aspect 1				
553	Aanbestedingsleidraad, par. 5.4.2.6	48	ARCH	In de paragrafen 2.4.2.7 en 2.4.2.8 van de Aanbestedingsleidraad is beschreven dat de IT-infrastructuur van de Deelnemers hoofdzakelijk op Microsoft-technologie is gebaseerd, vrijwel alle Deelnemers over Microsoft E5-licenties beschikken en Microsoft Defender en Sentinel het uitgangspunt vormen voor de SOC-dienstverlening. Ook uit Bijlage 2b volgt dat Inschrijver zijn dienstverlening dient aan te sluiten op deze bestaande architectuur. In paragraaf 5.4.2 wordt bij het subgunningscriterium Architectuur, data & vendor lock-in gevraagd hoe Inschrijver datasoevereiniteit borgt en afhankelijkheid van leveranciers minimaliseert. Kunt u bevestigen dat Inschrijver bij de beantwoording van dit subgunningscriterium mag uitgaan van het beschreven Microsoft Security-ecosysteem als basis voor de XDR- en SIEM-dienstverlening? Zo niet, graag uw toelichting	Ja. Inschrijver mag bij de beantwoording uitgaan van de in de aanbestedingsstukken beschreven referentiearchitectuur, waarin Microsoft-technologie (waaronder Defender en Sentinel) het uitgangspunt vormt. Dit laat onverlet dat van Inschrijver wordt verwacht dat hij: • vendor lock-in minimaliseert; • datasoevereiniteit borgt; • werkt conform open standaarden.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5.4.5 (1)					
16	Aanbestedingsleidraad, par. 5.4.5 jo. Bijlage 2c, eis C.112	50-51; 2c: 36	AANB	In paragraaf 5.4.5 is bepaald dat bij het verificatiegesprek minimaal de beoogde Service Delivery Manager/SOC Lead en één inhoudelijke sleutelrol aanwezig zijn. Eis C.112 van Bijlage 2c staat voor specialistische rollen (zoals detection engineering) mondelinge communicatie in het Engels toe. Kunt u bevestigen dat deze sleutelrol tijdens het verificatiegesprek in het Engels mag antwoorden, waarbij de Nederlandstalige rollen de coördinatie en toelichting verzorgen?	Ja. Zie Bijlage 2c, eis C.112. Hierin is bepaald dat voor specialistische rollen mondelinge communicatie in het Engels is toegestaan. Dit is eveneens van toepassing tijdens het verificatiegesprek, mits de communicatie als geheel begrijpelijk en adequaat verloopt voor de Aanbestedende dienst.
Aanbestedingsleidraad hoofdstuk 5 (beoordeling en gunning / BPKV) - par. 5.5 (1)					
82	Aanbestedingsleidraad par. 5.5 + Bijlage 3 (Tarieflijst) + Concept-Raamovereenkomst	51-52 (leidraad) / 16-19 (Bijlage 3)	INK	Kan Opdrachtgever verduidelijken welke kosten voor Azure, log-ingestie, retentie/opslag, licenties, OT-sensoren en andere externe technologieën geacht worden onderdeel te zijn van de aangeboden tarieven, en welke kosten door de Deelnemer zelf worden gedragen of afzonderlijk kunnen worden doorberekend?	De aangeboden tarieven zijn integraal. Bijlage 2c, eis C.28, bepaalt dat alle kosten die noodzakelijk zijn om de gevraagde Prestatie te leveren, waaronder implementatie, configuratie, projectmanagement, compliance, documentatie, rapportage, overleg, overhead, licenties, onderhoud en overige noodzakelijke werkzaamheden, in de Tarieven en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	nkunst art. 6 en 8			Indien Opdrachtnemer dergelijke externe kosten moet dragen: is Opdrachtgever bereid een aparte verrekenafspraken op te nemen voor substantiële prijsstijgingen van deze derden-kosten, voor zover deze niet worden gedekt door de reguliere indexatie?	prijzen van Bijlage 3 zijn inbegrepen, tenzij uitdrukkelijk anders schriftelijk overeengekomen. Voor sensoren geldt een specifieke regeling. Deelnemers zijn in beginsel zelf verantwoordelijk voor de aanschaf van sensoren en blijven daarvan eigenaar. Indien aanvullende IT-sensoren worden aangeschaft, kunnen de daarmee samenhangende licenties, abonnementen of andere contractuele verplichtingen rechtstreeks tussen Deelnemer en leverancier worden afgesloten. Voor OT-sensoren geldt eveneens dat Deelnemers deze zelfstandig en separaat kunnen aanschaffen. Indien een Deelnemer sensoren via Opdrachtnemer afneemt, worden deze als Speciaal Product en/of Speciale Dienst behandeld. Voor overige kosten geldt dat Opdrachtnemer geen aanvullende kosten, toeslagen of vergoedingen in rekening brengt voor werkzaamheden of verplichtingen die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de correcte uitvoering van de Prestatie, tenzij deze vooraf schriftelijk door Opdrachtgever zijn goedgekeurd. Een afzonderlijke verrekenafpraak voor prijsstijgingen van derden-kosten wordt niet toegevoegd. De toepasselijke indexering is uitsluitend die welke in Bijlage 3 is toegestaan. De Raamovereenkomst bepaalt dat tarieven gedurende het eerste kalenderjaar niet worden geïndexeerd en dat daarna uitsluitend kan worden geïndexeerd indien en voor zover dit in Bijlage 3 is toegestaan.
Aanbestedingsleidraad - algemeen (geen paragraafverwijzing) (26)					
107	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0		IT	Kan opdrachtgever aangeven welke concrete verwachtingen gelden ten aanzien van incident response? Wordt uitsluitend advisering verwacht of mag de opdrachtnemer, na mandatering, ook containment- en herstelacties uitvoeren binnen de tenant van de deelnemer?	De dienstverlening omvat zowel advisering als, indien van toepassing, uitvoering van technische responsmaatregelen. De aanbestedingsstukken onderscheiden verschillende mandaatniveaus. Bij het uitvoerende responsmandaat kan de Opdrachtnemer, binnen vooraf overeengekomen kaders, technische responsmaatregelen uitvoeren binnen de infrastructuur van de Deelnemer, waaronder isoleren van endpoints, blokkeren of resetten van accounts en aanpassen van security policies.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Deze maatregelen worden uitsluitend uitgevoerd op basis van vooraf afgestemde procedures en use cases, met expliciet toegekende toegangsrechten en binnen de overeengekomen mandaatgrenzen. De exacte invulling van het responsmandaat wordt per Deelnemer vastgelegd. De Deelnemer blijft eindverantwoordelijk voor besluitvorming rondom incidentafhandeling en voor externe communicatie en wettelijke meldingen.
247	Aanbestedingsleidraad SOC v1.0, Definities		AANB	In de aanbestedingsdocumenten zijn op pagina 5, 6, 7 en 9 meerdere onjuiste verwijzingen opgenomen (onder meer verwijzingen naar niet gevonden bronnen). Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat sprake is van een omissie en een herziene versie van de documenten met correcte verwijzingen publiceren, zodat alle Inschrijvers over dezelfde en volledige informatie beschikken?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat sprake is van enkele omissies. Een gecorrigeerde versie van de betreffende passages zal via een Nota van Inlichtingen worden gepubliceerd.
352	Organisatiestructuur/ referentie eisen/ Kerncompetentie 3	41-42	INK	Organisatiestructuur 1. Hoeveel gebruikers en hoeveel endpoints/servers vallen binnen de scope van monitoring? 2. Wat is de omvang en samenstelling van het interne SOC-team, rekening houdend met het hybride model waarbij T2- en T3-activiteiten grotendeels intern worden uitgevoerd? 3. Hoeveel locaties/sites zijn er, in welke mate maken deze gebruik van gedeelde of onafhankelijke internetverbindingen (egress) en hoe is de communicatie tussen locaties ingericht?	1 Aanbestedende dienst verstrekt geen exacte aantallen gebruikers, endpoints en servers per deelnemer. De scope omvat meerdere provinciale organisaties en gelieerde entiteiten zoals beschreven in de aanbestedingsleidraad. 2 Het beoogde model betreft een hybride SOC-inrichting waarbij: • Opdrachtnemer primair verantwoordelijk is voor monitoring, detectie (T1) en ondersteuning; • Deelnemers zelf verantwoordelijk blijven voor regie, besluitvorming en (delen van) T2/T3-activiteiten, afhankelijk van hun volwassenheid; • Nadere invulling per Deelnemer plaatsvindt in de Nadere Overeenkomst. 3 Aanbestedende dienst verstrekt geen gedetailleerd overzicht van locaties, netwerkarchitectuur en egress-inrichting. Inschrijvers dienen rekening te houden met een gedistribueerde overheidsomgeving met meerdere locaties en hybride netwerkarchitecturen. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
361	Aanbestedingsleidraad Security Operations Center (SOC) SOC260808 - 1 IPO/BIJ12	42	OT	Kan de aanbestedende dienst nader specificeren welke OT-architectuur, OT-tooling, OT-databronnen en OT-integratievoorzieningen onderdeel uitmaken van de beoogde dienstverlening? Indien deze niet door de aanbestedende dienst worden voorgeschreven, verzoeken wij te bevestigen dat inschrijvers vrij zijn de OT-monitoringarchitectuur, OT-sensoren en OT-detectieplatformen zelf te bepalen, mits de OT-beveiligingsevents en incidentinformatie aantoonbaar worden geïntegreerd met het centrale SOC/SIEM-landschap.	De OT architectuur volgt de meegestuurde Security Monitoring Architectuur. De Provincies bepalen de gewenste OT oplossing / sensoren. Er mag een optioneel OT Sensoren voorstel /advies worden gedaan door de leverancier.
491	aanbestedingsleidraad	23	INK	In paragraaf 2.5.4 staat dat er geen omzet, minimale afname of exclusiviteit aan de aanbesteding kan worden ontleend. In paragraaf 2.1 staat echter ook dat Deelnemers een NOK zullen sluiten en in paragraaf 2.4.2 staat dat de afname start met de basis SOC-diensten voor IT-omgeving. Ons inziens duidt dit wel op een afnameverplichting, kunt u dit bevestigen of het beschrijvend document hieromtrent nader duiden?	Opdrachtgever bevestigt dat er geen afname-, omzet- of exclusiviteitsgarantie geldt onder de Raamovereenkomst. De passages waarin is opgenomen dat Deelnemers een Nadere Overeenkomst (NOK) zullen sluiten en starten met Basis SOC-diensten beschrijven het beoogde scenario en de inrichting van de dienstverlening, maar vormen geen juridisch afdwingbare afnameverplichting. Per Deelnemer wordt separaat besloten of en wanneer een Nadere Overeenkomst wordt gesloten.
498	aanbestedingsleidraad	n.v.t	INK	Kan Opdrachtgever per deelnemende organisatie inzicht geven in: • aantal gebruikers; • Aantal identities (menselijk en niet-menselijk) • aantal endpoints; • huidige Sentinel-inname (GB/dag); • aantal logbronnen; • OT-aanwezigheid; huidige SOC-volwassenheid?	Opdrachtgever stelt, voor zover beschikbaar, geaggregeerde en/of indicatieve informatie ter beschikking via de Nota van Inlichtingen of bijlagen. Opdrachtgever verstrekt geen volledige, uitputtende of gegarandeerde datasets per Deelnemer. Inschrijvers dienen hun aanbieding te baseren op de beschikbare informatie en eigen expertise.
567	Aanbestedingsleidraad	diverse	AANB	Op meerdere plaatsen in de Aanbestedingsleidraad staat de tekst 'Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.' Hierdoor is niet duidelijk naar welke paragraaf, bijlage of bepaling wordt verwezen. Wilt u alle ontbrekende of onjuiste kruisverwijzingen herstellen en een gecorrigeerde versie van	Opdrachtgever zal de genoemde onjuistheden in verwijzingen en nummering corrigeren en een aangepaste versie van de Aanbestedingsleidraad beschikbaar stellen. Voor zover van toepassing zijn deze correcties uitsluitend redactioneel van aard. Indien een correctie impact heeft op

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				de Aanbestedingsleidraad beschikbaar stellen? Wij verzoeken u daarbij te bevestigen dat de correcties uitsluitend redactioneel van aard zijn. Indien een correctie gevolgen heeft voor de inhoud of interpretatie van de aanbestedingsstukken, verzoeken wij u dit per wijziging expliciet aan te geven.	de inhoud of interpretatie, zal dit expliciet worden vermeld in de Nota van Inlichtingen.
569	Aanbestedingsleidraad	diverse	AANB	De nummering van de paragrafen in de Aanbestedingsleidraad loopt op verschillende plaatsen niet logisch door. Zo komen onder meer de paragrafen 4.2.1.9, 4.3.1.10, 5.4.1.3, 5.4.2.6 en 5.4.5.15 voor, zonder dat de voorafgaande nummers binnen de betreffende hoofdpagina aanwezig zijn. Wilt u de volledige paragraafnummering controleren, corrigeren en een aangepaste Aanbestedingsleidraad met bijgewerkte inhoudsopgave beschikbaar stellen? Wij verzoeken u tevens te bevestigen dat de correcties uitsluitend redactioneel van aard zijn en geen inhoudelijke wijzigingen met zich meebrengen.	Ja. Opdrachtgever zal de paragraafnummering en inhoudsopgave controleren en corrigeren. Voor zover van toepassing zijn deze correcties uitsluitend redactioneel van aard. Eventuele inhoudelijke gevolgen worden expliciet benoemd in de Nota van Inlichtingen.
570	Aanbestedingsleidraad	45	AANB	In paragraaf 5.1 en de Checklist worden vier schriftelijk te beantwoorden onderdelen van het subgunningscriterium Kwaliteit genoemd. Paragraaf 5.4.5 is echter aangeduid als 'Onderdeel 5: Verificatiegesprek met winnende Inschrijver'. Kunt u bevestigen dat Inschrijvers uitsluitend de onderdelen 1 tot en met 4 schriftelijk moeten beantwoorden en dat voor onderdeel 5 bij Inschrijving geen afzonderlijk document of andere uitwerking hoeft te worden ingediend?	Inschrijvers dienen uitsluitend de onderdelen 1 tot en met 4 schriftelijk uit te werken en in te dienen bij inschrijving. Onderdeel 5 (verificatiegesprek) maakt geen deel uit van de schriftelijke inschrijving en wordt uitsluitend toegepast op de (voorlopig) winnende inschrijver.
571	Aanbestedingsleidraad	45	AANB	Kunt u bevestigen dat het maximumaantal A4 per kwaliteitsonderdeel betrekking heeft op het volledige ingediende document, inclusief afbeeldingen, tabellen, schema's, bijschriften en voetnoten? Wilt u tevens aangeven of een voorblad en inhoudsopgave binnen dit maximum vallen en of afzonderlijke bijlagen bij de beantwoording zijn toegestaan?	Ja. Het maximumaantal A4 per kwaliteitsonderdeel heeft betrekking op het volledige ingediende document, inclusief afbeeldingen, tabellen, schema's, bijschriften en voetnoten. Een voorblad en inhoudsopgave vallen eveneens binnen het toegestane maximumaantal pagina's. Het toevoegen van afzonderlijke bijlagen bij de beantwoording van de kwaliteitsonderdelen is niet toegestaan. De beoordeling vindt uitsluitend plaats op basis van de inhoud binnen het voorgeschreven maximumaantal A4.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
572	Aanbestedin gsleidraad	45	AANB	In paragraaf 3.4.4 is voor de kwaliteitsdocumenten Verdana 9 pt, een regelafstand van '1.2 pt' en marges van 2,5 cm voorgeschreven. De vier kwaliteitsonderdelen bevatten veel vragen en beoordelingsaspecten, waarbij van Inschrijver een volledige, diepgaande, concrete en verifieerbare beantwoording wordt verwacht. In combinatie met de voorgeschreven marges en de beperkte omvang van drie respectievelijk vier A4 belemmert een regelafstand van 1,2 de mogelijkheid om hier voldoende invulling aan te geven. Bent u bereid voor de kwaliteitsdocumenten een standaardregelafstand van 1,0 toe te staan en paragraaf 3.4.4 hierop aan te passen?	Ja. De Aanbestedende Dienst stemt ermee in dat voor de kwaliteitsdocumenten een regelafstand van 1,0 mag worden gehanteerd. De overige in paragraaf 3.4.4 opgenomen opmaakvoorschriften blijven ongewijzigd.
573	Aanbestedin gsleidraad	45	AANB	Mogen Inschrijvers in hun beantwoording verwijzen naar externe documenten, websites of hyperlinks? Zo ja, worden de gegevens achter deze verwijzingen bij de beoordeling betrokken, of dient de beantwoording volledig zelfstandig leesbaar te zijn en wordt uitsluitend de inhoud binnen het toegestane aantal A4 beoordeeld?	De beantwoording van de kwaliteitsonderdelen dient zelfstandig leesbaar te zijn. Inschrijvers kunnen ter toelichting verwijzen naar externe documenten, websites of hyperlinks, maar de informatie achter dergelijke verwijzingen wordt niet betrokken bij de beoordeling. Alleen de inhoud die binnen het voorgeschreven aantal pagina's van de kwaliteitsdocumenten is opgenomen, wordt beoordeeld.
575	Aanbestedin gsleidaad	50	AANB	In paragraaf 5.4.5.16 staat dat het verificatiegesprek na de voorlopige gunning en voorafgaand aan de definitieve gunning plaatsvindt. In de planning is hiervoor geen datum of periode opgenomen. Vindt het verificatiegesprek plaats binnen de bezwaartermijn van 17 november tot en met 7 december 2026 of pas na afloop daarvan? Wilt u de datum of beoogde periode van het verificatiegesprek aan de planning toevoegen en aangeven hoeveel werkdagen vooraf de winnende Inschrijver de uitnodiging, locatie, definitieve deelnemers en eventuele casus ontvangt?	Het verificatiegesprek vindt plaats na de voorlopige gunning en vóór de definitieve gunning. Het verificatiegesprek vindt plaats binnen de daarvoor beschikbare periode voorafgaand aan de definitieve gunning. De winnende Inschrijver ontvangt tijdig voorafgaand aan het gesprek informatie over de datum, locatie, deelnemers en eventuele casus, zodat een adequate voorbereiding mogelijk is.
576	Aanbestedin gsleidaad	50	AANB	Het verificatiegesprek maakt volgens paragraaf 5.4.5.16 geen onderdeel uit van de beoordeling en puntentoekenning. De voorlopige gunning kan echter worden ingetrokken wanneer de Inschrijving niet of onvoldoende aansluit bij de feitelijke uitvoeringspraktijk, de dienstverlening niet	Het verificatiegesprek is geen onderdeel van de beoordeling en leidt niet tot een nieuwe puntentoekenning. Het gesprek dient uitsluitend ter verificatie van de uitvoerbaarheid en de aansluiting van de Inschrijving bij de feitelijke uitvoeringspraktijk. De Aanbestedende Dienst kan de voorlopige gunning uitsluitend intrekken indien uit het

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				uitvoerbaar is of onvoldoende vertrouwen bestaat in een succesvolle uitvoering. Kunt u de objectieve toetsingsmaatstaf en de vereiste ernst van een geconstateerde afwijking nader concretiseren? Kunt u tevens bevestigen dat intrekking uitsluitend mogelijk is bij een aantoonbare, wezenlijke afwijking van de Inschrijving of aantoonbare onuitvoerbaarheid, en niet uitsluitend op basis van een algemene of subjectieve constatering dat onvoldoende vertrouwen bestaat? Krijgt de betreffende Inschrijver vooraf gelegenheid om feitelijke onduidelijkheden toe te lichten voordat tot intrekking wordt besloten?	verificatiegesprek aantoonbaar blijkt dat sprake is van een wezenlijke afwijking tussen de Inschrijving en de aangeboden dienstverlening, dan wel van aantoonbare onuitvoerbaarheid van de aangeboden dienstverlening, waardoor een succesvolle uitvoering van de Overeenkomst niet aannemelijk is. Een uitsluitend subjectief of algemeen gebrek aan vertrouwen is daarvoor onvoldoende. Indien sprake is van feitelijke onduidelijkheden, zal de Inschrijver gelegenheid worden geboden deze tijdens het verificatiegesprek toe te lichten.
577	Aanbestedingsleidraad	52	AANB	In paragraaf 5.6 staat dat de voor gunning in aanmerking komende Inschrijving aan specifieke voorbehouden is onderworpen voordat tot definitieve gunning wordt overgegaan. De bedoelde specifieke voorbehouden worden vervolgens niet genoemd. Wilt u deze voorbehouden limitatief vermelden en paragraaf 5.6 aanvullen?	Aanvullend voorstel: om iedere onzekerheid weg te nemen, kan worden opgenomen dat de uitnodiging voor het verificatiegesprek minimaal vijf werkdagen voorafgaand wordt verstrekt, inclusief de datum, locatie, deelnemers en eventuele casus.
578	Aanbestedingsleidraad	45	AANB	In paragraaf 5.2 staat dat, indien de voorlopig winnende Inschrijver tijdens de verificatie wordt uitgesloten, de punten voor het subgunningscriterium Prijs opnieuw worden berekend wanneer deze uitsluiting gevolgen heeft voor de scores van de overige Inschrijvers. De kwaliteitsscores blijven daarbij ongewijzigd. In paragraaf 5.4.5.21 staat echter dat vervolgens de 'als volgende geëindigde Inschrijver' wordt uitgenodigd voor een verificatiegesprek. Indien de uitgesloten voorlopige winnaar tevens de laagste prijs heeft aangeboden, leidt herberekening van de prijsscores mogelijk tot een andere rangorde van de overblijvende Inschrijvers. Kunt u bevestigen dat in dat geval eerst de prijsscores van alle overblijvende Inschrijvers opnieuw worden berekend, vervolgens op basis van de ongewijzigde kwaliteitsscores en de herberekende prijsscores een nieuwe totale rangorde wordt vastgesteld en daarna de nieuwe nummer één voor het verificatiegesprek wordt uitgenodigd? Kunt u tevens bevestigen dat deze nieuwe rangorde wordt vastgelegd in een nieuwe gemotiveerde voorlopige gunningsbeslissing,	Ja. Indien de uitsluiting van de voorlopig winnende Inschrijver gevolgen heeft voor de prijsscores van de overige Inschrijvers, worden eerst de prijsscores van de overblijvende Inschrijvers opnieuw berekend. De kwaliteitsscores blijven daarbij ongewijzigd. Op basis van de ongewijzigde kwaliteitsscores en de herberekende prijsscores wordt vervolgens een nieuwe totale rangorde vastgesteld. De alsdan als eerste geëindigde Inschrijver wordt uitgenodigd voor het verificatiegesprek, conform paragraaf 5.4.5. Indien dit leidt tot een andere voor gunning in aanmerking komende Inschrijver, wordt een nieuwe gemotiveerde voorlopige gunningsbeslissing genomen. Vanaf die nieuwe voorlopige gunningsbeslissing vangt opnieuw de opschortende termijn van twintig kalenderdagen aan.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				waarna een nieuwe opschortende termijn van twintig kalenderdagen aanvangt?	
579	Aanbestedingsleidraad	46	AANB	Uit het beoordelingskader blijkt dat zowel voor de score 8 als voor de score 10 een volledige en goed onderbouwde beantwoording wordt verlangd, waarin alle gevraagde aspecten worden behandeld, de praktische werking wordt aangetoond en kwaliteitsverhogende aanvullingen worden geboden. Het onderscheid wordt vervolgens omschreven met begrippen als 'uitstekend', 'diepgaand', 'naadloos' en 'minder onderscheidend of diepgaand dan bij score 10'. Hieruit blijkt onvoldoende concreet wanneer een volledig en kwalitatief sterk antwoord met een 8 wordt beoordeeld en wanneer dit antwoord voor een 10 in aanmerking komt. Kunt u het onderscheid tussen beide scores nader objectiveren? Wilt u daarbij in ieder geval verduidelijken: 1. wat wordt verstaan onder het 'overtreffen van de doelstellingen'; 2. wanneer een aanvulling als aantoonbare meerwaarde wordt beschouwd; 3. of voor een score 10 ieder afzonderlijk beoordelingsaspect moet worden overtroffen; 4. op welke wijze de mate van onderscheidend vermogen en diepgang wordt vastgesteld? Wij verzoeken u deze verduidelijking in het beoordelingskader te verwerken, zodat voor alle Inschrijvers vooraf kenbaar is wat voor beide scores wordt verlangd.	Ja. Het beoordelingskader wordt als volgt verduidelijkt. Een score 8 wordt toegekend wanneer de beantwoording volledig aan de doelstellingen voldoet, alle gevraagde aspecten behandelt, voldoende concreet en onderbouwd is en duidelijke kwaliteitsverhogende elementen bevat. Voor een score 10 moet de beantwoording daar aantoonbaar bovenuit stijgen. Van 'overtreffen van de doelstellingen' is sprake wanneer de aangeboden aanpak niet alleen voldoet aan hetgeen wordt gevraagd, maar aantoonbaar leidt tot een hogere kwaliteit, effectiviteit, beheersbaarheid of uitvoerbaarheid van de dienstverlening. Van aantoonbare meerwaarde is sprake wanneer een aanvulling of optimalisatie concreet, relevant en onderbouwd bijdraagt aan de doelstellingen van de betreffende kwaliteitsvraag en het effect daarvan in de praktijk aannemelijk of verifieerbaar is. Een aanvulling is dus niet uitsluitend meerwaarde omdat deze uitgebreider of omvangrijker is. Voor een score 10 dient de Inschrijving op alle voor het betreffende kwaliteitsonderdeel relevante beoordelingsaspecten ten minste aan de eisen voor score 10 te voldoen. Dit betekent niet dat ieder afzonderlijk subelement als een zelfstandig scoringscriterium wordt behandeld. De beoordeling vindt plaats op basis van het geheel van de beantwoording binnen het betreffende kwaliteitsonderdeel. Het onderscheidend vermogen en de diepgang worden vastgesteld aan de hand van onder meer de mate waarin de oplossing concreet en verifieerbaar is uitgewerkt, de relevantie en onderbouwing van de geboden aanvullingen, de aansluiting op de context en doelstellingen van Opdrachtgever en de aantoonbare bijdrage aan kwaliteit, effectiviteit en beheersbaarheid. De beoordeling blijft een integrale kwalitatieve beoordeling door de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					beoordelingscommissie op basis van het gepubliceerde beoordelingskader.
580	Aanbestedingsleidraad	45	AANB	In paragraaf 5.2 staat dat de kwaliteitsonderdelen eerst individueel en vervolgens plenair op basis van consensus door een beoordelingscommissie worden beoordeeld. De omvang en samenstelling van deze commissie zijn niet beschreven. Kunt u, zonder namen van personen te noemen, aangeven: 1. uit hoeveel leden de beoordelingscommissie bestaat; 2. welke functies, rollen en organisaties daarin zijn vertegenwoordigd; 3. over welke relevante inhoudelijke kennis en ervaring de commissie beschikt op het gebied van SOC-operatie, IT- en OT-security, architectuur, implementatie en governance; 4. of alle commissieleden alle vier kwaliteitsonderdelen individueel beoordelen en deelnemen aan de consensusbespreking; 5. of alle commissieleden in dienst zijn bij Aanbestedende dienst en dus externe partijen betrokken zijn; 6. hoe de continuïteit en gelijkheid van de beoordeling worden geborgd wanneer een commissielid afwezig is of moet worden vervangen? Indien per kwaliteitsonderdeel verschillende beoordelaars worden ingezet, verzoeken wij u de samenstelling per onderdeel en de wijze waarop een consistente beoordeling wordt geborgd toe te lichten.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de kwalitatieve beoordeling wordt uitgevoerd door een daartoe samengestelde beoordelingscommissie. Zoals beschreven in paragraaf 5.2 beoordelen de leden de Inschrijvingen eerst individueel en worden de definitieve scores vervolgens plenair en op basis van consensus vastgesteld. In beginsel worden geen gemiddelde score berekend. De Aanbestedende Dienst acht het voor de transparantie van de beoordelingsmethodiek niet noodzakelijk om de namen van individuele beoordelaars bekend te maken. Voor de beoordeling geldt dat de beoordelingscommissie het gepubliceerde beoordelingskader en dezelfde beoordelingssystematiek hanteert. De individuele beoordelingen worden vervolgens gezamenlijk besproken en tot één gedragen consensusbeoordeling gebracht. Hiermee wordt beoogd de consistentie en gelijkheid van de beoordeling te borgen. Bij eventuele personele wijzigingen wordt dezelfde beoordelingsmethodiek en het gepubliceerde beoordelingskader gehanteerd.
581	Aanbestedingsleidraad	algemeen	AANB	Indien naar aanleiding van de eerste of tweede Nota van Inlichtingen gewijzigde versies van de Aanbestedingsleidraad of bijlagen worden gepubliceerd, verzoeken wij u de wijzigingen ten opzichte van de voorgaande versie zichtbaar te maken. Wilt u naast een schone versie ook een versie met bijgehouden wijzigingen of een volledig wijzigingsoverzicht verstrekken, met per wijziging het document, de paragraaf en de aard van de aanpassing? Zo kunnen Inschrijvers de wijzigingen zorgvuldig verwerken zonder alle	Ja. Indien naar aanleiding van de Nota van Inlichtingen wijzigingen worden aangebracht in de Aanbestedingsleidraad of bijlagen, zal de Aanbestedende Dienst waar mogelijk een versie met zichtbaar gemaakte wijzigingen en/of een wijzigingsoverzicht verstrekken. Daarbij wordt zo concreet mogelijk aangegeven op welk document en welke paragraaf de wijziging betrekking heeft en wat de aard van de wijziging is. Een later officieel gepubliceerde versie van het betreffende aanbestedingsdocument, in samenhang met de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				aanbestedingsstukken opnieuw integraal te moeten vergelijken.	gepubliceerde Nota van Inlichtingen, blijft leidend. De Inschrijver blijft verantwoordelijk voor het kennisnemen van de volledige en actuele aanbestedingsstukken.
583	Aanbestedingsleidraad	10	AANB	In paragraaf 1.3, onder b, staat dat vragen via de berichtmodule van TenderNed moeten worden ingediend met gebruikmaking van Appendix A - Vragenformulier. In paragraaf 3.3 staat daarentegen dat iedere vraag afzonderlijk via de TenderNed-module 'Vragen en antwoorden' moet worden ingediend. Appendix A is bovendien niet opgenomen in het overzicht van de bijlagen. Kunt u verduidelijken welke indieningswijze Inschrijvers moeten hanteren en, indien Appendix A verplicht is, dit document alsnog beschikbaar stellen? Wilt u tevens bevestigen: 1. of alle tijdig via de module ingediende vragen geanonimiseerd worden opgenomen en beantwoord in de betreffende Nota van Inlichtingen; 2. of daarnaast afzonderlijke antwoorden in de TenderNed-module worden geplaatst; 3. welke status een afzonderlijk antwoord in de TenderNed-module heeft en hoe dit zich verhoudt tot de gebundelde Nota van Inlichtingen; dat bij een eventueel verschil de gepubliceerde Nota van Inlichtingen prevaleert?	Inschrijvers dienen hun vragen via de functionaliteit 'Vragen en antwoorden' in TenderNed in te dienen, conform de procedure zoals beschreven in de Aanbestedingsleidraad. Het in paragraaf 1.3 genoemde Appendix A – Vragenformulier dient daarbij te worden gebruikt voor het formuleren en structureren van de vragen. De Aanbestedende Dienst verduidelijkt de tekst van de Aanbestedingsleidraad op dit punt. Tijdig ingediende vragen worden door de Aanbestedende Dienst beoordeeld en, voor zover relevant, geanonimiseerd opgenomen in de Nota van Inlichtingen. De Nota van Inlichtingen wordt vervolgens via TenderNed gepubliceerd. De aanbestedingsstukken bepalen uitdrukkelijk dat mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken geen rechtskracht hebben en dat beantwoording in een Nota van Inlichtingen noodzakelijk is voordat sprake is van rechtskracht. Er worden niet daarnaast afzonderlijke inhoudelijke antwoorden verstrekt die naast de Nota van Inlichtingen een zelfstandige contractuele of aanbestedingsrechtelijke status hebben. De gepubliceerde Nota van Inlichtingen is leidend voor de formele beantwoording van vragen.
588	Leidraad – Volwassenheid per provincie	15	INK	Kunt u per provincie op hoofdlijnen (en anoniem) de volwassenheid van de 6 provincies beschrijven. Bijvoorbeeld zaken als: Heeft de provincie al een SOC? En zo ja, wat is de scope en hoe is dit gesourced? Met dit inzicht kunnen inschrijvers de implementatiekosten beter calculeren.	De Aanbestedende Dienst verstrekt geen afzonderlijk overzicht met een per Deelnemer uitgewerkte volwassenheidsclassificatie, sourcing en SOC-scope. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. De aanbestedingsstukken beschrijven de uitgangsarchitectuur en de gefaseerde implementatie. Inschrijvers dienen hun implementatieaanpak en prijsstelling te baseren op de in de aanbestedingsstukken beschreven scope en uitgangspunten. Eventuele Deelnemer-specifieke detaillering van de inrichting en implementatie wordt

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					gedurende de onboarding en verdere uitwerking met de betreffende Deelnemer vastgesteld.
599	Leidraad	33	AANB	M.b.t. vormeisen: Figuren komen vaak uit tools of methodes en hebben dan niet het voorgeschreven font en het voorgeschreven lettertype. Mag in figuren het font en/of het lettertype van termen en cijfers afwijken van de vormeisen, ervan uitgaande dat het niet gaat om beschrijvende tekst/zinnen?	Ja. Voor zover het gaat om tekstuele elementen die onderdeel zijn van een figuur, zoals termen, labels en cijfers, mag het gebruikte font afwijken indien dit noodzakelijk is voor een correcte en leesbare weergave van de figuur. De voorgeschreven vormeisen blijven onverkort van toepassing op de overige tekst van de Inschrijving. De figuur dient goed leesbaar te zijn en telt mee binnen het maximaal toegestane aantal A4. Zie Leidraad §3.4.4.
600	Leidraad	48/49	AANB	Onderdeel 2 (Architectuur, data & vendor lock-in) en onderdeel 3 (Integratie & implementatie) hebben qua vraagstelling overlap. Zo vraagt u in onderdeel 2: ' <i>Beschrijf hoe u de SOC-dienstverlening technisch inricht binnen de omgeving van de Deelnemer, inclusief datastromen, integraties ...</i> '. Dat is ook wat beschreven gaat wordt in onderdeel 3: ' <i>Beschrijf uw aanpak voor de implementatie en integratie van de SOC-dienstverlening, inclusief onboarding van databronnen, aansluiting op bestaande systemen ...</i> '. Geef aub aan welke differentiatie u met name verwacht in de beantwoording van onderdeel 2 en onderdeel 3.	De onderdelen hebben enige samenhang, maar zien op verschillende invalshoeken. Onderdeel 2 richt zich primair op de doelarchitectuur en technische inrichting: de inrichting binnen de omgeving van de Deelnemer, datastromen, data-eigenaarschap, exporteerbaarheid, interoperabiliteit en het voorkomen van vendor lock-in. Onderdeel 3 richt zich primair op de wijze waarop deze inrichting wordt gerealiseerd: de implementatie- en integratieaanpak, fasering, planning, afhankelijkheden, onboarding van databronnen, migratie, risico's en beperking van verstoring van bestaande systemen en processen. Zie Leidraad §5.4.2 en §5.4.3.
601	Leidraad	22	INK	U geeft een raming van 2,5M – 12M per jaar. Kunnen wij de 2,5M zien als informele raming voor de verplichte/minimale afname van 'Basis SOC-diensten' door alle deelnemers?	Nee. De genoemde € 2,5 miljoen betreft de onder §2.5 opgenomen financiële raming van de opdracht per contractjaar en is geen gegarandeerde of minimale afname. De aanbestedingsstukken bepalen uitdrukkelijk dat aan de raming en maximale waarde geen rechten kunnen worden ontleend ten aanzien van de feitelijke omvang en dat geen garantie of verplichting tot afname bestaat. De daadwerkelijke afname vindt plaats via afzonderlijke Nadere Overeenkomsten. Zie Leidraad §2.5 en §2.5.4. De Basis SOC-diensten vormen wel het verplichte fundament indien een Deelnemer SOC-dienstverlening afneemt.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
602	Leidraad	22	INK	In 2.5.1. schrijft u: 'de verplichte afname van Basis SOC-diensten per Deelnemer;'. Kunnen wij ervan uit gaan dat de genoemde provincies verplicht zijn tot het aangaan van een Nadere Overeenkomst voor 'basis SOC-diensten'? (De leidraad heeft nl ook een paragraaf '2.5.4 Geen afnameverplichting' en daardoor ontstaat er toch wat twijfel op dit punt.)	Nee. De genoemde passage in §2.5.1 beschrijft de grondslag voor de berekening van de maximale waarde van de Raamovereenkomst en moet worden gelezen in samenhang met §2.5.2 en §2.5.4. Er bestaat geen afnameverplichting onder de Raamovereenkomst. De daadwerkelijke afname vindt plaats via afzonderlijke Nadere Overeenkomsten tussen de individuele Deelnemer en de Opdrachtnemer. Indien een Deelnemer SOC-dienstverlening afneemt, start deze afname verplicht met de Basis SOC-diensten voor de IT-omgeving. De formulering 'verplichte afname' in §2.5.1 ziet dus op de verplichte samenstelling van de dienstverlening bij afname, en niet op een verplichting voor iedere Deelnemer om een Nadere Overeenkomst aan te gaan.
603	Leidraad	23	PM	Heeft u met genoemde provincies gesproken over gewenste/verwachte tijdslijnen voor de implementatie van de basis SOC-diensten? Zo ja, deel aub dit beeld (per provincie) met ons, opdat we een fasering een planning opstellen die naar verwachting en realistisch is (per provincies).	Er is geen per Deelnemer uitgewerkte planning met gewenste startdata verstrekt. De aanbestedingsstukken bevatten wel bindende uitgangspunten voor de fasering. De implementatie verloopt gefaseerd per Deelnemer. Fase 1 (basisdetectie) wordt per Deelnemer binnen maximaal zes (6) maanden na de start van de dienstverlening gerealiseerd. Voor alle Deelnemers gezamenlijk geldt dat Fase 1 binnen twaalf (12) maanden na aanvang van de Raamovereenkomst is geïmplementeerd. Daarnaast starten maximaal twee Deelnemers per periode van zes weken. De Opdrachtnemer dient de planning binnen deze kaders uit te werken. De regieorganisatie is verantwoordelijk voor de coördinatie, prioritering en voortgangsbewaking. Zie Bijlage 2a, §5 Implementatie.
BIJLAGE 0 - CONCEPT-RAAMOVEREENKOMST - 35 VRAGEN					
Concept-Raamovereenkomst - artikel 2 (3)					
141	Aanbestedingsleidraad, par. 3.4 lid 11 en par. 2.7 / Bijlage 0, art. 2.4 /	27 en 30	AANB	De Aanbestedingsstukken kennen drie afwijkende rangordes. Paragraaf 3.4 lid 11 noemt de Nadere overeenkomst niet. Artikel 2.4 van de Raamovereenkomst plaatst de Nadere overeenkomst boven de Nota's van Inlichtingen en boven de Raamovereenkomst. Artikel 2.2 van de Model Nadere	De Aanbestedende Dienst erkent dat consistentie in rangorde noodzakelijk is en zal de rangorde harmoniseren. Uitgangspunt daarbij is: 1) de Nadere overeenkomst (incl. bijlagen, zoals verwerkersovereenkomst indien van toepassing); 2) de Nota's van Inlichtingen;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Bijlage 5, art. 2.2			overeenkomst plaatst de Verwerkersovereenkomst boven de Raamovereenkomst. Wederpartij verzoekt Opdrachtgever een gelijklopende rangorde vast te stellen.	3) Raamovereenkomst 4) de Aanbestedingsleidraad inclusief bijlagen; 5) de ARBIT-2022 (BIJLAGE Voorwaarden); 6) de door Wederpartij aan Opdrachtgever uitgebrachte offerte van <datum>, met kenmerk (<kenmerk>). De rangorde wordt in de definitieve Raamovereenkomst eenduidig vastgesteld.
142	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art. 2.5 / ARBIT-2022 art. 30.5	3	AANB	Artikel 2.5 verklaart artikel 30.5 van de ARBIT-2022 van toepassing op de samenhang tussen de Raamovereenkomst en alle Nadere overeenkomsten. Er zijn acht Deelnemers die ieder zelfstandig als Opdrachtgever optreden, zodat een tekortkoming onder een enkele Nadere overeenkomst kan doorwerken naar de Raamovereenkomst en naar de overige Nadere overeenkomsten. Wederpartij stelt voor aan artikel 2.5 toe te voegen: "Een tekortkoming in de nakoming van een Nadere overeenkomst geeft uitsluitend rechten onder die Nadere overeenkomst. Een dergelijke tekortkoming geeft Opdrachtgever of enige andere Deelnemer geen recht op ontbinding, opzegging, opschorting of schadevergoeding onder de Raamovereenkomst dan wel onder een andere Nadere overeenkomst."	De Aanbestedende Dienst volgt dit voorstel niet. Gelet op de aard van de opdracht (één Opdrachtnemer, generieke SOC-dienstverlening met gedeelde voorzieningen en risico's) kan een tekortkoming onder één Nadere Overeenkomst impact hebben op de bredere dienstverlening. Wel geldt dat maatregelen proportioneel worden toegepast en dat per situatie wordt beoordeeld in hoeverre doorwerking gerechtvaardigd is.
261	Concept raamovereenkomst, art. 2.4		AANB	Dit artikel beschrijft de rangorde. Inschrijver stelt voor om de Raamovereenkomst zoveel mogelijk aan te passen aan de hand van de NVI's en daarmee in de rangorde de raamovereenkomst ook boven de NVI te plaatsen. De NVI kan als lager geplaatst document uiteraard wel (blijven) dienen als context/achtergrond aan de hand waarvan een specifieke bepaling kan worden uitgelegd. Daarnaast mist een eventueel verwerkersovereenkomst in deze rangorde. Kan Aanbestedende Dienst deze overeenkomst toevoegen in de rangorde?	Zie het antwoord op vraag 141 van deze Nota van inlichtingen. Ten aanzien van de Verwerkersovereenkomst geldt dat deze, indien van toepassing, onderdeel uitmaakt van de Nadere Overeenkomst.
482	Concept Raamovereenkomst, 2.4	3	AANB	Doorgaans worden gehonoreerde vragen en opmerkingen over de (raam- en/of nadere) overeenkomst verwerkt in de	Zie het antwoord op vraag 141. De rangorde van de documenten als onderdeel van de Raamovereenkomst is gecorrigeerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				uiteindelijke versie, voordat deze getekend wordt door beide partijen. In de genoemde rangorde prevaleren de Nota's van Inlichtingen boven de raamovereenkomst en prevaleert de nadere overeenkomst boven de Nota's van Inlichtingen. In de nadere overeenkomst is ook een rangorde opgenomen, waarin de Nota's van Inlichtingen weer prevaleert. De rangorde van documenten oogt voor inschrijver daarom enigszins vreemd. Wat is de reden dat Aanbestedende Dienst kiest voor deze rangorde?	
262	Concept raamovereenkomst, art. 2.5		AANB	Inschrijver begrijpt de samenhang tussen een Nadere Overeenkomst en een Raamovereenkomst. Evenwel kan dit wel betekenen dat de ontbinding van één raamovereenkomst vanwege een tekortkoming in die Nadere Overeenkomst, via deze bepaling kan leiden tot ontbinding van de Raamovereenkomst en daarmee via artikel 5.2 zou kunnen leiden tot beëindiging van de andere Nadere Overeenkomsten. Dit is een enorm commercieel risico voor Inschrijver en dit acht zij niet redelijk in de gevallen waarin deze ene tekortkoming niet leidt tot een zelfstandige tekortkoming in de nakoming van de andere Nadere Overeenkomsten met andere Deelnemers. Kan Aanbestedende Dienst derhalve bevestigen dat Nadere Overeenkomsten blijven voortduren bij een ontbinding van één Nadere Overeenkomst, of de raamovereenkomst?	De Aanbestedende Dienst onderkent het geschatte risico, maar acht samenhang tussen de Raamovereenkomst en Nadere Overeenkomsten noodzakelijk voor regie en uniformiteit. Daarbij geldt dat: • ontbinding steeds plaatsvindt conform de voorwaarden uit de Raamovereenkomst (en het Burgerlijk Wetboek); • proportionaliteit en redelijkheid en billijkheid leidend zijn bij de toepassing daarvan. De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: • ontbinding van één Nadere Overeenkomst niet automatisch leidt tot ontbinding van andere Nadere Overeenkomsten; • per geval wordt beoordeeld of sprake is van zodanige tekortkoming dat bredere ontbinding gerechtvaardigd is.
Concept-Raamovereenkomst - artikel 3 (1)					
512	Concept Raamovereenkomst, artikel 3.1	Blz. 3	PM	Kan de aanbestedende dienst aangeven wat de verwachtingen zijn ten aanzien van het (nog op te stellen) Dossier Afspraken en Procedures en de planning hiervoor?	Ja. Het Dossier Afspraken en Procedures (DAP) wordt na inwerkingtreding van de Raamovereenkomst opgesteld. Opdrachtnemer stelt het DAP binnen 30 dagen na

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					inwerkingtreding van de Raamovereenkomst op in overleg met de Deelnemer en de Regieorganisatie. Het DAP bevat ten minste de noodzakelijke operationele afspraken, waaronder contactpersonen, autorisaties en bevoegdheden, inrichting en frequentie van reguliere overleggen, escalatiekanalen en -procedures, bestel- en factureringsprocedures, toegang tot gebouwen, personele eisen en aanvullende afspraken over informatiebeveiliging. Het DAP wordt gedurende de looptijd onderhouden en geactualiseerd.
Concept-Raamovereenkomst - artikel 4 (5)					
57	Raamovereenkomst – art. 4.4	4	AANB	Opzeggingsrecht van Opdrachtgever bij bereiken van maximale hoeveelheid/waarde (artikel 4.4 Raamovereenkomst) Artikel 4.4 van de Raamovereenkomst geeft Opdrachtgever de bevoegdheid de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk op te zeggen zodra de maximale hoeveelheid en/of waarde uit de aanbestedingsstukken is bereikt of door een eerstvolgende opdrachtverstrekking dreigt te worden overschreden, zonder dat Opdrachtgever Opdrachtnemer op enige wijze schadeloos hoeft te stellen. In combinatie met de lange minimale contractsvoorbereiding (DAP/DFA, onboarding) en de investeringen die Opdrachtnemer voorafgaand aan en bij aanvang van de dienstverlening moet doen, kan dit tot een onevenredig eenzijdig risico voor Opdrachtnemer leiden. Is de Aanbestedende Dienst bereid om, naar analogie van de standaardvraag over artikel 30.6 ARBIT, een redelijke aankondigingstermijn voor een dergelijke opzegging op te nemen, en te bevestigen dat van dit recht alleen gebruik zal worden gemaakt indien het maximum daadwerkelijk (bijna) is bereikt en niet als instrument om de overeenkomst voortijdig te beëindigen?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt artikel 4.4 van de Raamovereenkomst niet. Artikel 4.4 bepaalt dat Opdrachtgever de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk kan opzeggen indien de maximale hoeveelheid en/of waarde is bereikt of door een eerstvolgende opdrachtverstrekking kan worden overschreden. Opdrachtgever hoeft Wederpartij daarbij niet schadeloos te stellen. Binnen de context van de onderhavige Raamovereenkomst betekent dit dat met het sluiten van de Nadere Overeenkomsten de maximale waarde is bereikt. De betreffende Nadere overeenkomsten worden door de beëindiging van de Raamovereenkomst niet aangetast. Er kunnen echter als dan geen nieuwe Nadere Overeenkomsten meer worden gesloten vanwege de voortijdige beëindiging van de Raamovereenkomst.
143	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art.	4	AANB	Artikel 4.4 geeft Opdrachtgever het recht de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang op te zeggen zodra de maximale waarde is bereikt, zonder	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat in geval van een omstandigheid als bedoeld in artikel 4.4 Raamovereenkomst dat:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	4.4 en art. 5.2			schadeloosstelling. Artikel 5.2 voorziet in een re-transitieperiode van maximaal zes maanden. Kan Opdrachtgever bevestigen dat opzegging op grond van artikel 4.4 de reeds gesloten Nadere overeenkomsten onverlet laat, dat deze doorlopen tot hun einddatum, en dat binnen de maximale waarde ruimte behouden blijft voor reeds aangegane verplichtingen en voor de vergoeding van de re-transitieperiode?	• reeds gesloten Nadere Overeenkomsten in beginsel worden gerespecteerd en doorlopen conform de daarin opgenomen bepalingen; • verplichtingen die rechtsgeldig zijn aangegaan binnen de maximale waarde worden nagekomen; • de re-transitieverplichtingen conform de Raamovereenkomst van toepassing blijven.
362	Artikel 4.3 Raamovereenkomst	3	AANB	De huidige bepaling kent uitsluitend aan Opdrachtgever het eenzijdige recht toe om de Raamovereenkomst driemaal met twaalf maanden te verlengen. Hierdoor kan Wederpartij gedurende de maximale verlengingsperiode aan de Raamovereenkomst gebonden blijven zonder dat daarvoor haar instemming is vereist. Wederpartij acht deze eenzijdige verlengingsbevoegdheid niet evenwichtig en verzoekt Opdrachtgever te bepalen dat verlenging uitsluitend mogelijk is met wederzijdse schriftelijke instemming van Partijen. Wij verzoeken Opdrachtgever artikel 4.3 overeenkomstig aan te passen.	De Aanbestedende Dienst handhaaft de eenzijdige verlengingsoptie zoals opgenomen. Deze systematiek is gebruikelijk bij raamovereenkomsten en noodzakelijk voor borging van continuïteit van dienstverlening. Opdrachtnemer heeft bij inschrijving rekening kunnen houden met de maximale looptijd inclusief verlengopties.
388	Artikel 4.3 Raamovereenkomst	3	AANB	De huidige bepaling kent uitsluitend aan Opdrachtgever het eenzijdige recht toe om de Raamovereenkomst driemaal met twaalf maanden te verlengen. Hierdoor kan Wederpartij gedurende de maximale verlengingsperiode aan de Raamovereenkomst gebonden blijven zonder dat daarvoor haar instemming is vereist. Wederpartij acht deze eenzijdige verlengingsbevoegdheid niet evenwichtig en verzoekt Opdrachtgever te bepalen dat verlenging uitsluitend mogelijk is met wederzijdse schriftelijke instemming van Partijen. Wij verzoeken Opdrachtgever artikel 4.3 overeenkomstig aan te passen.	Vraag identiek aan vraag 362.
513	Concept Raamovereenkomst, artikel 4.4	Blz. 4	AANB	De formulering van dit artikel is naar de mening van Inschrijver onjuist. Immers het bereiken van de maximale waarde zoals opgenomen in de aanbestedingsleidraad heeft niet tot gevolg dat de Raamovereenkomst en/of de Nadere Overeenkomsten eindigen. Deze blijven beheerst door deze documenten. Het bereiken van de maximale waarde heeft tot gevolg dat geen nieuwe opdrachten voor het afnemen van de	Nee. De voorgestelde interpretatie wordt niet bevestigd. Artikel 4.4 bepaalt uitdrukkelijk dat Opdrachtgever de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang schriftelijk kan opzeggen indien de maximale hoeveelheid en/of waarde is bereikt, of door een eerstvolgende opdrachtverstrekking kan worden overschreden. De rechtsgeldig tot stand gekomen Nadere Overeenkomsten worden echter door deze

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				SOC Diensten (basis dan wel aanvullend) meer kunnen worden verstrekt door de Deelnemers maar leidt niet tot beëindiging van de Raamovereenkomst/Nadere Overeenkomsten. Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat zij het eens is met deze visie van Inschrijver en als dat het geval is dit artikel dienovereenkomstig herformuleren of verwijderen, immers er bestaat geen afnameverplichting.	beëindiging niet aangetast. Zie tevens het antwoord op vraag 57 van deze Nota van inlichtingen. De maximale waarde is een plafondbedrag waarbinnen de Nadere Overeenkomsten en de daarop gebaseerde afnames dienen te blijven. Dat bedrag vormt geen garantie of afnameverplichting, maar dit laat de in artikel 4.4 opgenomen opzeggingsbevoegdheid onverlet. Er is daarom geen aanleiding artikel 4.4 te verwijderen of overeenkomstig het voorgestelde standpunt te herformuleren. Bij het bereiken van de maximale waarde van de Raamovereenkomst zal de Raamovereenkomst beëindigen.
Concept-Raamovereenkomst - artikel 5 (2)					
263	Concept raamovereenkomst, art. 5.2		AANB	Inschrijver wijst erop dat deze bepaling potentieel onredelijk kan uitpakken. Het kan gebeuren dat Nadere Overeenkomsten voor een veel langere looptijd als de Raamovereenkomst wordt afgesloten, dan wel deze looptijd significant overschrijdt. Deze bepaling zou betekenen dat Inschrijver voor dergelijke Nadere Overeenkomsten een fors commercieel risico loopt. Inschrijver moet immers ook verplichtingen voor de toepasselijke looptijden aangaan met onderaannemers of vendoren, welke ook niet zomaar kunnen worden opzegd bij een tussentijdse opzegging of einde van de Nadere Overeenkomst. Kan Aanbestedende Dienst de reikwijdte van deze bepaling derhalve beperken tot de situatie in artikel 4.4 van de Raamovereenkomst, en daarnaast opnemen dat de vergoedingsregeling van artikel 30.8 Arbit-2022 overeenkomstig van toepassing is in deze situatie?	De Aanbestedende Dienst heeft de indruk dat u artikel 5.2 Raamovereenkomst niet goed heeft geïnterpreteerd. De Nadere Overeenkomsten hebben weliswaar een eigen looptijd, maar deze mag de looptijd van de Raamovereenkomst slechts met zes maanden overschrijden na afloop van de Raamovereenkomst. De expiratie van de Raamovereenkomst heeft tot gevolg dat een nog lopende Nadere Overeenkomst uiterlijk zes maanden na expiratie van de Raamovereenkomst wordt beëindigd. Een uitzondering hierop is de beëindiging van de Raamovereenkomst wegens het bereiken van de maximale waarde als bedoeld in artikel 4.4 Raamovereenkomst. In dat geval kunnen de Nadere Overeenkomst langer dan zes maanden, na beëindiging van de Raamovereenkomst, doorgaan.
514	Concept Raamovereenkomst, artikel 5.4	Blz. 4	AANB	Nadere opdrachten is een niet gedefinieerde term en werkt naar het oordeel van Inschrijver verwarrend. Kan de Aanbestedende dienst aangeven wat hieronder wordt verstaan. Ter toelichting: Inschrijver gaat ervan uit dat een Deelnemer door middel van een Nadere Overeenkomst de	Aanbestedende dienst heeft inderdaad verzuimd dit begrip op te nemen in de begrippenlijst. Aan dit begrip komt de volgende betekenis toe. Met een "Nadere opdracht" wordt de schriftelijke opdracht bedoeld waarmee een Deelnemer gedurende de looptijd van een Nadere Overeenkomst Diensten afneemt of Producten

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				overeengekomen SOC Dienst afneemt. Het concept van een nadere opdracht lijkt daarmee overbodig.	bestelt bij Opdrachtnemer. Dit volgt uit artikel 5.4 en 5.5 van de Raamovereenkomst. De Nadere Overeenkomst vormt daarmee het contractuele kader voor de betreffende dienstverlening; een Nadere opdracht is de concrete afroep binnen dat kader. Artikel 5.5 bepaalt dat een Nadere opdracht steeds schriftelijk wordt verstrekt, waaronder per e-mail door een daartoe geautoriseerde medewerker van de Deelnemer.
Concept-Raamovereenkomst - artikel 6 (1)					
144	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art. 6.3 / Bijlage 2c, par. 3.8 en eisen C.30 en C.31 / Bijlage 3	4	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat een overeenkomstig Bijlage 3 correct berekende indexatie vanaf 1 januari 2028 op schriftelijke kennisgeving van Opdrachtnemer wordt toegepast en geen afzonderlijke goedkeuring van Opdrachtgever vereist?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat indexatie conform Bijlage 3 wordt toegepast, mits correct berekend en tijdig schriftelijk aangekondigd. Goedkeuring vooraf is niet vereist, maar de Aanbestedende Dienst behoudt het recht om de juistheid van de berekening te verifiëren.
Concept-Raamovereenkomst - artikel 8 (4)					
145	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art. 8.1 en 8.2 / Bijlage 5, art. 9 / Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.7	4-5	AANB	Artikel 8.1 sluit de toepasselijkheid uit van voorwaarden van door Wederpartij te betrekken derden. Artikel 8.2 verlangt daarnaast een vrijwaring ten aanzien van shrink-wrap- en click-wraplicenties. De dienstverlening wordt blijkens paragraaf 2.4.2.7 en 2.4.2.8 geleverd op door de Deelnemer gekozen en reeds in gebruik zijnde technologie, waaronder Microsoft Defender en Microsoft Sentinel, en voor OT met sensoren van derden. Artikel 9 van de Model Nadere overeenkomst kent hiervoor een optionele regeling waarvan toepassing niet is gewaarborgd. Kan Opdrachtgever bevestigen dat voorwaarden en gebruiksbeperkingen van derden van toepassing mogen zijn voor zover Wederpartij deze vooraf kenbaar maakt en deze noodzakelijk zijn voor het gebruik van door de Deelnemer gekozen of reeds gebruikte technologie, en dat Wederpartij hiervoor geen verdergaande rechten, garanties of	De Aanbestedende Dienst erkent dat bij de uitvoering gebruik kan worden gemaakt van standaardprogrammatuur en clouddiensten van derden. De daarop van toepassing zijnde licentievoorwaarden zijn van toepassing voor zover deze niet strijdig zijn met de Aanbestedingsstukken. Opdrachtnemer blijft verantwoordelijk voor naleving van de Overeenkomst en kan zich jegens Opdrachtgever niet beroepen op beperkingen uit derden-voorwaarden die daarmee in strijd zijn. Voorwaarden van derden kunnen van toepassing zijn, mits: • deze vooraf transparant zijn gemaakt; • deze noodzakelijk zijn voor het gebruik van de betreffende technologie; • deze niet strijdig zijn met de Raamovereenkomst.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				vrijwaringen hoeft te verstrekken dan hij van de betreffende derde verkrijgt?	Opdrachtnemer blijft verantwoordelijk voor de integrale dienstverlening en kan zich niet zonder meer beroepen op beperkingen uit derden-voorwaarden jegens Opdrachtgever.
264	Concept raamovereenkomst, art. 8.2		AANB	Inschrijver wijst erop dat deze bepaling potentieel disproportioneel kan uitpakken. In veel gevallen wordt voor de levering van producten en/of diensten gebruik gemaakt van o.a. Software of SaaS diensten waarop de EULA van die partij rechtstreeks van toepassing is en ook blijft. Dergelijke voorwaarden zijn niet onderhandelbaar en het enige dat inschrijver kan doen is deze voorwaarden (indien van toepassing) bij aanbidding meesturen en doorleggen naar de relevante Deelnemer. In dat kader wijst inschrijver er ook op dat andere overheidsinkoopvoorwaarden zoals de GIBIT-2025 hiervoor een proportionele regeling kennen: <i>art. 2.5: In geval van strijdigheid tussen het bepaalde in de Inkoopvoorwaarden en het bepaalde in de Overeenkomst of een ander document, geldt de volgende rangorde (bij tegenstrijdigheid prevaleert het document hoger in rangorde; bij strijdigheid tussen documenten van gelijke rang prevaleert het meest recente document):</i> <i>i) De licentie- en onderhoudsvoorwaarden voor Derdenprogrammatuur, voor zover het de Derdenprogrammatuur betreft, en mits is voldaan aan de informatieverplichtingen als bedoeld in artikel 3.5;</i> <i>art. 3.5 Indien de ICT Prestatie (geheel of gedeeltelijk) zal bestaan uit Derdenprogrammatuur, zal Leverancier bij het doen van een aanbod (al dan niet door verwijzing naar de Documentatie):</i> <i>i) specificeren welk deel van de ICT Prestatie daaruit bestaat;</i> <i>ii) de eventueel toepasselijke (licentie- en onderhouds)voorwaarden ter beschikking stellen;</i> <i>iii) indien dit verzocht is: specificeren in hoeverre het mogelijk is de betreffende Derdenprogrammatuur elders te betrekken en in hoeverre de</i>	Nee, maar de Aanbestedende Dienst erkent dat bij inzet van derden-programmatuur standaardvoorwaarden kunnen gelden. De toepasselijkheid van voorwaarden van derden kunnen enkel onder de voorwaarden, zoals vermeld in het antwoord op vraag 145 van deze Nota van inlichtingen, worden geaccepteerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				<i>keuze daartoe over te gaan consequenties heeft voor het aanbod van Leverancier; en iv) voor zover er sprake is van afhankelijkheid tussen de Derdenprogrammatuur en de overige delen van de ICT Prestatie, duidelijk kenbaar maken waar die afhankelijkheid in is gelegen en welke effecten die afhankelijkheid heeft voor (de kwaliteit van) de ICT Prestatie.</i> Is Aanbestedende Dienst om een soortgelijke bepaling op te nemen ter vervanging van dit artikel 8.2?	
363	Artikel 8.1 + 8.2 Raamovereenkomst	4 + 5	AANB	Artikel 8.1 en 8.2 sluiten niet aan op de wijze waarop de dienstverlening in de praktijk wordt geleverd. Bij de uitvoering van de dienstverlening kan gebruik worden gemaakt van software of cloudservices van derden. Op het gebruik van dergelijke software en diensten zijn de toepasselijke licentie- en gebruiksvoorwaarden van de betreffende softwareleverancier van toepassing. Wederpartij kan niet instaan voor het buiten toepassing verklaren van deze voorwaarden of voor het verlenen van verdergaande gebruiksrechten dan waarover zijzelf of Opdrachtgever beschikt op grond van de betreffende licentievoorwaarden. Wederpartij zal Opdrachtgever vooraf informeren over de toepasselijke voorwaarden voor zover deze relevant zijn voor het overeengekomen gebruik van de dienstverlening. Het overeengekomen gebruik wordt in dat geval begrensd door de gebruiksrechten die door de betreffende softwareleverancier aan Wederpartij en/of Opdrachtgever zijn verleend. Wij verzoeken Opdrachtgever artikel 8.1 en 8.2 hiermee in overeenstemming aan te passen.	Zie het antwoord op vraag 145.
389	Artikel 8.1 + 8.2 Raamovereenkomst	4 + 5	AANB	Artikel 8.1 en 8.2 sluiten niet aan op de wijze waarop de dienstverlening in de praktijk wordt geleverd. Bij de uitvoering van de dienstverlening kan gebruik worden gemaakt van software of cloudservices van derden. Op het gebruik van dergelijke software en diensten zijn de toepasselijke licentie- en gebruiksvoorwaarden van de betreffende softwareleverancier van toepassing. Wederpartij	Dubbel: zie vraag 363.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				kan niet instaan voor het buiten toepassing verklaren van deze voorwaarden of voor het verlenen van verdergaande gebruiksrechten dan waarover zichzelf of Opdrachtgever beschikt op grond van de betreffende licentievoorwaarden. Wederpartij zal Opdrachtgever vooraf informeren over de toepasselijke voorwaarden voor zover deze relevant zijn voor het overeengekomen gebruik van de dienstverlening. Het overeengekomen gebruik wordt in dat geval begrensd door de gebruiksrechten die door de betreffende softwareleverancier aan Wederpartij en/of Opdrachtgever zijn verleend. Wij verzoeken Opdrachtgever artikel 8.1 en 8.2 hiermee in overeenstemming aan te passen.	
Concept-Raamovereenkomst - artikel 9					
265	Concept raamovereenkomst, art. 9.2		AANB	Kan Aanbestedende Dienst toelichten welke toevoegde waarde dit artikel heeft bovenop artikel 32.3 en 32.4 ARBIT-2022? Inschrijver stelt daarnaast voor om aanvullend op te nemen dat alle gegevens van Opdrachtgever binnen dertig (30) kalenderdagen geretourneerd dienen te worden in een gangbaar, machineleesbaar en gestructureerd bestandsformaat (zoals CSV, JSON of XML). Is dit akkoord voor Aanbestedende Dienst?	Artikel 9.2 heeft een aanvullende functie ten opzichte van ARBIT en ziet op borging van overdraagbaarheid binnen de SOC-context. De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: - gegevens bij einde overeenkomst in een gangbaar, machineleesbaar formaat worden verstrekt; - een termijn van 30 kalenderdagen als uitgangspunt geldt, tenzij aard/omvang anders vereisen
Concept-Raamovereenkomst - algemeen (12)					
204	Raamovereenkomst SOC	2.4	AANB	In de rangorde van artikel 2.4 staat de door Wederpartij uitgebrachte offerte op de laatste plaats. Daardoor hebben de in de offerte opgenomen aannames, randvoorwaarden en afhankelijkheden feitelijk geen werking, terwijl de dienstverlening juist in belangrijke mate afhankelijk is van door Opdrachtgever en Deelnemers te leveren randvoorwaarden (toegang, logbronnen, SIEM-omgeving, besluitvorming). Bent u bereid te bevestigen dat de door Inschrijver in haar offerte expliciet benoemde aannames, randvoorwaarden en afhankelijkheden - voor zover niet in strijd met de gestelde Eisen - onderdeel uitmaken van de Raamovereenkomst respectievelijk de Nadere overeenkomst?	Opdrachtgever stemt niet in met het voorstel. De rangorde is bewust vastgesteld om eenduidigheid en rechtszekerheid te waarborgen. Aannames, randvoorwaarden en afhankelijkheden uit de inschrijving maken uitsluitend onderdeel uit van de overeenkomst voor zover deze: - expliciet door Opdrachtgever zijn geaccepteerd, én - niet strijdig zijn met de aanbestedingsstukken.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
205	Raamovereenkomst SOC	6.3 jo. 4.2 en 4.3, jo. Bijlage 3 (restricties)	INK	De Raamovereenkomst heeft volgens artikel 4.2 en 4.3 een looptijd van 36 maanden met drie verlengingsopties van telkens 12 maanden, derhalve maximaal 72 maanden. Bijlage 3 - Tarieflijst vermeldt bij de restricties van elke tarieftabel: 'Indexatie: 50% CBS-dienstenprijsindex (DPI) en 50% cao-loonindex sector Informatie en communicatie (SBI J)'. Artikel 6.3 van de Raamovereenkomst sluit indexering gedurende het eerste kalenderjaar echter uit. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de in Bijlage 3 vermelde indexeringsformule van toepassing is op alle vier de tarieftabellen, derhalve mede op de optionele diensten en de uurtarieven, (ii) de indexering met ingang van het tweede kalenderjaar jaarlijks en van rechtswege plaatsvindt zonder dat daarvoor instemming van Opdrachtgever is vereist, met vermelding van de peildatum en de peilperiode, en (iii) een herzieningsclausule als bedoeld in artikel 2.163g Aanbestedingswet 2012 wordt opgenomen voor buitengewone kostenontwikkelingen die niet door de DPI en de cao-loonindex worden gevolgd, waaronder prijsstijgingen van onderliggende platform- en licentiediensten van derden? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever verduidelijkt als volgt: 1. Indexeringsmethodiek De in Bijlage 3 opgenomen indexeringsformule is van toepassing op de daarin benoemde tarieven. 2. Ingangsmoment Indexatie vindt plaats conform artikel 6.3, derhalve niet in het eerste kalenderjaar, en daarna periodiek zoals bepaald. 3. Automatiek Indexatie vindt niet van rechtswege plaats zonder toetsing; toepassing geschiedt conform de contractuele bepalingen. 4. Herzieningsclausule Opdrachtgever neemt geen aanvullende herzieningsclausule op voor buitengewone kostenontwikkelingen.
206	Raamovereenkomst SOC	4.4 (jo. ARBIT-2022 artikel 30.6 t/m 30.8)	AANB	Artikel 4.4 van de Raamovereenkomst bepaalt dat Opdrachtgever bij het bereiken of dreigend overschrijden van de maximale hoeveelheid en/of waarde met onmiddellijke ingang kan opzeggen en dat hij Wederpartij 'op generlei wijze' schadeloos hoeft te stellen. Dit wijkt af van artikel 30.6 tot en met 30.8 van de ARBIT-2022, dat bij opzegging juist voorziet in afrekening van het reeds verrichte deel van de Prestatie, van reeds aangepane en niet te beperken verplichtingen en van winstderving. Inschrijver investeert aan het begin van de looptijd substantieel in onboarding en detectie-inrichting. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de afrekensystematiek van artikel 30.7 en 30.8 van de ARBIT-2022 ook bij opzegging op grond van artikel 4.4 onverkort van toepassing blijft, (ii) opzegging plaatsvindt met inachtneming van een opzegtermijn van ten minste drie	De Aanbestedende dienst stemt niet in met het voorstel om artikel 4.4 van de Raamovereenkomst te wijzigen. De mogelijkheid om de Raamovereenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen bij het bereiken of dreigend overschrijden van de maximale hoeveelheid en/of waarde blijft gehandhaafd. Ook wordt geen aanvullende opzegtermijn of aanspraak op schadeloosstelling op grond van artikel 30.7 en 30.8 ARBIT-2022 aan artikel 4.4 verbonden. Deze bepaling is bewust opgenomen ter beheersing van de maximale contractwaarde en ter voorkoming van overschrijding van de aanbestedingsrechtelijke en budgettaire kaders. De beëindiging van de Raamovereenkomst laat echter de reeds gesloten Nadere Overeenkomsten onverlet. Een

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				maanden, en (iii) reeds gesloten Nadere overeenkomsten en Nadere opdrachten ongewijzigd doorlopen tot hun einddatum? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Nadere Overeenkomst heeft een zelfstandige looptijd en de Raamovereenkomst bepaalt uitdrukkelijk dat de looptijd van een Nadere Overeenkomst de looptijd van de Raamovereenkomst met maximaal zes maanden kan overschrijden, voor zover dit nodig is voor de voltooiing van de retransitieperiode. Reeds gesloten Nadere Overeenkomsten worden derhalve niet door het enkele beëindigen van de Raamovereenkomst op grond van artikel 4.4 beëindigd. De mogelijkheid om na het bereiken of nagenoeg bereiken van de maximale waarde geen nieuwe Nadere Overeenkomsten meer aan te gaan of bestaande Nadere Overeenkomsten niet verder uit te breiden, blijft onverkort bestaan.
207	Raamovereenkomst SOC	6.2 jo. Bijlage 3 (Overige Tarieven, OT01)	INK	Artikel 6.2 bepaalt dat uitsluitend de in Bijlage 3 - Tarieflijst vermelde Tarieven in rekening mogen worden gebracht. Bijlage 3 voorziet met artikelcode OT01 in een opslag op de inkoopprijs bij het leveren van producten en diensten van derden, met een maximum van 25%. Die systematiek ziet op inkoop ten behoeve van de Deelnemer en niet op de kosten van onderliggende platform-, licentie- en threat intelligence-diensten die in de maandelijkse Tarieven BIT-1 tot en met BIT-7 respectievelijk BOT-1 tot en met BOT-7 zijn verdisconteerd. Die kosten worden bovendien niet gevolgd door de CBS-dienstenprijsindex of de cao-loonindex. Bent u bereid te bevestigen dat (i) aantoonbare prijsverhogingen van onderliggende platform- en licentiediensten van derden, onder overlegging van bewijs en met een redelijke aankondigingstermijn, mogen worden doorbelast met ingang van de datum waarop de verhoging voor Inschrijver van kracht wordt, en (ii) de opslag OT01 wordt toegepast op de daadwerkelijke inkoopprijs op het moment van bestellen, zodat prijswijzigingen van de leverancier daarin doorwerken? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever stemt niet in met het voorstel. Alle kosten dienen door Inschrijver te zijn verdisconteerd in de aangeboden tarieven, behoudens expliciet benoemde uitzonderingen in de Tarieflijst (zoals OT01). Het contract voorziet niet in aanvullende doorbelastingsmechanismen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
208	Raamovereenkomst SOC	8.1 (jo. Bijlage 5, artikel 9)	AANB	Artikel 8.1 sluit de toepasselijkheid van algemene en bijzondere voorwaarden van Wederpartij en van door haar in te schakelen derden uit, terwijl artikel 9 van het Model Nadere overeenkomst voor Gebruiksrechten op Standaardprogrammatuur juist voorziet in een uitzondering. Bij dienstverlening op onderliggende platformen van derden is toepasselijkheid van de voorwaarden van die derden onvermijdelijk. Bent u bereid te bevestigen dat de in artikel 9 van het Model Nadere overeenkomst opgenomen uitzondering eveneens geldt voor onderliggende cloud- en platformdiensten van derden die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de Prestatie? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever verduidelijkt: Voor zover het gebruik van diensten van derden noodzakelijk is, kunnen dwingende voorwaarden van die derden van toepassing zijn, mits: • deze niet strijdig zijn met de Overeenkomst, en • Opdrachtgever hiermee vooraf instemt. Aanpassing van de bepaling is niet nodig.
209	Raamovereenkomst SOC	9 jo. ARBIT-2022 artikel 24.1 en 24.2	AANB	Artikel 24.1 van de ARBIT-2022 bepaalt dat partijen uit de Overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen niet zonder toestemming van de andere partij aan een derde overdragen, welke toestemming niet zonder redelijke grond wordt geweigerd; artikel 24.2 zondert het vestigen van beperkte rechten zoals een pandrecht daarvan uit. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de overdracht of verpanding van uitsluitend geldvorderingen op Opdrachtgever of een Deelnemer niet wordt aangemerkt als een overdracht van rechten en verplichtingen in de zin van artikel 24.1, dan wel dat daarvoor bij voorbaat toestemming wordt verleend, en (ii) het uitoefenen van dat recht geen grond oplevert voor ontbinding of opzegging? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Het verbod van overdracht van artikel 24.1 betekent niet dat opdrachtnemer ter zake beschikkingsonbevoegd is. Hij kan alleen bepaalde rechtshandelingen zoals overdracht van een vordering uit de Overeenkomst, niet zonder toestemming van Opdrachtgever uitvoeren. Bij de vestiging van een pandrecht is van overdracht van de vordering evenwel geen sprake. Het vestigen van een pandrecht op een vordering is dus toegestaan. Het overdragen van vorderingen kan niet zonder toestemming.
210	Raamovereenkomst SOC	9 jo. ARBIT-2022 artikel 24.1	AANB	Artikel 24.1 van de ARBIT-2022 onderwerpt contractsoverneming aan toestemming van de andere partij, die niet zonder redelijke grond wordt geweigerd en waaraan voorwaarden kunnen worden verbonden. Bent u bereid te bevestigen dat een interne reorganisatie, fusie of splitsing waarbij de Raamovereenkomst en de daaronder gesloten Nadere overeenkomsten overgaan op een andere tot de groep van Wederpartij behorende rechtspersoon, met inachtneming van artikel 2.163g lid 1 sub d Aanbestedingswet 2012, geen redelijke grond voor weigering oplevert, mits die rechtspersoon voldoet aan de gestelde	Opdrachtgever verduidelijkt: Een verzoek tot contractsoverneming in het kader van reorganisatie/fusie wordt beoordeeld conform: • artikel 24.1 ARBIT, en • artikel 2.163f en 2.163g Aanbestedingswet 2012. Opdrachtgever zal een dergelijk verzoek niet onredelijk weigeren, maar verleent geen generieke voorafgaande toestemming.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				geschiktheidseisen en Wederpartij aansprakelijk blijft voor reeds ontstane verplichtingen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
237	Raamovereenkomst SOC / Bijlage 5	2.5 jo. ARBIT-2022 artikel 26.2, 26.3 en 30.5	AANB	De Raamovereenkomst wordt gesloten met het IPO, terwijl de Nadere overeenkomsten worden gesloten met individuele Deelnemers, waardoor een groot aantal parallelle contractuele relaties onder een set voorwaarden ontstaat. Artikel 2.5 van de Raamovereenkomst verklaart dat tussen de Raamovereenkomst en de Nadere overeenkomsten samenhang bestaat als bedoeld in artikel 30.5 van de ARBIT-2022, en dat artikel geeft Opdrachtgever in de gevallen van artikel 30.1 en 30.3 de bevoegdheid ook de andere samenhangende Overeenkomsten te ontbinden. Kunt u bevestigen dat (i) de aansprakelijkheidsbeperkingen van artikel 26.2 en 26.3 van de ARBIT-2022 per Nadere overeenkomst en per Deelnemer afzonderlijk gelden en niet cumuleren over alle Deelnemers, (ii) een toerekenbare tekortkoming jegens een Deelnemer geen tekortkoming jegens de overige Deelnemers of het IPO oplevert, (iii) de bevoegdheid van artikel 30.5 uitsluitend wordt uitgeoefend indien de tekortkoming van zodanige aard is dat voortzetting van de overige Nadere overeenkomsten in redelijkheid niet kan worden gevergd, en (iv) tussen Opdrachtgever en de Deelnemers geen hoofdelijke vorderingsgerechtigdheid bestaat?	De Aanbestedende dienst beoogd een raamovereenkomst te sluiten tussen IPO, mede namens en voor rekening van de Deelnemers en de winnende inschrijver. De aanhef van de Raamovereenkomst zal hierop worden aangepast. IPO fungeert als vertegenwoordiger van de Deelnemers op basis van een daartoe verstrekt volmacht, machtiging en mandaat. De Deelnemers (inclusief IPO) kunnen onder de Raamovereenkomst individueel een Nadere Overeenkomst sluiten. Op grond van deze constructie kan niet worden bevestigd dat het aansprakelijkheidsbeding zich beperkt tot een individuele Nadere Overeenkomst. De schade als gevolg van een tekortkoming in de nakoming zal per geval worden beoordeeld en kan zich beperken tot slechts een Deelnemer, maar het is niet uitgesloten dat een schadeveroorzakende gebeurtenis doorwerkt naar andere Deelnemers.
238	Raamovereenkomst SOC	4.4 en 5 jo. Bijlage 3 (weegfactoren)	INK	Artikel 4.4 verwijst naar 'de maximale hoeveelheid en/of waarde, zoals bedoeld in de aanbestedingsstukken', terwijl die in de verstrekte stukken niet is vermeld. Bijlage 3 - Tarieflijst hanteert weegfactoren voor de beoordeling, waaronder 72 voor de maandelijkse Tarieven, 2 voor de onboarding van een Deelnemer IT en 1 voor de onboarding van een Deelnemer OT, en 240.000 voor de opslag OT01. Deze weegfactoren zijn kennelijk beoordelingsgewichten en geen volumetoezeggingen. Voor een reële prijsstelling en capaciteitsplanning is inzicht in de werkelijke omvang noodzakelijk. Kunt u opgave doen van (i) de geraamde en de maximale waarde van de Raamovereenkomst over de volledige looptijd inclusief verlengingen, (ii) het aantal Deelnemers dat naar verwachting een Nadere overeenkomst	De Aanbestedende dienst verduidelijkt: • de genoemde bedragen zijn ramingen en maxima; • geen afnamegarantie geldt; • weegfactoren zijn uitsluitend bedoeld voor beoordeling. Zie voor maximale waarde Aanbestedingsleidraad paragraaf 2.5.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				voor IT respectievelijk OT zal sluiten en de verwachte fasering daarvan, (iii) het aantal te monitoren assets, het aantal logbronnen en het verwachte datavolume per Deelnemer, en (iv) bevestigen dat aan de weegfactoren in Bijlage 3 geen afnamegarantie kan worden ontleend?	
515	Concept Raamovereenkomst, 9. Overige bepalingen	Blz. 5	AANB	Is de volgende aanname van Inschrijver correct. In de NVI toegezegde: 1) aanpassingen van de concept raamovereenkomst worden verwerkt in de definitieve versie daarvan; en 2) afwijkingen/aanvullingen/aanpassing van de ARBIT 2022 worden in dit artikel 9 van de concept raamovereenkomst opgenomen.	Dat is correct.
605	Concept Raamovereenkomst, artikelen 8.1. Bijlage 5, Model Nadere Overeenkomst, artikel 9. Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.7.	4 8 25	AANB	Artikel 8.1 van de Concept Raamovereenkomst sluit de toepasselijkheid van algemene en bijzondere voorwaarden van Opdrachtnemer en door Opdrachtnemer ingeschakelde derden uit, tenzij daarvan in de Nadere Overeenkomst expliciet wordt afgeweken. Artikel 9 van de Model Nadere Overeenkomst maakt het vervolgens <i>optioneel</i> mogelijk om bij de verwerving van Gebruiksrechten op Standaardprogrammatuur licentievoorwaarden van Opdrachtnemer of derden van toepassing te verklaren, mits aan de daarin genoemde voorwaarden is voldaan. Naar het oordeel van Gegadigde is het niet werkbaar indien de ene Deelnemer de toepasselijkheid van dergelijke licentievoorwaarden wel kan toestaan en een andere Deelnemer niet. De voor de dienstverlening benodigde software en de daarop toepasselijke licentievoorwaarden maken onderdeel uit van de aangeboden oplossing. De mogelijkheid om die oplossing aan te bieden kan daarom niet afhankelijk worden gesteld van een keuze die iedere Deelnemer pas bij het sluiten van de eigen Nadere Overeenkomst maakt. Dit verdraagt zich bovendien niet goed met het uitgangspunt van paragraaf 2.7 van de	Nee, er wordt geen uniforme keuze voor alle Deelnemers gemaakt. Artikel 9 van de Model Nadere Overeenkomst biedt de mogelijkheid om, indien dit bij de betreffende Nadere oproep is toegestaan, licentievoorwaarden van Opdrachtnemer of door Opdrachtnemer betrokken derden van toepassing te verklaren. Dit kan uitsluitend onder de voorwaarden van artikel 9. Zo moeten de licentievoorwaarden expliciet onderdeel uitmaken van de Nadere Overeenkomst, mag het overeengekomen gebruik daardoor niet worden uitgesloten of beperkt en mogen de rechten van de Deelnemer niet worden verminderd of diens verplichtingen niet onredelijk worden verzwaaard. De keuze of deze mogelijkheid bij een specifieke Nadere Overeenkomst wordt toegepast, behoort daarmee tot de concretisering van die Nadere Overeenkomst binnen de kaders van de Raamovereenkomst.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Aanbestedingsleidraad dat alle contractuele voorwaarden volledig en uitputtend in de Raamovereenkomst en de bijbehorende bijlagen zijn vastgelegd en dat de Nadere Overeenkomst uitsluitend een concretisering daarvan vormt. Kan de Aanbestedende dienst daarom vóór de uiterste datum voor inschrijving een voor alle Deelnemers geldende keuze maken en aangeven of de toepasselijkheid van licentievoorwaarden van Opdrachtnemer en/of derden overeenkomstig artikel 9 van het Model Nadere Overeenkomst wel of niet zal worden toegestaan? Indien dit wordt toegestaan, verzoeken wij te bevestigen dat iedere Deelnemer deze licentievoorwaarden in de betreffende Nadere Overeenkomst zal accepteren, mits aan de voorwaarden van artikel 9 is voldaan. Een eenduidig antwoord vóór inschrijving is voor Gegadigden van wezenlijk belang. Indien de toepasselijkheid van licentievoorwaarden van derden niet wordt toegestaan en een Gegadigde de betreffende softwareleveranciers niet bereid kan vinden in te stemmen met de gebruiksvoorwaarden van de ARBIT-2022, kan de Gegadigde de benodigde software niet onder de voorgeschreven contractuele voorwaarden aanbieden en daardoor mogelijk überhaupt geen geldige Inschrijving indienen. Wij verzoeken de Aanbestedende dienst daarom artikel 9 niet als een per Deelnemer te maken optionele keuze te handhaven, maar vóór inschrijving één uniforme keuze voor alle Deelnemers vast te leggen en de Model Nadere Overeenkomst dienovereenkomstig aan te passen.	
BIJLAGE 5 - MODEL NADERE OVEREENKOMST - 43 VRAGEN					
Model Nadere Overeenkomst - artikel 2 (5)					
156	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst, art. 2.2,	3-4, 9, 11 en 26	AANB	De Bijlage Verwerkersovereenkomst bevat uitsluitend de aanduiding "invoegen Verwerkersovereenkomst" en is niet gepubliceerd, terwijl artikel 2.2 van de Model Nadere overeenkomst deze Verwerkersovereenkomst boven de Raamovereenkomst plaatst. Artikel 10.5 verwijst daarnaast	Aanbestedende Dienst bevestigt dat: De Verwerkersovereenkomst onderdeel zal uitmaken van de contractdocumentatie;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	art. 10.5 en 10.6 en BIJLAGE Verwerkersovereenkomst / Bijlage 2c, eis C.53			naar een optionele Exitregeling, artikel 10.6 naar een nader overeen te komen AI-bijlage en eis C.53 naar een modelvrijwaringsverklaring conform NOK-bijlage X. Geen van deze documenten is gepubliceerd. In het bijzonder kan Inschrijver zonder het model van C.53 de omvang van de daarin bedoelde erkenning van risico's, toestemming en vrijwaring van derden niet beoordelen of prijzen. Kan Opdrachtgever bevestigen welke van deze documenten onderdeel zullen vormen van de Raamovereenkomst of een Nadere overeenkomst? Inschrijver verzoekt Opdrachtgever de Verwerkersovereenkomst en alle overige toepasselijke modellen bij de Nota van Inlichtingen van de eerste ronde te publiceren, zodat Inschrijvers daarover in de tweede vragenronde vragen kunnen stellen. Indien Opdrachtgever daarna nog materiële documenten of voorwaarden publiceert, verzoekt Inschrijver om een aanvullende vragenronde en, voor zover nodig, een evenredige verlenging van de inschrijftermijn. Kan Opdrachtgever bevestigen dat een document dat niet tijdig als Aanbestedingsstuk is gepubliceerd, geen onderdeel vormt van de Inschrijving, de Raamovereenkomst of een Nadere overeenkomst en niet na gunning eenzijdig aan Opdrachtnemer kan worden opgelegd? Een latere toevoeging kan uitsluitend plaatsvinden met schriftelijke instemming van beide Partijen, voor zover aanbestedingsrechtelijk toegestaan, en mag geen materiële verplichtingen invoeren die niet uit de gepubliceerde Aanbestedingsstukken voortvloeien.	Eventuele aanvullende bijlagen (zoals AI-bepalingen of een exitregeling) uitsluitend van toepassing zijn indien en voor zover deze expliciet worden opgenomen en van toepassing worden verklaard in de Nadere Overeenkomst. Aanbestedende Dienst zal de Verwerkersovereenkomst (en, voor zover beschikbaar, overige relevante modellen) uiterlijk bij de Nota van Inlichtingen van de eerste ronde publiceren. Indien na publicatie sprake is van materiële aanvullingen op de contractdocumentatie, zal Aanbestedende Dienst beoordelen of een aanvullende vragenronde en/of termijnverlenging passend is. Documenten die geen onderdeel uitmaken van de gepubliceerde aanbestedingsstukken, maken geen onderdeel uit van de inschrijving of Raamovereenkomst, tenzij deze conform aanbestedingsrechtelijke kaders rechtsgeldig worden toegevoegd.
300	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst, art. 2.2		AANB	Inschrijver ziet dat Aanbestedende Dienst potentieel een verwerkersovereenkomst van toepassing verklaart. Inschrijver ziet evenwel dat deze niet in de aanbestedingsprocedure is toegevoegd als onderdeel van de stukken. Kan Inschrijver er derhalve vanuit gaan dat zij haar eigen template kan gebruiken in het geval na gunning sprake blijkt van verwerking van persoonsgegevens in de context van de dienstverlening?	De Aanbestedende Dienst zal: - een model verwerkersovereenkomst beschikbaar stellen, of - uitgangspunten opnemen waaraan deze moet voldoen. Gebruik van een eigen template door Opdrachtnemer is niet zonder meer toegestaan, maar kan in overleg worden afgestemd mits deze voldoet aan de gestelde eisen en wetgeving (AVG).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
301	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst, artikel 2.1/5.1/6.1/7.1		AANB	Inschrijver wijst erop dat de scope van de Nadere Overeenkomst breder is dan de scope van de uitvraag. Kan Aanbestedende Dienst de bepalingen en tabellen die zien op detachering, producten en andere niet toepasselijke diensten verwijderen uit het concept?	De Aanbestedende Dienst begrijpt de opmerking, maar kiest er bewust voor het Model Nadere Overeenkomst generiek en volledig te houden, zodat dit toepasbaar is op alle mogelijke varianten van dienstverlening onder de Raamovereenkomst. Voor zover bepalingen zien op niet-toepasselijke onderdelen (zoals detachering of levering van producten), gelden deze uitsluitend indien en voor zover zij in de betreffende Nadere Overeenkomst expliciet van toepassing worden verklaard. Bij het sluiten van een Nadere Overeenkomst wordt de scope concreet gemaakt en worden niet-relevante onderdelen buiten toepassing gelaten.
364	Artikel 2.2 Nadere Overeenkomst + artikel 2.4 Raamovereenkomst	3 + 4 (NOK) 5 (RO)	AANB	Inschrijver verzoekt u de rangorde zoals opgenomen onder artikel 2.2 (NOK) en artikel 5 (RO) aan te passen in zoverre dat dit gebruikelijk is bij overheidsopdrachten, met dien verstande dat de Nota van Inlichtingen prevaleren boven de Raamovereenkomst, Nadere Overeenkomst en de inhoud van het aanbestedingsdocument en bijbehorende bijlagen. De reden hiervoor is dat er afwijkingen geconstateerd kunnen worden in de Nota van Inlichtingen die betrekking hebben op de Overeenkomsten, het aanbestedingsdocument en bijbehorende bijlagen waardoor het tegenstrijdig zou zijn deze te laten prevaleren. Graag uw akkoord?	De rangorde zoals opgenomen blijft gehandhaafd. Nota's van Inlichtingen maken integraal onderdeel uit van de Aanbestedingsstukken en prevaleren bij tegenstrijdigheden boven eerdere stukken, voor zover expliciet aangegeven.
390	Artikel 2.2 Nadere Overeenkomst + artikel 2.4 Raamovereenkomst	3 + 4 (NOK) 5 (RO)	AANB	Inschrijver verzoekt u de rangorde zoals opgenomen onder artikel 2.2 (NOK) en artikel 5 (RO) aan te passen in zoverre dat dit gebruikelijk is bij overheidsopdrachten, met dien verstande dat de Nota van Inlichtingen prevaleren boven de Raamovereenkomst, Nadere Overeenkomst en de inhoud van het aanbestedingsdocument en bijbehorende bijlagen. De reden hiervoor is dat er afwijkingen geconstateerd kunnen worden in de Nota van Inlichtingen die betrekking hebben op de Overeenkomsten, het aanbestedingsdocument en bijbehorende bijlagen waardoor het tegenstrijdig zou zijn deze te laten prevaleren. Graag uw akkoord?	De Nota van Inlichtingen maakt integraal onderdeel uit van de aanbestedingsstukken en prevaleert bij tegenstrijdigheden boven eerdere aanbestedingsdocumenten. De bestaande rangordebepalingen in de overeenkomsten blijven ongewijzigd.
Model Nadere Overeenkomst - artikel 4 (1)					
158	Bijlage 5 - Model Nadere	4 en 23-25	AANB	Paragraaf 2.6 motiveert de maximale looptijd van zes jaar mede met de substantiële initiële investeringen die van Opdrachtnemer worden verwacht en die grotendeels niet	De looptijd en beëindigingsmogelijkheden van Nadere Overeenkomsten worden bepaald in de Nadere

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	overeenkomst, art. 4 / Aanbestedingsleidraad, par. 2.6			buiten deze Overeenkomst herbruikbaar zijn. De Model Nadere overeenkomst bevat geen regeling voor tussentijdse opzegging zonder tekortkoming van Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat een Deelnemer een Nadere overeenkomst alleen tussentijds kan beëindigen indien daarvoor een uitdrukkelijke contractuele grond bestaat? Indien Opdrachtgever beoogt tussentijdse opzegging zonder tekortkoming van Opdrachtnemer toe te staan, verzoekt Inschrijver te bevestigen dat Opdrachtnemer aanspraak behoudt op betaling van reeds verrichte werkzaamheden, redelijkerwijs aangegane en niet zonder kosten beëindigbare verplichtingen jegens derden, niet-afgeschreven Deelnemer-specifieke investeringskosten en redelijke afbouw- en re-transitiekosten.	Overeenkomst zelf, binnen de kaders van de Raamovereenkomst en de aanbestedingsleidraad. Aanbestedende Dienst bevestigt dat: beëindiging plaatsvindt conform de contractueel overeengekomen bepalingen, waaronder artikel 30.6 ARBIT-2022; Aanbestedende Dienst neemt het voorgestelde vergoedingsregime bij tussentijdse beëindiging niet integraal over, maar merkt op dat in de contractering rekening wordt gehouden met redelijkheid en billijkheid en toepasselijke voorwaarden (waaronder ARBIT-2022).
Model Nadere Overeenkomst - artikel 5 (5)					
157	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst, art. 5.1 en 5.2 / Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.4	4-5	AANB	De artikelen 5.1 en 5.2 merken de daarin op te nemen aflever- en opleverdata aan als Fatale termijnen. De implementatie verloopt volgens paragraaf 2.4.2.4 gefaseerd, waarbij de Deelnemer in overleg met Wederpartij het tempo en de fasering bepaalt. De uitvoering is mede afhankelijk van tijdige toegang tot de omgeving van de Deelnemer, besluitvorming en medewerking van de Deelnemer en door hem ingeschakelde derden, onderhoudsvensters en eventuele screening door overheidsinstanties. Wederpartij stelt voor aan de artikelen 5.1 en 5.2 toe te voegen: "Voor zover Wederpartij een Fatale termijn niet kan nakomen door een omstandigheid die niet aan haar kan worden toegerekend, waaronder het niet tijdig verstrekken van toegang, gegevens, besluitvorming of medewerking door Deelnemer of een door Deelnemer ingeschakelde derde, een beperking van een platform of bronsysteem buiten de redelijke invloedssfeer van Wederpartij, een onderhoudsvenster of de doorlooptijd van screening door een bevoegde overheidsinstantie, wordt de betreffende termijn verlengd met de duur van de daardoor ontstane vertraging en de redelijke termijn die Wederpartij nodig heeft om de werkzaamheden te hervatten. Wederpartij raakt gedurende	Aanbestedende Dienst handhaaft het uitgangspunt van fatale termijnen voor overeengekomen mijlpalen. Daarbij geldt dat deze termijnen in de Nadere Overeenkomst in onderling overleg worden vastgesteld, rekening houdend met de afhankelijkheden in de implementatiefase, waaronder: - beschikbaarheid van systemen en toegang; - medewerking van Deelnemer en derden; - noodzakelijke besluitvorming. Voor zover vertraging aantoonbaar wordt veroorzaakt door factoren buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer, zal dit in de praktijk worden betrokken bij de beoordeling van eventuele tekortkomingen. Aanbestedende Dienst acht het niet noodzakelijk om hiervoor een generieke contractuele bepaling toe te voegen als voorgesteld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				deze periode niet in verzuim en de vertraging geeft geen aanleiding tot Service Credits, kortingen, boetes, schadevergoeding of andere contractuele sancties."	
365	Artikel 5.1 + 5.2 Nadere Overeenkomst	4 + 5	AANB	Artikel 5.1 en 5.2 bepalen dat alle genoemde opleverdata als fatale termijnen gelden, waardoor Opdrachtnemer bij een overschrijding direct en zonder ingebrekestelling in verzuim raakt. Dit acht Opdrachtnemer niet passend bij de aard van de dienstverlening, aangezien de uitvoering mede afhankelijk is van tijdige medewerking van Opdrachtgever en derden. Wij stellen daarom voor deze termijnen niet als fataal aan te merken en Opdrachtnemer bij een eventuele overschrijding eerst schriftelijk in gebreke te stellen en een redelijke hersteltermijn te bieden. Kan Opdrachtgever bevestigen hiermee akkoord te gaan?	De Aanbestedende Dienst handhaaft het uitgangspunt van fatale termijnen voor kritische mijlpalen. Daarbij geldt dat aantoonbare vertraging als gevolg van afhankelijkheden buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer (zoals medewerking van Deelnemer) conform de algemene bepalingen inzake overmacht en afhankelijkheden wordt beoordeeld.
366	Artikel 5.4 Nadere Overeenkomst	5	AANB	Inschrijver stelt geen broncode ter beschikking aan Deelnemer/Opdrachtgever. Aangezien artikel 5.4 uitsluitend optioneel van toepassing is indien een recht op de broncode wordt overeengekomen, verzoeken wij artikel 5.4 te schrappen.	Artikel 5.4 is optioneel en alleen van toepassing indien partijen dit expliciet overeenkomen in een Nadere Overeenkomst. Het artikel blijft daarom gehandhaafd.
391	Artikel 5.1 + 5.2 Nadere Overeenkomst	4 + 5	AANB	Artikel 5.1 en 5.2 bepalen dat alle genoemde opleverdata als fatale termijnen gelden, waardoor Opdrachtnemer bij een overschrijding direct en zonder ingebrekestelling in verzuim raakt. Dit acht Opdrachtnemer niet passend bij de aard van de dienstverlening, aangezien de uitvoering mede afhankelijk is van tijdige medewerking van Opdrachtgever en derden. Wij stellen daarom voor deze termijnen niet als fataal aan te merken en Opdrachtnemer bij een eventuele overschrijding eerst schriftelijk in gebreke te stellen en een redelijke hersteltermijn te bieden. Kan Opdrachtgever bevestigen hiermee akkoord te gaan?	Opdrachtgever handhaaft het uitgangspunt van fatale termijnen voor kritische mijlpalen. Daarbij geldt dat vertragingen die aantoonbaar worden veroorzaakt door omstandigheden buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer, conform de algemene contractuele bepalingen (zoals overmacht en medewerkingsplichten), worden beoordeeld. De voorgestelde generieke aanpassing wordt niet overgenomen.
392	Artikel 5.4 Nadere Overeenkomst	5	AANB	Inschrijver stelt geen broncode ter beschikking aan Deelnemer/Opdrachtgever. Aangezien artikel 5.4 uitsluitend optioneel van toepassing is indien een recht op de broncode wordt overeengekomen, verzoeken wij artikel 5.4 te schrappen.	Artikel 5.4 is optioneel en slechts van toepassing indien in een Nadere Overeenkomst expliciet afspraken over broncode worden gemaakt. Het artikel blijft daarom gehandhaafd.

Model Nadere Overeenkomst - artikel 6 (1)

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
302	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst, artikel 6.1		AANB	Inschrijver wijst erop dat Acceptatie binnen een termijn van 30 dagen een veel te lange termijn is, gezien de aard van de Dienstverlening. Inschrijver stelt voor dat uitgangspunt is dat Partijen in overleg tijdens de implementatiefase de Acceptatieprocedure plannen.	De genoemde termijn betreft een maximale termijn. De Aanbestedende Dienst is het ermee eens dat, gezien de aard van de dienstverlening, acceptatie in de praktijk in onderling overleg en gefaseerd plaatsvindt tijdens de implementatie. De concrete acceptatieprocedure, inclusief planning en termijnen, wordt per Nadere Overeenkomst nader uitgewerkt.
Model Nadere Overeenkomst - artikel 7 (4)					
304	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst. Artikel 7.1		INK	Is Aanbestedende Dienst een betalingsschema met Inschrijver overeen te komen, op grond waarvan de eenmalige kosten voor en in verband met de implementatie na ondertekening voor vergoeding in aanmerking komen, de periodieke kosten voor de dienstverlening vanaf live-gang na acceptatie per jaar vooruit mogen worden gefactureerd?	Het uitgangspunt is dat betaling plaatsvindt conform de in de Nadere Overeenkomst vastgelegde afspraken. De Aanbestedende Dienst staat open voor het per Nadere Overeenkomst overeenkomen van een passend betalingsschema, mits dit in lijn is met de aard van de dienstverlening en gangbare (publiekrechtelijke) betaaltermijnen. Vooruitfacturatie zal daarbij proportioneel en onderbouwd moeten zijn en wordt niet generiek vooraf toegestaan.
305	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst. Artikel 7.3/7.4		INK	Inschrijver acht een korting op de opdrachtsom onredelijk in een langdurige en gelijkwaardige contractuele relatie die partijen wensen aan te gaan. Is Aanbestedende Dienst bereid om deze contractuele boetebedingen buiten toepassing te verklaren?	De Aanbestedende Dienst handhaaft de systematiek van kortingen (service credits/inhoudingen) als prikkel op de nakoming van overeengekomen service levels. Deze systematiek is gebruikelijk in de markt en passend bij de aard van de dienstverlening. Het verzoek om deze buiten toepassing te verklaren wordt niet gehonoreerd.
367	Artikel 7.2 Nadere Overeenkomst	7 + 8	INK	Artikel 7.2 bepaalt dat bij het niet behalen van de overeengekomen Service Levels een korting op de Vergoeding wordt toegepast. Het is echter niet duidelijk hoe de kortingsregeling wordt toegepast indien binnen één meetperiode meerdere Service Levels niet worden behaald en of hiervoor een maximale totale korting per meetperiode geldt. Kan Opdrachtgever aangeven welk maximaal kortingspercentage of maximumbedrag per meetperiode geldt?	Eventuele kortingen bij het niet behalen van service levels worden toegepast conform het service credit regime. De totale korting per meetperiode is gemaximeerd zoals nader bepaald in de betreffende bijlage. Kortingen laten overige rechten, waaronder schadevergoeding, onverlet, conform ARBIT-2022.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Daarnaast bepaalt artikel 14.3 ARBIT-2022 dat een overeengekomen korting of boete geldt onverminderd de overige rechten van Opdrachtgever, waaronder het recht op schadevergoeding. Om cumulatie van vergoedingen voor dezelfde tekortkoming te voorkomen, verzoeken wij Opdrachtgever te bevestigen dat: (i) kortingen bij het niet behalen van meerdere Service Levels binnen één meetperiode niet cumuleren boven een vooraf overeengekomen maximum; en (ii) een op grond van artikel 7.2 toegepaste korting in mindering wordt gebracht op een eventuele schadevergoeding wegens dezelfde tekortkoming.	
393	Artikel 7.2 Nadere Overeenkomst	7 + 8	INK	Artikel 7.2 bepaalt dat bij het niet behalen van de overeengekomen Service Levels een korting op de Vergoeding wordt toegepast. Het is echter niet duidelijk hoe de kortingsregeling wordt toegepast indien binnen één meetperiode meerdere Service Levels niet worden behaald en of hiervoor een maximale totale korting per meetperiode geldt. Kan Opdrachtgever aangeven welk maximaal kortingspercentage of maximumbedrag per meetperiode geldt? Daarnaast bepaalt artikel 14.3 ARBIT-2022 dat een overeengekomen korting of boete geldt onverminderd de overige rechten van Opdrachtgever, waaronder het recht op schadevergoeding. Om cumulatie van vergoedingen voor dezelfde tekortkoming te voorkomen, verzoeken wij Opdrachtgever te bevestigen dat: (i) kortingen bij het niet behalen van meerdere Service Levels binnen één meetperiode niet cumuleren boven een vooraf overeengekomen maximum; en (ii) een op grond van artikel 7.2 toegepaste korting in mindering wordt gebracht op een eventuele schadevergoeding wegens dezelfde tekortkoming.	De aanbestedende dienst verduidelijkt dat artikel 7.2 van de Nadere Overeenkomst komt te vervallen en derhalve niet van toepassing is. Inschrijvers dienen voor wat betreft service levels en de daaraan gekoppelde service credits uitsluitend uit te gaan van het in Bijlage 2c, paragraaf 1.4 opgenomen service creditregime. Het service creditregime zoals opgenomen in Bijlage 2c, paragraaf 1.4 bevat een integrale en uitputtende regeling voor de toepassing van service credits bij het niet behalen van overeengekomen service levels, inclusief de wijze waarop wordt omgegaan met samenloop binnen een meetperiode. Voor zover van toepassing geldt dat de regeling proportioneel is ingericht en geen onredelijke cumulatie van service credits beoogt. Ten aanzien van de verhouding tot schadevergoeding geldt dat het bepaalde in de ARBIT-2022 onverkort van toepassing is.
Model Nadere Overeenkomst - artikel 8 (2)					
368	Artikel 8.1 Nadere	8	AANB	De optie "na Acceptatie" is niet passend bij de scope van de aanbesteding, die ziet op doorlopende dienstverlening en niet uitsluitend op een eenmalig, afzonderlijk te accepteren	De bepaling blijft gehandhaafd. Waar relevant wordt "acceptatie" gelezen in de context van (deel)opleveringen binnen de dienstverlening.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Overeenkomst			resultaat. Wij verzoeken de woorden "of na Acceptatie" te schrappen uit artikel 8.1.	
394	Artikel 8.1 Nadere Overeenkomst	8	AANB	De optie "na Acceptatie" is niet passend bij de scope van de aanbesteding, die ziet op doorlopende dienstverlening en niet uitsluitend op een eenmalig, afzonderlijk te accepteren resultaat. Wij verzoeken de woorden "of na Acceptatie" te schrappen uit artikel 8.1.	De bepaling blijft ongewijzigd. Acceptatie kan, afhankelijk van de aard van de prestatie, ook binnen doorlopende dienstverlening een rol spelen (bijvoorbeeld bij implementaties of wijzigingen).
Model Nadere Overeenkomst - artikel 9 (4)					
27	Bijlage 5, artikel 9 en 10	8, 9	AANB	De Model Nadere Overeenkomst bevat ruimte voor aanvullende en optionele bepalingen. Kan IPO/BIJ12 bevestigen dat deze ruimte tevens kan worden gebruikt voor dienstspecifieke contractuele afspraken die noodzakelijk zijn voor managed cybersecurity- en SOC-dienstverlening en die niet specifiek in ARBIT-2022 zijn geregeld, mits deze afspraken niet strijdig zijn met de Raamovereenkomst en overige aanbestedingsstukken?	Zie Bijlage 5 – Model Nadere Overeenkomst. De ruimte voor aanvullende bepalingen kan worden benut binnen de kaders van de Raamovereenkomst en de aanbestedingsstukken. Aanvullingen mogen niet strijdig zijn met deze documenten. Bovendien dient u rekening te houden met het leerstuk van de wezenlijke wijziging. Aanvullende contractuele afspraken die zich kenmerken als wezenlijke wijziging zijn in beginsel niet toegestaan.
28	Bijlage 5, artikel 9 en 10	8, 9	AANB	Staat IPO/BIJ12 ervoor open om bij de contractvorming gebruik te maken van, dan wel aan te sluiten bij, een reeds met de Rijksoverheid overeengekomen framework agreement, gebaseerd op een uitgevoerde DPIA van de Security Service Provider en de toegepaste technologie?	Nee. De Aanbestedende dienst hanteert de bijgevoegde overeenkomst en aanbestedingsstukken als uitgangspunt. Het aansluiten bij externe framework agreements maakt geen onderdeel uit van deze aanbesteding.
369	Artikel 9.1 Nadere Overeenkomst	8	AANB	Indien Opdrachtnemer voor de levering van de dienstverlening gebruik maakt van standaardprogrammatuur van derden, zijn op het gebruik daarvan de licentievoorwaarden van de betreffende rechthebbende van toepassing. Deze gebruiksrechten kunnen niet afhankelijk worden gesteld van de voorwaarden van artikel 9.1, nu de aard en omvang daarvan mede worden bepaald door de toepasselijke licentievoorwaarden. Zonder toepassing van deze voorwaarden is Opdrachtnemer niet bevoegd verdergaande gebruiksrechten aan Opdrachtgever te verlenen. Wij stellen daarom voor in artikel 9.1 vast te leggen dat op het gebruik van standaardprogrammatuur van derden de	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat voor standaardprogrammatuur van derden de bijbehorende licentievoorwaarden gelden. Opdrachtnemer borgt dat het overeengekomen gebruik door Opdrachtgever binnen deze voorwaarden mogelijk is.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				licentievoorwaarden van de betreffende rechthebbende van toepassing zijn, met dien verstande dat de overige afspraken uit de Nadere Overeenkomst tussen Partijen onverkort van kracht blijven. Graag uw akkoord.	
395	Artikel 9.1 Nadere Overeenkomst	8	AANB	Indien Opdrachtnemer voor de levering van de dienstverlening gebruik maakt van standaardprogrammatuur van derden, zijn op het gebruik daarvan de licentievoorwaarden van de betreffende rechthebbende van toepassing. Deze gebruiksrechten kunnen niet afhankelijk worden gesteld van de voorwaarden van artikel 9.1, nu de aard en omvang daarvan mede worden bepaald door de toepasselijke licentievoorwaarden. Zonder toepassing van deze voorwaarden is Opdrachtnemer niet bevoegd verdergaande gebruiksrechten aan Opdrachtgever te verlenen. Wij stellen daarom voor in artikel 9.1 vast te leggen dat op het gebruik van standaardprogrammatuur van derden de licentievoorwaarden van de betreffende rechthebbende van toepassing zijn, met dien verstande dat de overige afspraken uit de Nadere Overeenkomst tussen Partijen onverkort van kracht blijven. Graag uw akkoord.	Opdrachtgever bevestigt dat bij gebruik van standaardprogrammatuur van derden de bijbehorende licentievoorwaarden van toepassing zijn. Opdrachtnemer dient ervoor zorg te dragen dat het overeengekomen gebruik binnen deze voorwaarden past. De bepaling wordt niet aangepast.
Model Nadere Overeenkomst - artikel 10 (4)					
306	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst. Artikel 10.3		INK	Inschrijver acht een contractuele boete onredelijk in een langdurige en gelijkwaardige contractuele relatie die partijen wensen aan te gaan. Daarnaast zijn er inmiddels voldoende wettelijke en andere juridische kaders om nakoming van deze bepaling te eisen (zie ook de Data Act/jurisprudentie rondom zorgplicht IT-dienstverleners) Is Aanbestedende Dienst bereid om deze contractuele boetebedingen buiten toepassing te verklaren?	De contractuele boete vervult een specifieke functie naast schadevergoeding, met name ter waarborging van naleving van kritieke verplichtingen. De Aanbestedende Dienst acht deze bepaling proportioneel en ziet geen aanleiding deze te laten vervallen.
307	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst		AANB	Inschrijver stelt voorop dat de interpretatie van de AI-verordening nog in ontwikkeling is (er is nog nauwelijks jurisprudentie). Op basis van eigen beoordelingen komt Inschrijver tot de conclusie dat door haar gehanteerde AI-	De Aanbestedende Dienst handhaaft deze bepaling. Gezien de ontwikkelingen rondom de AI-verordening en de mogelijke impact op de dienstverlening acht de Aanbestedende Dienst het noodzakelijk om hier contractueel

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	mst. Artikel 10.6			systemen geen hoog risico zijn, nu dergelijke systemen niet vallen onder de hoogrisico lijst van de AI-verordening. Kan deze bepaling derhalve buiten toepassing worden gelaten?	op te anticiperen. De bepaling is generiek geformuleerd en ziet op naleving van toepasselijke wet- en regelgeving.
370	Artikel 10 Nadere Overeenkomst	9	AANB	Artikel 10 bevat diverse optionele en nog niet ingevulde bepalingen. Inschrijver kan de gevolgen hiervan daarom niet beoordelen en kan niet bij voorbaat instemmen met de toepassing daarvan. Kan Opdrachtgever vóór inschrijving aangeven welke bepalingen in de definitieve Nadere Overeenkomst worden opgenomen en hoe de openstaande onderdelen worden ingevuld?	De Nadere Overeenkomst wordt per Deelnemer geconcretiseerd binnen de kaders van de Raamovereenkomst. Open onderdelen worden bij het sluiten van een Nadere Overeenkomst ingevuld. Deze vallen binnen de scope en uitgangspunten van de Aanbestedingsstukken en leiden niet tot materiële wijzigingen daarvan.
396	Artikel 10 Nadere Overeenkomst	9	AANB	Artikel 10 bevat diverse optionele en nog niet ingevulde bepalingen. Inschrijver kan de gevolgen hiervan daarom niet beoordelen en kan niet bij voorbaat instemmen met de toepassing daarvan. Kan Opdrachtgever vóór inschrijving aangeven welke bepalingen in de definitieve Nadere Overeenkomst worden opgenomen en hoe de openstaande onderdelen worden ingevuld?	De in artikel 10 opgenomen bepalingen betreffen optionele of nader in te vullen onderdelen die per Nadere Overeenkomst door de betreffende Deelnemer worden gespecificeerd. Deze onderdelen maken geen onderdeel uit van de beoordeling van de inschrijving. Voor zover thans bekend, worden geen materiële afwijkingen of aanvullingen toegepast die de aard of omvang van de opdracht wezenlijk wijzigen ten opzichte van de gepubliceerde aanbestedingsstukken. Indien en voor zover bij het aangaan van een Nadere Overeenkomst nadere invulling plaatsvindt, gebeurt dit: • binnen de kaders van de Raamovereenkomst en aanbestedingsstukken; • zonder strijd met aanbestedingsrechtelijke uitgangspunten (gelijke behandeling/transparantie).
Model Nadere Overeenkomst - algemeen (17)					
227	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	5.1 en 5.2	AANB	Artikel 5.1 en 5.2 bepalen dat de genoemde aflever- en opleverdata Fatale termijnen zijn. Bij SOC-dienstverlening is de oplevering in hoge mate afhankelijk van medewerking van de Deelnemer (toegangsrechten, logbronnen, SIEM-omgeving, besluitvorming) en van derden. Het bij voorbaat aanmerken van alle data als Fatale termijnen staat niet in	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde generieke aanpassing. Niet iedere datum in een Nadere overeenkomst geldt als Fatale termijn. Artikel 5.1 van Bijlage 5 heeft betrekking op de Aflevering van Producten en artikel 5.2 op de Oplevering van Opdrachten of het verstrekken van Gebruiksrechten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				verhouding tot de gevolgen daarvan. Bent u bereid te bevestigen dat (i) verzuim pas intreedt na een schriftelijke ingebrekestelling waarbij een redelijke termijn voor nakoming wordt gesteld, en (ii) de genoemde data van rechtswege opschuiven met de duur van vertraging die is toe te rekenen aan Deelnemer of een door haar ingeschakelde derde? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Alleen de daarin als zodanig aangeduide aflever- en opleverdata gelden als Fatale termijnen. Voor Onderhoud en clouddienstverlening bepaalt artikel 5.3 uitsluitend de aanvangsdatum van de dienstverlening; deze wordt in het Model Nadere overeenkomst niet als Fatale termijn aangemerkt. Voor zover in een concrete Nadere overeenkomst op grond van artikel 5.1 of 5.2 een Fatale termijn wordt overeengekomen, blijft het karakter daarvan gehandhaafd en is geen voorafgaande ingebrekestelling vereist. Indien het behalen van een overeengekomen termijn aantoonbaar wordt belemmerd door een aan de betreffende Deelnemer toe te rekenen handelen of nalaten, waaronder het niet tijdig beschikbaar stellen van voor de uitvoering noodzakelijke informatie, toegangsrechten of voorzieningen, zal bij de uitvoering van de Nadere overeenkomst rekening worden gehouden met die omstandigheid. Een termijn schuift daarmee niet zonder meer van rechtswege op; de gevolgen voor de planning en de betreffende termijn worden in dat geval door partijen vastgesteld.
228	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	6.1 jo. ARBIT-2022 artikel 11.2, 11.4 en 11.5	AANB	Artikel 11.5 van de ARBIT-2022 voorziet in acceptatie van rechtswege bij het uitblijven van een mededeling, hetgeen Inschrijver op prijs stelt. Artikel 11.4 staat Opdrachtgever echter toe de termijn van 30 dagen eenzijdig te verlengen met een door hemzelf te bepalen termijn, zonder dat daaraan een maximum is gesteld. Daarnaast verwijst artikel 6.1 van het Model Nadere overeenkomst naar een niet bij de aanbestedingsstukken gevoegde Bijlage Acceptatieprocedure, zodat objectieve acceptatiecriteria ontbreken, terwijl artikel 11.1 van de ARBIT-2022 iedere betaling afhankelijk stelt van Acceptatie. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de aanvullende termijn van artikel 11.4 ten hoogste eenmaal kan worden ingeroepen en is gemaximeerd op 15 dagen, (ii) Acceptatie uitsluitend mag worden onthouden indien de Prestatie niet voldoet aan vooraf schriftelijk overeengekomen, objectieve acceptatiecriteria en uitsluitend wegens Gebreken van wezenlijke betekenis, en (iii) deelacceptatie mogelijk is?	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in: • Acceptatie vindt plaats op basis van objectieve criteria; • onthouding van acceptatie gebeurt alleen bij wezenlijke gebreken; • deelacceptatie is mogelijk. De voorgestelde maximale verlenging van 15 dagen wordt niet generiek overgenomen, maar zal proportioneel worden toegepast.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
229	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	6.2	INK	Artikel 6.2 voorziet in een inhouding op de Vergoeding indien Deelnemer de Prestatie accepteert ondanks de aanwezigheid van Gebreken, zonder dat het in te houden bedrag is genormeerd. Bent u bereid te bevestigen dat de inhouding in verhouding staat tot de ernst en de herstelkosten van het betreffende Gebrek, is gemaximeerd op 10% van de Vergoeding voor het betreffende onderdeel, en onverwijld wordt vrijgegeven na herstel? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in: • inhoudingen zijn proportioneel; • worden opgeheven na herstel. Een generiek maximum van 10% wordt niet vooraf vastgelegd, om maatwerk per situatie mogelijk te houden.
230	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	7.2, 7.3 en 7.4 (jo. Bijlage 2a par. 1.4)	INK	De artikelen 7.2, 7.3 en 7.4 voorzien in kortingen op de Vergoeding wegens het niet behalen van Service levels, vertraging in Op- of Aflevering en uitblijvend herstel, terwijl Bijlage 2a paragraaf 1.4 daarnaast een Service Credit-regime kent. Daarmee bestaat het risico van samenloop van meerdere sancties voor dezelfde oorzaak. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de maxima uit de artikelen 7.3 en 7.4 reeds in de Nadere oproep tot mededinging worden vermeld zodat deze calculeerbaar zijn, (ii) voor eenzelfde tekortkoming niet zowel een korting op grond van artikel 7 als een Service Credit op grond van Bijlage 2a paragraaf 1.4 wordt toegepast, en (iii) alle kortingen en Service Credits in mindering komen op een eventuele schadevergoeding en binnen de aansprakelijkheidslimiet vallen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst verduidelijkt: • dubbele bestraffing voor exact dezelfde tekortkoming wordt voorkomen; • samenloop wordt proportioneel toegepast; • service credits worden betrokken bij eventuele schadevergoeding. Maxima worden waar relevant in Nadere overeenkomsten gespecificeerd.
231	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	8.1 en 8.3 (jo. ARBIT-2022 artikel 11.1, 15.1)	INK	Artikel 8.1 van het Model Nadere overeenkomst maakt de Vergoeding verschuldigd vanaf een nader in te vullen datum of moment dan wel 'na Acceptatie'. Artikel 11.1 van de ARBIT-2022 sluit betaling voorafgaand aan Acceptatie uit en artikel 15.1 laat de betaaltermijn van 30 dagen pas ingaan op het moment van Acceptatie indien dat later ligt dan de ontvangst van de factuur. Voor doorlopende SOC-dienstverlening is een koppeling aan Acceptatie niet passend. Artikel 8.3 van het Model Nadere overeenkomst voorziet daarvoor juist in vooruitbetaling per periode, waarbij artikel 16 van de ARBIT-2022 buiten toepassing blijft. Bent u bereid	Bevestigd wordt dat voor doorlopende SOC-diensten: • periodieke (maandelijkse) facturatie wordt toegepast; • betaling niet afhankelijk is van acceptatie van afzonderlijke deliverables.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
		en 16)		te bevestigen dat voor de Basis SOC-diensten, het Onderhoud en de clouddienstverlening standaard de systematiek van artikel 8.3 van het Model Nadere overeenkomst wordt toegepast, dat maandelijks per periode vooruit wordt gefactureerd, en dat de betalingsverplichting daarmee niet afhankelijk is van Acceptatie van afzonderlijke deliverables? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
232	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	8.4 jo. ARBIT-2022 artikel 16.1 en 16.3	AANB	Artikel 8.4 van het Model Nadere overeenkomst verwijst naar de kredietinstellingsgarantie van artikel 16 van de ARBIT-2022. Artikel 16.1 verlangt een garantie 'op afroep', derhalve een abstracte garantie die zonder toetsing van de onderliggende rechtsverhouding kan worden ingeroepen, en bepaalt dat aan die garantie voor Opdrachtgever geen kosten zijn verbonden. Een abstracte garantie op eerste afroep is voor Inschrijver niet aanvaardbaar; het concernbeleid staat uitsluitend voorwaardelijke garanties toe. Inschrijver onderkent dat artikel 16.3 de garantie koppelt aan het model uit de Regeling financieel beheer van het Rijk en teruggave regelt na finale Acceptatie. Bent u bereid te bevestigen dat (i) in plaats van een garantie 'op afroep' een voorwaardelijke kredietinstellingsgarantie wordt aanvaard, die slechts kan worden ingeroepen na schriftelijke ingebrekestelling en het uitblijven van herstel binnen een redelijke termijn, en (ii) voor de Basis SOC-diensten, het Onderhoud en de clouddienstverlening artikel 16 van de ARBIT-2022 conform artikel 8.3 van het Model Nadere overeenkomst buiten toepassing blijft, zodat geen garantie wordt verlangd? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst wijzigt dit niet. Een bankgarantie kan worden verlangd, gezien het risicoprofiel. Wel geldt dat proportionaliteit per Nadere overeenkomst wordt beoordeeld.
233	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	2.2 en Bijlage Verwerkers overe	AANB	Artikel 2.2 plaatst de Verwerkersovereenkomst op de tweede plaats in de rangorde, boven de Raamovereenkomst, terwijl het model van de Verwerkersovereenkomst niet bij de aanbestedingsstukken is gevoegd. Inschrijver kan de daaruit voortvloeiende verplichtingen en risico's daardoor niet beoordelen en niet calculeren. Bent u bereid het model van de Verwerkersovereenkomst alsnog voor de sluitingsdatum ter beschikking te stellen, en te bevestigen dat de aansprakelijkheid uit hoofde van de	De Aanbestedende dienst zal het model van de Verwerkersovereenkomst vóór de sluitingsdatum voor inschrijving beschikbaar stellen. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat de aansprakelijkheid uit hoofde van de Verwerkersovereenkomst in alle gevallen is begrensd door de algemene aansprakelijkheidsbeperkingen van de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
		enkomst		Verwerkersovereenkomst valt binnen en is begrensd door de aansprakelijkheidsregeling van de Overeenkomst? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Overeenkomst. De aansprakelijkheidsregeling van de ARBIT-2022 blijft van toepassing, waaronder artikel 26.4 onder d. Dit betekent dat de in artikel 26.2 en 26.3 ARBIT-2022 opgenomen aansprakelijkheidsbeperkingen niet van toepassing zijn op aanspraken tot schadevergoeding als gevolg van schending van wet- en regelgeving op het terrein van de bescherming van persoonsgegevens of handelen in strijd met de rechtmatige instructies van de verwerkingsverantwoordelijke. Onder schade wordt daarbij mede begrepen een door de toezichthoudende autoriteit opgelegde boete. Voor overige aansprakelijkheid geldt de aansprakelijkheidsregeling zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken en, voor zover van toepassing, de Verwerkersovereenkomst.
234	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	10.1	AANB	Artikel 10.1 biedt de optie de artikelen 22.1, 22.2 en 22.4 van de ARBIT-2022 buiten toepassing te laten, zodat Wederpartij personen die belast zijn met de uitvoering vrij kan vervangen. Bij 24/7 SOC-dienstverlening met roulerende bezetting is vervanging van Personeel inherent aan de dienst. Bent u bereid te bevestigen dat deze optie in alle Nadere overeenkomsten onder deze Raamovereenkomst wordt opgenomen, met dien verstande dat Opdrachtnemer waarborgt dat vervangers voldoen aan de in Bijlage 2a, onder meer eis A.14, gestelde kennis- en certificeringseisen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat artikel 10.1 onverkort voor alle functies in alle Nadere overeenkomsten zal worden toegepast. De Aanbestedende dienst onderkent dat bij een 24/7 SOC-dienstverlening sprake is van roulerende bezetting en dat reguliere vervanging van operationeel Personeel noodzakelijk kan zijn. Dergelijke vervanging is toegestaan, mits het vervangende Personeel voldoet aan de voor de betreffende rol gestelde eisen ten aanzien van kennis, deskundigheid, ervaring en overige toepasselijke kwalificaties en de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening zijn geborgd. Dit omvat onder meer de eisen uit Bijlage 2a, waaronder eis A.14. Voor sleutelfunctionarissen en andere personen die een wezenlijke rol vervullen bij de uitvoering van de Nadere overeenkomst, blijft de Deelnemer betrokken bij vervanging. Voor dergelijke functies kan voorafgaande instemming met de vervanging worden verlangd en dient de vervanger ten minste te voldoen aan de voor de betreffende functie gestelde eisen. Zie tevens het antwoord op vraag 187 van deze Nota van Inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
235	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	10.3	INK	Artikel 10.3 voorziet in een boete per dag indien gegevens niet tijdig worden gewist of terugbezorgd, waarbij is bepaald dat betaling van de boete de gehoudenheid tot vergoeding van de schade onverlet laat. Cumulatie van boete en schadevergoeding voor dezelfde tekortkoming is niet redelijk. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de boete geldt als gefixeerde schadevergoeding in de zin van artikel 6:92 BW en in mindering komt op een eventuele schadevergoeding, (ii) de boete niet verschuldigd is voor zover wissel of terugbezorgen wordt verhinderd door een handelen of nalaten van Deelnemer dan wel door een wettelijke bewaarplicht, en (iii) het maximum van de boete reeds in de Nadere oproep tot mededinging wordt vastgelegd? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in: - proportionaliteit wordt toegepast; - oorzaken buiten invloed Opdrachtnemer worden uitgesloten. Boetes blijven echter in beginsel naast schadevergoeding mogelijk.
236	Bijlage 5 - Model Nadere overeenkomst	10.5 (Bijlage Exitregeling)	AANB	Artikel 10.5 verwijst naar een Bijlage Exitregeling die in aanvulling op artikel 32 van de ARBIT-2022 geldt, maar die niet bij de aanbestedingsstukken is gevoegd. In combinatie met de exitverplichtingen uit paragraaf 1.1 van Bijlage 2a kan Inschrijver de omvang van de exitverplichtingen niet beoordelen en niet calculeren. Bent u bereid de Bijlage Exitregeling alsnog voor de sluitingsdatum ter beschikking te stellen, en te bevestigen dat exitdienstverlening tegen de Tarieven uit Bijlage 03 - Tarieflijst wordt vergoed? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst zal de exitregeling nader concretiseren. Uitgangspunt is dat: exit-inspanningen vergoed worden conform tarieven, tenzij sprake is van toerekenbare tekortkoming.
299	Bijlage 5 Model Nadere Overeenkomst		AANB	Kan Aanbestedende Dienst toelichten hoe wordt bepaald of een optionele bepaling wel of geen toepassing heeft? Hierover kan immers discussie ontstaan tussen een inschrijver en een Deelnemer.	Toepassing van optionele bepalingen wordt: - expliciet vastgelegd bij het sluiten van de Nadere Overeenkomst, - in overleg tussen Deelnemer en Opdrachtnemer.
303	Bijlage 5 Model Nadere		AANB	Kan Aanbestedende Dienst toelichten hoe wordt bepaald of een optionele bepaling wel of geen toepassing heeft?	Optionele bepalingen worden per Nadere Overeenkomst expliciet van toepassing verklaard door de betreffende Deelnemer. Dit gebeurt bij het aangaan van de Nadere

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Overeenkomst			Hierover kan immers discussie ontstaan tussen een inschrijver en een Deelnemer.	Overeenkomst, waarbij duidelijk wordt vastgelegd welke opties gelden. Hiermee wordt interpretatieruimte en discussie achteraf voorkomen.
371	Bijlage Nadere Overeenkomst	10	AANB	In de aanbestedingsstukken is geen model Verwerkersovereenkomst opgenomen, terwijl een eventuele Verwerkersovereenkomst onderdeel zal uitmaken van de Nadere Overeenkomst. Inschrijver wenst een dergelijke Verwerkersovereenkomst voorafgaand aan ondertekening van de betreffende Nadere Overeenkomst te kunnen beoordelen en, waar nodig, daarover nadere afspraken met de betreffende Deelnemer te maken. Graag uw bevestiging dat dit mogelijk is.	Indien sprake is van verwerking van persoonsgegevens, zal per Deelnemer een Verwerkersovereenkomst worden gesloten als onderdeel van de Nadere Overeenkomst. Deze Verwerkersovereenkomst: • wordt voorafgaand aan ondertekening van de Nadere Overeenkomst ter beschikking gesteld; • is gebaseerd op gangbare (overheids)modellen; • blijft binnen de kaders van de aanbestedingsstukken. Het is mogelijk om voorafgaand aan ondertekening kennis te nemen van de inhoud. Dit leidt echter niet tot heronderhandeling van wezenlijke voorwaarden.
397	Bijlage Nadere Overeenkomst	10	AANB	In de aanbestedingsstukken is geen model Verwerkersovereenkomst opgenomen, terwijl een eventuele Verwerkersovereenkomst onderdeel zal uitmaken van de Nadere Overeenkomst. Inschrijver wenst een dergelijke Verwerkersovereenkomst voorafgaand aan ondertekening van de betreffende Nadere Overeenkomst te kunnen beoordelen en, waar nodig, daarover nadere afspraken met de betreffende Deelnemer te maken. Graag uw bevestiging dat dit mogelijk is.	Vraag identiek aan vraag 371.
483	Bijlage 5, bijlage	11	AANB	Er wordt verwezen naar een verwerkersovereenkomst. Graag ontvangen wij deze (concept)verwerkersovereenkomst.	Zie het antwoord op vraag 371.
516	Bijlage 5 - Model Nadere Overeenkomst - Algemeen		AANB	In de Model Nadere Overeenkomst zijn nu nogal wat artikelen opgenomen die gelet op de aard van de uitgevraagde basis en eventuele aanvullende (optionele) SOC Diensten niet van toepassing/relevant zijn. Inschrijver gaat ervan uit dat door de Aanbestedende dienst een aangepast model nadere overeenkomst wordt opgesteld die geschikt is	Nee, niet in die zin dat het model als geheel opnieuw wordt ingericht. Bijlage 5 is het model voor de Nadere Overeenkomst. De daarin opgenomen bepalingen zijn waar relevant als optioneel of afhankelijk van de aard van de betreffende Prestatie aangeduid. Bij het sluiten van een Nadere Overeenkomst worden de relevante onderdelen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				voor het door een Deelnemer afnemen van de overeengekomen SOC Diensten. Is deze aanname correct?	ingevuld en worden niet-toepasselijke optionele bepalingen niet opgenomen. De Raamovereenkomst bepaalt dat Nadere Overeenkomsten worden afgesloten op basis van het als bijlage opgenomen Model Nadere Overeenkomst. De Aanbestedende dienst zal een aangeaste bijlage publiceren zonder Nadere Oproep te mededinging.
517	Bijlage 5 - Model Nadere Overeenkomst – overweging d	Blz. 1	AANB	Inschrijver begrijpt deze overweging niet. Immers de Raamovereenkomst wordt aangegaan met één Opdrachtnemer, in de (bijlagen bij de) Raamovereenkomst zijn de prijzen voor en de te leveren SOC Diensten beschreven. Als een Deelnemer de SOC Diensten van Opdrachtnemer wil afnemen wordt hiervoor een Nadere Overeenkomst aangegaan met inachtneming van hetgeen in de Raamovereenkomst is opgenomen. Kan de Aanbestedende dienst bevestigen dat als een Deelnemer de SOC Diensten van Opdrachtnemer wil afnemen er geen sprake is van een oproep tot nadere mededinging en dat deze overweging wordt verwijderd. Dit geldt ook voor de overige artikelen van de Nadere Overeenkomst waarin wordt verwezen naar een Nadere Oproep tot mededinging	Ja. Binnen deze Raamovereenkomst met één Opdrachtnemer vindt geen nadere mededinging tussen meerdere opdrachtnemers plaats. Een Deelnemer kan gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst een Nadere Overeenkomst sluiten met de Opdrachtnemer en vervolgens binnen die Nadere Overeenkomst Nadere opdrachten verstrekken. De verwijzingen in het Model Nadere Overeenkomst naar een “Nadere oproep tot mededinging” zijn voor deze aanbesteding niet passend en zullen dienovereenkomstig worden aangepast.

BIJLAGE 1 - ARBIT-2022 - 206 VRAGEN

ARBIT-2022 - artikel 1

171	ARBIT 2022, art 1.2		AANB	De formulering laat aan Opdrachtgever ruimte over om naast de in de acceptatieprocedure vastgelegde criteria ook andere subjectieve criteria aan te leggen voor het accepteren van de prestatie. Bent u bereid deze bepaling als volgt te wijzigen: “Acceptatieprocedure: de in de Overeenkomst vastgelegde procedure voor Acceptatie van de Prestatie”? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde aanpassing. De huidige formulering biedt ruimte om de acceptatieprocedure in samenhang met de Raamovereenkomst en de specificaties toe te passen. Acceptatie vindt plaats op basis van vooraf vastgestelde criteria en de overeengekomen procedure. Er is geen sprake van het hanteren van willekeurige of subjectieve aanvullende criteria.
266			AANB		De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. 1.9			Kan worden verduidelijkt dat onder de definitie 'Gebrek' in ieder geval niet wordt verstaan het niet-detecteren van een onbekende dreiging (zero-day) of een dreiging waarvoor ten tijde van het incident geen gangbare detectieregel beschikbaar was, of die niet in scope is voor de tussen partijen overeengekomen logbronnen en usecases?	• een gebrek wordt beoordeeld tegen de overeengekomen functionaliteit en stand van de techniek; • het niet detecteren van onbekende dreigingen (zero-days) niet zonder meer als gebrek wordt aangemerkt, tenzij aantoonbaar sprake is van tekortschietende uitvoering van overeengekomen detectieverplichtingen.
267	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. 1.12		AANB	Kan worden bevestigd dat 'Inbreuk' in de context van MDR-dienstverlening uitsluitend ziet op inbreuken die plaatsvinden binnen de door Opdrachtnemer gemonitorde systeemcomponenten van Opdrachtgever, en niet op inbreuken in de bredere IT-omgeving van Opdrachtgever, voor zover die niet in scope is voor de MDR-dienstverlening?	Bevestigd wordt dat: • de verplichtingen van Opdrachtnemer zich beperken tot de overeengekomen scope van dienstverlening; • dit ziet op de gemonitorde componenten en afgesproken logbronnen/use cases.
372	Artikel 1.7 + artikel 9 ARBIT 2022	7 + 12	AANB	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat "Documentatie" nimmer de Broncode bevat en evenmin enige informatie die redelijkerwijs kan worden aangemerkt als broncode-documentatie, ontwikkelaarsdocumentatie of andere informatie betreffende de Broncode?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat onder "Documentatie" in de zin van de Overeenkomst functionele, technische en beheerdocumentatie wordt verstaan die noodzakelijk is voor het gebruik, beheer en de overdraagbaarheid van de dienstverlening. Broncode en broncode-gerelateerde ontwikkelaarsdocumentatie maken hiervan geen onderdeel uit, tenzij uitdrukkelijk en schriftelijk anders overeengekomen in een Nadere Overeenkomst.
398	Artikel 1.7 + artikel 9 ARBIT 2022	7 + 12	AANB	Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat "Documentatie" nimmer de Broncode bevat en evenmin enige informatie die redelijkerwijs kan worden aangemerkt als broncode-documentatie, ontwikkelaarsdocumentatie of andere informatie betreffende de Broncode?	Opdrachtgever bevestigt dat "Documentatie" in de zin van de overeenkomst ziet op functionele en beheerdocumentatie die noodzakelijk is voor gebruik en beheer van de dienstverlening. Dit omvat niet automatisch broncode. Indien broncode of broncode-gerelateerde informatie wordt verlangd, wordt dit expliciet en afzonderlijk in de overeenkomst bepaald.
518	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 1.8	Blz 7	AANB	Het is redelijk dat Opdrachtnemer eerst in gebreke wordt gesteld voordat sprake is van verzuim. Is Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. Artikel 1.8 ARBIT-2022 bepaalt dat bij overschrijding van een als Fatale termijn overeengekomen termijn de betreffende partij terstond, dus zonder ingebrekestelling, in verzuim raakt. Daarnaast bepaalt artikel 26.1 ARBIT-2022

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					dat bij een gewone tekortkoming in beginsel eerst een ingebrekestelling en redelijke termijn voor nakoming aan de orde zijn, met de in dat artikel genoemde uitzonderingen. De voorgestelde wijziging zou daarmee het bestaande onderscheid binnen de ARBIT-2022 wijzigen en wordt niet overgenomen.
519	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 1.25	Blz. 8	AANB	Deze definitie is niet duidelijk genoeg. Graag de woorden 'of redelijkerwijs moet zijn' verwijderen. Is Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De woorden "of redelijkerwijs moet zijn" maken onderdeel uit van de definitie van "Overeengekomen gebruik" in artikel 1.25 ARBIT-2022. De definitie ziet op het gebruik dat voor Wederpartij ten tijde van het sluiten van de Overeenkomst op grond van het Bestek en/of de daarin bedoelde informatie kenbaar is of redelijkerwijs moet zijn. Het verwijderen van deze woorden zou de reikwijdte van de contractuele definitie wijzigen. Daarmee wordt niet ingestemd.
ARBIT-2022 - artikel 4 (2)					
268	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. 4.1/4.2		AANB	Kan worden verduidelijkt dat de onderzoeksverplichting van art. 4.1 gezien de formele aanbestedingsprocedure beperkt is tot alle informatie die op grond van de aanbestedingsstukken en de NVI's is gedeeld met inschrijver?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: - de onderzoeksplicht wordt ingevuld binnen de kaders van de aanbestedingsdocumenten en verstrekte informatie; - van Inschrijvers een professionele beoordeling wordt verwacht, waaronder het stellen van alle noodzakelijke vragen om tot een passend aanbod te komen, maar ook een kritische houding naar de aanbestedende dienst in het kader van haalbaarheid van de realisatie van de opdracht op basis van de uitgangspunten van de aanbestedingsstukken.
427	ARBIT-2022 art. 4.1-4.4	9	AANB	Artikel 4.1-4.4 ARBIT-2022 legt op Opdrachtnemer een onderzoeks- en informatieplicht. Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer voor de uitvoering van deze verplichting mag uitgaan van de juistheid, volledigheid en actualiteit van de door Opdrachtgever verstrekte informatie, en niet verantwoordelijk is voor risico's of omstandigheden die redelijkerwijs niet kenbaar waren?	Opdrachtnemer mag uitgaan van de juistheid van door Opdrachtgever verstrekte informatie voor zover hij daarop redelijkerwijs mag vertrouwen. Dit laat de eigen onderzoeks-, informatie- en waarschuwingsverplichtingen van Opdrachtnemer onverlet. Opdrachtnemer is niet verantwoordelijk voor omstandigheden die redelijkerwijs niet kenbaar waren, tenzij uit de Overeenkomst een verdergaande verplichting voortvloeit. Indien Opdrachtnemer

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					constateert of redelijkerwijs behoort te constateren dat verstrekte informatie onjuist, onvolledig of verouderd is, dient hij Opdrachtgever hierover tijdig te informeren.
ARBIT-2022 - artikel 5 (10)					
269	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. 5.3-5.5		AANB	Inschrijver kan als MSSP niet per klant haar SOC-inrichting aanpassen. De audit moet worden beperkt tot de specifieke dienstverlening aan deze Opdrachtgever en mag geen bedrijfsgeheimen of data van andere klanten raken. Onbeperkte auditrechten zijn in dat kader problematisch voor inschrijver. Audits kunnen inzage geven in Tesorion's SOC-processen en technologie die ook voor andere klanten worden ingezet. Art. 5.5 geeft Opdrachtgever bovendien een eenzijdig recht om maatregelen voor te stellen. Is Opdrachtgever daarom bereid de auditbepaling aan te vullen met (i) een maximum van één audit per jaar, (ii) een aankondigingstermijn van minimaal 30 dagen (tenzij een audit is vereist op grond van een besluit van een toezichthouder of rechtelijke uitspraak), (iii) de verplichting audits uit te voeren via een onafhankelijke derde onder geheimhouding, en (iv) de beperking dat audits geen betrekking hebben op bedrijfsvertrouwelijke informatie van andere klanten? Kan bij art. 5.5 worden toegevoegd dat voorgestelde maatregelen niet tot benadeling van andere klanten die diensten afnemen bij Inschrijver mag leiden?	De Aanbestedende Dienst acht auditrechten essentieel en handhaaft deze in beginsel. Wel wordt verduidelijkt dat: • audits proportioneel en doelgericht worden ingezet; • rekening wordt gehouden met vertrouwelijkheid van andere klanten; • audits geen onevenredige belasting mogen vormen. De voorgestelde beperkingen worden niet integraal overgenomen.
373	Artikel 5.3 + 5.4 ARBIT 2022	10	AANB	Inschrijver begrijpt de wens van de aanbestedende dienst om een controle/audit uit te voeren. Inschrijver stelt echter voor deze bevoegdheid te beperken tot maximaal één (1) audit per contractjaar, uitsluitend bij een concrete en onderbouwde aanleiding. Daarnaast dient de aanbestedende dienst Inschrijver ten minste dertig (30) kalenderdagen vooraf schriftelijk te informeren en mag de audit de normale bedrijfsvoering niet onredelijk verstoren. Auditkosten komen voor rekening van de aanbestedende dienst, tenzij uit de audit blijkt dat Opdrachtnemer een verplichting van niet-	De Aanbestedende Dienst acht het van belang dat zij, alsmede Deelnemers, kunnen beschikken over adequate audit- en controlebevoegdheden, mede gelet op wettelijke verplichtingen (o.a. BIO/NIS2). Het door Inschrijver voorgestelde generieke maximum van één audit per jaar wordt niet overgenomen. Wel wordt verduidelijkt dat:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				ondergeschikt belang uit hoofde van de Overeenkomst niet is nagekomen, in dat geval komen de redelijke auditkosten alsnog voor rekening van de Opdrachtnemer. Dit is tevens in lijn met Eis C.24 uit het Programma van Eisen. Graag uw akkoord.	• bestaande assurance-rapportages (bijv. ISAE 3000/3402) het primaire controlemiddel vormen; • aanvullende audits risicogebaseerd en proportioneel worden ingezet; • audits tijdig worden aangekondigd, behoudens spoedeisende situaties (bijv. incidenten); • audits de bedrijfsvoering van Opdrachtnemer niet onnodig verstoren; • kostenverdeling plaatsvindt conform eis C.24 (toerekenbaarheid als uitgangspunt).
399	Artikel 5.3 + 5.4 ARBIT 2022	10	AANB	Inschrijver begrijpt de wens van de aanbestedende dienst om een controle/audit uit te voeren. Inschrijver stelt echter voor deze bevoegdheid te beperken tot maximaal één (1) audit per contractjaar, uitsluitend bij een concrete en onderbouwde aanleiding. Daarnaast dient de aanbestedende dienst Inschrijver ten minste dertig (30) kalenderdagen vooraf schriftelijk te informeren en mag de audit de normale bedrijfsvoering niet onredelijk verstoren. Auditkosten komen voor rekening van de aanbestedende dienst, tenzij uit de audit blijkt dat Opdrachtnemer een verplichting van niet-ondergeschikt belang uit hoofde van de Overeenkomst niet is nagekomen, in dat geval komen de redelijke auditkosten alsnog voor rekening van de Opdrachtnemer. Dit is tevens in lijn met Eis C.24 uit het Programma van Eisen. Graag uw akkoord.	Opdrachtgever acht auditrechten noodzakelijk voor governance, compliance (o.a. BIO/NIS2) en contractmanagement. De voorgestelde beperking (maximaal 1 audit per jaar, alleen bij concrete aanleiding) wordt niet onverkort overgenomen. Wel geldt dat: • audits proportioneel en redelijk worden uitgevoerd; • onnodige verstoring van de bedrijfsvoering wordt voorkomen; • waar mogelijk wordt aangesloten bij bestaande auditrapportages (bijv. ISAE/SOC); • kostenverdeling plaatsvindt conform ARBIT 2022. Nadere praktische afspraken kunnen in overleg worden gemaakt.
428	ARBIT-2022 art. 5.2	10	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de informatieverplichting uit artikel 5.2 ARBIT-2022 beperkt is tot informatie die redelijkerwijs noodzakelijk is voor verificatie van de dienstverlening en dat Opdrachtnemer niet verplicht is vertrouwelijke informatie over andere klanten, interne	Ja, met inachtneming van het audit- en controlerecht van Opdrachtgever. Opdrachtnemer hoeft geen informatie beschikbaar te stellen die niet redelijkerwijs noodzakelijk is voor de uitvoering, controle of verificatie van de Overeenkomst. Daarbij wordt rekening gehouden met vertrouwelijkheid, beveiliging en rechten van derden. Dit laat onverlet dat Opdrachtgever de informatie moet kunnen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				detectiologica, proprietary tooling of bedrijfsgevoelige informatie beschikbaar te stellen?	verkrijgen die redelijkerwijs noodzakelijk is om de naleving van de Overeenkomst en de kwaliteit en beveiliging van de dienstverlening te kunnen beoordelen.
429	ARBIT-2022 art. 5.3-5.4	10	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat audits op grond van artikel 5.3 ARBIT-2022 uitsluitend plaatsvinden indien concrete omstandigheden daartoe aanleiding geven, met een redelijke voorafgaande aankondiging, tijdens reguliere kantooruren en zonder verstoring van de dienstverlening aan andere klanten?	Nee, niet in algemene zin. Het auditrecht van Opdrachtgever wordt gehandhaafd zoals opgenomen in de Overeenkomst en de ARBIT-2022. De Aanbestedende Dienst zal bij de uitoefening van een audit rekening houden met proportionaliteit, redelijkheid, beveiliging en de continuïteit van de dienstverlening. Waar redelijkerwijs mogelijk wordt een audit vooraf aangekondigd en afgestemd. Dit doet echter geen afbreuk aan de mogelijkheid om, indien de omstandigheden dit noodzakelijk maken, een audit of controle met een kortere aankondiging uit te voeren.
430	ARBIT-2022 art. 5.3	10	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat, waar redelijkerwijs mogelijk, bestaande assurance zoals ISO 27001-certificering, SOC-rapportages en onafhankelijke auditrapporten kan worden gebruikt ter invulling van het auditrecht uit artikel 5.3 ARBIT-2022?	Ja, voor zover deze onderdelen kwalificeren als reeds bestaande of generiek toepasbare materialen van Opdrachtnemer. De bepalingen inzake intellectuele eigendom zien niet op een overdracht van reeds bestaande of generiek herbruikbare intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer. Voor specifiek voor Opdrachtgever ontwikkelde Deliverables geldt de regeling van artikel 8 ARBIT-2022. Indien voor het gebruik van een Deliverable gebruik van onderliggende generieke materialen noodzakelijk is, verkrijgt Opdrachtgever de gebruiksrechten die noodzakelijk zijn voor het overeengekomen gebruik.
492	Artikel 5 ARBIT en Bijlage 02c	10	AANB	Op verschillende plaatsen in de aanbestedingsdocumenten is opgenomen dat opdrachtnemer medewerking dient te verlenen aan audits en/of pentesten. Kunt u bevestigen dat pentesten uitsluitend plaatsvinden na nadere schriftelijke overeenstemming tussen partijen? Een pentest brengt immers specifieke risico's met zich mee en vereist voorafgaande afspraken over onder meer de reikwijdte, uitvoering, aansprakelijkheid, beveiligingsmaatregelen en vertrouwelijkheid. Kunt u daarnaast bevestigen dat derden die namens opdrachtgever een audit uitvoeren, voorafgaand aan de uitvoering van de audit gehouden zijn een passende	Opdrachtgever bevestigt dat: • Pentesten uitsluitend plaatsvinden na voorafgaande schriftelijke afstemming tussen partijen, waarbij scope, randvoorwaarden en risico's expliciet worden overeengekomen. • Audits worden uitgevoerd met inachtneming van proportionaliteit en minimale verstoring van de dienstverlening. • Derden die namens Opdrachtgever audits uitvoeren, gehouden zijn aan passende geheimhoudingsverplichtingen, voor zover zij

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				geheimhoudingsverplichting aan te gaan tegenover opdrachtnemer voor zover zij toegang verkrijgen tot vertrouwelijke bedrijfs- of beveiligingsinformatie van opdrachtnemer?	toegang krijgen tot vertrouwelijke informatie van Opdrachtnemer. De bepalingen worden niet aangepast.
520	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 5.3	Blz. 10	AANB	Opdrachtnemer is alleen bereid onder nadere voorwaarden aan een verzoek tot het laten uitvoeren van een audit te voldoen, als een dergelijk verzoek: i) geruime tijd van tevoren wordt aangekondigd; en ii) wordt uitgevoerd door een door partijen gezamenlijk aan te wijzen onafhankelijke derde, die gebonden is aan strikte geheimhouding en geen concurrent is van Opdrachtnemer; en iii) op basis van een van tevoren afgesproken omvang en/of inhoud van de inzage; en iv) als er gerede twijfels bestaan omtrent de juistheid van de uitvoering van de overeenkomst door Opdrachtnemer v) de kosten van de audit worden gedragen door Opdrachtgever, tenzij uit het resultaat van de audit blijkt dat dat de overeenkomst materieel niet juist wordt uitgevoerd door Opdrachtnemer; en vi) het aantal audits is beperkt tot één per periode van 12 maanden; en vii) beurs- of regels van Opdrachtnemer zich niet tegen een audit verzetten. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde voorwaarden worden niet overgenomen. Zij beperken de in artikel 5.3 ARBIT 2022 opgenomen audit- en informatierechten en wijzigen daarmee de contractuele regeling. De voorgestelde beperkingen ten aanzien van aankondiging, aanleiding, onafhankelijke derde, omvang, frequentie, kosten en interne regels van Opdrachtnemer gelden niet als aanvullende voorwaarden op het auditrecht, tenzij dit uitdrukkelijk in de overeenkomst is bepaald. Ook kan niet worden aanvaard dat interne regels of beursregels van Opdrachtnemer de contractuele auditbevoegdheid beperken. Voor zover artikel 5.3 voorziet in informatieverstrekking of audits, geldt de daarin opgenomen regeling.
606	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 5.3	10	AANB	Gegadigde acht het noodzakelijk dat het auditrecht zodanig wordt ingericht dat het doel ervan – het kunnen vaststellen van correcte nakoming – in balans is met de operationele belasting die een audit met zich meebrengt. Onbeperkte of ruim geformuleerde auditrechten kunnen leiden tot	Nee. Het voorgestelde regime wordt niet overgenomen. Artikel 5.3 van de ARBIT-2022 bepaalt reeds dat Opdrachtgever een audit kan (laten) uitvoeren indien concrete omstandigheden daartoe aanleiding geven en dat Wederpartij daaraan alle medewerking verleent, tenzij dit redelijkerwijs niet van haar kan worden verwacht. Artikel 5.4

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				disproportionele verstoring van de bedrijfsvoering, risico's voor vertrouwelijke informatie van andere klanten en een onevenredige administratieve last. Daarom stellen wij voor om onderstaande voorwaarden te verbinden aan de scope, frequentie en uitvoering van audits, zodat deze proportioneel en gericht kunnen plaatsvinden, zonder afbreuk te doen aan het controlerecht van Opdrachtgever. "Opdrachtgever is gerechtigd een audit te (laten) uitvoeren, met dien verstande dat per contractjaar in beginsel ten hoogste één audit zal plaatsvinden. Een extra audit kan slechts plaatsvinden indien sprake is van zwaarwegende, concrete omstandigheden die een aanvullende audit rechtvaardigen. Wederpartij verleent alle redelijkerwijs te verlangen medewerking aan een audit met dien verstande dat: (i) opdrachtgever Wederpartij minimaal 2 weken voorafgaand aan de audit schriftelijk informeert over de planning en reikwijdte van de audit; (ii) de reikwijdte van de audit en de medewerking die Wederpartij moet verlenen beperkt is tot wat redelijkerwijs nodig is om te bepalen of Wederpartij aan zijn verplichtingen op grond van de Overeenkomst voldoet; (iii) geen toegang wordt verschaft tot interne prijsmodellen, informatie van andere klanten, niet-publieke rapporten en interne auditrapporten van Wederpartij; (iv) de bedrijfsvoering van Wederpartij en de dienstverlening aan andere klanten zo min mogelijk wordt verstoord; (v) de auditor geen concurrent van Wederpartij is; en (vi) de auditor voorafgaand aan de audit een door Wederpartij goedgekeurde geheimhoudingsverklaring tekent.	bepaalt dat partijen hun eigen kosten dragen in verband met informatieverstrekking en audits. De voorgestelde aanvullende beperkingen, waaronder een maximumaantal audits, een vaste aankondigingstermijn en voorafgaande goedkeuring van de auditor, zouden het contractuele auditregime wijzigen. Daarvoor bestaat geen aanleiding.
607	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 5.5	10	AANB	De in artikel 5.5 ARBIT genoemde en door Opdrachtgever gewenste maatregelen naar aanleiding van een audit kunnen verband houden met tekortkomingen van Opdrachtnemer in de nakoming van haar contractuele verplichtingen. In die	Nee. Het voorgestelde onderscheid wordt niet overgenomen. Artikel 5.5 ARBIT bepaalt dat Opdrachtgever naar aanleiding van de op grond van artikel 5 verkregen informatie maatregelen kan voorstellen en dat Wederpartij gehouden is daaraan in redelijkheid en voor eigen rekening uitvoering te geven. De voorgestelde toevoeging beperkt deze verplichting

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				situaties kan het redelijk zijn dat Opdrachtnemer de daarmee gemoeide kosten voor eigen rekening neemt. Er zijn echter ook gevallen denkbaar waarin Opdrachtnemer correct is nagekomen maar door de auditor niettemin aanbevelingen zijn gedaan en/of door de Opdrachtgever verbetermaatregelen worden verlangd. In die gevallen is het niet zonder meer redelijk dat Opdrachtnemer de kosten daarvan draagt. Om dit onderscheid te verduidelijken en om een evenwichtige kostenverdeling te waarborgen, stellen wij voor om artikel 5.5 ARBIT als volgt aan te passen. 5.5 ARBIT "Opdrachtgever is steeds bevoegd om naar aanleiding van op grond van dit artikel verkregen informatie maatregelen voor te stellen. Wederpartij is gehouden aan die maatregelen in redelijkheid en voor eigen rekening uitvoering te geven voor zover deze betrekking hebben op het herstel van een toerekenbare tekortkoming van Wederpartij. Voor andere door Opdrachtgever gewenste maatregelen is Wederpartij gerechtigd de daarmee gemoeide kosten aan Opdrachtgever in rekening te brengen conform de in de Overeenkomst vastgelegde tarieven."	tot maatregelen die betrekking hebben op een toerekenbare tekortkoming en wijzigt daarmee het in de ARBIT vastgelegde regime. De vraag of een concrete maatregel redelijkerwijs van Opdrachtnemer kan worden verlangd, wordt beheerst door de bestaande bepaling. Er wordt geen aanvullende kostenregeling toegevoegd.
ARBIT-2022 - artikel 6 (2)					
374	Artikel 6 + artikel 7.1 ARBIT 2022	10	AANB	Inschrijver constateert dat de onderhavige opdracht ziet op de levering van diensten en het verstrekken van gebruiksrechten, en niet op de levering van fysieke producten. De artikelen 6 en 7.1 van de ARBIT hebben betrekking op fysieke producten en sluiten daarom niet aan bij de aard van de Opdracht. Kan de aanbestedende dienst bevestigen dat de artikelen 6 en 7.1 van de ARBIT niet van toepassing zijn?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de opdracht primair ziet op dienstverlening. Voor zover bepalingen uit de ARBIT-2022 betrekking hebben op levering van zaken, gelden deze uitsluitend voor zover relevant voor de uitvoering van de Overeenkomst (bijvoorbeeld bij eventuele levering van hardwarecomponenten). Er vindt geen generieke uitsluiting van deze artikelen plaats.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
400	Artikel 6 + artikel 7.1 ARBIT 2022	10	AANB	Inschrijver constateert dat de onderhavige opdracht ziet op de levering van diensten en het verstrekken van gebruiksrechten, en niet op de levering van fysieke producten. De artikelen 6 en 7.1 van de ARBIT hebben betrekking op fysieke producten en sluiten daarom niet aan bij de aard van de Opdracht. Kan de aanbestedende dienst bevestigen dat de artikelen 6 en 7.1 van de ARBIT niet van toepassing zijn?	Nee. Voor zover de artikelen 6 en 7.1 van de ARBIT 2022 uitsluitend betrekking hebben op de levering van fysieke producten, zijn deze bepalingen niet van toepassing op de dienstverlening waarop deze aanbesteding betrekking heeft. Voor zover bepalingen uit deze artikelen relevant zijn voor onderdelen van de Prestatie, bijvoorbeeld voor zover sprake is van levering van apparatuur of andere fysieke componenten, kan de betreffende bepaling wel van toepassing zijn.
ARBIT-2022 - artikel 7 (2)					
375	Artikel 7.2 ARBIT 2022	10	AANB	Ten aanzien van standaardsoftware vindt in de regel geen overdracht van eigendom of intellectuele eigendomsrechten plaats; aan Opdrachtgever wordt uitsluitend een gebruiksrecht (licentie) verstrekt. De intellectuele eigendomsrechten op en het eigendom van dergelijke software blijven berusten bij de betreffende softwareleverancier. Ten aanzien van de Prestatie dient bovendien te worden verduidelijkt dat reeds bestaande dan wel generiek herbruikbare materialen, hulpmiddelen, methoden, templates, scripts, documentatie, tooling, processen, knowhow en overige vooraf bestaande of zelfstandig ontwikkelde intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer van een eigendomsoverdracht zijn uitgezonderd. Deze blijven eigendom van Opdrachtnemer. Opdrachtgever verkrijgt ten aanzien van dergelijke materialen uitsluitend de gebruiksrechten die noodzakelijk zijn voor het overeengekomen gebruik van de Prestatie. Graag uw akkoord dat artikel 7.2 overeenkomstig wordt aangepast.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: • voor standaardsoftware van derden uitsluitend gebruiksrechten (licenties) worden verstrekt conform de voorwaarden van de betreffende rechthebbende; • Opdrachtnemer geen verdergaande rechten kan verstrekken dan waarover hij beschikt. Ten aanzien van intellectuele eigendom geldt: • generieke, vooraf bestaande en herbruikbare materialen van Opdrachtnemer blijven eigendom van Opdrachtnemer; • voor specifiek voor Opdrachtgever/Deelnemer ontwikkelde resultaten geldt het regime zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken (waaronder Bijlage 2a en ARBIT-2022). De Aanbestedende Dienst ziet geen aanleiding om artikel 7.2 verdergaand aan te passen, maar bevestigt bovenstaande interpretatie.
401	Artikel 7.2 ARBIT 2022	10	AANB	Ten aanzien van standaardsoftware vindt in de regel geen overdracht van eigendom of intellectuele eigendomsrechten plaats; aan Opdrachtgever wordt uitsluitend een gebruiksrecht (licentie) verstrekt. De intellectuele eigendomsrechten op en het eigendom van dergelijke	De Aanbestedende Dienst stemt in met deze verduidelijking, met dien verstande dat onderscheid wordt gemaakt tussen specifiek voor Opdrachtgever/Deelnemer ontwikkelde resultaten en reeds bestaande of generiek herbruikbare materialen van Opdrachtnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				software blijven berusten bij de betreffende softwareleverancier. Ten aanzien van de Prestatie dient bovendien te worden verduidelijkt dat reeds bestaande dan wel generiek herbruikbare materialen, hulpmiddelen, methoden, templates, scripts, documentatie, tooling, processen, knowhow en overige vooraf bestaande of zelfstandig ontwikkelde intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer van een eigendomsoverdracht zijn uitgezonderd. Deze blijven eigendom van Opdrachtnemer. Opdrachtgever verkrijgt ten aanzien van dergelijke materialen uitsluitend de gebruiksrechten die noodzakelijk zijn voor het overeengekomen gebruik van de Prestatie. Graag uw akkoord dat artikel 7.2 overeenkomstig wordt aangepast.	Op reeds bestaande of generiek herbruikbare materialen, waaronder methoden, templates, scripts, tooling, knowhow en vergelijkbare materialen, vindt geen eigendomsoverdracht plaats. Opdrachtgever en Deelnemers verkrijgen voor zover noodzakelijk voor het overeengekomen gebruik van de Prestatie een passend gebruiksrecht. Voor standaardsoftware van derden gelden de toepasselijke licentievoorwaarden van de betreffende derde.
ARBIT-2022 - artikel 8 - Intellectuele eigendomsrechten (25)					
30	Bijlage 2a en 2b/artikel 8 ARBIT 2022	4	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat generieke, reeds vóór deze opdracht bestaande detectieregels, use cases, methodieken, analysekaders, threat-intelligence content en overige pre-existing intellectuele eigendommen van Opdrachtnemer eigendom van Opdrachtnemer blijven, en dat de overdrachtsverplichting uitsluitend ziet op klantspecifiek ontwikkelde of aangepaste content? Bijlage 2a maakt dit onderscheid expliciet, terwijl Bijlage 2b breder formuleert dat use cases, detectieregels en automatiseringen eigendom van de Deelnemer blijven.	De intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in de ARBIT-2022 artikel 8.1a zien op prestaties op basis van maatwerk. De SOC-diensten ten behoeve van Opdrachtgever/de Deelnemers dient zodanig te worden ingericht dat deze diensten tijdens en ook na beëindiging van de Raamovereenkomst respectievelijk de Nadere Overeenkomst in eigendom zijn en blijven van Opdrachtgever/de Deelnemers. Opdrachtnemer dient bij Inschrijving te beoordelen welke intellectuele eigendomsrechten noodzakelijkerwijs moeten worden overgedragen aan Opdrachtgever waarmee de SOC-diensten in eigendom van de Opdrachtgever/de Deelnemers worden uitgevoerd. Inschrijver dient hiermee rekening te houden bij het uitbrengen van haar Inschrijving.
38	ARBIT 2022 – art. 8.1a	11	AANB	Artikel 8.1a ARBIT – Intellectuele eigendom bij maatwerkfunctionaliteit Inschrijver is voornemens aan te bieden met een standaardoplossing waarbij de intellectuele eigendomsrechten (conform artikel 8.1b) bij Inschrijver of diens toeleveranciers berusten en blijven berusten. Het is	Nee. De Aanbestedende dienst hanteert ARBIT-2022 als contractuele basis en ziet geen aanleiding hiervan af te wijken. Zie ook het antwoord op vraag 30 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				echter mogelijk dat de Aanbestedende Dienst specifieke functionaliteit verlangt waarop artikel 8.1a van toepassing zou zijn. Omdat het commercieel wenselijk is dat Opdrachtnemer dergelijke functionaliteit ook aan andere overheden ter beschikking kan stellen (en de kosten daarmee over meerdere klanten kan verdisconteren), stelt Inschrijver voor om artikel 8.1a buiten toepassing te laten. Kan de Aanbestedende Dienst hiermee instemmen?	
39	ARBIT 2022 – art. 8.5	11	AANB	Artikel 8.5 ARBIT – Beperking vrijwaring IE-inbreuk tot eigen ontwikkelde resultaten Het is gebruikelijk dat de vrijwaring die een leverancier geeft beperkt is tot producten of diensten die door de leverancier zelf zijn ontwikkeld; voor producten/diensten van derden gelden in beginsel de (licentie)voorwaarden van die derden. Inschrijver wenst de vrijwaring voor schending van IE-rechten als bedoeld in artikel 8.5 te beperken tot resultaten die door Opdrachtnemer zelf zijn ontwikkeld of vervaardigd. Daarnaast acht Inschrijver het niet proportioneel om Opdrachtgever te vrijwaren indien een aanspraak het gevolg is van: (i) naleving of gebruik van informatie, technologie, ontwerpen, specificaties of instructies van Opdrachtgever; (ii) modificatie van door Opdrachtnemer opgeleverde resultaten door derden of Opdrachtgever zelf; of (iii) gebruik van opgeleverde resultaten op een wijze die niet is aangegeven in de uitvoeringsovereenkomst, specificaties of documentatie. Voorts dient de vrijwarende partij zelf de verdediging van de claims te kunnen voeren. Is de Aanbestedende Dienst bereid artikel 8.5 dienovereenkomstig aan te passen?	Deels eens. Aanbestedende dienst is bereid om het tweede deel van uw vraagstelling te verwerken in de Raamovereenkomst, zodat de vrijwaring als bedoeld in artikel 8.5 ARBIT-2022 komt te vervallen als sprake is van een (vermeende) inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van derden als gevolg van: (i) naleving of gebruik van informatie, technologie, ontwerpen, specificaties of instructies van Opdrachtgever; (ii) modificatie van door Opdrachtnemer opgeleverde resultaten door derden of Opdrachtgever zelf; of (iii) gebruik van opgeleverde resultaten op een wijze die niet is aangegeven in de uitvoeringsovereenkomst, specificaties of documentatie. De vrijwarende partij is gerechtigd zelfstandig de verdediging van de claim uit te voeren.
40	ARBIT 2022 – art. 8.6	11	AANB	Artikel 8.6 ARBIT – Beperking maatregelen tot noodzakelijke maatregelen Het nemen van maatregelen op kosten van Opdrachtnemer is naar de mening van Inschrijver slechts redelijk voor zover deze noodzakelijk zijn om stagnatie in de bedrijfsvoering te voorkomen; 'maatregelen die kunnen bijdragen aan voorkoming van stagnatie' acht Inschrijver te ruim geformuleerd. Kan de Aanbestedende Dienst instemmen met de volgende toevoeging: "Indien een aanspraak van derden zoals bedoeld in artikel 8.6 dreigt te leiden tot stagnatie van	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde formulering, omdat deze de verplichting van Wederpartij beperkt tot maatregelen die noodzakelijk zijn om stagnatie te voorkomen. De Aanbestedende dienst komt Inschrijver wel gedeeltelijk tegemoet door aan artikel 8.6 ARBIT-2022 het begrip "redelijke" toe te voegen. Artikel 8.6 wordt voor deze aanbesteding derhalve als volgt gelezen:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Opdrachtgevers bedrijfsvoering, zal Wederpartij alle maatregelen treffen die nodig zijn om stagnatie te voorkomen, en de door Opdrachtgever als gevolg daarvan te maken kosten en/of te lijden schade te beperken”?	“Wederpartij treft in geval van een gestelde inbreuk op het intellectuele eigendomsrecht van derden, op zijn kosten alle redelijke maatregelen die kunnen bijdragen tot het voorkomen van stagnatie van Opdrachtgevers bedrijfsvoering en tot het beperken van door Opdrachtgever als gevolg daarvan te maken kosten en/of te lijden schade.” Met deze aanpassing wordt verduidelijkt dat van Wederpartij uitsluitend maatregelen worden verlangd die, gelet op de omstandigheden van het geval, redelijk zijn. De bredere beschermingsstrekking van artikel 8.6 blijft daarmee gehandhaafd.
83	ARBIT 2022 Artikel 8. Intellectuele eigendomsrechten		AANB	Artikel 8.3. Bij verschil van mening tussen partijen over intellectuele eigendomsrechten op (delen van) een Prestatie wordt er, behoudens tegenbewijs, vanuit gegaan dat die rechten bij Opdrachtgever berusten. Opdrachtgever mag ongeacht de uitkomst van dat geschil voortgaan met het Overeengekomen gebruik. Inschrijver kan niet akkoord gaan met de inhoud van dit artikel. Gezien de aard van de Prestaties en het bepaalde in artikel 8.1 zullen de rechten van intellectueel eigendom berusten bij Inschrijver. Artikel 8.3 neemt echter als uitgangspunt dat de rechten bij Opdrachtgever berusten. Inschrijver stelt voor om dit om te draaien. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het voorstel om artikel 8.3 van de ARBIT-2022 te wijzigen. De aannahme dat de intellectuele eigendomsrechten op de Prestatie op grond van artikel 8.1 steeds bij Inschrijver berusten, is niet juist. Artikel 8.1 maakt onderscheid tussen enerzijds Prestaties die specifiek voor Opdrachtgever worden ontworpen of vervaardigd en anderzijds de overige Prestaties. In het eerste geval berusten de intellectuele eigendomsrechten bij Opdrachtgever; in de overige gevallen bij Wederpartij of een derde, waarbij Opdrachtgever een niet-exclusief gebruiksrecht verkrijgt. Artikel 8.3 geeft voor een eventueel verschil van mening een bewijsregel en waarborgt dat Opdrachtgever het Overeengekomen gebruik kan voortzetten. Deze bepaling blijft ongewijzigd.
84	ARBIT 2022 Artikel 8. Intellectuele eigendomsrechten		AANB	Artikel 8.5. Wederpartij vrijwaart Opdrachtgever tegen aanspraken van derden terzake van een (gestelde) inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van die derden, zulks met inbegrip van persoonlijkheidsrechten als bedoeld in artikel 25, eerste lid van de Auteurswet, vergelijkbare aanspraken met betrekking tot kennis, ongeoorloofde mededinging en dergelijke daaronder begrepen. Wederpartij neemt op eerste verzoek van Opdrachtgever de verdediging op zich in iedere procedure die in verband met de Prestatie tegen Opdrachtgever mocht worden ingesteld wegens inbreuk op	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het voorstel om de vrijwaring van artikel 8.5 te beperken tot de redelijke kosten van juridisch advies of tot het aansprakelijkheidsmaximum. Artikel 8.5 van de ARBIT-2022 maakt onderdeel uit van het overeengekomen contractuele kader en bepaalt dat Wederpartij Opdrachtgever vrijwaart tegen aanspraken van derden wegens inbreuk op intellectuele eigendomsrechten en de daarmee samenhangende schade en kosten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				de intellectuele eigendomsrechten van een derde. Opdrachtgever zal Wederpartij in verband daarmee onverwijld van een dergelijke actie in kennis stellen en aan Wederpartij de noodzakelijke volmachten en hulp verstrekken. Wederpartij vrijwaart Opdrachtgever tevens tegen alle schade en kosten waartoe die in een dergelijke procedure mocht worden veroordeeld alsook tegen de kosten van die procedure zelf waaronder, maar niet beperkt tot, de kosten die verband houden met het inwinnen van juridisch advies in verband daarmee. Een ongelimiteerde vrijwaring is een niet calculeerbaar bedrijfsrisico dat redelijkerwijs niet kan worden verwacht geaccepteerd te worden door een bedrijf met gezonde bedrijfsvoering. Inschrijver verzoekt u beleefd het handhaven van dit artikel in heroverweging te nemen of aan te geven tot welk maximumbedrag de vrijwaring wordt beperkt. Inschrijver stelt voor om de vrijwaring te beperken tot redelijke kosten van juridisch advies met een absoluut maximum conform het artikel aangaande aansprakelijkheid. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	De in artikel 26 opgenomen aansprakelijkheidsbeperkingen zijn op grond van artikel 26.4 niet van toepassing in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 8
85	ARBIT 2022 Artikel 8. Intellectuele eigendomsrechten		AANB	Artikel 8.6. Wederpartij zal in geval van een gestelde inbreuk op het intellectuele eigendomsrecht van een derde, op zijn kosten alle maatregelen treffen die kunnen bijdragen tot voorkoming van stagnatie van Opdrachtgevers bedrijfsvoering en tot beperking van door Opdrachtgever als gevolg daarvan te maken kosten en/of te lijden schade. Inschrijver is van mening dat "alle maatregelen" te ruim is geformuleerd. Inschrijver stelt voor "alle maatregelen" te vervangen door "alle redelijk van hem te vergen maatregelen. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met deze wijziging. Artikel 8.6 van de ARBIT-2022 blijft ongewijzigd. De bepaling moet worden gelezen in samenhang met artikel 8.5 en ziet op maatregelen die kunnen bijdragen aan het voorkomen van stagnatie van de bedrijfsvoering van Opdrachtgever en het beperken van de daaruit voortvloeiende kosten en schade.
86	ARBIT 2022		AANB	Artikel 8.7. Onverminderd het bepaalde in artikel 8.5 en 8.6 kan Opdrachtgever, indien derden hem terzake van schending van intellectuele eigendomsrechten in rechte betrekken, de Overeenkomst buiten rechte geheel of	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het schrappen of wijzigen van artikel 8.7 van de ARBIT-2022.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Artikel 8. Intellectuele eigendomsrechten			gedeeltelijk ontbinden, een en ander onverminderd zijn verdere rechten jegens Wederpartij, waaronder maar niet beperkt, tot enig recht op schadevergoeding. Inschrijver kan niet akkoord gaan met dit artikel 8.7. Als Inschrijver Opdrachtgever vrijwaart, zou ontbinding niet aan de orde moeten zijn. Inschrijver stelt voor om dit artikel te schrappen. Indien Opdrachtgever niet bereid dit artikel te schrappen dan stelt Inschrijver voor dat in dit geval Inschrijver ook het recht krijgt om de overeenkomst met Opdrachtgever te beëindigen. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	De vrijwaring van artikel 8.5 en de maatregelen van artikel 8.6 laten de in artikel 8.7 opgenomen bevoegdheid onverlet. Artikel 8.7 voorziet in een afzonderlijke contractuele bevoegdheid van Opdrachtgever indien een derde Opdrachtgever ter zake van een schending van intellectuele eigendomsrechten in rechte betreft. De voorgestelde beëindigingsbevoegdheid voor Wederpartij wordt evenmin toegevoegd.
151	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art. 9 (nieuw) / ARBIT-2022 art. 8 / Aanbestedingsleidraad, par. 2.4.2.8 / Bijlage 2a / Bijlage 2b / Bijlage 2c, eisen C.90, C.91 en C.92	5	AANB	De Aanbestedingsstukken bevatten verschillende regelingen voor intellectuele eigendom. Bijlage 2a onderscheidt generieke standaardcomponenten van Opdrachtnemer van resultaten die specifiek voor een Deelnemer worden ontwikkeld. Paragraaf 2.4.2.8 van de Aanbestedingsleidraad, Bijlage 2b en de eisen C.90, C.91 en C.92 van Bijlage 2c hanteren ruimere begrippen, waaronder "ingebracht", "verder gebracht", "met publieke middelen ontwikkeld" en "gemeenschappelijk goed". Deze begrippen zijn niet gedefinieerd. Artikel 8 van de ARBIT-2022 bepaalt daarnaast dat de intellectuele-eigendomsrechten op speciaal voor Opdrachtgever ontworpen Prestaties in beginsel bij Opdrachtgever berusten. Kan Opdrachtgever bevestigen dat de regeling van Bijlage 2a prevaleert boven hiermee strijdige bepalingen in de overige Aanbestedingsstukken en de betreffende bepalingen dienovereenkomstig aanpassen? Inschrijver verzoekt Opdrachtgever ter verduidelijking de volgende bepaling in artikel 9 van de Raamovereenkomst op te nemen:	Aanbestedende Dienst bevestigt dat onderscheid wordt gemaakt tussen (i) generieke materialen van Opdrachtnemer en (ii) specifiek voor Opdrachtgever/Deelnemer ontwikkelde resultaten. De aanbestedingsstukken dienen in onderlinge samenhang te worden gelezen. Van tegenstrijdigheden is naar het oordeel van Aanbestedende Dienst geen sprake. Het voorgestelde artikel wordt niet integraal overgenomen. Wel wordt verduidelijkt dat: • data van Deelnemers eigendom blijft van de betreffende Deelnemer; • Opdrachtnemer gerechtigd blijft tot zijn generieke IP; • voor specifiek ontwikkelde resultaten een gebruiksrecht voor de Deelnemer geldt conform ARBIT-2022. Aanbestedende Dienst zal waar nodig redactionele verduidelijking doorvoeren, zonder de systematiek te wijzigen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				"Data die door of namens een Deelnemer wordt aangeleverd of tijdens de dienstverlening uit de omgeving van die Deelnemer wordt verkregen, blijft van die Deelnemer. Voor detectiologica, use cases, scripts en documentatie die Opdrachtnemer uitsluitend voor een Deelnemer ontwikkelt, verkrijgt de betreffende Deelnemer een niet-exclusief gebruiksrecht voor onbepaalde tijd, uitsluitend voor intern gebruik ten behoeve van zijn eigen omgeving en dienstverlening. Opdrachtgever mag deze resultaten uitsluitend gebruiken voor het beheer en de controle van de betreffende Nadere overeenkomst. De Deelnemer mag deze resultaten onder geheimhouding beschikbaar stellen aan een opvolgend dienstverlener, uitsluitend voor dienstverlening aan die Deelnemer. Dit gebruiksrecht geeft de Deelnemer, Opdrachtgever of een opvolgend dienstverlener geen recht op commerciële exploitatie, gebruik voor andere organisaties of verstrekking aan andere derden. Alle intellectuele-eigendomsrechten op programmatuur, methoden, technieken, tooling, templates, bibliotheken, rulesets, generieke detectiologica, knowhow en andere reeds bestaande of generiek toepasbare materialen van Opdrachtnemer blijven bij Opdrachtnemer berusten. Dit geldt ook voor generieke verbeteringen die Opdrachtnemer tijdens de uitvoering van de Overeenkomst ontwikkelt. Het gebruiksrecht van de Deelnemer omvat deze materialen uitsluitend voor zover en zolang dat noodzakelijk is voor het gebruik van de specifiek voor die Deelnemer ontwikkelde resultaten. Voor materialen en rechten van derden geldt ieder gebruiksrecht uitsluitend voor zover en onder de voorwaarden waaronder de betreffende derde dit toestaat."	
173	ARBIT 2022	8.1.a	AANB	Teneinde eventuele misverstanden te voorkomen zouden wij graag zien dat deze bepaling als volgt wordt aangevuld: "Dit laat de bevoegdheid van Wederpartij onverlet om de aan die diensten ten grondslag liggende onderdelen, algemene beginselen, ideeën, ontwerpen, documentatie, werken, programmeertalen en dergelijke, zonder enige beperking	De Aanbestedende Dienst begrijpt de zorg van Inschrijver ten aanzien van intellectuele eigendomsrechten op generieke componenten. Artikel 8.1(a) van de ARBIT-2022 ziet uitsluitend op werken die specifiek voor Opdrachtgever zijn ontwikkeld in het kader

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				voor andere doeleinden toe te passen en te exploiteren, hetzij voor zichzelf hetzij voor derden. Evenmin tast een overdracht van rechten van intellectuele of industriële eigendom het recht van Wederpartij aan om ten behoeve van zichzelf of derden producten en/of diensten te ontwikkelen die soortgelijk zijn aan die welke ten behoeve van Opdrachtgever zijn of worden geleverd." Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	van de uitvoering van de Overeenkomst. Hieronder vallen niet de reeds bestaande of generiek ontwikkelde componenten van Opdrachtnemer. Dit betekent dat: - generieke detectieregels, use cases, playbooks, algoritmen, threat intelligence en werkwijzen van Opdrachtnemer, die onderdeel uitmaken van diens standaard dienstverlening of platform, eigendom blijven van Opdrachtnemer, ook indien deze in het kader van de dienstverlening worden toegepast, geconfigureerd of geparametriseerd voor Opdrachtgever; - tooling, platformcomponenten en overige vooraf ontwikkelde (of onafhankelijk van deze opdracht ontwikkelde) programmatuur van Opdrachtnemer eveneens buiten de reikwijdte van artikel 8.1(a) vallen. Voor zover in het kader van de uitvoering specifiek voor Opdrachtgever nieuwe, klantspecifieke configuraties, detectieregels of documentatie worden ontwikkeld, geldt dat deze onder artikel 8.1(a) kunnen vallen. Onverminderd het voorgaande blijft gelden dat Opdrachtnemer dient te voldoen aan de eisen ten aanzien van overdraagbaarheid, transparantie en gebruik van open standaarden, zodat de continuïteit van de dienstverlening bij een eventuele contractovergang is geborgd.
174	ARBIT 2022	8.3	AANB	Inschrijver kan niet akkoord gaan met de inhoud van dit artikel. Gezien de aard van de Prestaties en het bepaalde in artikel 8.1 zullen de rechten van intellectueel eigendom berusten bij Inschrijver. Artikel 8.3 neemt echter als uitgangspunt dat de rechten bij Opdrachtgever berusten. Inschrijver stelt voor om dit om te draaien. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien	Zie het antwoord op vraag 83 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	
175	ARBIT 2022	8.5	AANB	Inschrijver stelt voor om de volgende waarborgen toe te voegen : "Elke IPR-vrijwaring voor inbreuk op claims van derden is op verzoek van Opdrachtgever onderworpen aan de volgende voorwaarden: - 1/ Opdrachtgever stelt Opdrachtnemer onmiddellijk op de hoogte van een claim, verleent Opdrachtnemer de volledige zeggenschap over en assisteert Opdrachtnemer bij de verdediging van de claim. Opdrachtgever mag een claim niet erkennen of schikken zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtnemer. - 2/ De schadeloosstelling is onderworpen aan een definitieve uitspraak van de bevoegde rechter. - 3/ De schadeloosstelling komt in de plaats van enige andere aansprakelijkheid onder de overeenkomst. - 4/ Elke vordering gebaseerd op (i) elementen die door Opdrachtgever zijn verstrekt of ontwikkeld op basis van specificaties van de Opdrachtgever, (ii) het gebruik van het product/de dienst op een manier die niet is geautoriseerd door Opdrachtnemer (iii) het gebruik in combinatie met producten/diensten die niet door Opdrachtnemer zijn geleverd of (iv) elk gebruik na ontvangst van een kennisgeving van Opdrachtnemer dat de producten/diensten mogelijk inbreukmakend zijn, is uitgesloten. - 5/ Indien Opdrachtnemer van mening is dat een product/dienst mogelijk inbreukmakend is, kan Opdrachtnemer ervoor kiezen om de benodigde rechten van derden te verkrijgen, het product/dienst aan te passen zodat het niet inbreukmakend is, de licentie beëindigen (voor een softwareproduct) of het product terugnemen, altijd onder voorbehoud van lineaire afschrijving (2-5 jaar te bepalen)." Wilt u dit bevestigen en/of aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, verzoeken wij u vriendelijk doch dringend dit te motiveren.	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde aanpassingen. De bestaande regeling in ARBIT 2022 biedt een evenwichtige verdeling van verantwoordelijkheden en risico's. Verdere beperking van de vrijwaring wordt niet proportioneel geacht in het licht van de aard van de opdracht.
177	Bijlage 1 - arbit 2022	8.7	AANB	Gezien de grote impact van een ontbinding van de overeenkomst is dit naar onze mening alleen redelijk wanneer in rechte wordt vastgesteld dat wij inderdaad	Zie het antwoord op vraag 86 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				inbreuk hebben gemaakt op de intellectuele eigendomsrechten van derden. Daarnaast lijkt ontbinding ons slechts gerechtvaardigd indien het voor ons redelijkerwijs niet mogelijk is om de inbreuk op te heffen door een gebruiksrecht van die derden te verkrijgen, of een alternatief Product voor Opdrachtgever te verzorgen. Wij stellen de volgende aanpassing voor: "Onverminderd het bepaalde in artikel 8.5 en 8.6 kan Opdrachtgever, indien in rechte wordt vastgesteld dat het door Wederpartij geleverde Product inbreuk maakt op intellectuele eigendomsrechten van derden, en indien het voor Wederpartij in redelijkheid niet mogelijk is om de inbreuk op te heffen door zorg te dragen voor een gebruiksrecht of een vervangend gelijkwaardig Product of dusdanige aanpassingen in het geleverde Product dat de inbreuk ongedaan wordt gemaakt, de Overeenkomst buiten rechte geheel of gedeeltelijk ontbinden (...)." Kunt u hiermee instemmen?	
270	Bijlage 1 ARBIT- 2022, art. Art. 8.1(a)		AANB	De standaard use cases, detectieregels, configuraties en het MDR-platform zijn door Inschrijver op eigen kosten ontwikkeld en vormen ook diens bedrijfskapitaal, welke van essentieel belang van zijn voor levering van de diensten aan al haar klanten. Klantspecifieke configuratie (tuning van drempels, specifieke netwerkranges) is daarmee op zichzelf ook nog geen maatwerk in IE-rechtelijke zin. Echter, Detectieregels, use cases, playbooks of rapportages die Inschrijver op maat aanpast voor Aanbestedende Dienst kunnen mogelijk op grond van art. 8.1 (a) als 'specifiek voor Opdrachtgever ontworpen' worden aangemerkt. Zonder carve-out riskeert Inschrijver daarmee het verlies van herbruikbaar IP bij deze Aanbesteding. Kan worden bevestigd dat art. 8.1(a) niet van toepassing is op (i) de door Opdrachtnemer ontwikkelde standaard detectieregels, use cases, playbooks, algoritmen en threat intelligence, ook niet indien deze in het kader van de dienstverlening worden geconfigureerd of aangepast voor Opdrachtgever, en (ii) de door Opdrachtnemer ontwikkelde	Zie het antwoord op vraag 173 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				tooling en platformcomponenten en is Opdrachtgever bereid een expliciete carve-out voor deze componenten op te nemen?	
271	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 8.3		AANB	Is Opdrachtgever bereid art. 8.3 te beperken tot Maatwerkprogrammatuur waarvoor partijen, welke partijen ook daadwerkelijk als meerwerk zijn overeengekomen (dus bijvoorbeeld de ontwikkeling van een nieuwe usecase specifiek voor een Deelnemer waarvoor ook een voorafgaande overeenkomst is gesloten) en expliciet uit te sluiten voor gestandaardiseerde diensten en de daarin vervatte detectieregels, use cases en tooling van Inschrijver?	Nee. Aanbestedende dienst is hiertoe niet bereid. Zie tevens het antwoord op vraag 83 van deze Nota van inlichtingen.
272	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 8.4		AANB	Het is onredelijk om afstand van persoonlijkheidsrechten te vorderen op gestandaardiseerde detectieregels en rapporten die Inschrijver aan meerdere klanten levert. Aanbestedende Dienst heeft dit artikel 8.4 bovendien helemaal niet nodig heeft voor wat hij wil bereiken. Een Deelnemer wil ongestoord gebruik kunnen maken van incidentrapporten, detectieresultaten en overige deliverables. Dat recht heeft hij al via art. 8.1(b) — het gebruiksrecht — en via de dienstverleningsovereenkomst zelf. De persoonlijkheidsrechten van art. 25 Aw staan dat gebruik niet in de weg. Het recht op naamsvermelding (sub a) verplicht de klant niet om bij intern gebruik de naam van een analist te vermelden — het geeft de maker alleen het recht om zich te verzetten tegen openbaarmaking onder een andere naam. Intern gebruik is geen openbaarmaking. De Deelnemer koopt bovendien geen maatwerksoftware die hij zelf gaat doorontwikkelen of wijzigen. Hij koopt een managed dienst. De deliverables — incidentrapporten, dreigingsoverzichten, aanbevelingen — zijn consumptieproducten: de Deelnemer leest ze, handelt ernaar, archiveert ze. Hij gaat ze niet herschrijven, onder	De Aanbestedende Dienst acht deze bepaling niet onredelijk en handhaaft deze. Het voorkomt dat de opdrachtgever in de toekomst wordt geblokkeerd bij het doorontwikkelen, aanpassen of onderhouden van de opgeleverde SOC-documentatie, software of systemen door claims van de oorspronkelijke makers. Wel geldt dat: toepassing beperkt wordt tot hetgeen noodzakelijk is voor gebruik door Opdrachtgever.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				eigen naam publiceren of creatief bewerken. Het scenario waartegen art. 8.4 beschermt — een maker die zich verzet tegen wijziging van het werk — zal zich simpelweg niet voor doen als de Deelnemer het werk niet wijzigt. Kan Aanbestedende Dienst deze bepaling derhalve buiten toepassing verklaren?	
273	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. 8.5		AANB	Bij managed detection & response-dienstverlening koppelt Inschrijver met de IT-infrastructuur van Aanbestedende Dienst en verwerkt Opdrachtnemer door Opdrachtgever aangeleverde netwerkdata. De samenstelling van die infrastructuur — inclusief de daarop draaiende software, licenties en integraties met systemen van derden — valt buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer. Het is voor Opdrachtnemer niet mogelijk om vast te stellen of de door Opdrachtgever aangeboden koppelingen, datastromen en systeemcomponenten vrij zijn van rechten van derden. Een onbeperkte vrijwaring voor IE-inbreuken die voortvloeien uit deze combinatie legt een risico bij Inschrijver dat hij niet kan beoordelen, beheersen of verzekeren. Daarnaast geldt dat de deliverables die Inschrijver in het kader van de MDR-dienstverlening levert — zoals documentatie, analyses adviezen en rapportages — geconcentreerde methodologische kennis bevatten die het resultaat is van jarenlange investering in research & development. Het gebruik van deze materialen bijvoorbeeld in combinatie met AI-modellen op eigen initiatief van Aanbestedende Dienst, leidt ertoe dat Inschrijver niet langer een vrijwaring kan afgeven. Derhalve is het verzoek om dit artikel als volgt aan te passen: <i>"8.5. Wederpartij vrijwaart Opdrachtgever tegen aanspraken</i>	Zie het antwoord op vraag 39 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				<i>van derden ter zake van een (gestelde) inbreuk op intellectuele eigendomsrechten van die derden, voor zover die inbreuk rechtstreeks en uitsluitend voortvloeit uit de door Wederpartij zelf ontwikkelde componenten van de Prestatie. Met dien verstande dat de vrijwaring zich niet uitstrekt tot(gestelde) inbreuken die geheel of gedeeltelijk voortvloeien uit:</i> <i>a. de combinatie van de Prestatie met door Opdrachtgever aangeleverde of voorgeschreven data, systemen, koppelingen, configuraties of integraties met systemen van derden;</i> <i>b. wijzigingen die Opdrachtgever of een door hem ingeschakelde derde in de Prestatie heeft aangebracht zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wederpartij;</i> <i>c. het gebruik van de Prestatie in strijd met de Overeenkomst, het Bestek of de door Wederpartij verstrekte Documentatie.</i> <i>d. het gebruik van de Prestatie, de door Wederpartij verstrekte Documentatie of rapportages, adviezen en analyses in combinatie met een AI-model.</i> <i>8.5.3. Wederpartij neemt op eerste verzoek van Opdrachtgever de verdediging op zich in iedere procedure die in verband met de Prestatie tegen Opdrachtgever mocht worden ingesteld wegens inbreuk op de intellectuele eigendomsrechten van een derde, voor zover die inbreuk valt onder de reikwijdte van artikel 8.5.1. Opdrachtgever stelt Wederpartij onverwijld van een dergelijke actie in kennis en verstrekt aan Wederpartij de noodzakelijke volmachten en medewerking.</i> <i>Indien een gestelde inbreuk als bedoeld in dit artikel 8.5.het Overeengekomen gebruik van de Prestatie belemmert, treft Wederpartij op eigen kosten alle redelijke maatregelen om het Overeengekomen gebruik te herstellen, waaronder</i>	

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				<i>begrepen het aanpassen of vervangen van het inbreukmakende onderdeel."</i>	
376	Artikel 8.1 ARBIT 2022	10 + 11	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat artikel 8.1 (a) uitsluitend betrekking heeft op resultaten die specifiek voor Opdrachtgever worden ontwikkeld en niet op reeds bestaande of generiek herbruikbare materialen, hulpmiddelen, methoden, scripts, templates en knowhow van Opdrachtnemer, ook indien deze bij de uitvoering van de Overeenkomst worden gebruikt of in een resultaat worden verwerkt? De intellectuele eigendomsrechten op dergelijke materialen blijven bij Opdrachtnemer. Voor zover deze materialen noodzakelijk zijn voor het gebruik van een specifiek voor Opdrachtgever ontwikkeld resultaat, ontvangt Opdrachtgever daarop een toereikend gebruiksrecht.	Opdrachtgever bevestigt dat artikel 8.1 ziet op specifiek voor Opdrachtgever ontwikkelde resultaten. Reeds bestaande of generiek herbruikbare materialen van Opdrachtnemer vallen hier niet onder. Voor zover dergelijke materialen noodzakelijk zijn voor het gebruik van de resultaten, wordt een passend gebruiksrecht verstrekt.
377	Artikel 8.5 ARBIT 2022	11	AANB	Opdrachtnemer kan slechts vrijwaren voor inbreuk op intellectuele eigendomsrechten betreffende door haar zelf ontwikkelde programmatuur, website, databestanden, apparatuur of andere materialen. Deze verplichting tot vrijwaring vervalt indien de verweten inbreuk verband houdt (i) met door Opdrachtgever ter gebruik, bewerking, verwerking of incorporatie aan Opdrachtnemer ter beschikking gestelde materialen, dan wel (ii) met wijzigingen die Opdrachtgever zonder schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer in de programmatuur, website, databestanden, apparatuur of andere materialen heeft aangebracht of door een derde heeft laten aanbrengen. Tevens ziet Opdrachtnemer de vrijwaring graag gekoppeld aan het artikel omtrent de beperking van de aansprakelijkheid. Kan Opdrachtgever bevestigen hiermee akkoord te gaan?	De Aanbestedende Dienst stemt in met het uitgangspunt dat Opdrachtnemer niet aansprakelijk is voor een inbreuk die het gevolg is van: • materialen die door Opdrachtgever of een Deelnemer ter beschikking zijn gesteld; • wijzigingen die zonder toestemming van Opdrachtnemer zijn aangebracht; of • gebruik van de Prestatie op een wijze die niet overeenkomstig de Overeenkomst of toepasselijke documentatie is. Voor zover de vrijwaring betrekking heeft op een inbreuk die aan Opdrachtnemer kan worden toegerekend, blijft de regeling van artikel 8.5 ARBIT van toepassing. Ten aanzien van de voorgestelde koppeling aan de aansprakelijkheidslimiet kan de Aanbestedende Dienst alleen instemmen indien dit aansluit bij de in de aanbestedingsstukken opgenomen aansprakelijkheidsregeling. Een eventuele wijziging van de aansprakelijkheidslimiet dient daarom in samenhang met

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					artikel 26 ARBIT te worden beoordeeld. Zie tevens het antwoord op vraag 39 van deze Nota van inlichtingen.
402	Artikel 8.1 ARBIT 2022	10 + 11	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat artikel 8.1 (a) uitsluitend betrekking heeft op resultaten die specifiek voor Opdrachtgever worden ontwikkeld en niet op reeds bestaande of generiek herbruikbare materialen, hulpmiddelen, methoden, scripts, templates en knowhow van Opdrachtnemer, ook indien deze bij de uitvoering van de Overeenkomst worden gebruikt of in een resultaat worden verwerkt? De intellectuele eigendomsrechten op dergelijke materialen blijven bij Opdrachtnemer. Voor zover deze materialen noodzakelijk zijn voor het gebruik van een specifiek voor Opdrachtgever ontwikkeld resultaat, ontvangt Opdrachtgever daarop een toereikend gebruiksrecht.	Zie het antwoord op vragen 30 en 38 van deze Nota van inlichtingen.
403	Artikel 8.5 ARBIT 2022	11	AANB	Opdrachtnemer kan slechts vrijwaren voor inbreuk op intellectuele eigendomsrechten betreffende door haar zelf ontwikkelde programmatuur, website, databestanden, apparatuur of andere materialen. Deze verplichting tot vrijwaring vervalt indien de verweten inbreuk verband houdt (i) met door Opdrachtgever ter gebruik, bewerking, verwerking of incorporatie aan Opdrachtnemer ter beschikking gestelde materialen, dan wel (ii) met wijzigingen die Opdrachtgever zonder schriftelijke toestemming van Opdrachtnemer in de programmatuur, website, databestanden, apparatuur of andere materialen heeft aangebracht of door een derde heeft laten aanbrengen. Tevens ziet Opdrachtnemer de vrijwaring graag gekoppeld aan het artikel omtrent de beperking van de aansprakelijkheid. Kan Opdrachtgever bevestigen hiermee akkoord te gaan?	Vraag identiek aan vraag 377.
424	ARBIT-2022 art. 8.1(a)	10	AANB	Artikel 8.1(a) ARBIT-2022 bepaalt dat IE-rechten op specifiek voor Opdrachtgever ontwikkelde Deliverables bij Opdrachtgever kunnen komen te berusten. Kan Opdrachtgever bevestigen dat generieke en herbruikbare onderdelen van de MDR-dienstverlening, waaronder detection rules, use cases, correlation logic, scripts, templates, threat intelligence, methodologieën, tooling en knowhow, hiervan	Het uitgangspunt is dat Opdrachtgever/de Deelnemer ongestoord gebruik kan maken van de SOC-diensten en dat ook een overdracht na afloop van de Raamovereenkomst naar een derde mogelijk moet zijn. Opdrachtnemer dient vanuit dit uitgangspunt haar diensten aan te bieden en daarmee rekening te houden met intellectuele

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				zijn uitgesloten, ook indien deze tijdens de uitvoering voor Opdrachtgever worden aangepast of doorontwikkeld?	eigendomsrechten die noodzakelijk zijn voor het Overeengekomen gebruik.
425	ARBIT-2022 art. 8 / Intellectueel eigendom	10	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat eventuele rechten die aan Opdrachtgever worden verleend ten aanzien van klantspecifieke rapportages, documentatie en andere deliverables geen overdracht of exclusief gebruiksrecht omvatten ten aanzien van de onderliggende generieke methodologieën, technologie, templates, detections, software en knowhow van Opdrachtnemer?	Ja. Voor reeds bestaande en generiek herbruikbare materialen, methodologieën, technologie, templates, software en knowhow van Opdrachtnemer vindt geen overdracht van intellectuele eigendomsrechten plaats, tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen. Opdrachtgever verkrijgt ten aanzien van dergelijke materialen de gebruiksrechten die noodzakelijk zijn voor het overeengekomen gebruik van de Prestatie.
431	ARBIT-2022 art. 8.3	11	AANB	Kan Opdrachtgever ermee instemmen dat het bewijsvermoeden uit artikel 8.3 ARBIT-2022 niet geldt ten aanzien van bestaande of generiek ontwikkelde technologie, software, detection content, methodologieën en knowhow van Opdrachtnemer?	Ja. Voor reeds bestaande en generiek herbruikbare materialen, methodologieën, technologie, templates, software en knowhow van Opdrachtnemer vindt geen overdracht van intellectuele eigendomsrechten plaats, tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen. Opdrachtgever verkrijgt ten aanzien van dergelijke materialen de gebruiksrechten die noodzakelijk zijn voor het overeengekomen gebruik van de Prestatie.
432	ARBIT-2022 art. 8.5-8.7	11	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de vrijwaring uit artikel 8.5 ARBIT-2022 uitsluitend geldt voor IE-inbreuken die rechtstreeks voortvloeien uit door Opdrachtnemer zelf geleverde onderdelen en niet voor claims die ontstaan door voorgeschreven technologie, wijzigingen door Opdrachtgever of derden, of gebruik buiten de overeengekomen scope?	De Aanbestedende Dienst stemt in met het uitgangspunt dat de vrijwaring van artikel 8.5 ARBIT-2022 ziet op inbreuken die het gevolg zijn van door Opdrachtnemer zelf ontwikkelde of geleverde onderdelen. Dit betekent dat de vrijwaring niet geldt voor een (gestelde) inbreuk die het gevolg is van: • door Opdrachtgever voorgeschreven technologie, materialen of specificaties; • wijzigingen die door Opdrachtgever of een derde zijn aangebracht zonder voorafgaande toestemming van Opdrachtnemer; of • gebruik van de Prestatie op een wijze die niet overeenkomstig de Overeenkomst of de toepasselijke documentatie is. Voor zover de (gestelde) inbreuk is toe te rekenen aan door Opdrachtnemer zelf ontwikkelde of geleverde onderdelen,

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					blijft de regeling van artikel 8.5 ARBIT-2022 onverkort van toepassing.
521	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 8.3	Blz. 11	AANB	Opdrachtnemer acht het redelijk dat de bewijslast op Opdrachtgever rust en niet op Opdrachtnemer. Ook stelt Opdrachtnemer voor de laatste zin te verwijderen. Als de uitkomst van het geschil is dat de intellectuele eigendomsrechten bij Opdrachtnemer of derden berusten, zal het gebruik door Opdrachtgever plaatsvinden op basis van de voorwaarden van de Opdrachtnemer of deze derden. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde wijziging wordt niet overgenomen. Artikel 8.3 ARBIT 2022 bevat een specifieke regeling voor het geval een derde aanspraak maakt op intellectuele eigendomsrechten. Het verschuiven van de bewijslast en het verwijderen van de laatste zin zou de bestaande rechten en verplichtingen uit hoofde van deze bepaling wijzigen. Ook wordt niet generiek bevestigd dat Opdrachtgever na een geschil gebonden is aan de voorwaarden van Opdrachtnemer of een derde. Voor zover rechten van Opdrachtnemer of derden van toepassing zijn, gelden de voorwaarden en gebruiksrechten zoals die uit de overeenkomst en de toepasselijke bepalingen voortvloeien.
ARBIT-2022 - artikel 10 (1)					
522	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 10.3		INK	De in artikel 10.3 opgenomen boete is niet gemaximeerd en kan Opdrachtnemer blootstellen aan een disproportioneel en mogelijk onverzekerbaar financieel risico. Is Opdrachtgever bereid deze boetebepaling buiten toepassing te verklaren? Zo nee, is Opdrachtgever bereid de boete te beperken tot een redelijk bedrag en tevens een totaalmaximum vast te stellen voor alle onder artikel 10.3 verschuldigde boetes, waarbij betaalde boetes in mindering strekken op eventuele schadevergoeding wegens dezelfde gebeurtenis?	Nee. De voorgestelde uitsluiting, maximering en verrekening met schadevergoeding worden niet overgenomen. Daarmee zou worden afgeweken van de in de ARBIT 2022 opgenomen regeling. Een dergelijke wijziging van het boeteregime kan niet als loutere verduidelijking worden aangemerkt en wordt daarom niet via de Nota van Inlichtingen aangebracht.
ARBIT-2022 - artikel 11 (3)					
178	Bijlage 1 - arbit 2022	11.1	AANB	De betalingsplicht van Opdrachtgever wordt in dit artikel volledig afhankelijk gesteld van de Acceptatie door Opdrachtgever. Dat betekent dat Inschrijver voor wat betreft haar betalingsaanspraken volledig afhankelijk is van de keuze van Opdrachtgever om al dan niet tot Acceptatie over te gaan, hetgeen Inschrijver onredelijk acht. Bent u bereid de eerste volzin van deze bepaling te laten vervallen? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet	De Aanbestedende dienst stemt niet in met het laten vervallen van de bepaling. De koppeling tussen betaling en acceptatie is een fundamenteel uitgangspunt binnen ARBIT 2022 en waarborgt dat uitsluitend wordt betaald voor geleverde en geaccepteerde prestaties.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
274	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 11.1		INK	Is Aanbestedende Dienst een betalingsschema met Inschrijver overeen te komen, op grond waarvan de eenmalige kosten voor en in verband met de implementatie na ondertekening voor vergoeding in aanmerking komen, de periodieke kosten voor de dienstverlening vanaf live-gang na acceptatie per jaar vooruit mogen worden gefactureerd?	De Aanbestedende Dienst: • hanteert betaling conform de overeenkomst en tarieflijst; • staat in beginsel geen vooruitfacturatie per jaar toe. Eventuele fasering van implementatiekosten kan in Nadere Overeenkomst worden uitgewerkt.
433	ARBIT-2022 art. 11.2	12	AANB	Artikel 11.2 ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtgever binnen 30 dagen na Oplevering dient mee te delen of de Prestatie wordt geaccepteerd. Gezien de aard van MDR-dienstverlening is Inschrijver van mening dat de overeengekomen acceptatiecriteria doorgaans binnen een kortere periode kunnen worden gevalideerd. Inschrijver is bovendien bereid Opdrachtgever actief te ondersteunen bij het vooraf opstellen en concretiseren van objectieve acceptatiecriteria en de uitvoering van de acceptatietest. Kan Opdrachtgever daarom instemmen met een acceptatietermijn van 15 kalenderdagen in plaats van 30 dagen zoals opgenomen in artikel 11.2 ARBIT-2022?	Nee. De Aanbestedende Dienst handhaaft de in artikel 11.2 ARBIT-2022 opgenomen termijn van 30 dagen. Partijen kunnen binnen deze termijn de acceptatie gezamenlijk efficiënt organiseren en vooraf duidelijke en objectieve acceptatiecriteria vaststellen.
523	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 11.1	Blz. 12	INK	Er dient te worden afgerekend naar de stand van het werk conform het overeengekomen betalingsschema. Opdrachtnemer stelt voor deze bepaling als volgt te wijzigen: Opdrachtgever zal facturen van Opdrachtnemer voldoen overeenkomstig het overeengekomen facturatie- of betalingsschema en met inachtneming van de overeengekomen betalingstermijn. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde tekst wordt niet overgenomen. De betalingsregeling van artikel 11.1 ARBIT 2022 blijft van toepassing. Een afwijking daarvan kan alleen worden opgenomen indien daarvoor in de overeenkomst expliciet een afwijkende betalingsregeling is overeengekomen. Voor de betaling geldt daarnaast artikel 15 ARBIT 2022, waarin is bepaald dat Opdrachtgever verschuldigde bedragen uiterlijk binnen 30 dagen voldoet, waarbij de termijn aanvangt na ontvangst van de factuur dan wel, indien later, na Acceptatie.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
ARBIT-2022 - artikel 12 - Garanties (9)					
41	ARBIT 2022 – art. 12.3	13	AANB	Artikel 12.3 ARBIT – Garantie niet van toepassing bij gebrekkige specificaties van Opdrachtgever De garantieregeling van artikel 12.3 verplicht Opdrachtnemer om alle gebreken binnen de garantietermijn kosteloos te verhelpen. Inschrijver acht het niet redelijk om hiervoor verantwoordelijk te zijn wanneer gebreken het gevolg zijn van onjuiste of onvolledige specificaties van de Aanbestedende Dienst. Inschrijver stelt voor de eerste zin van artikel 12.3 aan te vullen met: „, tenzij deze Gebreken het gevolg zijn van door de Opdrachtgever verstrekte onjuiste of onvolledige specificaties.” Is de Aanbestedende Dienst bereid artikel 12.3 dienovereenkomstig te wijzigen?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt artikel 12.3 ARBIT-2022 niet. Artikel 12.3 bepaalt dat Wederpartij gedurende twaalf maanden na Acceptatie Gebreken voor zijn rekening herstelt. Artikel 12.6 bevat reeds specifieke uitzonderingen op de garantie, waaronder Gebreken die aantoonbaar het gevolg zijn van een zonder toestemming aangebrachte wijziging of van onjuist, onzorgvuldig of ondeskundig gebruik door Opdrachtgever. Toelichting: De voorgestelde aanvullende uitzondering maakt de garantieregeling inhoudelijk anders en wordt daarom niet overgenomen.
87	ARBIT 2022 Artikel 12. Garanties		AANB	Artikel 12.7. Wederpartij garandeert dat hij de Prestatie tot 5 jaar na datum van Acceptatie kan onderhouden, waarvan tenminste 3 jaar op de in de Bijzondere bepalingen Onderhoud bepaalde wijze. Inschrijver in beginselakkoord, maar wenst mogelijkheid om hiervan af te wijken als bij het aangaan van een Raamovereenkomst het reeds duidelijk is dat dit voor de betreffende Prestaties niet mogelijk is. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het opnemen van een algemene afwijkingsmogelijkheid. De garantie van artikel 12.7 van de ARBIT-2022 maakt onderdeel uit van de toepasselijke contractuele voorwaarden. Een generieke uitzondering voor Prestaties waarvan bij het aangaan van de Raamovereenkomst reeds duidelijk is dat vijf jaar onderhoud niet mogelijk is, geeft onvoldoende garantie dat de goede werking van de overeenkomen Prestatie voor een zekere duur is verzekerd. Een dergelijke wijziging wordt derhalve niet aangebracht.
180	Bijlage 1 - arbit 2022	12.3	AANB	Een garantietermijn van 12 maanden is niet marktconform en wij verzoeken u dan ook deze te beperken tot 3 maanden. Bent u daartoe bereid? Is Opdrachtgever verder bereid het woord “onverwijld” te vervangen door “binnen een redelijke termijn”? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt niet in met het verkorten van de garantietermijn naar 3 maanden. De gehanteerde garantietermijn wordt passend geacht gelet op de aard en complexiteit van de gevraagde dienstverlening. Evenmin wordt ingestemd met het vervangen van “onverwijld” door “binnen een redelijke termijn”, aangezien “onverwijld” aansluit bij de vereiste mate van zorgvuldigheid en urgentie.
181	Bijlage 1 - arbit 2022	12.7	AANB	De verplichting van Opdrachtnemer de Prestatie te onderhouden, is afhankelijk van de gesloten SLA. Een verplichting voor Opdrachtnemer tot 5 jaar na datum van	Opdrachtgever is niet bereid artikel 12.7 te laten vervallen. De bepaling borgt de continuïteit en onderhoudbaarheid van

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Acceptatie de Prestatie te onderhouden hoort dan ook niet in de algemene voorwaarden. Bent u bereid dit artikel te laten vervallen? Indien dit niet akkoord is, kunt u dan bevestigen dat Opdrachtgever zich op voorhand verplicht tot 5 jaar na datum van Acceptatie de vergoeding voor de SLA te voldoen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	de geleverde Prestatie gedurende een redelijke periode na acceptatie. Er wordt geen verplichting aangegaan tot afname van een SLA voor een vaste duur van 5 jaar. Onderhoud vindt plaats conform de Nadere Overeenkomst en eventueel overeengekomen SLA. De gevraagde bevestiging wordt derhalve niet gegeven. Zie tevens het antwoord op vraag 87 van deze Nota van inlichtingen.
275	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 12.3		AANB	"De Prestatie omvat zowel de levering en het beheer van een technische laag (sensoren, koppelingen, SaaS-componenten) als de doorlopende managed dienstverlening (monitoring, detectie en incident response). Kan Opdrachtgever bevestigen dat de garantie van art. 12.3 van toepassing is op de initiële levering en installatie van systemen en componenten, en dat het doorlopende beheer en onderhoud van die systemen — waaronder updates, patches en configuratiewijzigingen — verder wordt beheerst door de in de Overeenkomst opgenomen Service Level Agreement en datgene wat Partijen afspreken de DAP?	De Aanbestedende dienst bevestigt dit gedeeltelijk. Artikel 12.3 ARBIT-2022 is van toepassing voor zover sprake is van een Prestatie die is geaccepteerd en gedurende de daarin genoemde garantietermijn een Gebrek vertoont. Dit geldt derhalve ook voor de initiële levering en installatie van systemen en componenten voor zover daarop artikel 12.3 van toepassing is. Het doorlopende beheer en onderhoud, waaronder updates, patches en configuratiewijzigingen, wordt daarnaast beheerst door de daarop betrekking hebbende eisen, Service Levels en afspraken uit de Overeenkomst en het DAP. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat artikel 12.3 ARBIT-2022 daarmee gedurende de garantietermijn buiten toepassing is op werkzaamheden die in het kader van beheer en onderhoud worden uitgevoerd. Indien een dergelijke Prestatie wordt geaccepteerd en sprake is van een Gebrek als bedoeld in de ARBIT-2022, blijft artikel 12.3 van toepassing. •
434	ARBIT-2022 art. 12.3-12.7	13	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de garanties uit artikel 12.3 tot en met 12.7 ARBIT-2022 uitsluitend van toepassing zijn voor zover zij naar hun aard passen bij de overeengekomen Deliverables en niet leiden tot een zelfstandige garantieperiode voor de continue MDR-dienstverlening of voor producten van derden?	Ja. De toepassing van de garantiebepalingen wordt bepaald door de aard van de betreffende Prestatie of Deliverable. De garantiebepalingen creëren geen zelfstandige garantie voor het permanent uitblijven van incidenten of voor producten en diensten van derden waarvoor Opdrachtnemer niet als leverancier of rechthebbende optreedt.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
524	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 12.3	Blz. 13	AANB	Deze bepaling wijzigen in: Wederpartij garandeert voor de duur van drie (3) maanden na levering of Acceptatie, dat Gebreken voor zijn rekening worden hersteld. Is Opdrachtgever hiermee akkoord?	Nee. Artikel 12.3 ARBIT 2022 bepaalt momenteel een garantietermijn van twaalf maanden na Acceptatie. Binnen die termijn herstelt Wederpartij Gebreken voor eigen rekening, met de in artikel 12.3 opgenomen voorwaarden en uitzondering. De voorgestelde wijziging van twaalf naar drie maanden en de wijziging van het aanvangsmoment van de garantie zouden de bestaande garantieregeling wezenlijk wijzigen. Daarmee wordt niet ingestemd.
608	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 12	13	AANB	Om te voorkomen dat de in artikel 12 ARBIT genoemde garanties verder reiken dan redelijk is, stelt Gegadigde voor om expliciet te verduidelijken dat het geven van garanties het recht om een beroep op overmacht te doen niet op voorhand uitsluit en de volgende aanvulling op te nemen in artikel 12. “De door Wederpartij gegeven garanties laten het recht van Wederpartij onverlet om zich te beroepen op overmacht als bedoeld in artikel 27 van deze Voorwaarden, indien en voor zover het niet voldoet aan de garantie het gevolg is van een omstandigheid die als overmacht kwalificeert.”	Nee. De voorgestelde aanvulling wordt niet overgenomen. Artikel 12 ARBIT bevat het overeengekomen garantieregime en artikel 27 ARBIT bevat het afzonderlijke regime voor overmacht. Het is niet nodig of wenselijk om via een aanvulling op artikel 12 een nieuwe voorrangs- of uitzonderingsregel tussen deze bepalingen vast te leggen. De bestaande bepalingen blijven ongewijzigd van toepassing.
ARBIT-2022 - artikel 14 - Facturering, korting en Meerwerk					
42	ARBIT 2022 – art. 14.3	14	AANB	Artikel 14.3 ARBIT – Verrekening boete met schadevergoeding Inschrijver acht het disproportioneel dat Opdrachtgever naast een boete ook volledige schadevergoeding kan vorderen, omdat dit tot een hogere vergoeding dan de daadwerkelijk geleden schade zou kunnen leiden. Inschrijver stelt voor artikel 14.3 sub b als volgt te formuleren: “b. zijn recht op schadevergoeding, voor zover deze schadevergoeding het bedrag van de opeisbare boete te boven gaat;”. Kan de Aanbestedende Dienst hiermee instemmen?	De Aanbestedende dienst komt Inschrijver gedeeltelijk tegemoet. Uitgangspunt blijft dat een overeengekomen korting of boete de overige rechten en vorderingen van Opdrachtgever, waaronder het recht op schadevergoeding, onverlet laat. Om te voorkomen dat bij dezelfde tekortkoming sprake is van dubbele compensatie, wordt verduidelijkt dat, voor zover een boete en een aanspraak op schadevergoeding betrekking hebben op dezelfde tekortkoming en dezelfde schade, het ter zake daarvan betaalde boetebedrag in mindering wordt gebracht op de verschuldigde schadevergoeding.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Voor zover de schade het bedrag van de boete overstijgt, behoudt Opdrachtgever het recht vergoeding van het meerdere te vorderen. Voor andere schade of andere tekortkomingen blijft het recht op schadevergoeding onverkort bestaan.
88	ARBIT 2022 Artikel 14. Facturering, korting en Meerwerk		AANB	Artikel 14.3. Een overeengekomen korting op de Vergoeding of boete komt Opdrachtgever toe onverminderd diens andere rechten of vorderingen, waaronder begrepen, maar niet beperkt tot: a. zijn vordering tot nakoming van de overeengekomen verplichting tot het verrichten van de Prestatie; b. zijn recht op schadevergoeding en/of; c. zijn recht op ontbinding. Inschrijver is van mening dat het redelijk is dat boetes in mindering worden gebracht van eventuele schadevergoeding dan wel om artikel 6:92 BW van toepassing te verklaren. Cumulatie van boete en schade is onredelijk. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	ARBIT 2022 Artikel 14. Facturering, korting en Meerwerk AANB Artikel 14.3. Een overeengekomen korting op de Vergoeding of boete komt Opdrachtgever toe onverminderd diens andere rechten of vorderingen, waaronder begrepen, maar niet beperkt tot: a. zijn vordering tot nakoming van de overeengekomen verplichting tot het verrichten van de Prestatie; b. zijn recht op schadevergoeding en/of; c. zijn recht op ontbinding. Inschrijver is van mening dat het redelijk is dat boetes in mindering worden gebracht van eventuele schadevergoeding dan wel om artikel 6:92 BW van toepassing te verklaren. Cumulatie van boete en schade is onredelijk. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting. Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met deze suggestie. Artikel 14.3 van de ARBIT-2022 bepaalt uitdrukkelijk dat een overeengekomen korting of boete de overige rechten en vorderingen van Opdrachtgever onverlet laat, waaronder nakoming, schadevergoeding en ontbinding. De voorgestelde afwijking zou het contractuele regime wijzigen en wordt niet doorgevoerd.[T
182	Bijlage 1 - arbit 2022	14.3	AANB	Een overeengekomen korting op de Vergoeding of boete komt Opdrachtgever toe onverminderd diens andere rechten of vorderingen, waaronder begrepen, maar niet beperkt tot: a. zijn vordering tot nakoming van de overeengekomen verplichting tot het verrichten van de Prestatie; b. zijn recht	Vraag identiek aan vraag 88.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				op schadevergoeding en/of;c. zijn recht op ontbinding. Inschrijver is van mening dat het redelijk is dat boetes in mindering worden gebracht van eventuele schadevergoeding dan wel om artikel 6:92 BW van toepassing te verklaren. Cumulatie van boete en schade is onredelijk. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	
435	ARBIT-2022 art. 14.3	14	INK	Artikel 14.3 ARBIT-2022 bepaalt dat een korting of boete andere rechten, waaronder schadevergoeding en ontbinding, onverlet laat. Kan Opdrachtgever bevestigen dat eventuele service credits of SLA-boetes gelden als de exclusieve financiële remedie voor het niet behalen van het betreffende Service Level, behoudens opzet of grove schuld?	Nee. De Aanbestedende Dienst neemt deze voorgestelde beperking niet over. De remedies bij het niet behalen van Service Levels worden bepaald door de Overeenkomst en de ARBIT-2022. Het van toepassing zijn van een service credit of korting sluit andere rechten niet zonder meer uit, tenzij dit uitdrukkelijk anders is bepaald.
436	ARBIT-2022 art. 14.4	14	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat, in afwijking van artikel 14.4 ARBIT-2022, spoedeisende werkzaamheden tijdens een security incident als Meerwerk mogen worden uitgevoerd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming indien redelijkerwijs niet op toestemming kan worden gewacht, mits Opdrachtgever zo spoedig mogelijk wordt geïnformeerd?	In beginsel nee. Voor Meerwerk geldt de overeengekomen procedure. Bij een onmiddellijk en aantoonbaar beveiligingsrisico verwachten wij van Opdrachtnemer dat hij binnen zijn bestaande verantwoordelijkheden en bevoegdheden passende maatregelen treft. Voor zover werkzaamheden buiten de overeengekomen Prestatie noodzakelijk zijn, dienen Partijen hierover zo spoedig mogelijk afspraken te maken. Een eenzijdige aanspraak op vergoeding als Meerwerk ontstaat niet uitsluitend door het achteraf melden van de werkzaamheden.
525	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 14.3	Blz. 14	AANB	Het is redelijk dat de boete of een service credit wordt aangemerkt als de vooraf overeengekomen schadevergoeding. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 88 en 435 van deze Nota van inlichtingen.
ARBIT-2022 - artikel 15 - Betaling en controle (9)					
89	ARBIT 2022 Artikel 15. Betaling en controle		AANB	Artikel 15.3. Opdrachtgever kan een door Wederpartij toegezonden factuur door een door hem aan te wijzen accountant als bedoeld in artikel 2:393 lid 1 Burgerlijk Wetboek op inhoudelijke juistheid laten controleren. Wederpartij verleent deze accountant inzage in boeken en bescheiden en verstrekt hem alle gegevens en informatie die	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde beperkingen. Artikel 15.3 van de ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtgever een factuur door een door hem aan te wijzen accountant op inhoudelijke juistheid kan laten controleren en dat Wederpartij deze accountant inzage verleent in boeken en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				hij verlangt. De controle is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de factuur is vereist. De accountant brengt zijn rapportage met bekwame spoed aan beide partijen uit. De kosten van het accountantsonderzoek komen voor rekening van Opdrachtgever, tenzij uit het onderzoek van de accountant blijkt dat de factuur niet juist of onvolledig is, in welk geval de kosten van het accountantsonderzoek voor rekening van Wederpartij komen. Inschrijver kan, als beursgenoteerde onderneming, onder de navolgende voorwaarden akkoord gaan. Inschrijver is bereid een accountant informatie te geven die nodig is om de juistheid van de factuur te verifiëren. Inschrijver is niet bereid om een accountant alle gegevens en informatie te verstrekken die hij verlangt. Verder wenst Inschrijver dit onderzoek te beperken tot maximaal twee keer per jaar. De accountant valt onder de geheimhoudingsverplichting van artikel 17. Gaat aanbestedende dienst akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	bescheiden en alle gegevens en informatie verstrekt die de accountant verlangt. De controle is vertrouwelijk en strekt zich niet verder uit dan voor het verifiëren van de factuur vereist. De ARBIT-2022 bevat geen beperking tot maximaal twee controles per jaar. Een dergelijke beperking wordt niet toegevoegd. De bestaande vertrouwelijkheids- en proportionaliteitswaarborgen van artikel 15.3 blijven onverkort van toepassing.
183	Bijlage 1 - arbit 2022	15.1	INK	Bent u bereid te wijzigen dat de termijn van 30 dagen begint te lopen vanaf de factuurdatum? Wilt u verder in verband daarmee aan artikel 15.1 toevoegen dat Opdrachtgever met bekwame spoed de juistheid van de factuur zal onderzoeken en eventuele onjuistheden of vermoede onjuistheden aan Inschrijver zal melden? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde wijziging. De betalingstermijn en systematiek sluiten aan bij de gebruikelijke overheidsuitgangspunten. Opdrachtgever zal facturen wel binnen een redelijke termijn beoordelen en eventuele onjuistheden melden, maar dit wordt niet contractueel nader gespecificeerd.
276	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 15.5		AANB	Een absoluut verbod op opschorting bij wanbetaling is disproportioneel. Nadat een Deelnemer voor meer dan 90 dagen haar (onbetwiste) betalingsverplichtingen materieel niet nakomt, moet Inschrijver de mogelijkheid hebben om de dienstverlening op te schorten. Immers, als een Deelnemer structureel niet betaalt, moet Inschrijver anders de dienstverlening onverkort voortzetten. Dit is financieel onhoudbaar bij langdurige wanbetaling. Is Aanbestedende Dienst bereid art. 15.5 aan te vullen met een bepaling dat	Nee. De Aanbestedende Dienst handhaaft artikel 15.5 ARBIT 2022. Gezien de aard van de dienstverlening en het belang van continuïteit van de SOC-dienstverlening voor de deelnemende overheidsorganisaties acht de Aanbestedende Dienst het niet wenselijk dat Opdrachtnemer de dienstverlening bij een betalingsgeschil geheel of gedeeltelijk kan opschorten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Opdrachtnemer bij een betalingsachterstand van meer dan 90 dagen het recht heeft de dienstverlening op te schorten na schriftelijke aanmaning met een termijn van 30 dagen?	Dit laat onverlet dat partijen bij betalingsachterstanden met elkaar in overleg treden en dat Opdrachtnemer gebruik kan maken van de overige wettelijke en contractuele mogelijkheden.
378	Artikel 15.5 ARBIT 2022	14	AANB	Artikel 15.5 bepaalt dat Opdrachtnemer, ook indien Opdrachtgever de betalingstermijn overschrijdt of een factuur (gedeeltelijk) onbetaald laat, niet gerechtigd is de werkzaamheden op te schorten of te beëindigen. Een langdurige betalingsachterstand kan ertoe leiden dat Opdrachtnemer de gemaakte kosten moet blijven dragen zonder enige mogelijkheid haar risico te beperken. We stellen voor artikel 15.5 te verduidelijken zodat Opdrachtnemer, uitsluitend bij een substantiële en niet-betwiste betalingsachterstand die na schriftelijke ingebrekestelling voortduurt, bevoegd is haar dienstverlening geheel of gedeeltelijk op te schorten, met uitzondering van dienstverlening waarvan opschorting de continuïteit van kritieke overheidsprocessen in gevaar brengt.	Zie het antwoord op vraag 276 van deze Nota van inlichtingen.
404	Artikel 15.5 ARBIT 2022	14	AANB	Artikel 15.5 bepaalt dat Opdrachtnemer, ook indien Opdrachtgever de betalingstermijn overschrijdt of een factuur (gedeeltelijk) onbetaald laat, niet gerechtigd is de werkzaamheden op te schorten of te beëindigen. Een langdurige betalingsachterstand kan ertoe leiden dat Opdrachtnemer de gemaakte kosten moet blijven dragen zonder enige mogelijkheid haar risico te beperken. We stellen voor artikel 15.5 te verduidelijken zodat Opdrachtnemer, uitsluitend bij een substantiële en niet-betwiste betalingsachterstand die na schriftelijke ingebrekestelling voortduurt, bevoegd is haar dienstverlening geheel of gedeeltelijk op te schorten, met uitzondering van dienstverlening waarvan opschorting de continuïteit van kritieke overheidsprocessen in gevaar brengt.	Zie het antwoord op vraag 276 van deze Nota van inlichtingen.
437	ARBIT-2022 art. 15.5	14	AANB	Artikel 15.5 ARBIT-2022 sluit het recht van Opdrachtnemer op opschorting uit bij niet-betaling. Is Opdrachtgever bereid te bevestigen dat Opdrachtnemer de dienstverlening mag	Zie het antwoord op vraag 276 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				opschorten indien een onbetwiste factuur na schriftelijke ingebrekestelling gedurende 30 dagen onbetaald blijft?	
526	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 15.1	Blz. 14	INK	Opdrachtnemer stelt voor 'of wanneer dat moment later is gelegen vanaf de datum van Acceptatie' te verwijderen. Dit is niet redelijk. Opdrachtgever betaald de facturen van Opdrachtnemer binnen 30 dagen na ontvangst van de factuur. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde verwijdering wordt niet overgenomen. Artikel 15.1 ARBIT 2022 bepaalt dat de betalingstermijn van 30 dagen begint vanaf de ontvangst van de factuur of, wanneer het moment van Acceptatie later is gelegen, vanaf dat moment. De voorgestelde wijziging zou deze contractueel vastgelegde koppeling met Acceptatie verwijderen.
527	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 15.3	Blz. 14	AANB	Opdrachtnemer kan niet zonder meer externe partijen inzage geven in de financiële en/of projectadministratie en/of andere gegevens. Een dergelijke controle: i) dient ruim vooraf te worden aangekondigd; en ii) dient te worden uitgevoerd door een door partijen gezamenlijk aan te wijzen onafhankelijke derde, die gebonden is aan strikte geheimhouding en geen concurrent is van Opdrachtnemer; en iii) dient op basis van een van te voren afgesproken omvang en/of inhoud van de inzage; en iv) mag alleen worden verzocht als er redelijke twijfels bestaan omtrent de juistheid van de factuur; en v) worden de gegevens en informatie verschaft door Opdrachtnemer die in redelijkheid van hem kunnen worden verlangd; en vi) komen de kosten van het accountantsonderzoek alleen voor rekening van Opdrachtnemer indien het gaat om ernstige fouten in de facturen; en vii) is beperkt tot één per periode van 12 maanden; en	Nee. De voorgestelde aanvullende voorwaarden worden niet overgenomen. Artikel 15.3 ARBIT 2022 geeft Opdrachtgever de bevoegdheid een door hem aan te wijzen accountant de inhoudelijke juistheid van een factuur te laten controleren. Wederpartij dient deze accountant inzage te geven in boeken en bescheiden en de verlangde gegevens en informatie te verstrekken. De controle is vertrouwelijk en beperkt tot hetgeen voor verificatie van de factuur vereist is. Artikel 15.3 bevat daarnaast een specifieke regeling voor de kosten van het accountantsonderzoek: deze komen voor rekening van Opdrachtgever, tenzij uit het onderzoek blijkt dat de factuur niet juist of onvolledig is. De voorgestelde beperking tot één controle per twaalf maanden, een voorafgaande verdenking en de interne regels van Opdrachtnemer worden niet toegevoegd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				viii) kan uitsluitend worden uitgevoerd als beurs- of regels van Opdrachtnemer zich niet tegen een audit verzetten. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	
ARBIT-2022 - artikel 16 (3)					
185	Bijlage 1 - arbit 2022	16.1 e.v.	AANB	Inschrijver acht de verplichting tot verstrekking van een bankgarantie, welke is gekoppeld aan acceptatie van de prestatie, zeer onwenselijk en stelt voor dit artikel te schrappen. Bent u daartoe bereid? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever is niet bereid artikel 16.1 e.v. generiek te schrappen. De mogelijkheid tot het verlangen van een bankgarantie blijft gehandhaafd, maar zal proportioneel en situationeel worden toegepast. Het is geen automatisme.
379	Artikel 16 ARBIT 2022	15	AANB	Uit de toelichting op de ARBIT blijkt ook dat terughoudend moet worden omgegaan met het vragen van een dergelijke garantie. Dit is ook niet vreemd aangezien er een aanzienlijk beslag op het vermogen van een opdrachtnemer gelegd wordt. Wij verzoeken u dan ook het vereiste van een kredietinstellingsgarantie te laten vervallen, waarbij partijen wel kunnen afspreken dat in geval hiertoe aanleiding is, bijvoorbeeld in het geval van een verhoogd faillissementsrisico, Opdrachtgever een beroep kan doen op een zekerheidstelling. Kunt u hiermee instemmen? Graag uw reactie.	Zie het antwoord op vraag 185.
405	Artikel 16 ARBIT 2022	15	AANB	Uit de toelichting op de ARBIT blijkt ook dat terughoudend moet worden omgegaan met het vragen van een dergelijke garantie. Dit is ook niet vreemd aangezien er een aanzienlijk beslag op het vermogen van een opdrachtnemer gelegd wordt. Wij verzoeken u dan ook het vereiste van een kredietinstellingsgarantie te laten vervallen, waarbij partijen wel kunnen afspreken dat in geval hiertoe aanleiding is, bijvoorbeeld in het geval van een verhoogd faillissementsrisico, Opdrachtgever een beroep kan doen op een zekerheidstelling. Kunt u hiermee instemmen? Graag uw reactie.	Identiek aan vraag 379.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
528	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 16.1	Blz. 15	AANB	Van vrijwaringen is algemeen bekend dat zij niet of niet volledig verzekeraar zijn. Is Opdrachtgever daarom bereid de in artikel 16.1 opgenomen vrijwaring te heroverwegen en buiten toepassing te verklaren? Zo nee, is Opdrachtgever bereid de vrijwaring te beperken tot het overeengekomen aansprakelijkheidsbedrag?	Nee. De voorgestelde uitsluiting of beperking van de vrijwaring wordt niet overgenomen. De vrijwaring in artikel 16.1 ARBIT 2022 maakt onderdeel uit van de overeengekomen contractuele risicoverdeling. Het enkele feit dat een vrijwaring mogelijk niet of niet volledig verzekeraar is, vormt geen grond om deze verplichting buiten toepassing te verklaren of automatisch onder het algemene aansprakelijkheidsmaximum te brengen.
ARBIT-2022 - artikel 17 (10)					
186	Bijlage 1 - arbit 2022	17.5	INK	Opdrachtnemer vindt een boete van € 50.000 per overtreding erg hoog, zeker als Opdrachtnemer maatregelen heeft genomen om de gevolgen te beperken. Wij verzoeken u daarom om (i) Opdrachtnemer toe te staan vertrouwelijke informatie binnen het concern te delen zonder sancties voor schending van de geheimhoudingsplicht en (ii) u te vragen artikel 17.5 als volgt aan te passen: "Indien een partij geen redelijke maatregelen heeft genomen om de geheimhouding te waarborgen en/of de gevolgen van een schending van de geheimhoudingsplicht van artikel 17.1 te beperken, is deze partij aan de andere partij een onmiddellijk opeisbare boete verschuldigd van € 5.000 per dag dat dit voortduurt, met een maximum van € 50.000". Kunt u hiermee akkoord gaan? Zo nee, kunt u uitleggen waarom niet?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde aanpassing. De hoogte van de boete en de formulering zijn bewust gekozen om het belang van vertrouwelijkheid te borgen. Binnen concern delen van informatie kan uitsluitend voor zover dit noodzakelijk is voor de uitvoering en onder gelijkwaardige geheimhoudingsverplichtingen. De voorgestelde verlaging en herformulering wordt niet overgenomen.
277	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 17.4		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze bepaling enkel ziet op gegevens die door door de ene Partij aan de andere Partij zijn verschaft?	Bevestigd wordt dat deze bepaling ziet op: gegevens die tussen partijen zijn uitgewisseld in het kader van de Raamovereenkomst en de Nadere Overeenkomsten. Dit kunnen ook tijdens de uitvoering van de Raamovereenkomst en Nadere Overeenkomsten gegenereerde gegevens zijn.
278	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 17.5		INK	Inschrijver acht een boetebeding onredelijk in een langdurige en gelijkwaardige contractuele relatie die partijen wensen aan te gaan. Is Aanbestedende Dienst bereid om het boetebeding buiten toepassing te verklaren? Zo nee, Is Aanbestedende Dienst bereid om het boetebeding te	Zie het antwoord op vraag 186 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				verlagen naar € 15.000 per overtreding en een maximaal bedrag van € 50.000 per kalenderjaar?	
380	Artikel 17.5 ARBIT 2022	15	INK	Het opnemen van een boeteclausule naast een aansprakelijkheidsregeling leidt tot een onevenredig risico voor de winnende inschrijver bij de uitvoering van de overeenkomst. Bovendien achten wij een boeteclausule, in welke vorm dan ook, niet bevorderlijk voor een constructieve en strategische samenwerking tussen de aanbestedende dienst en de Opdrachtnemer. Daarbij geldt dat een contractuele boete op grond van artikel 6:92 Burgerlijk Wetboek in beginsel in de plaats treedt van een aanspraak op schadevergoeding. Indien de aanbestedende dienst beoogt naast een contractuele boete tevens aanvullende schadevergoeding te kunnen vorderen, wordt afgeweken van dit wettelijke uitgangspunt. Dit resulteert in een cumulatie van sancties, waardoor het financiële risico voor de Opdrachtnemer aanzienlijk wordt vergroot. Een dergelijke afwijking vereist naar onze mening een afzonderlijke en deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze regeling noodzakelijk en proportioneel is. In dit verband wijzen wij tevens op voorschrift 3.9D van de Gids Proportionaliteit, waarin is bepaald dat terughoudend dient te worden omgegaan met contractuele boetebepalingen en dat deze steeds in verhouding moeten staan tot de aard, omvang en risico's van de opdracht. Gelet op het voorgaande verzoeken wij u artikel 17.5 ARBIT te laten vervallen. Indien de aanbestedende dienst deze bepaling wenst te handhaven, verzoeken wij u gemotiveerd toe te lichten waarom de cumulatie van een contractuele boete en aansprakelijkheid in dit geval noodzakelijk en proportioneel wordt geacht.	Opdrachtgever handhaaft de bepaling. Gelet op de aard van de opdracht acht Opdrachtgever het noodzakelijk om naast schadevergoeding aanvullende prikkels (zoals boetes/service credits) te kunnen hanteren. Deze worden proportioneel toegepast en zijn gericht op het borgen van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening.
406	Artikel 17.5 ARBIT 2022	15	INK	Het opnemen van een boeteclausule naast een aansprakelijkheidsregeling leidt tot een onevenredig risico voor de winnende inschrijver bij de uitvoering van de overeenkomst. Bovendien achten wij een boeteclausule, in welke vorm dan ook, niet bevorderlijk voor een constructieve en strategische samenwerking tussen de aanbestedende dienst en de Opdrachtnemer. Daarbij geldt dat een	Vraag identiek aan vraag 380.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				contractuele boete op grond van artikel 6:92 Burgerlijk Wetboek in beginsel in de plaats treedt van een aanspraak op schadevergoeding. Indien de aanbestedende dienst beoogt naast een contractuele boete tevens aanvullende schadevergoeding te kunnen vorderen, wordt afgeweken van dit wettelijke uitgangspunt. Dit resulteert in een cumulatie van sancties, waardoor het financiële risico voor de Opdrachtnemer aanzienlijk wordt vergroot. Een dergelijke afwijking vereist naar onze mening een afzonderlijke en deugdelijke motivering waaruit blijkt dat deze regeling noodzakelijk en proportioneel is. In dit verband wijzen wij tevens op voorschrift 3.9D van de Gids Proportionaliteit, waarin is bepaald dat terughoudend dient te worden omgegaan met contractuele boetebepalingen en dat deze steeds in verhouding moeten staan tot de aard, omvang en risico's van de opdracht. Gelet op het voorgaande verzoeken wij u artikel 17.5 ARBIT te laten vervallen. Indien de aanbestedende dienst deze bepaling wenst te handhaven, verzoeken wij u gemotiveerd toe te lichten waarom de cumulatie van een contractuele boete en aansprakelijkheid in dit geval noodzakelijk en proportioneel wordt geacht.	
438	ARBIT-2022 art. 17	15	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de geheimhoudingsverplichtingen uit artikel 17 ARBIT-2022 wederkerig van toepassing zijn en tevens alle vertrouwelijke informatie van Opdrachtnemer omvatten, waaronder SOC-processen, architectuur, detection logic, threat intelligence en informatie over beveiligingsmaatregelen?	Ja. De geheimhoudingsverplichtingen gelden wederkerig voor zover de aard van de informatie daartoe aanleiding geeft. Vertrouwelijke informatie van Opdrachtnemer, waaronder informatie over SOC-processen, architectuur, detection logic, threat intelligence en beveiligingsmaatregelen, wordt vertrouwelijk behandeld voor zover deze informatie als vertrouwelijk moet worden aangemerkt en met inachtneming van wettelijke verplichtingen en toepasselijke transparantie- en informatieverplichtingen van Opdrachtgever.
493	Artikel 17.5 ARBIT	15	INK	In geval van schending van onze geheimhoudingsplicht geldt een boete van € 50.000,00 per overtreding. Dit boetebeding werkt aanvullend op overige aan u toekomende rechten, waaronder het recht op schadevergoeding. Dit betekent dat wij niet alleen een flinke boete verschuldigd zouden zijn, maar ook voor de schadevergoeding kunnen worden aangesproken. U heeft voldoende contractuele en wettelijke mogelijkheden om uw schade vergoed te krijgen, indien wij onze geheimhoudingsplicht schenden. Een dergelijke flinke	Zie het antwoord op vraag 186 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				boete is daarom niet nodig en onzes inziens buitenproportioneel. Wij stellen daarom voor het boetebeding te schrappen. Gaat u akkoord met het schrappen van artikel 17.5? Als u niet bereid bent artikel 17.5 te schrappen, verzoeken wij u de boete te verlagen naar een – naar onze mening - redelijk bedrag, zijnde € 10.000,00 per gebeurtenis en deze boete in mindering te brengen op eventuele schadevergoeding.	
529	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 17.5	Blz. 15	INK	Opdrachtnemer is van mening dat deze boete te hoog is en stelt voor deze te verlagen tot maximaal € 10.000,= per overtreding. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 186 van deze Nota van inlichtingen.
609	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 17.1	15	AANB	Het is gebruikelijk dat geheimhoudingsverplichtingen niet in alle gevallen gelden. Gegadigde stelt daarom voor dit artikel te vervangen door: "Partijen maken hetgeen hen bij de uitvoering van de Overeenkomst ter kennis komt, en waarvan zij het vertrouwelijke karakter kennen of redelijkerwijs kunnen vermoeden, op geen enkele wijze verder bekend behalve voor zover deze vertrouwelijke informatie: (i) door de ontvangende Partij moet worden bekendgemaakt om te voldoen aan een wettelijk voorschrift, een instructie van een toezichthouder of een uitspraak van de rechter. Met een uitspraak van de rechter wordt in dit verband gelijk gesteld een uitspraak van een instantie die ingevolge artikel 37.1 bevoegd is om het geschil te beslechten indien Partijen een andere vorm van geschillenbeslechting zijn overeengekomen; (ii) op het moment van bekendmaking publiekelijk toegankelijk is of later wordt zonder handeling of tekortkoming van de ontvangende Partij; (iii) reeds in het rechtmatige bezit van de ontvangende Partij was en tot zijn vrije beschikking stond vóór de bekendmaking door de verstrekende Partij; (iv) door de ontvangende Partij te goeder trouw van een derde is verkregen zonder enige beperking ten aanzien van de vertrouwelijkheid; of (v) door de ontvangende Partij onafhankelijk is ontwikkeld	Nee. De voorgestelde vervanging wordt niet overgenomen. Artikel 17.1 ARBIT bevat de overeengekomen geheimhoudingsverplichting. De voorgestelde uitzonderingen vormen een inhoudelijke wijziging van deze verplichting en worden niet aan het ARBIT-regime toegevoegd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				zonder toegang tot of gebruik van de vertrouwelijke informatie als bedoeld in dit artikel."	
610	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 17.4	15	AANB	Gezien de wettelijke bewaarplichten die op een Opdrachtnemer kunnen rusten verzoeken wij om de volgende toevoeging aan het eind van artikel 17.4: ".. behoudens indien en voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bewaring verplicht."	Aanbestedende dienst kan hiermee akkoord gaan en zal dit verwerken in de definitieve Raamovereenkomst.
ARBIT-2022 - artikel 18 (5)					
279	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 18.1		CISO	Het verbeteren van detectiecapaciteiten op basis van geaggregeerde, niet-herleidbare data is standaardpraktijk bij MSSP's en komt uiteindelijk ook Opdrachtgever ten goede. Een strikte lezing van art. 18.1 zou dit secundaire gebruik uitsluiten. Kan worden bevestigd dat het Opdrachtnemer is toegestaan om geanonimiseerde en geaggregeerde metadata (zoals dreigingsindicatoren, IP-reputatiedata en detectiepatronen) en afgeleide data te gebruiken ter verbetering van de algehele dienstverlening, mits dit gebruik niet herleidbaar is tot Opdrachtgever?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat, in aanvulling op artikel 18.1 ARBIT-2022, het Opdrachtnemer is toegestaan om geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens te gebruiken voor de verbetering van detecties, threat intelligence en de algemene ontwikkeling van de dienstverlening, onder de volgende voorwaarden: • het betreft uitsluitend gegevens die zodanig zijn geanonimiseerd en geaggregeerd dat deze niet (direct of indirect) herleidbaar zijn tot Opdrachtgever, een Deelnemer of individuele personen; • het gebruik beperkt zich tot afgeleide data (zoals dreigingsindicatoren, detectiepatronen en metadata) en omvat geen herleidbare brondata; • persoonsgegevens zijn expliciet uitgesloten van dit gebruik; • het gebruik is in overeenstemming met toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder de AVG, alsmede met de contractuele afspraken en dataclassificaties. Voor het overige blijft artikel 18.1 ARBIT-2022 onverkort van toepassing.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
439	ARBIT-2022 art. 18.1	15	CISO	Artikel 18.1 ARBIT-2022 beperkt het gebruik van door Opdrachtgever verstrekte en daarvan afgeleide gegevens tot uitvoering van de Overeenkomst. Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer geanonimiseerde en geaggregeerde gegevens, waaruit Opdrachtgever niet kan worden geïdentificeerd, mag gebruiken voor verbetering van detecties, threat intelligence en algemene ontwikkeling van de MDR-dienstverlening?	Zie antwoord op vraag 279
530	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 18	Blz. 15 en 16	CISO	Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtgever als verwerkingsverantwoordelijke verantwoordelijk blijft voor de doeleinden en grondslagen van de verwerking, transparantie, gegevensminimalisatie, bewaartermijnen en de rechtmatigheid van de aan Opdrachtnemer verstrekte persoonsgegevens en instructies?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de Deelnemers in beginsel optreden als verwerkingsverantwoordelijke(n) in de zin van de toepasselijke privacywetgeving en als zodanig verantwoordelijk zijn voor onder meer: • de doeleinden en grondslagen van de verwerking; • transparantie richting betrokkenen; • gegevensminimalisatie; • het vaststellen van bewaartermijnen; • de rechtmatigheid van de aan Opdrachtnemer verstrekte persoonsgegevens en instructies. Opdrachtnemer treedt in dit kader in beginsel op als verwerker en handelt uitsluitend op basis van de instructies van de betreffende Deelnemer. Voor zover Opdrachtnemer (delen van) de verwerking zelfstandig bepaalt, kan sprake zijn van (gedeelde of eigenstandige) verwerkingsverantwoordelijkheid van Opdrachtnemer. In dat geval rusten de bijbehorende verplichtingen rechtstreeks op Opdrachtnemer conform de geldende wet- en regelgeving. De rolverdeling en bijbehorende verantwoordelijkheden worden, waar van toepassing, nader uitgewerkt in de Nadere Overeenkomst en/of verwerkersovereenkomst.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
531	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 18	Blz. 15 en 16	CISO	Kan Opdrachtgever instemmen met algemene schriftelijke toestemming voor het inschakelen en vervangen van subverwerkers, onder de voorwaarde dat Opdrachtnemer vooraf kennisgeeft van materiële wijzigingen en Opdrachtgever uitsluitend binnen een redelijke termijn en op concrete gegevensbeschermingsrechtelijke gronden bezwaar kan maken?	De Aanbestedende Dienst kan niet instemmen met een onvoorwaardelijke algemene toestemming voor het inschakelen en vervangen van subverwerkers. Uitgangspunt is dat Deelnemers (als verwerkingsverantwoordelijken) controle moeten kunnen uitoefenen op de inzet van subverwerkers, conform de geldende privacywetgeving en artikel 18 van de ARBIT 2022. Wel geldt dat Opdrachtnemer subverwerkers mag inzetten, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden: • Opdrachtnemer informeert Deelnemer vooraf over voorgenomen inzet of vervanging van subverwerkers; • Deelnemer krijgt de mogelijkheid om binnen een redelijke termijn bezwaar te maken, uitsluitend op objectieve en gegevensbeschermingsrechtelijke gronden; • Opdrachtnemer blijft volledig verantwoordelijk en aansprakelijk voor het handelen van ingeschakelde subverwerkers; • Met alle subverwerkers worden passende verwerkersovereenkomsten gesloten conform de AVG. De nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de verwerkersovereenkomst behorende bij de Nadere Overeenkomst.
532	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 18	Blz. 15 en 16	CISO	Kan Opdrachtgever bevestigen dat verwerking van persoonsgegevens of toegang daartoe buiten de Europese Economische Ruimte is toegestaan indien wordt voldaan aan hoofdstuk V AVG, waaronder op basis van een adequaatheidsbesluit, de Standard Contractual Clauses, Binding Corporate Rules of een ander rechtsgeldig doorgiftemechanisme?	De Aanbestedende Dienst kan niet instemmen met een onvoorwaardelijke algemene toestemming voor het inschakelen en vervangen van subverwerkers. Uitgangspunt is dat Deelnemers (als verwerkingsverantwoordelijken) controle moeten kunnen uitoefenen op de inzet van subverwerkers, conform de geldende privacywetgeving en artikel 18 van de ARBIT 2022.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Wel geldt dat Opdrachtnemer subverwerkers mag inzetten, mits wordt voldaan aan de volgende voorwaarden: • Opdrachtnemer informeert Deelnemer vooraf over voorgenomen inzet of vervanging van subverwerkers; • Deelnemer krijgt de mogelijkheid om binnen een redelijke termijn bezwaar te maken, uitsluitend op objectieve en gegevensbeschermingsrechtelijke gronden; • Opdrachtnemer blijft volledig verantwoordelijk en aansprakelijk voor het handelen van ingeschakelde subverwerkers; • Met alle subverwerkers worden passende verwerkersovereenkomsten gesloten conform de AVG. De nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de verwerkersovereenkomst behorende bij de Nadere Overeenkomst.
ARBIT-2022 - artikel 19 (5)					
280	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 19.2 en 19.3		CISO	Kan worden verduidelijkt dat de VOG- en veiligheidsonderzoeksvereisten van art. 19.2-19.3 beperkt zijn tot Personeel dat fysiek op locatie van Opdrachtgever werkzaam is, en niet gelden voor remote SOC-personeel dat uitsluitend via beveiligde verbindingen toegang heeft tot de systemen? Uiteraard heeft [bedrijfsnaam] VOG's voor al het personeel dat betrokken is bij de levering van de diensten. Het is bijvoorbeeld praktisch onuitvoerbaar om voor elke rotatiewijziging in het SOC-team VOG's aan te leveren met 3 dagen notice. De beveiliging wordt geborgd door [bedrijfsnaam] eigen screening en clearance-procedures.	De Aanbestedende Dienst handhaaft de bepaling, maar verduidelijkt dat: • invulling proportioneel en risicogebaseerd plaatsvindt; • dit afhankelijk is van aard van de toegang (bijv. logisch vs fysiek).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
281	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 19.7		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat aan deze melding aan Opdrachtgever wordt voldaan in het geval (mogelijke) inbreuken binnen de in de SLA overeengekomen service levels worden gemeld?	Artikel 19.7 ziet op Inbreuken zoals gedefinieerd in artikel 1 ARBIT-2022, waaronder mede begrepen inbreuken in verband met persoonsgegevens. Voor zover sprake is van (mogelijke) inbreuken op de bescherming van persoonsgegevens, zijn de daarop van toepassing zijnde verplichtingen – waaronder meldplichten, termijnen en procedures – geregeld in de Verwerkersovereenkomst en, waar relevant, nader uitgewerkt in het Dossier Afspraken en Procedures (DAP). De SLA ziet primair op operationele service levels (zoals reactietijden en escalatieprocedures) en vormt geen uitputtend kader voor de afhandeling van inbreuken op persoonsgegevens. Opdrachtnemer dient (mogelijke) inbreuken derhalve te melden conform de daarvoor geldende contractuele en wettelijke verplichtingen, waarbij de Verwerkersovereenkomst leidend is voor privacygerelateerde incidenten.
440	ARBIT-2022 art. 19.6	16	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de verplichting uit artikel 19.6 ARBIT-2022 wordt ingevuld door de expliciet overeengekomen beveiligingseisen en erkende toepasselijke industry standards, en niet leidt tot aanvullende niet-gespecificeerde resultaatsverplichtingen?	Opdrachtgever bevestigt dat de verplichting uit artikel 19.6 ARBIT-2022 wordt ingevuld door de in de Overeenkomst, inclusief het Programma van Eisen, expliciet overeengekomen beveiligingseisen en toepasselijke (open) standaarden. Deze bepaling introduceert geen aanvullende, niet-gespecificeerde resultaatsverplichtingen.
441	ARBIT-2022 art. 19.7	16	AANB	Artikel 19.7 ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtnemer Breaches zo snel mogelijk beëindigt. Kan Opdrachtgever bevestigen dat deze verplichting uitsluitend geldt voor Breaches binnen systemen en dienstverlening waarvoor Opdrachtnemer operationele verantwoordelijkheid en de noodzakelijke technische bevoegdheden heeft, en dat voor Breaches in de omgeving van Opdrachtgever de verplichting beperkt is tot de overeengekomen detectie-, analyse-, notificatie- en responseactiviteiten?	Opdrachtgever bevestigt dat deze verplichting ziet op systemen en dienstverlening waarvoor Opdrachtnemer operationele verantwoordelijkheid draagt. Voor overige onderdelen van de omgeving beperkt de verplichting zich tot de overeengekomen detectie-, analyse-, notificatie- en responseactiviteiten.
442	ARBIT-2022 art. 19.7	16	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de meldplicht uit artikel 19.7 ARBIT-2022 betrekking heeft op bevestigde of redelijkerwijs aannemelijke Breaches en niet op iedere	Opdrachtgever bevestigt dat de meldplicht betrekking heeft op bevestigde of redelijkerwijs aannemelijke security

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				individuele alert, anomalie of false positive die door de MDR-dienstverlening wordt gegenereerd?	incidents/breaches. Niet iedere individuele alert of false positive kwalificeert als meldplichtige gebeurtenis.
ARBIT-2022 - artikel 22 (7)					
187	Bijlage 1 - arbit 2022	22.1	AANB	Voor Opdrachtnemer is het niet werkbaar als Personeel slechts met voorafgaande toestemming van Opdrachtgever (en andere klanten) vervangen zou kunnen worden. Nog afgezien van omstandigheden als promotie, ziekte, verlof e.d., kan het voorkomen dat Personeel moet worden gewisseld. Bent u derhalve bereid overeen te komen dat Wederpartij vrij is om Personeel te vervangen? Zo niet, kunt u dan motiveren waarom niet?	De Aanbestedende dienst komt Inschrijver gedeeltelijk tegemoet. Gelet op de aard van de 24/7 SOC-dienstverlening is voorafgaande toestemming voor iedere vervanging van regulier operationeel Personeel niet noodzakelijk. Opdrachtnemer kan dergelijk Personeel vervangen, mits het vervangende Personeel voldoet aan de voor de betreffende rol gestelde eisen ten aanzien van kennis, deskundigheid, ervaring en overige toepasselijke kwalificaties en de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening gewaarborgd blijven. Voor sleutelfunctionarissen en andere personen die een essentiële rol vervullen bij de uitvoering van de Raamovereenkomst of een Nadere overeenkomst blijft voorafgaande toestemming van Opdrachtgever respectievelijk de betreffende Deelnemer vereist. Deze toestemming zal overeenkomstig artikel 22.1 ARBIT-2022 niet op onredelijke gronden worden onthouden. Zie tevens het antwoord op vraag 282 van deze Nota van Inlichtingen.
244	Bijlage 1 - arbit 2022	19.2 en 19.3	CISO	Artikel 19.2 en 19.3 geven Opdrachtgever de bevoegdheid verklaringen omtrent het gedrag te vorderen en het Personeel van Wederpartij aan een veiligheidsonderzoek te onderwerpen, waarbij hij op grond van de uitkomsten de inzet van een personeelslid kan weigeren. Bij 24/7 SOC-dienstverlening met roulerende bezetting raakt dit een groot deel van het personeelsbestand en zijn de doorlooptijd en de kosten van screening substantieel; die kosten zijn in Bijlage 3 - Tarieflijst niet als afzonderlijke artikelcode opgenomen. Bent u bereid te bevestigen dat (i) per Nadere overeenkomst vooraf wordt vastgelegd welk screeningsniveau geldt en voor welke functies, (ii) een verklaring omtrent het gedrag als toereikend geldt tenzij vooraf uitdrukkelijk anders is bepaald,	- Ad (i) Het vereiste screeningsniveau wordt per Nadere overeenkomst nader gespecificeerd. - Ad (ii) Een VOG geldt als uitgangspunt, tenzij op grond van wet- en regelgeving of risicoprofiel een zwaarder screeningsniveau noodzakelijk is. - Ad (iii) Kosten voor aanvullende screening komen in beginsel voor rekening van Opdrachtnemer en dienen te zijn verdisconteerd in de inschrijving. - Ad (iv) Doorlooptijden voor screening kunnen in overleg aanleiding geven tot aanpassing van planningen, voor zover aantoonbaar buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				(iii) de kosten en de doorlooptijd van een veiligheidsonderzoek dat verder gaat dan een verklaring omtrent het gedrag voor rekening van Opdrachtgever respectievelijk de Deelnemer komen, en (iv) termijnen van rechtswege opschuiven met de duur van een screening of van een weigering op grond van artikel 19.3? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
282	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 22.1		AANB	Het toestemmingsvereiste is geschreven voor individuele detachering/adviesopdrachten, niet voor een SOC met wisselende diensten. Operationele continuïteit vereist flexibiliteit in personeelsinzet. Kan Aanbestedende Dienst derhalve bevestigen dat dit toestemmingsvereiste enkel ziet op de rol van Service Manager and Account Manager?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat het toestemmingsvereiste uit artikel 22.1 niet ziet op reguliere personeelsswisselingen binnen de SOC-operatie, voor zover deze passen binnen de overeengekomen dienstverlening en kwalificaties. Het toestemmingsvereiste is beperkt tot sleutelrollen, zoals de Service Manager en Account Manager, of andere expliciet als zodanig aangewezen rollen in de Nadere Overeenkomst.
423	ARBIT-2022 art. 22 / Key Personnel	17	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat uitsluitend personen die in de Overeenkomst expliciet als Key Personnel worden aangewezen individueel aan de Overeenkomst worden gekoppeld, en dat overige in de aanbidding genoemde medewerkers slechts representatief zijn voor de beschikbare kennis en ervaring binnen de organisatie van Opdrachtnemer?	Zie het antwoord op vraag 282 van deze Nota van inlichtingen.
443	ARBIT-2022 art. 22.2	17	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat een verzoek tot vervanging op grond van artikel 22.2 ARBIT-2022 uitsluitend wordt gedaan op redelijke en objectief onderbouwde gronden en dat Opdrachtnemer een redelijke termijn krijgt om een passende vervanger beschikbaar te stellen?	Opdrachtgever bevestigt dat een verzoek tot vervanging plaatsvindt op redelijke en objectief onderbouwde gronden. Opdrachtnemer krijgt een redelijke termijn om een passende vervanger voor te stellen, met inachtneming van continuïteit en kwaliteit.
533	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 22 - algemeen	Blz. 17	AANB	Graag het volgende aan dit artikel toevoegen: Partijen nemen zonder voorafgaande toestemming van de anderë partij, tijdens de uitvoering van de Overeenkomst en binnen één jaar na beëindiging daarvan, geen personeel van elkaar in dienst nemen en niet met dat personeel over indiensttreding onderhandelen. Deze toestemming wordt niet zonder redelijke grond geweigerd. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde bepaling wordt niet toegevoegd. Het staat personen vrij om te bepalen waar zij willen solliciteren/werken. Een belemmeringsverbod voor medewerkers van beide partijen is niet toegestaan.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
534	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 22.2	Blz. 17	PM	Graag opnemen dat Opdrachtgever de reden(en) voor vervanging aan Opdrachtnemer vooraf aangeeft. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 443 van deze Nota van inlichtingen.
ARBIT-2022 - artikel 23					
188	Bijlage 1 - arbit 2022	23.1	AANB	Het is niet werkbaar om voor elke onderaannemer/andere derden (waar geen beroep om aan de geschiktheidseisen te voldoen) te moeten wachten op uw toestemming. Bent u bereid dit artikel te laten vervallen, uiteraard met dien verstande dat Opdrachtnemer volledig verantwoordelijk en aansprakelijk is voor door haar ingeschakelde onderaannemers/andere derden? Zo niet, kunt u dan motiveren waarom niet?	Opdrachtgever is niet bereid artikel 23.1 te laten vervallen. Toestemming voor inzet van onderaannemers blijft vereist, mede gelet op security-, compliance- en ketenverantwoordelijkheid. Deze toestemming zal niet onredelijk worden onthouden. Onderaannemers, die reeds bij inschrijving bekend worden gemaakt door Inschrijver, hebben automatisch toestemming om te worden ingezet bij gunning van de Raamovereenkomst.
283	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 23.1		AANB	Kan worden verduidelijkt dat het toestemmingsvereiste van art. 23.1 niet ziet op standaard technologieleveranciers en platform/tooling-vendors waarvan Opdrachtnemer gebruik maakt in de reguliere dienstverlening, voor zover deze in de aanbidding (en alle bijbehorende bijalgen) zijn vermeld?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat het toestemmingsvereiste uit artikel 23.1 niet ziet op standaard technologieleveranciers en platform-/toolingvendors die onderdeel uitmaken van de reguliere dienstverlening, mits: • deze in de inschrijving of onderliggende documentatie zijn vermeld, en • het gebruik daarvan past binnen de kaders van de Overeenkomst. Voor overige (nieuwe of materieel afwijkende) onderaannemers blijft het toestemmingsvereiste onverkort van toepassing.
535	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 23.1	Blz. 17	AANB	Opdrachtnemer kan voor de uitvoering van de Overeenkomst gebruikmaken van gelieerde entiteiten, personen en derden, waaronder voor interne ondersteunende diensten. Een verplichting om voor iedere dergelijke partij vooraf afzonderlijke schriftelijke toestemming te verkrijgen, kan de uitvoering van de Overeenkomst onnodig vertragen. Is Opdrachtgever bereid artikel 23.1 zodanig aan te passen dat Opdrachtnemer derden mag inschakelen zonder afzonderlijke voorafgaande toestemming, maar met voorafgaande schriftelijke kennisgeving? Kan daarbij worden bepaald dat	Zie het antwoord op vraag 188.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Opdrachtgever uitsluitend op redelijke en objectieve gronden bezwaar kan maken en dat partijen in dat geval gezamenlijk naar een werkbare oplossing zoeken?	
ARBIT-2022 - artikel 26 - Aansprakelijkheid (29)					
43	ARBIT 2022 – art. 26.1	18	AANB	Artikel 26.1 ARBIT – Uitsluiting en beperking gevolgschade De toelichting bij ARBIT biedt ruimte om de aansprakelijkheid verder te beperken naargelang de aard van de Prestatie, teneinde risico's te verdelen. De Gids Proportionaliteit schrijft bovendien voor te toetsen of aansprakelijkheid proportioneel is in verhouding tot de gevraagde Prestatie, rekening houdend met wat gebruikelijk is binnen de branche. Inschrijver stelt voor de aansprakelijkheid te beperken tot directe schade tot een bedrag gelijk aan de totale opdrachtwaarde en gevolgschade (waaronder gederfde winst, gemiste besparingen, bedrijfsschade en overige bijkomende schade anders dan bedoeld in artikel 6:96 lid 2 BW) uit te sluiten, met een maximum van de Vergoeding voor de uitvoering van de Prestatie onder de Overeenkomst voor dat jaar. Is Opdrachtgever hiertoe bereid?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt de aansprakelijkheidsregeling van artikel 26 ARBIT-2022 niet met betrekking tot gevolgschade en of andere uitzonderingen, omdat de regeling recht doet aan de risicoverdeling binnen de Raamovereenkomst respectievelijk Nadere Overeenkomsten. Gebreken in Prestaties kunnen (zeker op het terrein van de IT) tot grote, vaak een moeilijk op voorhand te overziene consequentie in de vorm van (gevolg)schades leiden. Teneinde de daaruit voor de markt voortvloeiende risico's beheersbaar en daarmee verzekeerbaar te houden, is afgezien van toepassing van het in beginsel onbeperkte wettelijke aansprakelijkheidsregime. In plaats daarvan is gekozen voor een regeling waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen persoons- en zaakschade alsmede daaruit voortvloeiende schade (de zogenaamde indirecte of gevolgschade) en overige schade. Voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade, welke schades doorgaans vallen onder de dekking van een aansprakelijkheidsverzekering bedrijven (AVB), is aansluiting gezocht bij het daarvoor gebruikelijk in de IT-markt verzekerde bedrag van 1.250.000 euro per gebeurtenis (zie artikel 29.2 ARBIT). Bedoelde schades en de daaruit voortvloeiende schades (zoals doorbetaling van salaris in geval van persoonsschade en kosten van vervangende apparatuur in geval van zaakschade) vallen derhalve onder de aansprakelijkheidsbeperking van lid 2. De aansprakelijkheid voor overige schade die in de praktijk meestal zal bestaan uit zuivere vermogensschade (d.w.z. op zichzelf staande schade die niet is een gevolg is van daaraan voorafgaande persoons- of zaakschade) en die doorgaans valt onder de dekking van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering (BAV). Zie tevens het antwoord op vraag 29 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
29	Arbit-2022, artikel 26.2-26.3, pagina 18 en 29, pagina 19, Aanbestedings-leidraad, 4.3.1.10 pagina 40	Zie links	AANB	In ARBIT-2022 artikel 26.2 is de aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade beperkt tot €1,25 miljoen per gebeurtenis en bedraagt de aansprakelijkheidslimiet voor overige schade op grond van artikel 26.3 maximaal viermaal de Vergoeding per gebeurtenis. Daarnaast gelden verzekeringsvereisten op grond van artikel 29 ARBIT-2022 en de geschiktheidseis inzake beroepsaansprakelijkheidsverzekering uit de Aanbestedingsleidraad. Aangezien iedere Deelnemer een afzonderlijke Nadere Overeenkomst aangaat en de waarde van de dienstverlening per Deelnemer aanzienlijk lager kan zijn dan de totale waarde van de Raamovereenkomst, kan IPO/BIJ12 bevestigen dat voor de toepassing van artikel 26.3 ARBIT-2022 onder "Vergoeding" uitsluitend de contractwaarde van de betreffende Nadere Overeenkomst van de Deelnemer wordt verstaan waarop de schadeveroorzakende gebeurtenis betrekking heeft? Indien dit niet het geval is, is IPO/BIJ12 bereid de aansprakelijkheid per gebeurtenis te beperken tot maximaal de contractwaarde van de betreffende Nadere Overeenkomst?	De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat voor de toepassing van artikel 26.3 ARBIT-2022 onder de "Vergoeding" uitsluitend de contractwaarde van de Nadere Overeenkomst van de betreffende Deelnemer wordt verstaan. Voor de toepassing van artikel 26.3 ARBIT-2022 wordt uitgegaan van de Vergoedingen van de Nadere Overeenkomsten die onder de Raamovereenkomst zijn gesloten. Dit sluit aan bij de opzet van de aanbesteding, waarbij één Raamovereenkomst wordt gesloten waaronder de afzonderlijke Deelnemers Nadere Overeenkomsten kunnen aangaan. Een schadeveroorzakende gebeurtenis kan bovendien gevolgen hebben voor één Deelnemer, maar ook voor meerdere Deelnemers. De Aanbestedende dienst acht het, mede gelet op de omvang van de Raamovereenkomst en de daarmee samenhangende risicoverdeling, wel proportioneel om de uit artikel 26.3 ARBIT-2022 voortvloeiende aansprakelijkheid voor overige schade voor deze Raamovereenkomst aanvullend te begrenzen. In afwijking van artikel 26.3 ARBIT-2022 geldt daarom voor de daarin bedoelde aansprakelijkheid een maximum van € 5.000.000 per gebeurtenis, met een maximum van € 12.500.000 per contractjaar. De overige bepalingen van artikel 26 ARBIT-2022, waaronder de in artikel 26.4 opgenomen gevallen waarin de aansprakelijkheidsbeperkingen niet van toepassing zijn, blijven ongewijzigd van toepassing.
44	ARBIT 2022 – art. 26.4c	18	AANB	Artikel 26.4 sub c ARBIT – Beperking aansprakelijkheid bij schending IE-rechten Inschrijver behoort tot een internationale beursgenoteerde onderneming. De corporate governance van beursgenoteerde bedrijven verzet zich tegen acceptatie van onbeperkte aansprakelijkheden. In de markt is het gebruikelijk de aansprakelijkheid bij schending van intellectuele eigendomsrechten op dezelfde wijze te beperken als de aansprakelijkheid in artikel 26.3. Is de Aanbestedende Dienst	Nee. Artikel 26.4 sub c ARBIT-2022 blijft ongewijzigd van toepassing. Daarin is bepaald dat de in artikel 26.2 en 26.3 opgenomen beperkingen van aansprakelijkheid vervallen in geval van schending van intellectuele eigendomsrechten als bedoeld in artikel 8. Aanbestedende dienst acht de Voorwaarden m.b.t. de aansprakelijkheid passend gelet op de aard van de opdracht en het belang van de Prestatie voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van Opdrachtgever/de Deelnemers.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				bereid artikel 26.4 sub c voor deze opdracht buiten toepassing te laten?	
45	ARBIT 2022 – art. 26.4d	18	AANB	Artikel 26.4 sub d ARBIT – Beperking aansprakelijkheid bij verwerking persoonsgegevens Artikel 26.4 sub d bepaalt dat de limitering van aansprakelijkheid niet van toepassing is bij schade als gevolg van een toerekenbare tekortkoming bij het verwerken van persoonsgegevens. Inschrijver erkent dat betrokkenen hun schade rechtstreeks bij de verwerker kunnen verhalen (artikel 82 AVG) en dat toezichthouders rechtstreeks een boete aan de verwerker kunnen opleggen (artikel 83 AVG), maar acht het niet proportioneel om de contractuele aansprakelijkheid tussen partijen voor dergelijke schade ongelimiteerd te laten, met name nu een bestuursrechtelijke boete een ander (punitief) karakter heeft dan schadevergoeding en mede is gebaseerd op factoren die uitsluitend de verwerkingsverantwoordelijke betreffen. Inschrijver verzoekt de contractuele aansprakelijkheid voor schade in verband met verwerking van persoonsgegevens (artikel 18 ARBIT) te beperken conform artikel 26.3 ARBIT. Is de Aanbestedende Dienst bereid artikel 26.4 sub d hierop aan te passen?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt artikel 26.4 sub d ARBIT-2022 niet. Het beschermen van natuurlijke personen bij het verwerken van persoonsgegevens is een grondrecht. Schending van dit grondrecht kan leiden tot ernstige schade bij natuurlijke personen. Voor het verdelen van aansprakelijkheid voor privacyschending is in de ARBIT aansluiting gezocht bij de aansprakelijkheidsverdeling in de AVG. Kort gezegd komt dit neer op toedeling volgens het adagium 'de vervuiler betaalt'. Een verwerkingsverantwoordelijke is aansprakelijk tenzij de verwerker niet heeft voldaan aan de specifiek tot verwerkers gerichte verplichtingen van de AVG/Richtlijn gegevensbescherming politie en justitie, of buiten, dan wel in strijd met, de rechtmatige instructies van de verwerkingsverantwoordelijke heeft gehandeld (doorgaans vastgelegd in een verwerkersovereenkomst). Maximeren van aansprakelijkheid van verwerkers zou afbreuk doen aan het met de AVG beoogde doeltreffende, evenredige en afschrikkende sanctioneren van onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Mede daarom bepaalt lid 4 dat de in de leden 2 en 3 opgenomen beperkingen van aansprakelijkheid komen te vervallen bij schade door privacy schending.
90	ARBIT 2022 Artikel 26. Aansprakelijkheid		AANB	26.2. De in artikel 26.1 bedoelde aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade, is beperkt tot een bedrag van EURO 1.250.000, – per aanspraak Samenhangende aanspraken worden daarbij aangemerkt als één aanspraak. 26.3. De in artikel 26.1 bedoelde aansprakelijkheid voor schade anders dan die bedoeld in artikel 26.2 is beperkt tot een bedrag van ten hoogste 4 maal de hoogte van de Vergoeding per aanspraak. Samenhangende aanspraken worden daarbij aangemerkt als één aanspraak. Inschrijver kan, door de reikwijdte, niet akkoord gaan met het voorgestelde artikel aangaande aansprakelijkheid.	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het voorgestelde alternatieve aansprakelijkheidsregime. De aansprakelijkheid blijft geregeld overeenkomstig artikel 26 van de ARBIT-2022. Daarbij geldt voor persoons- en zaakschade de in artikel 26.2 opgenomen limiet en voor overige schade de in artikel 26.3 opgenomen limiet. Samenhangende aanspraken worden daarbij als één aanspraak aangemerkt. De ARBIT-2022 kent daarnaast afzonderlijke bepalingen ten aanzien van onder meer vrijwaringen en de toepasselijkheid van de aansprakelijkheidsbeperkingen. De voorgestelde uitsluiting van gevolg- en indirecte schade, de jaarlijkse cumulatieve aansprakelijkheidslimiet van €

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Inschrijver wenst een bepaling m.b.t. de aansprakelijkheid op te nemen waarbij de totale cumulatieve aansprakelijkheid beperkt is tot uitsluitend directe schade met een bepaald bedrag per gebeurtenis tot een maximumbedrag per jaar. Gevolg- en/of indirecte schade dient volledig te worden uitgesloten. Vrijwaring tegen aanspraken van derden impliceert ook een onbeperkte aansprakelijkheid en dit is onacceptabel voor Inschrijver en bovendien ook niet gebruikelijk in de branche. Inschrijver stelt voor een nadere beperking/uitsluiting van aansprakelijkheid op te nemen waarmee de risico's op een aanvaardbaar niveau verdeeld worden. Reeds vooruitlopend op uw reactie heeft Inschrijver een tekstvoorstel geformuleerd: 26.1 Partijen aanvaarden over en weer slechts wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding voor zover dat uit dit artikel en de navolgende artikelen blijkt. 26. 2 Partijen zijn aansprakelijk voor de door de andere partij geleden directe schade indien de aanspraken zijn ontstaan: • ten gevolge van een toerekenbaar tekortschieten in de nakoming van een of meerdere verplichtingen in haar verplichtingen jegens de andere partij; • ten gevolge van een buitencontractueel toerekenbaar handelen of nalaten bij de werkzaamheden die de andere partij haar medewerkers en/of haar onderaannemers verricht ter uitvoering van deze Overeenkomst. 26.3 Aansprakelijkheid van Partijen voor indirecte schade, daaronder begrepen gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen, verlies van gegevens, gegevensbestanden en schade door bedrijfsstagnatie, is nadrukkelijk uitgesloten. 26.4 Dit artikel is van overeenkomstige toepassing op vrijwaring. 26.5 De Partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van zijn verplichtingen is tegenover de andere Partij	2.000.000 en de voorgestelde toepassing van één uniform plafond op vrijwaringen worden niet overgenomen. Een nadere beperking wordt niet toegevoegd. Zie tevens het antwoord op vraag 43 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				uitsluitend aansprakelijk voor de door de andere Partij geleden of te lijden directe schade. 26.6 De hierboven bedoelde aansprakelijkheid voor directe schade is, per gebeurtenis, beperkt tot een bedrag van € 1.000.000, - per gebeurtenis, waarbij een reeks van samenhangende gebeurtenissen aangemerkt zal worden als één gebeurtenis, zulks met een maximum van € 2.000.000, - per kalenderjaar. Onder directe schade wordt uitsluitend verstaan: • schade aan Producten en functies, waaronder in elk geval verstaan wordt: materiële beschadiging, gebrekkig of niet functioneren, verminderde betrouwbaarheid en verhoogde storingsgevoeligheid; • schade aan andere eigendommen van de andere partij en/of derden; • schade ten gevolge van dood of lichamelijk letsel; • kosten van noodzakelijke wijzigingen c.q. veranderingen in Producten, specificaties, materialen of documentatie, aangebracht ter beperking danwel herstel van schade; • redelijke kosten van noodvoorzieningen, zoals het uitwijken naar andere systemen of het inhuren van derden; • redelijke kosten gemaakt ter voorkoming of beperking van directe schade, die als gevolg van de gebeurtenis waarop de aansprakelijkheid berust, mocht worden verwacht; • redelijke kosten gemaakt ter vaststelling van de schadeoorzaak, de aansprakelijkheid, de directe schade en wijze van herstel. 26.7 De hierboven opgenomen beperkingen komen te vervallen indien sprake is van opzet of grove schuld aan de zijde van een der partijen danwel diens leidinggevend personeel. 26.8 Op eerste verzoek zullen certificaten van verzekering door Partijen overgelegd worden. Bent u bereid het gedane voorstel over te nemen? Indien het antwoord ontkennend is, graag een alternatief voorstel.	

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
148	ARBIT-2022 art. 26 en 1.22	5	AANB	Zowel Opdrachtgever als iedere Deelnemer treedt op als Opdrachtgever in de zin van artikel 1.22 van de ARBIT-2022. De beperking van artikel 26 is gekoppeld aan de Vergoeding per gebeurtenis en zou daarmee per Nadere overeenkomst afzonderlijk gelden, zodat bij acht Deelnemers acht beperkingen naast elkaar ontstaan. Wederpartij stelt voor in artikel 9 op te nemen: "De beperking van artikel 26 van de ARBIT-2022 geldt per Nadere overeenkomst. Daarnaast geldt voor alle aanspraken van Opdrachtgever en Deelnemers tezamen, uit hoofde van de Raamovereenkomst en alle daaronder gesloten Nadere overeenkomsten, een gezamenlijk maximum per contractjaar van eenmaal de in dat contractjaar aan Wederpartij verschuldigde Vergoeding onder alle Nadere overeenkomsten tezamen."	Aanbestedende dienst gaat niet akkoord met uw voorstel. De aansprakelijkheidsvoorwaarden worden op het niveau van de Raamovereenkomst overeengekomen en gelden voor alle Nadere Overeenkomsten die daaronder worden gesloten. Zie tevens het antwoord op vragen, 29, 43 en 90 van deze Nota van inlichtingen.
149	ARBIT-2022 art. 26.1	5	AANB	Artikel 26 van de ARBIT-2022 beperkt de hoogte van de aansprakelijkheid, maar sluit winstderving, omzetverlies en andere indirecte commerciële schade niet uit. Gelet op de aard van SOC-dienstverlening is dat een wezenlijk risico. Wederpartij stelt voor in artikel 9 op te nemen dat in afwijking van artikel 26.1 van de ARBIT-2022 geldt: "De partij die toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van haar verplichtingen, is tegenover de andere partij aansprakelijk voor de door deze geleden en/of te lijden schade, tenzij het schade betreft als gevolg van winstderving, verlies van omzet, verlies van overeenkomsten of contracten, inkomstderving, of verlies van verwachte inkomsten of besparingen." De uitzonderingen van artikel 26.4 van de ARBIT-2022 blijven onverkort van toepassing.	De Aanbestedende Dienst is hiertoe niet bereid. Zie tevens het antwoord op vraag 43 van deze Nota van inlichtingen.
189	Bijlage 1 - arbit 2022	26.1 en 26.3	AANB	Zoals bekend is in voorschrift 3.9D lid 1 Gids Proportionaliteit (GP) bepaald dat de aanbestedende dienst geen aansprakelijkheid mag verlangen die op geen enkele manier is gelimiteerd. Uit Advies 331 van de Commissie van Aanbestedingsexperts volgt dat een uitsluiting van een aansprakelijkheidsbeperking in strijd is met voorschrift 3.9D GP. Door een aansprakelijkheid te beperken per gebeurtenis maar het aantal gebeurtenissen niet, is er in feite sprake van	Zie het antwoord op vraag 43 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				onbeperkte aansprakelijkheid. Daarnaast is een onderscheid tussen persoon-en zaakschade en alle andere schade ook niet proportioneel en daarmee niet acceptabel. Inschrijver wenst dan ook, zoals tevens in de ICT-markt te doen gebruikelijk (1) aansprakelijkheid voor indirecte schade, waaronder begrepen gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen, vermindering of verlies van data en schade door bedrijfsstagnatie e.d. nadrukkelijk uit te sluiten en (2) haar aansprakelijkheid voor toerekenbare tekortkoming(en) in de nakoming van de overeenkomst of anderszins, inclusief voor garanties en vrijwaringen, te beperken tot directe schade tot maximaal de waarde van de opdracht per jaar. Bent u bereid de hierboven onder (1) en (2) voorgestelde wijzigingen door te voeren? Indien u niet akkoord bent, verzoeken wij u zulks te onderbouwen en een alternatieve eis te stellen die wel compliant is met de Gids Proportionaliteit en algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
190	Bijlage 1 - arbit 2022	26.4. b	AANB	De term grove schuld omvat zowel bewuste als onbewuste roekeloosheid. De geldende jurisprudentie voorziet echter slechts in een uitzondering op de exoneratie in geval van opzet en bewuste roekeloosheid. Bent u dan ook bereid in artikel 26.4 sub b de term 'groe schuld' te vervangen door de in de jurisprudentie gebruikte term 'bewuste roekeloosheid'? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Aanbestedende dienst is bereid om de term bewuste roekeloosheid over te nemen, maar onder de voorwaarde dat ook de term 'groe schuld' wordt gehanteerd. Artikel 26.4 sub b ARBIT-2022 komt als volgt te luiden: "sub b. indien sprake is van opzet of bewuste roekeloosheid (al dan niet gelijkgesteld aan grove schuld); "
191	Bijlage 1 - arbit 2022	26.4. d	AANB	Aangezien schade als gevolg van eventueel tekortschieten in de nakoming van een verwerkersovereenkomst als indirecte schade dient te worden beschouwd, stelt Inschrijver voor deze niet uit te sluiten van de regeling inzake beperking van aansprakelijkheid maar sub d te laten vervallen. Bent u hiertoe bereid? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever stemt niet in met het voorstel om artikel 26.4 sub d te laten vervallen of de aansprakelijkheid voor verwerking van persoonsgegevens te limiteren conform artikel 26.3. Gelet op de aard van de opdracht (SOC-dienstverlening met verwerking van beveiligings- en mogelijk persoonsgegevens) en de daaruit voortvloeiende risico's, acht Opdrachtgever het gerechtvaardigd dat voor schade als gevolg van een toerekenbare tekortkoming bij de verwerking van persoonsgegevens geen contractuele beperking van

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					aansprakelijkheid geldt. Dit sluit aan bij het regime van de AVG, waarin een zelfstandige en potentieel ruime aansprakelijkheid voor verwerkers is voorzien. Zie tevens het antwoord op vraag 45 van deze Nota van inlichtingen.
241	Bijlage 1 - arbit 2022	26.2 en 26.3	AANB	Artikel 26.3 beperkt de aansprakelijkheid voor andere schade dan persoons- en zaakschade tot ten hoogste vier maal de hoogte van 'de Vergoeding' per gebeurtenis. In de context van een Raamovereenkomst waaronder per Deelnemer afzonderlijke Nadere overeenkomsten en Nadere opdrachten worden gesloten, is niet eenduidig waarop dit begrip ziet. Voor een sluitende risicobeoordeling en verzekeringstoets is dat noodzakelijk. Kunt u bevestigen dat (i) onder 'de Vergoeding' in artikel 26.2 en 26.3 wordt verstaan de Vergoeding die is overeengekomen in de Nadere overeenkomst waarop de gebeurtenis betrekking heeft, berekend over twaalf maanden, (ii) de beperkingen per Nadere overeenkomst en per Deelnemer afzonderlijk gelden, en (iii) u bereid bent naast de beperking per gebeurtenis tevens een aansprakelijkheidsplafond per kalenderjaar per Nadere overeenkomst op te nemen, nu een beperking per gebeurtenis zonder maximering van het aantal gebeurtenissen zich niet verdraagt met voorschrift 3.9D van de Gids Proportionaliteit? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Zie het antwoord op de vragen 29 en 90 van deze Nota van inlichtingen.
284	Bijlage 1 ARBIT-2022, art. Art. 26.2		AANB	Inschrijver merkt op dat de in dit opgenomen aansprakelijkheidsregeling voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade, gemaximeerd op € 1.250.000 per gebeurtenis, potentieel tot onbeperkte aansprakelijkheid kan leiden en daarmee tot een disproportionele risicoverdeling. Artikel 26.3 van de ARBIT-2022 sluit voor overige schade aan bij een beperking tot 2x de Jaarvergoeding per gebeurtenis en maximaal 4x de Jaarvergoeding per jaar. Inschrijver verzoekt de Aanbestedende Dienst daarom om, mede gelet op de aard en omvang van de opdracht, artikel 26.2 zodanig aan te passen dat deze bepaling uitsluitend ziet op persoonsschade en per jaar is beperkt tot 2 gebeurtenissen. Daarmee wordt	De Aanbestedende Dienst stemt niet in met het voorgestelde om: • zaakschade onder "overige schade" te brengen, en • het aantal gebeurtenissen te limiteren. Motivering: • Het onderscheid tussen persoons-/zaakschade en overige schade volgt de systematiek van de ARBIT-2022 en wordt passend geacht bij de aard van de opdracht.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				zaakschade onder de categorie overige schade toegevoegd, nu dit uitsluitend materiële schade betreft. Daarnaast verzoekt Inschrijver om expliciet op te nemen dat indirecte schade, gevolgschade, gedeelde winst, verlies van omzet en vertragingsschade van aansprakelijkheid zijn uitgesloten. Daarmee wordt dan mede (en conform de Gids Proportionaliteit) rekening gehouden met wat gebruikelijk is in de markt waarin Inschrijver zich bevindt. Kan de Aanbestedende Dienst hiermee instemmen? Indien dit niet het geval is, kan de Aanbestedende Dienst gemotiveerd toelichten waarom niet?	De voorgestelde beperking zou het beschermingsniveau voor Deelnemers onevenredig verlagen. Verder wordt verwezen naar het antwoord op eerdere vragen van gelijke strekking in deze Nota van inlichtingen voor wat betreft de uitsluiting van indirecte schade.
285	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 26.3		AANB	Inschrijver wijst erop dat Aanbestedende Dienst op grond van de gids proportionaliteit gehouden om rekening te houden met de risico's die de aanbestedende dienst daadwerkelijk loopt en de gebruikelijke aansprakelijkheidseis in de betreffende branche of voor de betreffende opdracht naar aard en omvang. In dat kader is van belang dat een gangbare aansprakelijkheidsbeperking in de IT-markt 1x ACV per contractjaar betreft. Inschrijver stelt derhalve voor als middenweg op te nemen dat de aansprakelijkheid voor alle overige schade is beperkt tot 1x de jaarvergoeding per gebeurtenis en 2x de jaarvergoeding per jaar onder een Nadere Overeenkomst. Kan Aanbestedende Dienst dit accepteren, zo nee licht toe.	De Aanbestedende Dienst stemt niet in met uw voorstel. Gezien de aard van SOC-dienstverlening (kritische beveiligingsfunctie) acht de Aanbestedende Dienst het aansprakelijkheidsregime van de ARBIT-2022 gerechtvaardigd. Zie tevens de antwoorden op vraag 29 en 90 van deze Nota van inlichtingen.
286	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 26.4		AANB	Inschrijver verzoekt Aanbestedende Dienst om te verduidelijken dat art. 26.4 sub d) (doorwerking van toezichthoudersboetes) uitsluitend van toepassing is als de boete opgelegd aan de Aanbestedende Dienst rechtstreeks verband houdt met een aantoonbare tekortkoming van [bedrijfsnaam], en niet geldt als de Aanbestedende Dienst door haar eigen handelen als verwerkingsverantwoordelijke een boete ontvangt waaraan Tesorion geen of slechts deels	Nee. Aanbestedende dienst is daartoe niet bereid. Zie het antwoord op vraag 45 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				verwijt treft. Voorts verzoekt inschrijver Aanbestedende Dienst om dergelijke boetes te koppelen aan een door Inschrijver mogelijk te verzekeren bedrag , zodat het commercieel risico voor inschrijver proportioneel is ten opzichte van de overeengekomen vergoeding. Inschrijver wijst er in dit kader op dat voornamelijk netwerkdata (en daarmee basale) persoonsgegevens worden verwerkt als inherent onderdeel van de dienstverlening en dat Inschrijver in die context geen onbeperkte aansprakelijkheid kan accepteren omdat dit een onredelijk commercieel risico met zich meebrengt. Inschrijver stelt derhalve voor om ook deze schadecategorie te cappen aan de bedragen als genoemd in artikel 26.2. Kan Aanbestedende Dienst dit accepteren? Zo nee, licht toe.	
287	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 26		AANB	Kan Aanbestende Dienst bevestigen datde aansprakelijkheidsregeling van Art. 26 per Nadere Overeenkomst met een Deelnemer geldt? Inschrijver acht dit ook van belang omdat eventuele claims veelal onder een Nadere Overeenkomst door een Deelnemer zelf zullen worden ingediend.	Nee, zie het antwoord op de vragen 29 en 90 van deze Nota van inlichtingen.
381	Artikel 26.3 ARBIT 2022	18	AANB	Artikel 26.3 ARBIT beperkt de aansprakelijkheid van Inschrijver tot viermaal de hoogte van de Vergoeding per gebeurtenis. Daarbij is geen maximum per contractjaar opgenomen. Nu de Vergoeding ziet op de totale voor de Prestatie overeengekomen prijs over de volledige looptijd van de Overeenkomst (inclusief verlengingen), kan dit bij een looptijd langer dan één (1) jaar resulteren in een zeer omvangrijke aansprakelijkheidspositie die geen reële verhouding heeft tot de aard van de opdracht, de marktconforme risicoverdeling en de gebruikelijke verzekerbare van het risico. Een aansprakelijkheidsmaximum dat is gekoppeld aan de totale contractsom over de volledige looptijd leidt feitelijk tot een	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de door Inschrijver voorgestelde aansprakelijkheidslimieten van € 1.250.000 per gebeurtenis en € 2.500.000 per contractjaar. Deze limieten worden, gelet op de aard, omvang en risico's van de SOC-dienstverlening, onvoldoende passend geacht. De Aanbestedende dienst onderkent echter het belang van een proportionele en beheersbare aansprakelijkheidsregeling en heeft daarom besloten de aansprakelijkheid als bedoeld in artikel 26.3 ARBIT-2022 voor deze Raamovereenkomst aanvullend te begrenzen. In afwijking van artikel 26.3 ARBIT-2022 geldt voor de daarin bedoelde aansprakelijkheid een maximum van €

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				disproportioneel en commercieel niet aanvaardbaar risicoprofiel, mede omdat de aansprakelijkheid niet in verhouding staat tot de jaarlijkse omzet onder de Overeenkomst (hetgeen marktconform is). Daarnaast ontbreekt een maximum per contractjaar, waardoor een cumulatie van gebeurtenissen binnen één jaar tot onbeheersbare en niet verzekerbare risico's kan leiden. Inschrijver verzoekt de Aanbestedende Dienst om artikel 26.3 ARBIT aan te passen naar een marktconforme aansprakelijkheidsbeperking, waarbij de aansprakelijkheid wordt beperkt tot EUR 1.250.000 per gebeurtenis met een maximum van EUR 2.500.000 per contractjaar.	5.000.000 per gebeurtenis, met een maximum van € 12.500.000 per contractjaar. De overige bepalingen van artikel 26 ARBIT-2022, waaronder de in artikel 26.4 opgenomen gevallen waarin de aansprakelijkheidsbeperkingen niet van toepassing zijn, blijven ongewijzigd van toepassing. Zie tevens het antwoord op vraag 29 van deze Nota van Inlichtingen.
382	Artikel 26.4 (d) ARBIT 2022	18	AANB	Voorschrift 3.9D van de Gids Proportionaliteit schrijft voor dat de Aanbestedende Dienst geen aansprakelijkheid verlangt die op geen enkele manier is gelimiteerd. Deze limitering moet volgens de toelichting op bladzijde 54 van de Gids Proportionaliteit toezien op inhoud, omvang en duur van de schadevergoedingsverbintenis. Dit is inmiddels zowel door de rechter (ECLI:NL:RBDHA:2025:241) als in advies van de Commissie van Aanbestedingsexperts (advies 331 CvA) bevestigd. Afwijking van dit voorschrift is mogelijk, maar enkel voor zover dat voldoende gemotiveerd is door de Aanbestedende Dienst, rekening houdende met de aard en omvang van de opdracht, de gangbare aansprakelijkheidseisen in de markt, de mate waarin het mogelijk is voor de Aanbestedende Dienst om minder vergaande maatregelen te treffen en de eventuele verzekeraarbaarheid van het gevraagde. Een ongelimiteerde aansprakelijkheid is voor elke marktpartij commercieel onaanvaardbaar. Een ongelimiteerde aansprakelijkheid is daarnaast bij uitstek onverzekerbaar voor marktpartijen en ook niet in lijn met gebruikelijke aansprakelijkheidsvereisten in deze markt. Inschrijver verzoekt de Aanbestedende Dienst met klem om voor wat betreft artikel 26.4 sub a, c en d ARBIT een aansprakelijkheidsbeperking op te nemen, rekening houdende met verzekeringsstandaarden, bijvoorbeeld door op te nemen dat de aansprakelijkheid onder artikel 26.4 sub a, c, en d ARBIT is beperkt tot EUR 1.250.000 per gebeurtenis met een maximum van EUR 2.500.000 per jaar. Indien de Aanbestedende Dienst hier niet	De onderhavige aanbesteding ziet op het sluiten van een Raamovereenkomst met een (1) opdrachtnemer voor het inrichten en uitvoeren van een security operation center. Vanwege de aard van deze opdracht wordt aan opdrachtnemer een vergaande verantwoordelijkheid gegeven voor het (mede) zorgdragen van de informatiebeveiliging van systemen bij de deelnemers. Het is derhalve van belang dat opdrachtnemer zijn verplichtingen zorgvuldig en tijdig nakomt. Opdrachtnemer heeft veel invloed op het handelen of nalaten van de gevraagde dienstverlening, waardoor de risicoverdeling ook voor een groot deel bij opdrachtnemer berust. Om die reden is aanbestedende dienst van oordeel dat de huidige aansprakelijkheidsclausule proportioneel is. Hierbij wordt tevens verwezen naar het antwoord op vraag 29 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				toe bereid is, dan verzoekt Inschrijver de Aanbestedende Dienst om in dit geval deugdelijk te motiveren waarom de Aanbestedende Dienst afwijkt van voorschrift 3.9D, daarmee rekening houdende met de zienswijzen en gezichtspunten zoals hierboven benoemd.	
407	Artikel 26.3 ARBIT 2022	18	AANB	Artikel 26.3 ARBIT beperkt de aansprakelijkheid van Inschrijver tot viermaal de hoogte van de Vergoeding per gebeurtenis. Daarbij is geen maximum per contractjaar opgenomen. Nu de Vergoeding ziet op de totale voor de Prestatie overeengekomen prijs over de volledige looptijd van de Overeenkomst (inclusief verlengingen), kan dit bij een looptijd langer dan één (1) jaar resulteren in een zeer omvangrijke aansprakelijkheidspositie die geen reële verhouding heeft tot de aard van de opdracht, de marktconforme risicoverdeling en de gebruikelijke verzekeraarbaarheid van het risico. Een aansprakelijkheidsmaximum dat is gekoppeld aan de totale contractsom over de volledige looptijd leidt feitelijk tot een disproportioneel en commercieel niet aanvaardbaar risicoprofiel, mede omdat de aansprakelijkheid niet in verhouding staat tot de jaarlijkse omzet onder de Overeenkomst (hetgeen marktconform is). Daarnaast ontbreekt een maximum per contractjaar, waardoor een cumulatie van gebeurtenissen binnen één jaar tot onbeheersbare en niet verzekerbare risico's kan leiden. Inschrijver verzoekt de Aanbestedende Dienst om artikel 26.3 ARBIT aan te passen naar een marktconforme aansprakelijkheidsbeperking, waarbij de aansprakelijkheid wordt beperkt tot EUR 1.250.000 per gebeurtenis met een maximum van EUR 2.500.000 per contractjaar.	Identiek aan vraag 381.
408	Artikel 26.4 (d) ARBIT 2022	18	AANB	Voorschrift 3.9D van de Gids Proportionaliteit schrijft voor dat de Aanbestedende Dienst geen aansprakelijkheid verlangt die op geen enkele manier is gelimiteerd. Deze limitering moet volgens de toelichting op bladzijde 54 van de Gids Proportionaliteit toezien op inhoud, omvang en duur van de schadevergoedingsverbintenis. Dit is inmiddels zowel door de rechter (ECLI:NL:RBDHA:2025:241) als in advies van de Commissie van Aanbestedingsexperts (advies 331 CvA) bevestigd. Afwijking van dit voorschrift is mogelijk,	Identiek aan vraag 382.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				maar enkel voor zover dat voldoende gemotiveerd is door de Aanbestedende Dienst, rekening houdende met de aard en omvang van de opdracht, de gangbare aansprakelijkheidseisen in de markt, de mate waarin het mogelijk is voor de Aanbestedende Dienst om minder vergaande maatregelen te treffen en de eventuele verzekeraarbaarheid van het gevraagde. Een ongelimiteerde aansprakelijkheid is voor elke marktpartij commercieel onaanvaardbaar. Een ongelimiteerde aansprakelijkheid is daarnaast bij uitstek onverzekerbaar voor marktpartijen en ook niet in lijn met gebruikelijke aansprakelijkheidsvereisten in deze markt. Inschrijver verzoekt de Aanbestedende Dienst met klem om voor wat betreft artikel 26.4 sub a, c en d ARBIT een aansprakelijkheidsbeperking op te nemen, rekening houdende met verzekeringsstandaarden, bijvoorbeeld door op te nemen dat de aansprakelijkheid onder artikel 26.4 sub a, c, en d ARBIT is beperkt tot EUR 1.250.000 per gebeurtenis met een maximum van EUR 2.500.000 per jaar. Indien de Aanbestedende Dienst hier niet toe bereid is, dan verzoekt Inschrijver de Aanbestedende Dienst om in dit geval deugdelijk te motiveren waarom de Aanbestedende Dienst afwijkt van voorschrift 3.9D, daarmee rekening houdende met de zienswijzen en gezichtspunten zoals hierboven benoemd.	
417	ARBIT-2022 art. 26.3	18	AANB	Artikel 26.3 ARBIT-2022 beperkt de aansprakelijkheid per gebeurtenis tot maximaal viermaal de Vergoeding. Gezien de aard en looptijd van een managed security dienstverlening kan deze limiet leiden tot een aansprakelijkheid die niet in redelijke verhouding staat tot de waarde van de dienstverlening. Is Opdrachtgever bereid de totale aansprakelijkheid van Opdrachtnemer onder de Overeenkomst te beperken tot maximaal 100% van de jaarlijkse contractwaarde per gebeurtenis en per contractjaar?	Nee. De Aanbestedende Dienst stemt niet in met deze voorgestelde wijziging. Zie tevens het antwoord op vraag 29 van deze Nota van Inlichtingen.
418	ARBIT-2022 art. 26	18	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de overeengekomen aansprakelijkheidslimiet geldt als een totale (aggregate) limiet per contractjaar en niet afzonderlijk van toepassing is op iedere afzonderlijke tekortkoming, claim of gebeurtenis?	Zie het antwoord op vraag 29 van deze Nota van Inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
419	ARBIT-2022 art. 26	18	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat meerdere gebeurtenissen, incidenten of claims die voortvloeien uit dezelfde oorzaak of een reeks samenhangende oorzaken voor de toepassing van de aansprakelijkheidslimiet als één gebeurtenis worden beschouwd?	Ja, voor zover sprake is van samenhangende aanspraken als bedoeld in artikel 26.2 en 26.3 ARBIT 2022, worden deze voor de toepassing van de betreffende aansprakelijkheidslimiet als één aanspraak aangemerkt. Of in een concreet geval sprake is van samenhangende aanspraken wordt beoordeeld aan de hand van de omstandigheden van het geval.
420	ARBIT-2022 art. 26	18	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer niet aansprakelijk is voor indirecte schade en gevolgschade, waaronder in ieder geval begrepen verlies van omzet, winst, productie, bedrijfscontinuïteit, goodwill, gemiste besparingen en verlies als gevolg van bedrijfsstilstand?	Zie het antwoord op vraag 43 van deze Nota van inlichtingen.
421	ARBIT-2022 art. 26.4(d)	18	AANB	Artikel 26.4(d) ARBIT-2022 sluit de reguliere aansprakelijkheidsbeperkingen uit voor schade als gevolg van overtreding van wetgeving inzake bescherming van persoonsgegevens, waaronder eventueel door een toezichthouder opgelegde boetes. Is Opdrachtgever bereid ook deze aansprakelijkheid te onderwerpen aan een redelijke contractuele aansprakelijkheidslimiet, behoudens gevallen van opzet of bewuste roekeloosheid van Opdrachtnemer?	Zie het antwoord op vraag 45 van deze Nota van inlichtingen.
422	ARBIT-2022 art. 26	18	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer uitsluitend aansprakelijk kan worden gehouden voor bestuurlijke of toezichthoudende boetes voor zover deze rechtstreeks het gevolg zijn van een aan Opdrachtnemer toerekenbare tekortkoming en voor zover vergoeding daarvan wettelijk is toegestaan?	Uitgangspunt is dat aansprakelijkheid slechts aan de orde kan zijn voor zover sprake is van een aan Opdrachtnemer toerekenbare tekortkoming en de betreffende schade op grond van het toepasselijke recht voor vergoeding in aanmerking komt.
494	Artikel 26.3 ARBIT	18	AANB	Viermaal de vergoeding is gelet op de te verwachten opdrachtsom buitenproportioneel. Daarnaast is het – ondanks de definitie – onduidelijk wat er met 'Vergoeding' bedoeld wordt. Het is gebruikelijk en redelijk om de aansprakelijkheid per NOK te beperken conform de opdrachtsom. Graag dit artikel als volgt herschrijven: <i>De in artikel 26.1 bedoelde aansprakelijkheid voor schade anders dan die bedoeld in artikel 26.2 is beperkt tot een bedrag van ten hoogste 100% van de door opdrachtnemer daadwerkelijk ontvangen vergoedingen onder de Nadere Overeenkomst per</i>	Zie het antwoord op vraag 29 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				<i>gebeurtenis. Samenhangende gebeurtenissen worden daarbij aangemerkt als één gebeurtenis</i>	
536	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 26.2	Blz. 18	AANB	De aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade en daaruit voortvloeiende schade is beperkt tot een bedrag per gebeurtenis, het aantal gebeurtenissen is echter onbeperkt. Graag dit artikel als volgt aanpassen: De in artikel 26.1 bedoelde aansprakelijkheid voor persoons- en zaakschade is beperkt tot de directe schade en tot een bedrag van EURO 1.250.000,- per gebeurtenis met een maximum van EURO 2.500.000,=. Samenhangende aanspraken worden daarbij aangemerkt als één gebeurtenis. De aansprakelijkheid van partijen voor gevolgschade en/of indirecte schade is uitgesloten. Onder gevolgschade en/of indirecte schade wordt onder andere verstaan gederfde winst, gemiste besparingen, geleden verlies, verminderde goodwill, en schade door bedrijfsstagnatie. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 90 van deze Nota van inlichtingen.
537	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 26.3	Blz 18	AANB	De aansprakelijkheid voor schade anders dan die bedoeld in artikel 26.2 is beperkt tot een bedrag per gebeurtenis, het aantal gebeurtenissen is echter onbeperkt. Graag dit artikel als volgt aanpassen: De in artikel 26.1 bedoelde aansprakelijkheid voor schade anders dan die bedoeld in artikel 26.2 is onder de Raamovereenkomst en alle daaronder tot stand gekomen Nadere Overeenkomsten per contract jaar beperkt tot de directe schade en tot maximaal het lagere van éénmaal de hoogte van de Vergoeding ongeacht het aantal gebeurtenissen of EURO 1 miljoen . Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor gevolgschade en/of indirecte schade. Onder gevolgschade en/of indirecte schade wordt in ieder geval verstaan gederfde winst, gemiste besparingen, geleden	Zie het antwoord op vraag 29 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				verlies, verminderde goodwill, en schade door bedrijfsstagnatie. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	
538	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 26.4	Blz. 18	AANB	Opdrachtnemer aanvaardt geen onbeperkte aansprakelijkheid voor schade voor de onder a, c en d van dit artikel opgenomen omstandigheden. Deze dienen te vallen onder de aansprakelijkheidsbeperking van (het tekstvoorstel bij) artikel 26.2 en 26.3. Is Opdrachtgever hiermee akkoord?	Zie het antwoord op vraag 29, 44, 45 en 90 van deze Nota van inlichtingen.
539	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 26.5	Blz. 19	AANB	(i) Graag opnemen dat dit de verplichtingen betreft die voortvloeien uit de Overeenkomst. Is Opdrachtgever hiermee akkoord? (ii) Graag opnemen dat de aansprakelijkheidsbeperkingen uit (het tekstvoorstel voor) artikel 26.2 en 26.3 tevens van toepassing zijn op aansprakelijkheden voortvloeiend uit eventueel overeengekomen garantie- en/of vrijwaringsverplichtingen. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. Opdrachtnemer is verplicht te voldoen aan alle belastingverplichtingen en afdracht van sociale premies. Het schenden van deze verplichting zou zelfs betekenen dat opdrachtnemer (niet langer) voldoet aan een verplichting waarop een uitsluitingsgrond van toepassing is (als bedoeld in artikel 2.86 Aw2012).
611	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 26.3	18	AANB	Gegadigde plaatst de volgende opmerkingen bij dit artikel: 1. Het is gebruikelijk om in dit soort overeenkomsten de aansprakelijkheid voor indirecte schade uit te sluiten. 2. De aansprakelijkheid is niet beperkt per jaar, maar enkel per gebeurtenis. Dit maakt dat de aansprakelijkheid in theorie onbeperkt is ingeval van meerdere gebeurtenissen. Een onbeperkte aansprakelijkheid wordt als disproportioneel beschouwd. 3. De beperking van de aansprakelijkheid ziet alleen op claims op grond van wanprestatie, terwijl het redelijk is de aansprakelijkheid ook te beperken voor claims op grond van bijvoorbeeld onrechtmatige daad.	Zie het antwoord op vragen 29, 43, 44, 45 en 90 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Gelet op bovenstaande, stelt Gegadigde voor dit artikel te vervangen door: "De totale aansprakelijkheid van Wederpartij voor directe schade, uit welke hoofde dan ook, voortvloeiend uit of verband houdend met niet volledige of niet correcte nakoming van de Overeenkomst, is per contractjaar beperkt tot de betaalde en te betalen vergoedingen in dat contractjaar, exclusief BTW. Wederpartij is jegens Opdrachtgever niet aansprakelijk voor indirecte schade of gevolgschade, waaronder, maar niet beperkt tot, (i) verlies van omzet, winst of verwachte besparingen, (ii) reputatieschade en (iii) verlies van goodwill."	
ARBIT-2022 - artikel 27 (2)					
288	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 27.2		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat een een pandemie of grootschalige cyberaanval op de eigen infrastructuur van Opdrachtnemer, of onderaannemer ook als overmacht kwalificeert?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat een pandemie als een overmacht situatie kan kwalificeren, indien deze onvoorzienbaar, onvermijdbaar en buiten de risicosfeer van opdrachtnemer en/of opdrachtgever ligt. Voor grootschalige cyberaanvallen kan dat zondermeer worden aangenomenn. Er rust op bedrijven en overheden een zorgplicht om voldoende en passende maatregelen te treffen om dergelijke aanvallen te voorkomen.
444	ARBIT-2022 art. 27.2	19	AANB	Kan Opdrachtgever ermee instemmen dat artikel 27.2 ARBIT-2022 niet uitsluit dat een grootschalige storing of uitval van essentiële cloud-, telecom- of technologieproviders als overmacht kan kwalificeren, voor zover deze gebeurtenis buiten de redelijke invloedssfeer van Opdrachtnemer ligt en niet redelijkerwijs kon worden voorkomen?	Opdrachtgever bevestigt dat een beroep op overmacht mogelijk is indien sprake is van een gebeurtenis buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer, die redelijkerwijs niet voorkomen kon worden. Dit wordt per geval beoordeeld. Structurele afhankelijkheden van door Opdrachtnemer gekozen derden blijven onderdeel van zijn risicosfeer.
ARBIT-2022 - artikel 29 (3)					
46	ARBIT 2022 – art. 29.3	19	AANB	Artikel 29.3 ARBIT – Volstaan met openbare jaarverslaggegevens over verzekering Inschrijver behoort tot een beursgenoteerde onderneming. Op grond van beursregelgeving is het verboden om, buiten het jaarverslag om, mededelingen te doen over koersgevoelige gegevens, zoals het melden van claims onder verzekeringspolissen. Kan Inschrijver volstaan met het	Zie antwoord op vraag 245

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				verstrekken van de gegevens zoals vermeld in het gepubliceerde jaarverslag van de onderneming?	
245	Bijlage 1 - arbit 2022	29.3	AANB	Artikel 29.3 verplicht Wederpartij op verzoek onverwijld bewijs van premiebetaling over te leggen en daarbij mededeling te doen van eerdere claims onder dezelfde polis in het lopende verzekeringsjaar. Inschrijver hanteert een concernbrede verzekeringsstructuur; mededelingen over claims van andere klanten onder dezelfde polis zijn commercieel en contractueel vertrouwelijk en veelal ook jegens die klanten geheim. Bent u bereid te bevestigen dat (i) een door de verzekeraar of de makelaar afgegeven verzekeringscertificaat, waaruit de dekking en de looptijd blijken, geldt als toereikend bewijs in de zin van artikel 29.3, en (ii) de mededeling over eerdere claims zich beperkt tot de vraag of de resterende dekking onder de polis nog voldoet aan het in artikel 29.2 vereiste niveau, zonder vermelding van individuele claims of van de daarbij betrokken klanten? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Ad (i) Een verzekeringscertificaat van verzekeraar of makelaar waaruit dekking en looptijd blijken, wordt geaccepteerd als bewijs. Ad (ii) Informatie over claims wordt beperkt tot de vraag of de dekking nog toereikend is; er wordt geen inzage verlangd in individuele claims of klantinformatie.
540	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 29.3	Blz. 19	AANB	Opdrachtnemer heeft de voor haar activiteiten gebruikelijk verzekeringen afgesloten. Opdrachtnemer verstrekt hierover geen details, zoals polisvoorwaarden, bewijzen van betaling of mededelingen over eerdere claims. Op verzoek van Opdrachtgever kan Opdrachtnemer een certificaat van verzekering aan Opdrachtgever verstrekken. Wij gaan er vanuit dat wij hiermee kunnen volstaan.	Ja, een verzekeringscertificaat kan in voorkomend geval volstaan.
612	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 29.3	19	AANB	Gegadigde maakt deel uit van een beursgenoteerde onderneming. Informatie over lopende of potentiële claims onder verzekeringspolissen, evenals over polisvoorwaarden en premies, kwalificeert als koersgevoelige en vertrouwelijke bedrijfsinformatie. Deze informatie kan om die reden niet worden gedeeld. Om Opdrachtgever desondanks voldoende zekerheid te bieden over de aanwezigheid en geldigheid van de vereiste verzekeringen, kan Gegadigde wél een verzekeringscertificaat overleggen.	Zie het antwoord op vraag 540 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Gegadigde stelt daarom voor dit artikel te vervangen door: "Wederpartij overlegt op verzoek onverwijld een verzekeringscertificaat aan Opdrachtgever waaruit de vereiste dekking en geldigheid van de verzekering blijkt."	
ARBIT-2022 - artikel 30 - Ontbinding en opzegging (19)					
47	ARBIT 2022 – art. 30.3	20	AANB	Artikel 30.3 ARBIT – Ontbinding bij wijziging zeggenschap Artikel 30.3 noemt als ontbindingsgrond "een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van de onderneming van Wederpartij". Inschrijver meent dat ontbinding op deze grond pas gerechtvaardigd is indien de wijziging van directe invloed is op de mogelijkheid van Opdrachtnemer om zijn verplichtingen verder na te komen. Inschrijver stelt voor de zinsnede aan te vullen met: "(...) en deze wijziging de mogelijkheid tot verdere nakoming van de verplichtingen van Wederpartij ernstig belemmert of blokkeert (...)". Kan de Aanbestedende Dienst hiermee instemmen?	Nee. Artikel 30.3 ARBIT-2022 blijft ongewijzigd. Daarin is de ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van de onderneming van Wederpartij als afzonderlijke grond voor onmiddellijke ontbinding opgenomen. Toelichting: De voorgestelde toevoeging zou de bestaande ontbindingsgrond beperken en daarmee de contractuele regeling wijzigen.
48	ARBIT 2022 – art. 30.6	20	AANB	Artikel 30.6 ARBIT – Voorafgaande melding bij voortijdige opzegging Bij opzegging met onmiddellijke ingang op grond van artikel 30.6 wordt Opdrachtnemer geconfronteerd met vrijgekomen personeel dat niet direct elders inzetbaar is. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat Opdrachtgever Opdrachtnemer zo spoedig mogelijk zal informeren over een mogelijke voortijdige opzegging en dat van het recht tot onmiddellijke opzegging slechts in uitzonderlijke omstandigheden gebruik zal worden gemaakt?	Nee, de Aanbestedende dienst kan dit niet als zodanig bevestigen. Artikel 30.6 ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtgever de Overeenkomst schriftelijk kan opzeggen, eventueel ook met onmiddellijke ingang. Dat neemt niet weg dat de schriftelijke opzegging de toets aan de maatstaven van redelijkheid en billijkheid kan doorstaan. Opdrachtgever/de Deelnemers zullen derhalve niet lichtvaardig gebruik maken van dit recht. Daarnaast gelden de bepalingen van lid 7 tot 9 van artikel 30 ARBIT-2026, waarmee Opdrachtgever mogelijk nog een Vergoeding verschuldigd is aan Opdrachtnemer.
91	ARBIT 2022 Artikel 30. Ontbinding en opzegging		AANB	Artikel 30.3. Opdrachtgever kan zonder voorafgaande aanmaning of ingebrekestelling met onmiddellijke ingang buiten rechte de Overeenkomst door middel van een aangetekend schrijven ontbinden, indien Wederpartij (voorlopige) surseance van betaling aanvraagt, Wederpartij zijn faillissement aanvraagt of in staat van faillissement wordt verklaard, de onderneming van Wederpartij wordt ontbonden, Wederpartij zijn onderneming staakt, sprake is	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met het schrappen van deze ontbindingsgronden. Artikel 30.3 van de ARBIT-2022 blijft ongewijzigd. De daarin opgenomen omstandigheden kunnen van invloed zijn op de continuïteit en de mogelijkheid van Wederpartij om de verplichtingen uit de Overeenkomst na te komen. De bevoegdheid tot ontbinding is nodig om risico's te mitigeren.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				van een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van de onderneming van Wederpartij, op een aanmerkelijk deel van het vermogen van Wederpartij beslag wordt gelegd of Wederpartij anderszins niet langer in staat moet worden geacht de verplichtingen uit de Overeenkomst na te komen. Deze bevoegdheid geldt ook indien zich gedurende de looptijd van de Overeenkomst ten aanzien van Wederpartij uitsluitingsgronden voordoen als bedoeld in artikel 2.86 Aanbestedingswet. Wijziging van de zeggenschap heeft geen invloed op de uitvoering van de overeenkomst. Daarnaast is beslag eenvoudig, met weinig formaliteiten, te leggen. Inschrijver verzoekt u derhalve om deze gronden voor ontbinding te schrappen. Gaat u akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	
184	Bijlage 1 - arbit 2022	15.5	AANB	Het wettelijk opschortings- en ontbindingsrecht bestaan niet voor niets. Het geeft ons ook een instrument in handen op het moment dat Opdrachtgever onverhoopt haar verplichtingen niet nakomt. Anders is er voor ons geen enkel middel om Opdrachtgever tot nakoming aan te sporen, dat is niet redelijk. Wij stellen daarom de volgende toevoeging voor: ", voor zover dit in redelijkheid van Wederpartij kan worden verwacht." Kunt u hiermee instemmen?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde toevoeging. De opschortings- en ontbindingsregeling in ARBIT-2022 wordt passend en evenwichtig geacht. De norm van redelijkheid en billijkheid is reeds van toepassing op de uitvoering van de Raamovereenkomst.
192	Bijlage 1 - arbit 2022	30	AANB	De term 'ontbinden' heeft juridisch gezien het gevolg dat Opdrachtnemer de geleverde diensten moet terugnemen en dat Opdrachtnemer de door Opdrachtgever betaalde facturen moet terugbetalen. Gelet op de aard van de opdracht is dit slecht uitvoerbaar. Inschrijver vraagt u daarom het volgende toe te voegen: "Voor zover in de Voorwaarden en de Overeenkomst wordt gesproken over 'ontbinden' geldt dat dit enkel geldt voor toekomstige verplichtingen en geen ongedaanmakingsverplichtingen met zich meebrengt.". Kunt u hiermee akkoord gaan? Zo niet, kunt u dan motiveren waarom niet?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde aanpassing. Het begrip ontbinding heeft in het Nederlandse recht een duidelijke betekenis, inclusief de mogelijkheid van ongedaanmakingsverbintenissen. De ARBIT-systematiek sluit daarbij aan. Gezien de aard van de prestaties (doorlopende dienstverlening) zal in de praktijk veelal sprake zijn van beëindiging met werking voor de toekomst, maar Opdrachtgever wenst de juridische systematiek van ontbinding niet contractueel te beperken. Zie tevens het antwoord op vraag 48 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
193	Bijlage 1 - arbit 2022	30.3	AANB	De passage "sprake is van een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de activiteiten van de onderneming" is strijdig met het concernbeleid van Inschrijver. Bent u bereid deze bepaling te laten vervallen? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever stemt niet in met het laten vervallen van deze bepaling. Wijzigingen in zeggenschap kunnen directe impact hebben op continuïteit, integriteit en veiligheid van de dienstverlening. Dit is binnen een SOC-context een wezenlijk risico. De bepaling blijft daarom gehandhaafd. Opdrachtgever zal deze bepaling proportioneel toepassen.
194	Bijlage 1 - arbit 2022	30.4	AANB	Indien de onrechtmatigheid niet volledig aan Wederpartij zou zijn toe te rekenen zou het niet redelijk zijn dat Wederpartij in het geheel geen vergoeding ontvangt voor door haar verrichte diensten. Inschrijver stellen daarom voor om aan het einde van artikel 30.4 "geen vergoeding toe" te vervangen door "slechts een vergoeding toe die in verhouding staat tot de mate van toerekenbaarheid". Kan Opdrachtgever hiermee instemmen?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde wijziging. De bepaling beoogt te voorkomen dat Opdrachtnemer aanspraak maakt op vergoeding in situaties waarin de oorzaak van ontbinding aan hem toerekenbaar is. Dit acht Opdrachtgever redelijk en proportioneel. In gevallen waarin geen sprake is van toerekenbaarheid, biedt het algemene verbintenissenrecht voldoende waarborgen.
195	Bijlage 1 - arbit 2022	30.6	AANB	Inschrijver is van mening dat deze bepaling onredelijk is indien de overeenkomst voor bepaalde duur is aangegaan. Partijen zijn immers in dat geval van plan voor een bepaalde periode met elkaar in zee te gaan en de aanbidding van Inschrijver is daarop dan ook gebaseerd. Bent u bereid overeenkomsten die voor bepaalde duur zijn aangegaan van het recht van opzegging uit te zonderen? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Opdrachtgever stemt niet in met het uitsluiten van het opzeggingsrecht. De mogelijkheid tot opzegging is noodzakelijk voor het waarborgen van flexibiliteit en publieke belangen. Opdrachtgever zal dit recht zorgvuldig en proportioneel toepassen. Zie tevens het antwoord op vraag 48 van deze Nota van inlichtingen.
243	Bijlage 1 - arbit 2022 / Raamovereenkomst SOC	30.5 jo. Raamovereenkomst artikel 2.5	AANB	Artikel 30.5 van de ARBIT-2022 geeft Opdrachtgever de bevoegdheid om, indien hij met Wederpartij twee of meer samenhangende Overeenkomsten heeft gesloten, in de gevallen van artikel 30.1 en 30.3 ook de andere Overeenkomsten te ontbinden. Artikel 2.5 van de Raamovereenkomst verklaart die samenhang uitdrukkelijk van toepassing op de verhouding tussen de Raamovereenkomst en alle Nadere overeenkomsten. Daardoor kan een tekortkoming in de dienstverlening aan een enkele Deelnemer leiden tot ontbinding van de dienstverlening aan alle Deelnemers, hetgeen niet in verhouding staat tot de tekortkoming en de continuïteit van de SOC-dienstverlening juist in gevaar brengt. Bent u bereid	De Aanbestedende Dienst onderkent het belang van proportionaliteit bij toepassing van samenhangende overeenkomsten. - Ad (i) De bevoegdheid uit artikel 30.5 wordt uitsluitend toegepast indien de tekortkoming zodanig is dat deze ook de andere Nadere overeenkomst(en) raakt en voortzetting daarvan in redelijkheid niet kan worden gevergd. - Ad (ii) Voorafgaand aan ontbinding zal, behoudens spoedeisende gevallen, een ingebrekestelling met redelijke hersteltermijn plaatsvinden.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				te bevestigen dat (i) de bevoegdheid van artikel 30.5 uitsluitend wordt uitgeoefend voor zover de tekortkoming ook de betreffende andere Nadere overeenkomst raakt en van zodanige aard is dat voortzetting daarvan in redelijkheid niet kan worden geveerd, en (ii) ontbinding op grond van artikel 30.5 wordt voorafgegaan door overleg in de regieorganisatie en door een schriftelijke ingebrekestelling met een redelijke hersteltermijn? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende Dienst ziet geen aanleiding de bepaling verder aan te passen.
289	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 30.3		AANB	Kan Aanbestedende Dienst aan deze bepaling toevoegen dat ontbinding bij ingrijpende wijziging van zeggenschap beperkt is tot de situatie dat een dergelijke wijziging waarschijnlijk een materieel negatief effect op de dienstverlening zal hebben, of er gegronde bezwaren zijn tegen de overnemende partij, in de context van de specifieke cybersecuritydienstverlening en de gevoelige informatie waartoe Inschrijver toegang krijgt?	De Aanbestedende Dienst acht de bestaande bepaling passend en neemt het voorgestelde niet over. Wel geldt dat toepassing van deze bepaling plaatsvindt met inachtneming van: • redelijkheid en billijkheid, en • proportionaliteit ten opzichte van de impact op de dienstverlening.
290	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 30.8		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat de vergoedingsregeling in dit artikel van toepassing is in geval van (tussentijdse) opzegging van een of meerdere Nadere Overeenkomsten door Deelnemers?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de vergoedingsregeling van artikel 30.8 van overeenkomstige toepassing kan zijn bij tussentijdse beëindiging van Nadere Overeenkomsten, voor zover aan de voorwaarden van dat artikel is voldaan.
426	ARBIT-2022 art. 30.6 en 32.1	20	AANB	Indien Opdrachtgever gerechtigd is de Overeenkomst tussentijds zonder tekortkoming van Opdrachtnemer te beëindigen, kan Opdrachtgever bevestigen dat (a) een redelijke opzegtermijn van minimaal zes maanden geldt, (b) Opdrachtnemer recht heeft op vergoeding van reeds aangegane en redelijkerwijs niet vermijdbare kosten en verplichtingen, en (c) exit-, migratie- en transitiewerkzaamheden die verder gaan dan de reguliere beëindiging van de dienstverlening op basis van nacalculatie tegen de dan geldende tarieven van Opdrachtnemer worden vergoed?	Nee. De Aanbestedende Dienst neemt deze voorgestelde algemene regeling niet over. De rechten en verplichtingen bij beëindiging, waaronder eventuele exit- en transitiewerkzaamheden, worden bepaald door de Overeenkomst, de Nadere Overeenkomst en de toepasselijke bepalingen van de ARBIT-2022. Eventuele verschuldigheid van kosten wordt overeenkomstig deze bepalingen beoordeeld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
445	ARBIT-2022 art. 30.3	20	AANB	Artikel 30.3 ARBIT-2022 biedt Opdrachtgever een beëindigingsrecht bij een ingrijpende wijziging in de zeggenschap over de onderneming van Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat dit recht uitsluitend kan worden ingeroepen indien de betreffende wijziging aantoonbaar een materieel negatief effect heeft op de uitvoering van de Overeenkomst?	Opdrachtgever handhaaft deze bepaling. Het beëindigingsrecht is bedoeld ter bescherming van continuïteit, integriteit en vertrouwenspositie. Opdrachtgever zal dit recht proportioneel en zorgvuldig toepassen.
446	ARBIT-2022 art. 30.5	20	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat artikel 30.5 ARBIT-2022 niet van toepassing is, dan wel uitsluitend kan worden toegepast indien de tekortkoming onder één Overeenkomst aantoonbaar een wezenlijke impact heeft op de uitvoering van de andere betrokken Overeenkomst(en)?	Opdrachtgever handhaaft deze bepaling. Toepassing vindt plaats met inachtneming van redelijkheid en proportionaliteit.
541	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 30.4	Blz. 20	AANB	Het is niet redelijk dat, indien de in dit artikel opgenomen omstandigheden zich voordoen, deze geheel voor rekening en risico van Opdrachtnemer komen. Graag de zin 'Indien Opdrachtgever echter aantoonbaar geen vergoeding toe' verwijderen. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. De voorgestelde wijziging wordt niet overgenomen. Artikel 30.4 bepaalt dat Wederpartij aanspraak heeft op vergoeding van in redelijkheid gemaakte kosten en in verband daarmee in redelijkheid aangevane toekomstige verplichtingen. Indien Opdrachtgever aantoonbaar dat de onrechtmatigheid mede aan Wederpartij toerekenbaar is, bestaat op grond van de huidige bepaling geen aanspraak op vergoeding. Deze risicoverdeling wordt gehandhaafd.
542	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 30.6	Blz. 20	AANB	Artikel 30.6 geeft Opdrachtgever een eenzijdig recht om de Overeenkomst zonder tekortkoming van Opdrachtnemer op te zeggen. Gelet op de overeengekomen looptijd en de overige beëindigingsrechten kan dit leiden tot een onevenwichtige verdeling van rechten en risico's. Is Opdrachtgever bereid artikel 30.6 buiten toepassing te verklaren? Zo nee, is Opdrachtgever bereid hiervan een wederzijds opzeggingsrecht te maken en te bevestigen dat bij opzegging alle verrichte prestaties, redelijke afbouwkosten, niet-annuleerbare verplichtingen en nog niet terugverdiende contractspecifieke kosten worden vergoed?	Zie het antwoord op vraag 48 en 195 van deze Nota van inlichtingen.
613	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 30	20	AANB	Als gevolg van ontbinding ontstaan ongedaanmakingsverbintenissen. Gegadigde acht dit, gelet op de aard van de dienstverlening, onwenselijk. Gegadigde stelt daarom voor aan artikel 30 toe te voegen:	Nee. De voorgestelde toevoeging wordt niet overgenomen. Artikel 30 ARBIT bevat het toepasselijke regime voor ontbinding en de gevolgen daarvan. De voorgestelde uitsluiting van de wettelijke ongedaanmakingsregeling en het zonder meer laten voortbestaan van bepaalde

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				"De artikelen 6:271 en 6:272 van het BW zijn niet van toepassing. Bedragen die Wederpartij vóór de beëindiging heeft gefactureerd of gerechtigd was te factureren, blijven verschuldigd en worden op het moment van beëindiging direct opeisbaar."	betalingsverplichtingen wijzigen de rechtsgevolgen van ontbinding zoals die uit de ARBIT en het toepasselijke recht voortvloeien. Daarmee betreft het geen verduidelijking, maar een inhoudelijke wijziging van het contractuele regime.
614	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 30.6	20	AANB	Gelet op de aard van de dienstverlening, de wederzijdse investeringen (in tijd, geld en middelen) en het langdurige commitment dat Opdrachtgever van Wederpartij verlangt, vinden wij het niet passend dat de Aanbestedende Dienst de overeenkomst 'for convience' op kan zeggen, eventueel zelfs met onmiddellijke ingang. Wij verzoeken u daarom dit artikel te laten vervallen.	Zie het antwoord op vraag 48 en 195 van deze Nota van inlichtingen.
ARBIT-2022 - artikel 32 - Exitclause (7)					
92	ARBIT 2022 Artikel 32 Exitclause		AANB	Artikel 32.2. Anders dan in geval van ontbinding van de Overeenkomst krachtens het bepaalde in artikel 30 leden 1 of 3 verricht Wederpartij de in artikel 32.1 bedoelde diensten tegen de in de Overeenkomst bepaalde tarieven en condities of bij gebreke daarvan tegen de in het algemeen door Wederpartij gehanteerde tarieven en nader overeen te komen condities. De in artikel 32.1 bedoelde diensten worden eveneens kosteloos verricht. Indien het bepaalde in de laatste volzin van artikel 30.4 van toepassing is. Gezien de reikwijdte van artikel 30, kan Inschrijver niet akkoord gaan met het kosteloos verrichten van diensten in het kader van deze Exitbepaling. Inschrijver verzoekt u om artikel 30 conform de hierboven geformuleerde tekstvoorstellen aan te passen dan wel het kosteloos verrichten van diensten te schrappen. Gaat u akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	Nee. De Aanbestedende dienst stemt niet in met deze suggestie. Artikel 32.2 van de ARBIT-2022 bepaalt reeds dat de exitdiensten tegen de overeengekomen tarieven en condities worden verricht, behoudens de daarin opgenomen regeling voor de kosten bij een toerekenbaar tekortschieten van Wederpartij. Deze regeling blijft ongewijzigd. Er bestaat daarom geen aanleiding om artikel 30 of artikel 32.2 op dit punt aan te passen.
196	Bijlage 1 - arbit 2022	32.2	AANB	Anders dan in geval van ontbinding van de Overeenkomst krachtens het bepaalde in artikel 30 leden 1 of 3 verricht Wederpartij de in artikel 32.1 bedoelde diensten tegen de in de Overeenkomst bepaalde tarieven en condities of bij gebreke daarvan tegen de in het algemeen door Wederpartij gehanteerde tarieven en nader overeen te komen	Opdrachtgever stemt niet in met het volledig schrappen van de kosteloze verplichting. De exit-regeling is essentieel voor continuïteit van dienstverlening en het voorkomen van vendor lock-in. Kosteloze medewerking bij verwijtbare beëindiging wordt als

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				condities. De in artikel 32.1 bedoelde diensten worden eveneens kosteloos verricht indien het bepaalde in de laatste volzin van artikel 30.4 van toepassing is. Gezien de reikwijdte van artikel 30, kan Inschrijver niet akkoord gaan met het kosteloos verrichten van diensten in het kader van deze Exitbepaling. Inschrijver verzoekt u om artikel 30 conform de hierboven geformuleerde tekstvoorstellen aan te passen dan wel het kosteloos verrichten van diensten te schrappen. Gaat u akkoord met deze suggestie? Indien het antwoord ontkennend is, ontvangt Inschrijver graag een toelichting.	proportioneel beschouwd. In overige gevallen worden exit-diensten conform overeenkomst vergoed.
291	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 32.4		AANB	Inschrijver vernietigt incidentdata conform haar beleid en processen te doen gebruikelijk incidentdata binnen 12 maanden na afloop van het kalenderjaar waarin de Overeenkomst is geëindigd. Op deze wijze borgt Inschrijver enerzijds dat zij nog kan voldoen aan eventuele verzoeken van een Deelnemer om inzage in relevante incidentdata, terwijl zij anderszijds ook kan voldoen aan haar audit-verplichtingen (vernietiging van data leidt in de regel tot wijzigingen in de audittrail). Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze werkwijze akkoord is in het kader van dit artikel?	De Aanbestedende Dienst stemt in met de beschreven werkwijze, mits: • deze in lijn is met geldende wet- en regelgeving (o.a. AVG), en • Deelnemers gedurende de bewaartermijn toegang kunnen krijgen tot relevante data.
383	Artikel 32.2 ARBIT 2022	21	AANB	Artikel 32.2 ARBIT bepaalt dat de kosten van de in artikel 32.1 ARBIT bedoelde exitdiensten volledig voor rekening van Inschrijver komen indien sprake is van een toerekenbaar tekortschieten. Inschrijver merkt op dat bij beëindiging van de Overeenkomst, ongeacht de reden van beëindiging, altijd exit- en transitiewerkzaamheden noodzakelijk zijn om continuïteit van dienstverlening te waarborgen. Deze kosten worden derhalve in beginsel gemaakt, ook indien geen sprake zou zijn van een tekortkoming. Het integraal voor rekening brengen van alle exitkosten bij Inschrijver in geval van enig toerekenbaar tekortschieten leidt daarmee feitelijk tot een aanvullende, punitieve sanctie die geen rechtstreeks causaal verband hoeft te houden met de aard en omvang van het tekortschieten. Gelet op het	Ja, Aanbestedende dienst kan bevestigen dat artikel 32.2 ARBIT aldus moet worden uitgelegd dat: uitsluitend redelijke en aantoonbare kosten die in direct causaal verband staan met het toerekenbaar tekortschieten voor rekening van Inschrijver komen; en reguliere exit- en transitiekosten die ook bij een reguliere beëindiging verschuldigd zouden zijn, niet integraal voor rekening van Inschrijver komen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				proportionaliteitsbeginsel en de schadebeperkingsplicht verzoekt Inschrijver te bevestigen dat artikel 32.2 ARBIT aldus wordt verduidelijkt dan wel aangepast dat: uitsluitend redelijke en aantoonbare meerkosten die in direct causaal verband staan met het toerekenbaar tekortschieten voor rekening van Inschrijver komen; en reguliere exit- en transitiekosten die ook bij een reguliere beëindiging verschuldigd zouden zijn, niet integraal voor rekening van Inschrijver komen. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat artikel 32.2 ARBIT in die zin wordt toegepast dan wel aangepast?	
409	Artikel 32.2 ARBIT 2022	21	AANB	Artikel 32.2 ARBIT bepaalt dat de kosten van de in artikel 32.1 ARBIT bedoelde exitdiensten volledig voor rekening van Inschrijver komen indien sprake is van een toerekenbaar tekortschieten. Inschrijver merkt op dat bij beëindiging van de Overeenkomst, ongeacht de reden van beëindiging, altijd exit- en transitiewerkzaamheden noodzakelijk zijn om continuïteit van dienstverlening te waarborgen. Deze kosten worden derhalve in beginsel gemaakt, ook indien geen sprake zou zijn van een tekortkoming. Het integraal voor rekening brengen van alle exitkosten bij Inschrijver in geval van enig toerekenbaar tekortschieten leidt daarmee feitelijk tot een aanvullende, punitieve sanctie die geen rechtstreeks causaal verband hoeft te houden met de aard en omvang van het tekortschieten. Gelet op het proportionaliteitsbeginsel en de schadebeperkingsplicht verzoekt Inschrijver te bevestigen dat artikel 32.2 ARBIT aldus wordt verduidelijkt dan wel aangepast dat: uitsluitend redelijke en aantoonbare meerkosten die in direct causaal verband staan met het toerekenbaar tekortschieten voor rekening van Inschrijver komen; en reguliere exit- en transitiekosten die ook bij een reguliere beëindiging verschuldigd zouden zijn, niet integraal voor rekening van Inschrijver komen. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat artikel 32.2 ARBIT in die zin wordt toegepast dan wel aangepast?	Identiek aan vraag 383 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
543	Bijlage 1 ARBIT 2022 – artikel 32.2	Blz. 21	INK	De kosten van de exit worden in alle gevallen door Opdrachtgever betaald. Is de Aanbestedende dienst hiermee akkoord?	Nee. Zie het antwoord op vraag 383 van deze Nota van inlichtingen.
615	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel 32.1	21	AANB	Vanwege wettelijke eisen en interne risk- en compliance redenen wenst Gegadigde gedurende en na afloop van de overeenkomst een intern dossier te kunnen aanhouden met daarin kopieën (inclusief back-ups) van relevante documenten, uiteraard onder de op grond van de Overeenkomst geldende geheimhoudingsverplichtingen. Gegadigde stelt daarom voor de laatste zin van dit artikel te vervangen door: "Dit artikel laat onverlet dat Wederpartij op grond van de wet, een rechterlijk bevel, instructie van een toezichthouder en/of intern beleid gerechtigd is om met betrekking tot de Prestatie een dossier aan te houden met daarin mogelijk de gegevens zoals in dit artikel bedoeld. Opdrachtnemer zal deze gegevens bewaren conform de eisen die daaraan in de Overeenkomst zijn gesteld met betrekking tot onder andere geheimhouding en beveiliging."	Aanbestedende dienst is akkoord en zal dit verwerken in de definitieve Raamovereenkomst.
ARBIT-2022 - artikel 34 (1)					
447	ARBIT-2022 art. 34	22	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat verplichtingen die op grond van artikel 34 ARBIT-2022 na beëindiging voortduren, gelden gedurende de specifiek overeengekomen of wettelijk vereiste periode en niet voor onbepaalde tijd, behoudens verplichtingen die naar hun aard noodzakelijkerwijs voortduren?	Opdrachtgever bevestigt dat verplichtingen na beëindiging voortduren voor zover dit voortvloeit uit de aard van de verplichting, de Overeenkomst of toepasselijke wet- en regelgeving.
616	Bijlage 1, ARBIT 2022, artikel, 34	22	AANB	Gegadigde acht het voor beide partijen onwenselijk dat de geheimhoudingsverplichtingen in theorie eeuwig doorlopen na het einde van de overeenkomst. Gegadigde stelt daarom voor dit artikel te vervangen door: "Beëindiging van de Overeenkomst ontslaat partijen niet van verplichtingen daaruit die naar hun aard doorlopen. Tot deze verplichtingen behoren in ieder geval: vrijwaring voor	Nee. De voorgestelde beperking tot vijf jaar wordt niet overgenomen. Artikel 34 ARBIT bepaalt welke verplichtingen na beëindiging van de Overeenkomst naar hun aard blijven voortduren. Een vaste termijn van vijf jaar voor geheimhouding zou de duur en daarmee de reikwijdte van de bestaande geheimhoudingsverplichtingen wijzigen. Gezien de aard van de informatie die in het kader van de SOC-dienstverlening kan worden verwerkt, waaronder

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				schending van intellectuele eigendomsrechten, garanties, aansprakelijkheid, geschillen en toepasselijk recht. Voor de geheimhoudingsverplichtingen geldt dat deze blijven gelden voor een periode van 5 jaar na het einde van de Overeenkomst."	beveiligingsinformatie, blijft het bestaande regime van toepassing.
ARBIT-2022 - artikel 38 (2)					
384	Artikel 38 t/m 41 ARBIT 2022	24	AANB	Inschrijver verzoekt de aanbestedende dienst te bevestigen dat de Bijzondere Bepalingen Koop niet van toepassing zijn op de in het kader van deze aanbesteding.	Opdrachtgever bevestigt dat de Bijzondere Bepalingen Koop niet van toepassing zijn op deze opdracht, tenzij expliciet anders aangegeven.
410	Artikel 38 t/m 41 ARBIT 2022	24	AANB	Inschrijver verzoekt de aanbestedende dienst te bevestigen dat de Bijzondere Bepalingen Koop niet van toepassing zijn op de in het kader van deze aanbesteding.	Nee. De Bijzondere Bepalingen Koop zijn niet van toepassing op deze aanbesteding, voor zover de Prestatie uitsluitend bestaat uit dienstverlening en het verstrekken van gebruiksrechten. Indien binnen een Nadere overeenkomst onderdelen worden afgenomen die kwalificeren als koop, wordt dit in de betreffende Nadere overeenkomst nader bepaald.
ARBIT-2022 - artikel 43 - Aard en inhoud van het Gebruiksrecht (4)					
49	ARBIT 2022 – art. 43 e.v.	25	AANB	Artikel 43 e.v. ARBIT – Licentievoorwaarden van derden bij Standaardprogrammatuur Levering van licenties op Standaardprogrammatuur van derden kan onderdeel uitmaken van de levering; deze licenties worden door die derden aan Inschrijver verstrekt onder hun eigen licentievoorwaarden. Kan de Aanbestedende Dienst ermee instemmen dat in dat geval deze licentievoorwaarden het uitgangspunt vormen voor het te verlenen Gebruiksrecht?	Ja, voor zover en onder de voorwaarden zoals opgenomen in de Aanbestedingsstukken en de beantwoording van de vragen met betrekking tot artikel 8 ARBIT-2022 in deze Nota van inlichtingen. Het Model Nadere overeenkomst bepaalt dat licentievoorwaarden van Wederpartij of door Wederpartij bij de uitvoering te betrekken derden van toepassing kunnen zijn indien de toepasselijkheid daarvan is toegestaan, deze voorwaarden expliciet zijn bedongen en verstrekt, en het Overeengekomen gebruik en de rechten van Deelnemer daardoor niet worden beperkt of diens verplichtingen niet onredelijk worden verzwaard. Toelichting: Deze mogelijkheid geldt derhalve niet onvoorwaardelijk en laat de overige bepalingen van de Raamovereenkomst en ARBIT-2022 onverlet.
93	ARBIT 2022		AANB	Artikel 43.1. Leverancier verleent aan Opdrachtgever met inachtneming van de Voorwaarden, een eeuwigdurend en	Het is onduidelijk voor de Aanbestedende dienst wat de vraag is.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Artikel 43. Aard en inhoud van het Gebruiksrecht			onherroepelijk Gebruiksrecht op de Standaardprogrammatuur alsmede op Nieuwe versies indien Opdrachtgever is gerechtigd tot de ontvangst daarvan. Het Gebruiksrecht omvat geen overdracht door Leverancier aan Opdrachtgever van octrooi-, auteurs- of merkenrechten op de betreffende Standaardprogrammatuur 43.2. In het Gebruiksrecht is, zonder dat Opdrachtgever daarvoor enige additionele vergoeding verschuldigd is, in ieder geval begrepen: a. het recht om alle voor Opdrachtgever toegankelijke functionaliteiten van de Standaardprogrammatuur te gebruiken ook als die niet in de Documentatie staan vermeld; b. het recht om kopieën van de Standaardprogrammatuur te vervaardigen, op te slaan, regelmatig te testen en 'hot standby' te houden voor het geval van een calamiteit; c. het recht om de Standaardprogrammatuur voor test- en ontwikkeldoeleinden te gebruiken; d. het recht om de Standaardprogrammatuur zonder enige beperking of begrenzing met betrekking tot plek, apparatuur, tijdsduur of anderszins te gebruiken waaronder begrepen het gebruik daarvan door derden ten behoeve van Opdrachtgever. 43.3. Opdrachtgever mag kopieën van de Standaardprogrammatuur vervaardigen en in gebruik nemen zo vaak hij dat voor zijn bedrijfsvoering nodig oordeelt. Als hij daartoe overgaat en om die reden een additionele betaling aan Leverancier verschuldigd is, deelt hij dat Leverancier met bekwame spoed mee. Opdrachtgever verwijdt geen aanduidingen van eigendoms- en auteursrechten bij het vereenvoudigen van Standaardprogrammatuur. 43.4. Tot het moment van Acceptatie van de Standaardprogrammatuur verkrijgt Opdrachtgever van Leverancier een niet-exclusief recht tot het gebruik daarvan voor installatie- en testdoeleinden. 43.5. Indien Leverancier Gebreken in de Standaardprogrammatuur alleen herstelt door middel van het uitbrengen van Patches of Verbeterde versies, heeft Opdrachtgever gedurende de garantietermijn van artikel 12.3, ook al is hij met Leverancier geen Onderhoud	

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				overeengekomen, recht op de kosteloze ontvangst en het gebruik daarvan. In het geval Standaardprogrammatuur van derden is, gelden de (standaard) licentievoorwaarden van die derde partijen.	
385	Artikel 43 ARBIT 2022	25 + 26	AANB	Artikel 43 ARBIT 2022 kent Opdrachtgever een ruim gebruiksrecht toe ten aanzien van standaardprogrammatuur. In het kader van de dienstverlening kan echter gebruik worden gemaakt van software, platforms en cloudservices van Wederpartij en/of derden waarop afzonderlijke licentievoorwaarden van toepassing zijn. Deze voorwaarden bepalen de omvang van de gebruiksrechten en de intellectuele eigendomsrechten. Wederpartij kan daarom niet instaan voor het verlenen van verdergaande gebruiksrechten dan op grond van de toepasselijke licentievoorwaarden zijn toegestaan. Graag uw akkoord dat artikel 43 hiermee in overeenstemming wordt aangepast.	Zie het antwoord op vraag 49 van deze Nota van inlichtingen.
411	Artikel 43 ARBIT 2022	25 + 26	AANB	Artikel 43 ARBIT 2022 kent Opdrachtgever een ruim gebruiksrecht toe ten aanzien van standaardprogrammatuur. In het kader van de dienstverlening kan echter gebruik worden gemaakt van software, platforms en cloudservices van Wederpartij en/of derden waarop afzonderlijke licentievoorwaarden van toepassing zijn. Deze voorwaarden bepalen de omvang van de gebruiksrechten en de intellectuele eigendomsrechten. Wederpartij kan daarom niet instaan voor het verlenen van verdergaande gebruiksrechten dan op grond van de toepasselijke licentievoorwaarden zijn toegestaan. Graag uw akkoord dat artikel 43 hiermee in overeenstemming wordt aangepast.	Vraag identiek aan vraag 385.
ARBIT-2022 - artikel 47 - Escrow (6)					
50	ARBIT 2022 – art. 47	27	AANB	Artikel 47 ARBIT – Escrow buiten toepassing bij licenties van derden Artikel 47 bepaalt dat Opdrachtgever in alle gevallen een escrowregeling kan verlangen. Inschrijver meent dat dit niet kan worden gevraagd indien sprake is van levering van licenties op standaard toepassingsprogrammatuur waarvan de intellectuele eigendomsrechten niet bij Opdrachtnemer maar bij de producent liggen, en verzoekt in dat geval artikel	De Aanbestedende Dienst begrijpt de vraag ten aanzien van escrow in relatie tot de gevraagde SOC-dienstverlening. De gevraagde dienstverlening is primair gebaseerd op het gebruik van bestaande platformdiensten en standaardprogrammatuur van derden (waaronder Microsoft Sentinel en Azure), die in eigendom en beheer zijn bij de Deelnemers. Daarnaast wordt gewerkt met open

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				47 buiten toepassing te laten. Is de Aanbestedende Dienst hiertoe bereid?	standaarden en overdraagbare configuraties. Hiermee is de continuïteit en vervangbaarheid van de dienstverlening in de basis geborgd. Tegen deze achtergrond is een generieke escrow-regeling, zoals bedoeld in de ARBIT, niet van toepassing op de SOC-dienstverlening en wordt deze niet vereist. Escrow is uitsluitend aan de orde indien en voor zover Opdrachtnemer eigen, niet-standaard (maatwerk)programmatuur inzet: • die essentieel is voor de uitvoering van de dienstverlening; én • waarvan de continuïteit niet aantoonbaar op andere wijze kan worden geborgd (bijvoorbeeld via documentatie, overdraagbaarheid of vervangbaarheid). Indien hiervan sprake is, kunnen partijen hierover in de Nadere Overeenkomst nadere afspraken maken. Voor het overige wordt de continuïteit van de dienstverlening geborgd via de in de aanbestedingsstukken opgenomen eisen ten aanzien van: • overdraagbaarheid van data, configuraties en detectieregels; • gebruik van open standaarden en interoperabiliteit; • documentatie en kennisoverdracht; • exit- en transitieverplichtingen. Hiermee wordt geborgd dat bij beëindiging van de Overeenkomst een opvolgende opdrachtnemer de dienstverlening kan voortzetten zonder afhankelijkheid van specifieke programmatuur van Opdrachtnemer.
94	ARBIT 2022		AANB	Artikel 47.1. Opdrachtgever heeft er te allen tijde aanspraak op dat Leverancier in Escrow voorziet, ook indien dat aanvankelijk niet is overeengekomen.	Zie antwoord op vraag 50.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Artikel 47. Escrow			47.2. Escrow omvat alle niet openbaargemaakte informatie die Opdrachtgever redelijkerwijs nodig heeft voor foutherstel, onderhoud en beheer van de Standaardprogrammatuur zodat hij daarvan het Overeengekomen gebruik kan blijven maken. Escrow voldoet aan hetgeen dienaangaande ten tijde van het afsluiten daarvan op de Nederlandse markt gebruikelijk is. 47.3. Indien Escrow onderdeel van de Overeenkomst uitmaakt legt Leverancier aan Opdrachtgever bewijs over waaruit blijkt dat de Escrow voldoet aan hetgeen dienaangaande in de Overeen-komst is bepaald of zorgt Leverancier met bekwame spoed voor het treffen van een dergelijke voorziening. 47.4. Indien Escrow geen onderdeel uitmaakt van de Overeenkomst heeft Opdrachtgever ook nadien het recht te verlangen dat een dergelijke regeling alsnog wordt aangegaan c.q. mag hij te allen tijde aansluiten bij een overeenkomst van Escrow als bedoeld in artikel 47.2. Daaraan verbonden redelijke kosten, zijn voor rekening van Opdrachtgever. Inschrijver kan alleen hiermee akkoord gaan voor haar eigen Standaardsoftware. Ingeval van software van derden, zal dit afhankelijk zijn van de door deze derden geboden mogelijkheden.	
197	Bijlage 1 - arbit 2022	47.1	AANB	Opdrachtgever heeft er te allen tijde aanspraak op dat Leverancier in Escrow voorziet, ook indien dat aanvankelijk niet is overeengekomen. 47.2.Escrow omvat alle niet openbaargemaakte informatie die Opdrachtgever redelijkerwijs nodig heeft voor foutherstel, onderhoud en beheer van de Standaardprogrammatuur zodat hij daarvan het Overeengekomen gebruik kan blijven maken. Escrow voldoet aan hetgeen dienaangaande ten tijde van het afsluiten daarvan op de Nederlandse markt gebruikelijk is. 47.3.Indien Escrow onderdeel van de Overeenkomst uitmaakt legt Leverancier aan Opdrachtgever bewijs over waaruit blijkt dat de Escrow voldoet aan hetgeen dienaangaande in de Overeen-komst is bepaald of zorgt Leverancier met bekwame spoed voor het treffen van een dergelijke voorziening. 47.4.Indien Escrow geen onderdeel uitmaakt van de	Zie antwoord op vraag 50.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Overeenkomst heeft Opdrachtgever ook nadien het recht te verlangen dat een dergelijke regeling alsnog wordt aangegaan c.q. mag hij te allen tijde aansluiten bij een overeenkomst van Escrow als bedoeld in artikel 47.2. Daaraan verbonden redelijke kosten, zijn voor rekening van Opdrachtgever. Inschrijver kan alleen hiermee akkoord gaan voor haar eigen Standaardsoftware. Ingeval van software van derden, zal dit afhankelijk zijn van de door deze derden geboden mogelijkheden.	
198	Bijlage 1 - arbit 2022	47	AANB	Inschrijver stelt voor om de volgende waarborgen toe te voegen aan een verzoek tot escrow overeenkomst in artikel 47: "Elke escrow-overeenkomst voor broncode is op kosten van de Opdrachtgever, tenzij de gelicentieerde software al is gedeponereerd. - De vrijgave van de geblokkeerde broncode moet worden beperkt tot het geval waarin Opdrachtgever profiteert van een op dat moment lopend ondersteunings- en onderhoudscontract en alle relevante vergoedingen heeft betaald, en mag uitsluitend worden vrijgegeven indien zich de volgende gebeurtenissen voordoen: - Opdrachtnemer staakt alle ondersteunings- en onderhoudsactiviteiten met betrekking tot de betreffende software en er is geen opvolger aangewezen; of - Opdrachtnemer houdt op zaken te doen en er is geen opvolger aangewezen. Escrow-overeenkomsten zijn niet toegestaan voor Software-as-a-Service-modellen." Wilt u dit bevestigen en/of aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, verzoeken wij u vriendelijk doch dringend dit te motiveren.	Opdrachtgever neemt deze voorstellen niet integraal over. Zie antwoord op vraag 50.
386	Artikel 47.1 ARBIT 2022	27	AANB	Inschrijver merkt op dat bij standaardsoftware uitsluitend een gebruiksrecht (licentie) wordt verstrekt. De broncode van de software wordt daarbij niet overgedragen en blijft eigendom van de softwarefabrikant, die als enige bevoegd is daarover te beschikken. Aangezien Inschrijver geen eigenaar is van de broncode en daar ook niet over kan beschikken, kan Inschrijver niet voldoen aan de in dit artikel opgenomen	Zie het antwoord op vraag 50 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				escrowverplichting. Inschrijver verzoekt de aanbestedende dienst daarom dit artikel buiten toepassing te verklaren ten aanzien van standaardsoftware.	
412	Artikel 47.1 ARBIT 2022	27	AANB	Inschrijver merkt op dat bij standaardsoftware uitsluitend een gebruiksrecht (licentie) wordt verstrekt. De broncode van de software wordt daarbij niet overgedragen en blijft eigendom van de softwarefabrikant, die als enige bevoegd is daarover te beschikken. Aangezien Inschrijver geen eigenaar is van de broncode en daar ook niet over kan beschikken, kan Inschrijver niet voldoen aan de in dit artikel opgenomen escrowverplichting. Inschrijver verzoekt de aanbestedende dienst daarom dit artikel buiten toepassing te verklaren ten aanzien van standaardsoftware.	Vraag identiek aan vraag 386.
ARBIT-2022 - artikel 49					
448	ARBIT-2022 art. 49 en 50	28	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de MDR-dienstverlening wordt geleverd vanuit het reguliere delivery model en de SOC-locaties van Opdrachtnemer en dat artikelen 49 en 50 ARBIT-2022 niet betekenen dat structurele inzet op locatie of permanente inzet van specifiek genoemde individuele medewerkers wordt vereist?	Opdrachtgever bevestigt dat dienstverlening in beginsel wordt geleverd conform het reguliere deliverymodel van Opdrachtnemer. Structurele inzet op locatie of persoonsgebonden inzet is niet vereist, tenzij expliciet anders overeengekomen.
ARBIT-2022 - artikel 59 - Acceptatieprocedure Maatwerkprogrammatuur (11)					
51	ARBIT 2022 – art. 59.3	30	AANB	Artikel 59.3 ARBIT – Acceptatiecriteria Het is voor beide partijen van belang dat duidelijk is aan welke criteria voldaan moet zijn voor Acceptatie. Kunt u bevestigen dat Opdrachtgever zal overgaan tot Acceptatie indien het opgeleverde voldoet aan de vooraf overeengekomen specificaties of acceptatiecriteria?	De Aanbestedende dienst bevestigt dat Acceptatie plaatsvindt overeenkomstig de in de Aanbestedingsstukken en de Overeenkomst opgenomen Acceptatieprocedure en -criteria. Artikel 59.3 ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtgever bij een acceptatietest de geconstateerde Gebreken vastlegt en vermeldt of de Maatwerkprogrammatuur wordt goed- of afgekeurd. Bij goedkeuring geldt de datum van ondertekening van het testverslag als datum van Acceptatie.
52	ARBIT 2022 – art. 59.6	30	AANB	Artikel 59.6 ARBIT – Herstel door Opdrachtgever of derden en gevolgen voor verantwoordelijkheid Opdrachtnemer Het verhelpen van gebreken door Opdrachtgever of derden heeft vergaande consequenties: Opdrachtnemer heeft geen invloed op (de wijze van) herstel en kan daardoor niet meer	Nee. De Aanbestedende dienst neemt de voorgestelde aanvulling niet over. Artikel 59.6 ARBIT-2022 is juist bedoeld als vangnet, omdat deze voorwaarde zich voordoet op het moment dat reeds de regeling voor het geval Opdrachtgever de Maatwerkprogrammatuur heeft afgekeurd en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				instaan voor de kwaliteit van de programmatuur. Inschrijver stelt voor om in dat geval in overleg te treden en een proces af te spreken waarop de door Opdrachtgever of derden aangebrachte wijzigingen door Opdrachtnemer kunnen worden geaccepteerd, zodat Opdrachtnemer zijn overeengekomen verantwoordelijkheden voor de Maatwerkprogrammatuur kan blijven waarmaken.	Opdrachtnemer de Gebreken niet binnen de gestelde redelijke termijn herstelt. Toelichting: De voorgestelde toevoeging zou een aanvullende procedure en voorwaarden introduceren die niet wezenlijk zijn voor Opdrachtgever / de Deelnemers.
53	ARBIT 2022 – art. 59.6	30	AANB	Artikel 59.6 ARBIT – Voorwaarden bij herstel door derden op kosten van Opdrachtnemer Het verhelpen van gebreken door derden op kosten van Opdrachtnemer brengt een niet in te calculeren risico met zich mee, omdat Opdrachtnemer geen invloed heeft op de in rekening gebrachte kosten. Inschrijver stelt voor dat Opdrachtgever van dit recht gebruikmaakt na voorafgaande mededeling, dat de te vergoeden kosten redelijk, daadwerkelijk gemaakt en marktconform zijn, en dat de ingeschakelde derde partij een geheimhoudingsovereenkomst conform de standaard van Opdrachtnemer ondertekent voordat deze met de herstelwerkzaamheden start.	Nee. De Aanbestedende dienst neemt de voorgestelde aanvullende voorwaarden niet over. Artikel 59.6 ARBIT-2022 blijft ongewijzigd van toepassing. Toelichting: De voorgestelde voorwaarden zouden de bestaande bevoegdheid van Opdrachtgever beperken en aanvullende verplichtingen introduceren die niet in de Aanbestedingsstukken zijn opgenomen.
54	ARBIT 2022 – art. 59.6	30	AANB	Artikel 59.6 ARBIT – Gelegenheid tot herstel bij verzuim Inschrijver erkent het recht van Opdrachtgever om bij verzuim van Opdrachtnemer herstelwerkzaamheden op diens kosten te (laten) verrichten, maar acht dit een zwaar middel dat alleen in zeer bijzondere gevallen dient te worden gehanteerd. Opdrachtgever zal Opdrachtnemer in de gelegenheid stellen de nakoming van zijn contractuele verplichtingen zelfstandig te hervatten zodra de verzuimsituatie is geëindigd. Kan de Aanbestedende Dienst deze aanpak onderschrijven?	Nee. De Aanbestedende dienst onderschrijft deze aanvullende toezegging niet. De Aanbestedende dienst handhaaft de regeling van artikel 59.6 ARBIT-2022. Toelichting: De voorgestelde aanpak introduceert een aanvullende beperking en verplichting die niet uit artikel 59.6 voortvloeit.
95	ARBIT 2022 Artikel 59. Acceptatieprocedure Maatwerkpr		AANB	Artikel 59.7. Indien Opdrachtgever de Maatwerkprogrammatuur na de tweede acceptatietest opnieuw afkeurt, is Inschrijver als gevolg daarvan in verzuim. Opdrachtgever kan de Overeenkomst in dat geval met onmiddellijke ingang buiten rechte ontbinden zonder dat daarvoor enige aanmaning of ingebrekestelling is vereist.	Bij ontbinding van de Overeenkomst ontstaan zogenoemde ongedaanmakingsverbintenissen (artikel 6:271 BW). De ontvanger van een Prestatie is op grond daarvan verplicht tot teruggave daarvan. Bij ICT contracten zal dat veelal niet onverkort mogelijk zijn. In dat geval kan de partij die ontbindt, gehouden zijn een vergoeding te betalen voor de waarde die de ontvangen Prestatie heeft gehad (artikel 6:272 BW). Aanbestedende dienst volgt de systematiek van

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	ogrammatu ur			Inschrijver akkoord, maar acht het redelijk dat in dit geval de gevolgen van de ontbinding worden geregeld. Bijvoorbeeld geen gehele ongedaanmaking, of het reeds verrichte werk wordt op geld gewaardeerd.	het Burgerlijk Wetboek indien de Raamovereenkomst of een Nadere Overeenkomst op grond van artikel 59.7 ARBIT-2022 wordt ontbonden.
179	Bijlage 1 - arbit 2022	11.2 en 59.3	AANB	Dit artikel is zo geformuleerd dat wij voor betaling afhankelijk zijn van de acceptatie, zonder dat duidelijk is aan welke criteria voldaan moet zijn voor acceptatie. Dit creëert veel onzekerheid en onduidelijkheid. Wij stellen daarom de volgende toevoeging voor: "Opdrachtgever is enkel gerechtigd Acceptatie te onthouden indien het opgeleverde niet voldoet aan de vooraf overeengekomen specificaties of acceptatiecriteria." Kunt u hiermee instemmen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst verduidelijkt dat acceptatie plaatsvindt op basis van vooraf overeengekomen specificaties en acceptatiecriteria. De voorgestelde tekstuele aanpassing wordt echter niet overgenomen, aangezien dit reeds volgt uit de systematiek van de overeenkomst en ARBIT 2022.
200	Bijlage 1 - arbit 2022	59.6	AANB	Als Gebreken door Opdrachtgever of derden worden verholpen, is het voor ons niet mogelijk garantie te geven op het aangepaste deel van de Maatwerkprogrammatuur. Is Opdrachtgever bereid om de zin "Indien Opdrachtgever een Gebrek om reden als hiervoor bedoeld zelf verhelpt of door een derde laat verhelpen, laat dat de overeengekomen verantwoordelijkheden van Opdrachtnemer voor de Maatwerkprogrammatuur geheel onverlet." te verwijderen?	Opdrachtgever stemt niet in met het volledig laten vervallen van de bepaling. Wel geldt dat Opdrachtnemer niet verantwoordelijk is voor gebreken die aantoonbaar het gevolg zijn van door Opdrachtgever of derden aangebrachte wijzigingen buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer. De bestaande systematiek biedt hiervoor voldoende ruimte.
201	Bijlage 1 - arbit 2022	59.7	AANB	Beëindiging van de overeenkomst na de tweede acceptatietest zou onredelijk zijn indien de acceptatie wordt onthouden als gevolg van gebreken die Opdrachtgever redelijkerwijs bij de eerste oplevering had moeten constateren. Ten aanzien van deze gebreken hebben wij immers nog geen herstelmogelijkheid gehad. Wij stellen de volgende toevoeging voor: ", tenzij de Acceptatie wordt onthouden als gevolg van Gebreken die Opdrachtgever redelijkerwijs bij de eerste acceptatietest had moeten constateren." Kunt u hiermee instemmen?	Opdrachtgever stemt niet in met de voorgestelde toevoeging. De acceptatieprocedure en herstelmogelijkheden zijn reeds uitputtend geregeld in de Raamovereenkomst/Nadere Overeenkomst en bijbehorende specificaties. Het risico dat gebreken eerder hadden kunnen worden geconstateerd ligt binnen de systematiek van de acceptatieprocedure en geeft geen aanleiding tot aanpassing.
ARBIT-2022 - artikel 76 - Nakoming Servicelevels (8)					
96	ARBIT 2022		AANB	Artikel 76.1. Inschrijver spant zich tot het uiterste in om Servicelevels te realiseren. De gevolgen van het niet halen daarvan worden in de Overeenkomst geregeld. Het bepaalde	De Aanbestedende dienst stemt niet in met deze voorgestelde wijziging.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Artikel 76. Nakoming Servicelevels			in artikel 14.3 is hierbij van toepassing. Ontbinding van de Overeenkomst is in ieder geval mogelijk bij herhaalde overschrijding van Servicelevels.76.2. In afwijking van het bepaalde in artikel 76.1 gelden Functiehersteltermijnen en Reactietijden als Fatale termijnen.76.3. Servicelevels doen geen afbreuk aan hetgeen overigens in de Overeenkomst is bepaald. Dit impliceert dat bij eenmalige overschrijding van een functiehersteltermijn of Reactietijd onmiddellijk tot ontbinding overgegaan mag worden. Inschrijver stelt voor om op te nemen dat bij meerdere overschrijdingen de overeenkomst mag worden ontbonden	Opdrachtnemer heeft ten aanzien van het halen van Service levels, tenzij anders is overeengekomen, een inspanningsverplichting. Dat geldt evenwel niet voor in de Overeenkomst van Onderhoud opgenomen Reactietijden, Functiehersteltermijnen en Beschikbaarheid ten aanzien waarvan Opdrachtnemer een resultaatsverplichting heeft. Bij het niet halen van Service levels treedt meestal een specifieke, daarvoor in die Overeenkomst opgenomen boete- of kortingsregeling in werking. Omdat Opdrachtgever in de eerste plaats is gebaat bij adequaat Onderhoud, zal hij immers niet snel willen overgaan tot ontbinding van de Overeenkomst inzake Onderhoud bij het niet halen van Service levels. Bij een herhaalde overschrijding van Service levels, kan dat uiteraard anders zijn Er wordt daarom geen aanvullende eis opgenomen dat voor ontbinding steeds meerdere overschrijdingen vereist zijn.
202	Bijlage 1 - arbit 2022	76.2	AANB	Het is zeer ongebruikelijk dat bij iedere overschrijding van een bepaald service level direct sprake zou zijn van verzuim. Het bij voorbaat al aanmerken van service levels als fatale termijnen staat naar onze mening niet in verhouding tot de daaruit evt. voortvloeiende gevolgen. Wij stellen voor om in onderling overleg vast te stellen welke gevolgen te koppelen aan het eventueel niet behalen van een service level, en dit op te nemen in de overeenkomst of SLA. Kunt u hiermee instemmen?	Opdrachtgever stemt niet in met het voorstel. De kwalificatie van service levels en de gevolgen van het niet behalen daarvan maken integraal onderdeel uit van de contractuele risicobalans en de beoogde borging van continuïteit en beveiliging van de dienstverlening. Nadere invulling vindt plaats via SLA/KPI-afspraken binnen de kaders van de Overeenkomst. Zie tevens het antwoord op vraag 96 van deze Nota van inlichtingen.
242	Bijlage 1 - arbit 2022	76.2 jo. Bijlage 2a par. 1.2 en Bijlage A	AANB	Artikel 76.2 van de ARBIT-2022 merkt Functiehersteltermijnen en Reactietijden aan als Fatale termijnen en bepaalt dat Opdrachtnemer bij het niet realiseren van de overeengekomen Beschikbaarheid direct en zonder ingebrekestelling in verzuim is. Paragraaf 1.2 van Bijlage 2a bepaalt daarentegen dat het niet behalen van een SLA-parameter niet zonder meer een toerekenbare tekortkoming oplevert en dat daarvan uitsluitend sprake is voor zover dit aantoonbaar aan Opdrachtnemer is toe te rekenen. Nu Bijlage 2a op grond van artikel 2.4 van de Raamovereenkomst prevaleert boven de ARBIT-2022, gaan wij ervan uit dat paragraaf 1.2 voorgaat. Kunt u bevestigen dat (i) paragraaf 1.2 van Bijlage 2a prevaleert boven artikel 76.2 van de ARBIT-2022, (ii) de in Bijlage A opgenomen	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de rangorde zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken leidend is. De verschillende bepalingen dienen daarbij zoveel mogelijk in onderlinge samenhang te worden gelezen. Ad (i) Voor zover artikel 76.2 ARBIT-2022 en paragraaf 1.2 van Bijlage 2a ten aanzien van de SLA-parameters niet met elkaar verenigbaar zijn, prevaleert Bijlage 2a overeenkomstig de in de Raamovereenkomst opgenomen rangorde. Dit betekent onder meer dat het niet behalen van een SLA-parameter niet zonder meer een toerekenbare tekortkoming oplevert; daarvoor is vereist dat het niet behalen daarvan aantoonbaar aan Opdrachtnemer kan worden toegerekend.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				reactietijden, MTTC-, MTTI- en MTTR-normen en de beschikbaarheidsnorm derhalve geen Fatale termijnen zijn en verzuim pas intreedt na ingebrekestelling met een redelijke termijn, en (iii) het overschrijden van een SLA-parameter uitsluitend leidt tot de gevolgen die in paragraaf 1.4 van Bijlage 2a zijn geregeld? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	Ad (ii) De Aanbestedende Dienst bevestigt niet dat alle in de aanbestedingsstukken opgenomen termijnen en normen geen Fatale termijnen zijn en dat verzuim steeds pas na ingebrekestelling intreedt. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen SLA-parameters en afzonderlijk overeengekomen Fatale termijnen. Zo kunnen de in artikel 5.1 en 5.2 van de Model Nadere Overeenkomst bedoelde aflever- en opleverdata als Fatale termijnen worden overeengekomen. De aanvangsdatum voor Onderhoud en clouddienstverlening als bedoeld in artikel 5.3 is in het model niet als Fatale termijn aangemerkt. Voor de SLA-parameters, waaronder de in Bijlage 2A opgenomen reactietijden, MTTC-, MTTI-, MTTR- en beschikbaarheidsnormen, geldt de specifieke systematiek van Bijlage 2a. Ad (iii) Het niet behalen van een SLA-parameter wordt beoordeeld overeenkomstig Bijlage 2a, waaronder het daarin opgenomen Service Credit-regime. De Aanbestedende Dienst bevestigt niet dat een overschrijding uitsluitend tot Service Credits kan leiden. De overige rechten en verplichtingen uit de aanbestedingsstukken blijven, voor zover van toepassing, onverkort gelden.
294	Bijlage 1 ARBIT-2022, Art. 76.1		AANB	Kan Aanbestedende Dienst verduidelijken dat een grond voor ontbinding eerst pas ontstaat bij een driemaal opeenvolgende overschrijding van hetzelfde Service Level?	De Aanbestedende Dienst neemt het voorstel (3x overschrijding) niet over. Wel geldt dat: • ontbinding altijd wordt beoordeeld op basis van ernst, frequentie en impact, en • proportionaliteit en herstelmogelijkheden worden meegewogen.
449	ARBIT-2022 art. 76.1	35	AANB	Kan Opdrachtgever bevestigen dat de financiële gevolgen van het niet behalen van Service Levels uit artikel 76.1 ARBIT-2022 beperkt zijn tot de in de Overeenkomst overeengekomen service credits, behoudens opzet of grove schuld?	Opdrachtgever bevestigt dat de gevolgen van het niet behalen van service levels primair worden vormgegeven via de overeengekomen service credits. Overige rechten van Opdrachtgever, conform ARBIT-2022, blijven onverkort van toepassing.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
450	ARBIT-2022 art. 76.2	35	AANB	Artikel 76.2 ARBIT-2022 bepaalt dat Response Times en Repair Times fatale termijnen zijn. Gezien de aard van MDR-dienstverlening verzoekt Inschrijver deze bepaling niet van toepassing te verklaren op MDR response- en investigationtijden. Kan Opdrachtgever hiermee instemmen en bevestigen dat incidentele overschrijding van een Service Level niet automatisch leidt tot verzuim?	Opdrachtgever verduidelijkt dat service levels (waaronder response- en hersteltijden) gelden als prestatie-indicatoren. Incidentele overschrijding leidt niet automatisch tot verzuim, maar wordt beoordeeld in samenhang met de service level afspraken en bijbehorende herstel- en escalatiemechanismen.
495	Artikel 76.1 ARBIT	35	AANB	In dit artikel staat dat ontbinding van de Overeenkomst mogelijk is bij herhaalde overschrijding van de Service Levels. Kan Opdrachtgever zich vinden in een meer genuanceerde benadering en artikel 76.1 als volgt aanpassen? <i>"Ontbinding van de Overeenkomst is in ieder geval mogelijk bij herhaalde overschrijding van Service levels met dien verstande dat Opdrachtgever gerechtigd is: i. van Opdrachtnemer een verbeterplan te verlangen waarmee deze binnen een meetperiode alsnog conform de overeengekomen Service Levels zal presteren; of ii. een overleg op directieniveau te eisen van Opdrachtnemer. Indien de Opdrachtnemer dergelijk overleg weigert, of indien Opdrachtgever de uitkomst van dergelijk overleg onbevredigend acht, is Opdrachtgever gerechtigd de Overeenkomst en/of de SLA('s) (gedeeltelijk) te ontbinden."</i>	Opdrachtgever acht de huidige bepaling passend. In de praktijk zal bij afwijkingen van Service Levels eerst gestuurd worden op herstel en verbetering, bijvoorbeeld via verbetermaatregelen. Het verzoek tot aanpassing van de bepaling wordt niet overgenomen.
496	Artikel 76.2 ARBIT	35	AANB	Uit dit artikel blijkt dat Functiehersteltijden en Reactietijden standaard als fatale termijnen gelden. Opdrachtnemer is van mening dat fatale termijnen nadrukkelijk als zodanig in de overeenkomst moeten worden opgenomen, indien en voor zover partijen fatale termijnen zijn overeengekomen (want dit kan per casus verschillen). Het benoemen van standaard fatale termijnen in de inkoopvoorwaarden is onwenselijk. Het begrip "Fatale termijn" (artikel 1.8 ARBIT 2022) sluit ook aan bij de benadering dat fatale termijnen nadrukkelijk door partijen zijn overeengekomen. Kan Opdrachtgever artikel 76.2 buiten toepassing verklaren?	Opdrachtgever bevestigt dat de kwalificatie van fatale termijnen volgt uit ARBIT-2022. Tegelijkertijd geldt dat de toepassing daarvan plaatsvindt in samenhang met de aard van de dienstverlening en de concrete omstandigheden. Het verzoek om artikel 76.2 buiten toepassing te verklaren wordt niet overgenomen.
ARBIT-2022 - artikel 77 (1)					
55	ARBIT 2022 – art. 77	35	AANB	Artikel 77 ARBIT – Hervatting na zuivering van verzuim bij vervangend onderhoud Indien Opdrachtnemer zijn onderhoudsverplichtingen niet	Nee. De Aanbestedende dienst neemt deze aanvullende regeling niet over. Artikel 77 ARBIT-2022 bepaalt dat Opdrachtgever gedurende de looptijd van de betreffende

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				nakomt, geeft artikel 77 Opdrachtgever de mogelijkheid het onderhoud door een derde te laten uitvoeren. Is de Aanbestedende Dienst bereid Opdrachtnemer in de gelegenheid te stellen de opdracht te hervatten zodra het verzuim is gezuiverd?	Overeenkomst het overeengekomen Onderhoud alleen met behoud van rechten door een derde kan laten uitvoeren indien Opdrachtnemer in gebreke is of indien hij daarvoor toestemming geeft.
ARBIT-2022 - algemeen (geen artikelverwijzing) (6)					
172	ARBIT 2022	5.3	AANB	Inschrijver stelt voor om de volgende waarborgen toe te voegen aan de beoogde audit: (i) Een audit mag maximaal eenmaal per jaar plaatsvinden; (ii) Een beoogde audit zal een vooraankondiging van minstens twee weken; (iii) De auditor is een onafhankelijke en erkende auditor en dient geen concurrent te zijn van Inschrijver; (iv) De auditwerkzaamheden mogen de operaties / werkzaamheden van Inschrijver niet hinderen. Bent u tot deze aanpassingen bereid? Zou u dit willen bevestigen c.q. willen aanpassen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde limitatieve aanvullingen. Zie tevens het antwoord op vraag 60 van deze Nota van inlichtingen. Wel geldt dat audits proportioneel en zorgvuldig worden uitgevoerd, waarbij: • rekening wordt gehouden met de continuïteit van de bedrijfsvoering van Opdrachtnemer; • redelijke aankondigingstermijnen worden gehanteerd, tenzij sprake is van een dringende aanleiding; • auditors onafhankelijk dienen te zijn. Een harde beperking tot bijvoorbeeld één audit per jaar wordt niet overgenomen, om voldoende toezichtmogelijkheden te behouden in het kader van de verantwoordingsverplichting van Opdrachtgever/ de Deelnemers en compliance-eisen.
176	ARBIT 2022	8.6	AANB	Het nemen van maatregelen op onze kosten is slechts redelijk voor zover deze maatregelen noodzakelijk zijn om stagnatie in de bedrijfsvoering te voorkomen. Het nemen van maatregelen die 'kunnen bijdragen aan het voorkomen van stagnatie' is wel erg omvangrijk. Kunt u bevestigen dat wij alleen aan dit artikellid worden gehouden voor zover dat redelijkerwijs van ons verlangd kan worden?	De Aanbestedende dienst stemt niet in met de voorgestelde beperking. Van Opdrachtnemer mag worden verwacht dat deze passende maatregelen treft om stagnatie van de bedrijfsvoering te voorkomen. Daarbij geldt dat de redelijkheid en proportionaliteit reeds besloten liggen in de toepassing van het artikel.
199	Bijlage 1 - arbit 2022	59.6	AANB	Het verhelpen van gebreken door derden op kosten van Opdrachtnemer heeft vergaande consequenties. Op de (wijze van) herstel door de derde hebben wij immers geen invloed, en wij kunnen daardoor ook niet meer instaan voor de kwaliteit van de programmatuur. Daarnaast hebben wij geen	Opdrachtgever stemt gedeeltelijk in. Het uitgangspunt dat kosten redelijk, aantoonbaar en marktconform moeten zijn, wordt onderschreven. Dit wordt

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				invloed op de daarvoor in rekening gebrachte kosten, hetgeen een niet in te calculeren risico met zich brengt. Wij stellen daarom de volgende aanpassing voor: "Indien Opdrachtnemer daaraan niet voldoet, mag Opdrachtgever de Gebreken na voorafgaande mededeling aan Opdrachtnemer voor diens rekening zelf verhelpen of door een derde laten verhelpen, voor zover dit redelijke, daadwerkelijk gemaakte marktconforme kosten betreffen." Kunt u hiermee instemmen?	geacht reeds besloten te liggen in de redelijkheid en billijkheid en hoeft niet expliciet te worden aangepast.
203	Bijlage 1 - arbit 2022	77	AANB	Het verhelpen van gebreken door derden met behoud van rechten van Opdrachtgever heeft vergaande consequenties. Op de (wijze van) herstel door de derde hebben wij immers geen invloed, en wij kunnen daardoor ook niet meer instaan voor de kwaliteit van de programmatuur. Tot slot achten wij het redelijk dat inschakelen van een derde partij slechts plaatsvindt na voorafgaande ingebrekestelling. Wij stellen de volgende aanpassing voor: "... indien Opdrachtnemer, ook na voorafgaande ingebrekestelling stellende een redelijke termijn, in gebreke blijft in de nakoming van zijn verplichtingen uit die Overeenkomst of indien hij daarvoor van Opdrachtnemer toestemming krijgt." Kunt u hiermee instemmen?	Opdrachtgever stemt gedeeltelijk in met de strekking, maar past de bepaling niet aan. Uitgangspunt blijft dat Opdrachtnemer eerst in de gelegenheid wordt gesteld om tekortkomingen te herstellen, behoudens spoedeisende situaties. De huidige formulering wordt toereikend geacht en blijft gehandhaafd.
292	Bijlage 1 ARBIT-2022, Afdeling BIJZONDERE GEBRUIKSBEPALINGEN		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze afdeling niet van toepassing is, nu er geen softwarelicenties verkocht zullen worden, maar voor zover er met software gewerkt zal worden, dit middels een SaaS geleverd wordt? Op die situatie lijkt deze afdeling niet te zien.	Bij het aanbieden van de SOC-diensten op basis van een SaaS-oplossing zijn nog steeds gebruiksrechten aan de orde en gelden dienovereenkomstig de bepalingen van afdeling Bijzondere Bepalingen Gebruiksrechten van de ARBIT-2022.
293	Bijlage 1 ARBIT-2022,		AANB	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze afdeling niet van toepassing is, nu detachering geen onderdeel is van de dienstverlening?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat deze afdeling niet van toepassing is, aangezien detachering geen onderdeel vormt van de opdracht.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Afdeling Detachering				

BIJLAGE 2A - SPECIFICATIE VAN DE PRESTATIE: DIENSTEN - 100 VRAGEN

Bijlage 2a - par. 1.1 (8)

56	Bijlage 2a – par. 1.1 / ARBIT art. 8	3-4	AANB	Eigendom en overdraagbaarheid van detectieregels, use cases en configuraties (Bijlage 2a, par. 1.1) versus artikel 8 ARBIT Bijlage 2a bepaalt dat Opdrachtgever en Deelnemers een volledig, niet-exclusief, eeuwigdurend en overdraagbaar gebruiksrecht verkrijgen op alle resultaten, configuraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie, en dat specifiek voor Opdrachtgever ontwikkelde of aangepaste detectieregels en use cases bij beëindiging volledig overdraagbaar moeten zijn aan Opdrachtgever of een opvolgende opdrachtnemer, inclusief volledige documentatie en exporteerbaarheid. Dit gaat verder dan het uitgangspunt van artikel 8.1b ARBIT (waarbij IE-rechten op niet-specifiek ontwikkelde Prestaties bij Opdrachtnemer blijven) en beperkt de ruimte om generieke, voor meerdere klanten herbruikbare detectielogica als eigen IE te beschermen. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat het onderscheid tussen (i) generieke, niet-klantspecifieke detectieregels/use cases van Opdrachtnemer (waarvan het intellectueel eigendom bij Opdrachtnemer blijft, met een gebruiksrecht voor de Deelnemer gedurende de looptijd) en (ii) klantspecifiek ontwikkelde detectieregels/use cases (die overdraagbaar zijn) daadwerkelijk leidend is bij de uitvoering en beoordeling van de overeenkomst, en dat de kwalificatie van een regel als 'generiek' dan wel 'klantspecifiek' in onderling overleg wordt vastgesteld in plaats van eenzijdig door de Deelnemer?	Ja, met dien verstande dat het onderscheid zoals opgenomen in de Aanbestedingsstukken leidend is. Voor generieke detectieregels en use cases die niet specifiek voor Opdrachtgever en/of Deelnemers zijn ontwikkeld, blijft het intellectueel eigendom bij Opdrachtnemer en geldt gedurende de looptijd een gebruiksrecht voor zover noodzakelijk voor de dienstverlening. Voor detectieregels en use cases die specifiek voor Opdrachtgever en/of Deelnemers zijn ontwikkeld of aangepast, geldt het in de Aanbestedingsstukken opgenomen onbeperkte, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrecht. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat de kwalificatie uitsluitend in onderling overleg wordt vastgesteld. De Aanbestedingsstukken bevatten hiervoor reeds het relevante onderscheid en bepalen tevens dat specifiek op de risico's, architectuur, dreigingscontext of bedrijfsprocessen van Opdrachtgever en/of Deelnemers afgestemde detectieregels en use cases niet als generieke standaardcomponenten mogen worden aangemerkt met als doel overdraagbaarheid te beperken.
125	Bijlage 2a, hoofdstuk 1.1 Intellectuele	3	ARCH	In hoofdstuk 1.1 is bepaald dat structurele extractie of duplicatie van logdata, events of securitydata naar systemen buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer niet is toegestaan. Kunt u nader specificeren welke datacategorieën	Het verbod is primair bedoeld voor ruwe log- en telemetriedata. Wel gaan we uit van het dataminimalisatie principe, dus er

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	eigendomsrechten (IP) en overdraagbaarheid			onder dit verbod vallen? Concreet: rekent u ook alerts, incidentrecords, case-metadata, verrijdingsresultaten en Indicators of Compromise tot securitydata, of ziet het verbod uitsluitend op ruwe log- en telemetriedata?	moet een functionele noodzaak zijn, incl. toegevoegde securitywaarde (te bepalen door de deelnemer) voor structurele extractie of duplicatie van "alerts, incidentrecords, case-metadata, verrijdingsresultaten en Indicators of Compromise" De aanbestedingsstukken hanteren een bredere categorie van beveiligingsdata. Daarbij behoren ook gegevens die onderdeel vormen van de beveiligingsanalyse en -opvolging tot de informatie die binnen de omgeving van de Deelnemer beschikbaar en overdraagbaar moet blijven. De aanbestedingsstukken bepalen onder meer dat alle verzamelde beveiligingsdata, configuraties, use-cases, detectieregels, SOAR-automatisering en documentatie eigendom blijven van de Deelnemer en volledig beschikbaar, exporteerbaar en overdraagbaar moeten zijn. Daaronder vallen derhalve ook relevante alerts, incidentgegevens en bijbehorende verrijdings- en analysegegevens voor zover deze onderdeel zijn van de beveiligingsdata van de Deelnemer. De bepaling wordt niet beperkt tot ruwe log- en telemetriedata.
126	Bijlage 2a, hoofdstuk 1.1 Intellectuele eigendomsrechten (IP) en overdraagbaarheid	3	ARCH	Hoofdstuk 1.1 staat uitvoering buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer toe indien dit aantoonbaar noodzakelijk is voor de betreffende dienst en vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen. Kunt u aangeven welke criteria u hanteert bij de beoordeling van deze noodzaak, en of een dergelijke uitzondering reeds bij inschrijving kan worden aangevraagd dan wel uitsluitend tijdens de uitvoering per Nadere Overeenkomst?	Een uitzondering is uitsluitend aan de orde indien uitvoering buiten de SIEM-omgeving aantoonbaar noodzakelijk is voor de betreffende dienst en dit vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de noodzaak voor de betreffende dienst, waarbij tevens de uitgangspunten van datasoevereiniteit, beveiliging, eigenaarschap en overdraagbaarheid in acht moeten worden genomen. De aanbestedingsstukken geven geen limitatieve nadere criteria. Een dergelijke uitzondering wordt niet als generieke afwijking bij inschrijving vastgesteld. Indien tijdens de uitvoering een dergelijke noodzaak ontstaat, dient deze vooraf schriftelijk te worden overeengekomen.
127	Bijlage 2a, hoofdstuk	3 en 7	ARCH	Is het toegestaan dat orkestratie en responsautomatisering (SOAR) worden uitgevoerd op een voorziening van	Dit is niet als algemene oplossingsrichting toegestaan. Het uitgangspunt van de architectuur is dat de dienstverlening

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	1.1 en Bijlage 2b, hoofdstuk 2.5 SIEM en SOC			Opdrachtnemer, waarbij uitsluitend alerts en incidentgegevens via API worden uitgewisseld met de SIEM-omgeving van de Deelnemer en de logdata onverkort binnen die omgeving blijft? Zo ja, onder welke voorwaarden?	aansluit op de individuele SIEM-omgeving van de Deelnemer en dat oplossingen binnen de infrastructuur en beheerdomeinen van de Deelnemer worden geïmplementeerd. Tevens moeten configuraties en detectielogica exporteerbaar en overdraagbaar zijn. Uitvoering buiten de omgeving van de Deelnemer kan uitsluitend indien dit aantoonbaar noodzakelijk is voor de betreffende dienst en vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen. Een dergelijke inrichting mag bovendien geen afbreuk doen aan eigenaarschap, datasoevereiniteit, beveiliging en overdraagbaarheid.
150	Bijlage 0 - Concept Raamovereenkomst, art. 9 (nieuw) / Bijlage 2a, Service Credit regime / Bijlage 2c, eis C.24 / Bijlage 5, art. 7.2 t/m 7.4 en 10.3	5	AANB	De Aanbestedingsstukken kennen naast elkaar het Service Credit regime van Bijlage 2a, de kortingen van de artikelen 7.2 tot en met 7.4 van de Model Nadere overeenkomst, de boete van artikel 10.3 daarvan, de auditkosten en kosten van verbetermaatregelen van eis C.24 en de aansprakelijkheid van artikel 26 van de ARBIT-2022. Artikel 10.3 bepaalt uitdrukkelijk dat betaling van de boete de verplichting tot schadevergoeding onverlet laat. Een enkele gebeurtenis kan daardoor meerdere financiële sancties naast elkaar activeren. Wederpartij stelt voor in artikel 9 op te nemen: "Voor dezelfde gebeurtenis worden niet meerdere financiële remedies naast elkaar toegepast. Service Credits, kortingen en boetes worden in mindering gebracht op een op grond van artikel 26 van de ARBIT-2022 verschuldigde schadevergoeding en tellen mee voor de daarin opgenomen beperking. Auditkosten en kosten van verbetermaatregelen tellen daarvoor mee voor zover deze aan Wederpartij worden doorbelast."	Aanbestedende Dienst is niet akkoord met het voorstel. De verschillende instrumenten (service credits, kortingen, boetes, auditkosten en aansprakelijkheid) hebben elk een eigen doel en werking binnen het contract. Cumulatie kan in voorkomende gevallen gerechtvaardigd zijn. Wel geldt dat toepassing steeds plaatsvindt met inachtneming van redelijkheid en billijkheid en de contractuele systematiek. De aanbestedingsstukken worden op dit punt niet aangepast.
250	Bijlage 2a, par 1.1 / Bijlage 2b, par 2.2.4		AANB	In deze paragraaf is opgenomen dat de Deelnemer op alle configuraties, documentatie, use-cases en detectieregels die worden ontwikkeld of toegepast ten behoeve van de Deelnemer, een eeuwigdurend gebruiksrecht verkrijgt. Verderop in deze paragraaf lijkt Aanbestedende Dienst een onderscheid te maken tussen maatwerk en standaard,	De verplichting tot overdracht ziet op hetgeen specifiek voor de Deelnemer is ontwikkeld of ingericht. Generieke componenten, methodieken en herbruikbare detectielogica van Opdrachtnemer blijven eigendom van Opdrachtnemer, mits:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				tegelijktijd wordt genoemd dat dit in aanvulling op de alinea's daarboven is. Daarmee blijft onduidelijk wat nu precies dient te worden overgedragen bij einde contract, en wat in eigendom van Inschrijver blijft. Inschrijver merkt op dat een dergelijke verplichting in brede zin, niet gebruikelijk is binnen de markt voor managed security dienstverlening en op disproportionele wijze het bedrijfsdebiet van de Opdrachtnemer raakt. Hier heeft Inschrijver immers jaren aan onderzoekskosten in zitten en dit betekent effectief dat zij haar concurrentiepositie ten opzichte van andere partijen volledig inlevert. Dit is daarom ook in strijd met de aanbestedingsprincipes zoals nader uitgewerkt in de GIDs Proportionaliteit. In de praktijk worden dergelijke componenten veelal generiek ontwikkeld en ingezet voor meerdere klanten, waardoor Inschrijver hoe dan ook deze deliverables niet vrij kan geven aan een specifieke klant. Gelet hierop acht Inschrijver overdracht van in bredere zin ontwikkelde usecases, configuraties en detectieregels niet proportioneel. Kan de Aanbestedende Dienst derhalve uitdrukkelijk bevestigen dat deze verplichting uitsluitend betrekking heeft op configuraties, documentatie, use-cases en detectieregels die specifiek voor de Opdrachtgever zijn ontwikkeld (maatwerkprogrammatuur) als meerwerk, en niet op generieke of herbruikbare methodieken, use-cases en detectielogica van de Opdrachtnemer die worden ingezet in de bredere dienstverlening?	• geen vendor lock-in ontstaat, en • de Deelnemer de dienstverlening kan continueren conform de eisen.
251	Bijlage 2a, par 1.1		INK	Inschrijver acht haar verplichtingen inzake overdraagbaarheid en exit op basis van deze paragraaf erg ruim. Normaliter reikt de verplichting niet verder dan de overdracht. Daarna is het immers de verantwoordelijkheid van Aanbestedende Dienst zelf om te bezien op welke wijze expertise zij voor implementatie moet inhuren. In hoeverre kennisoversdracht en ondersteuning bij herimplementatie nodig is, hangt immers ook enorm af van het kennisniveau bij de Aanbestedende Dienst zelf. Derhalve gaat Inschrijver ervanuit dat zij alle uren die zij op basis hiervan moet maken in iedere situatie onverkort op nacalculatie kan factureren tegen de overeengekomen of dan geldende tarieven. Kunt u dit bevestigen?	Exit-werkzaamheden maken onderdeel uit van de overeenkomst. Voor zover aanvullende inzet nodig is die buiten de reguliere verplichtingen valt, kan deze via de overeengekomen tarieven (PxQ) worden vergoed.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
252	Bijlage 2a, par 1.1		AANB	Voor inschrijver is onduidelijk wat Aanbestedende Dienst precies bedoelt met overdracht van de "volledige operationele detectiecapaciteit"? Daarnaast is onduidelijk hoe een gedeeltelijk overdracht van detectieregels, use cases etc. zich verhoudt tot een overgang zonder "significante functionele achteruitgang". De echte waarde zit immers in de standaard usecases, detectieregels, en configuraties van een inschrijver, welke niet voor overdracht in aanmerking komen. Kunt u deze zaken derhalve verduidelijken?	Hiermee wordt bedoeld dat de Deelnemer na beëindiging: • beschikt over alle noodzakelijke configuraties, documentatie en ingerichte detecties • de SOC-functionaliteit zonder significante achteruitgang kan voortzetten Dit ziet niet op overdracht van generieke IP van Opdrachtnemer.
508	Bijlage 2a, paragraaf 1.1 Intellectuele eigendomsrechten en overdraagbaarheid; Bijlage 2a, eisen A.33 en A.46; Bijlage 2b, paragrafen 2.1, 2.2.2 en 2.2.4; Bijlage 2c, eisen C.90, C.91 en C.92	Bijlage 2a: 3, 4, 18 en 21 Bijlage 2b: 4 Bijlage 2c: 32	AANB	In Bijlage 2a, paragraaf 1.1, wordt onderscheid gemaakt tussen generieke standaarddetectieregels en use cases van Opdrachtnemer enerzijds en specifiek voor Opdrachtgever of Deelnemers ontwikkelde of aangepaste detectieregels en use cases anderzijds. Voor specifiek ontwikkelde of aangepaste content verkrijgen Opdrachtgever en Deelnemers een onbeperkt, niet-exclusief, eeuwigdurend en overdraagbaar gebruiksrecht, terwijl het intellectuele eigendom op bepaalde generieke standaardcontent bij Opdrachtnemer blijft. Bijlage 2b bepaalt daarentegen zonder dit onderscheid dat alle configuraties, use cases, detectieregels en automatiseringen eigendom blijven van de Deelnemer. Eis C.91 bepaalt bovendien dat ook ingebrachte methoden en technieken die met publieke middelen zijn ontwikkeld of verder gebracht eigendom zijn van de Deelnemer en/of als gemeenschappelijk goed worden beschouwd. Kan Opdrachtgever de verhouding tussen deze bepalingen verduidelijken en bevestigen dat: 1. reeds vóór aanvang van de overeenkomst bestaande detectieregels, correlatieregels, scripts, methodieken, frameworks, automatiseringen en overige generieke detectiologische eigendom blijven van Opdrachtnemer of de betreffende rechthebbende;	Nee, niet in de door Inschrijver voorgestelde algemene formulering. De Aanbestedingsstukken erkennen dat Opdrachtnemer gebruik kan maken van bestaande intellectuele eigendomsrechten en generieke bouwstenen. Tegelijkertijd is bepaald dat Opdrachtgever en Deelnemers beschikken over volledige, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrechten op resultaten, configuraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie die in het kader van de dienstverlening worden ontwikkeld of toegepast binnen de omgeving van de Deelnemer. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen generieke standaarddetectieregels en use cases enerzijds en specifiek voor Opdrachtgever en/of Deelnemers ontwikkelde of aangepaste detectieregels en use cases anderzijds. Voor zover eis C.91 betrekking heeft op tijdens de Prestatie opgebouwde of ingebrachte documentatie, data, methoden en technieken die met publieke middelen zijn ontwikkeld of verder gebracht, geldt de daarin opgenomen eigendoms- en overdrachtsregeling. De Aanbestedende dienst geeft geen nadere kwalificatieregel die afwijkt van deze bestaande bepalingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				2. het configureren, tunen, lokaliseren, implementeren of optimaliseren van dergelijke bestaande generieke detectielogica binnen de omgeving van een Deelnemer niet automatisch leidt tot overdracht van het intellectuele eigendom; 3. Opdrachtgever en Deelnemers voor specifiek binnen de opdracht ontwikkelde of aangepaste detectielogica de in Bijlage 2a beschreven onbeperkte, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrechten verkrijgen; 4. de formulering "ontwikkeld of verder gebracht" in eis C.91 niet ziet op reeds bestaande generieke intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer of derden? Indien deze bevestiging niet kan worden gegeven, verzoeken wij Opdrachtgever exact te specificeren welke categorieën detectielogica in eigendom overgaan, op welk moment die eigendomsoverdracht plaatsvindt en welke rechten bij Opdrachtnemer blijven.	
Bijlage 2a - par. 1.4 (8)					
59	Bijlage 2a – par. 1.4 / ARBIT art. 26	6	AANB	Service Credit-regime en samenloop met de aansprakelijkheidsregeling van artikel 26 ARBIT (Bijlage 2a, par. 1.4) Bijlage 2a introduceert een Service Credit-regeling (financiële korting van 5%, 10% respectievelijk 15% van de maandelijkse vergoeding) bij herhaaldelijke overschrijding van SLA-parameters, die uitdrukkelijk onverlet laat de overige contractuele rechten van Opdrachtgever, waaronder aanvullende schadevergoeding. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat een toegepaste Service Credit in mindering wordt gebracht op een eventuele schadevergoeding of boete die voor dezelfde tekortkoming verschuldigd is, zodat geen dubbele sanctionering voor hetzelfde feit ontstaat, en dat de Service Credits vallen onder de aansprakelijkheidsbeperking van artikel 26 ARBIT (zoals eventueel aangepast naar aanleiding van vraag A.6)?	Nee. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat een Service Credit in mindering wordt gebracht op een eventuele schadevergoeding of boete. De Aanbestedingsstukken bepalen dat Service Credits de overige contractuele rechten van Opdrachtgever respectievelijk Deelnemer onverlet laten. Evenmin wordt in Bijlage 2a bepaald dat Service Credits onder de aansprakelijkheidsbeperking van artikel 26 ARBIT vallen. De voorgestelde bevestiging zou daarmee een aanvullende uitleg van de samenloop tussen verschillende contractuele regelingen introduceren. De Aanbestedende dienst doet deze toezegging niet.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
74	Bijlage 2a – par. 1.4 Service Credits	6	INK	In paragraaf 1.4 wordt gesproken over een herhaaldelijke SLA-overschrijding binnen een aaneengesloten periode van drie maanden, terwijl de nadere definitie van herhaaldelijke overschrijding uitgaat van meetperioden binnen een periode van twaalf maanden. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken hoe deze perioden zich tot elkaar verhouden en welke periode bepalend is voor het ontstaan en escaleren van een Service Credit?	De twee perioden hebben een verschillende functie. Voor toepassing van een Service Credit moet sprake zijn van een herhaaldelijke overschrijding binnen een aaneengesloten periode van drie maanden. Voor de beoordeling of sprake is van een “herhaaldelijke overschrijding” geldt vervolgens de nadere definitie: binnen een aaneengesloten periode van twaalf maanden moeten drie of meer meetperioden voorkomen waarin dezelfde SLA-parameter niet wordt gerealiseerd, dan wel moet in meer dan 20% van de meetperioden de betreffende SLA-parameter niet worden gerealiseerd. De drie-maandsperiode is daarmee bepalend voor de toepasselijkheid van het Service Credit-regime; de twaalf-maandsperiode bevat de toets voor de kwalificatie “herhaaldelijke overschrijding”. De staffel voor opeenvolgende herhaaldelijke overschrijdingen is vervolgens 5%, 10% en 15%.
75	Bijlage 2a – par. 1.4 Service Credits	6	INK	Paragraaf 1.4 bepaalt dat een Service Credit wordt berekend over de maandelijkse vergoeding van de betreffende Dienst en dat Service Credits cumulatief toepasbaar zijn. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken wat onder de “betreffende Dienst” als berekeningsgrondslag wordt verstaan (bijvoorbeeld de afzonderlijke dienst/component waarop de SLA betrekking heeft of het volledige Basis SOC-pakket) en bevestigen of voor cumulatieve Service Credits een maximaal totaalpercentage per Deelnemer en factuurperiode geldt?	Onder de “betreffende Dienst” wordt verstaan de Dienst waarop de tekortkoming betrekking heeft en die door de betreffende Deelnemer op grond van de Nadere Overeenkomst wordt afgenomen en gefactureerd. De Service Credit wordt berekend over de maandelijkse vergoeding van die betreffende Dienst. De aanbestedingsstukken bevatten geen afzonderlijk maximaal totaalpercentage voor cumulatief toe te passen Service Credits per Deelnemer of per factuurperiode. Een dergelijk maximum wordt daarom niet gehanteerd.
309	Bijlage 2a , par 1.4		INK	Inschrijver stelt voor dat in het geval zij maandelijks hoger scoort dan de in de SLA vastgelegde Service Level thresholds, zij in dat geval ook een Service Level Bonus kan krijgen binnen soortgelijke kaders als Aanbestedende Dienst in deze paragraaf vastlegt voor Service Credits. Is Aanbestedende Dienst bereid om dit toe te voegen?	De Aanbestedende Dienst voorziet niet in een bonusregeling. De gekozen systematiek richt zich op het borgen van minimale prestatieniveaus. Het verzoek wordt niet gehonoreerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
310	Bijlage 2a , par 1.4		INK	Toepassing van een service credit bij gedeeltelijke toerekenbaarheid aan Inschrijver van een Service Level acht inschrijver disproportioneel. Ook bij een gedeeltelijke toerekenbaarheid heeft inschrijver immers niet meer in de hand of zij de SLA kan nakomen. Derhalve acht inschrijver een service credit uitsluitend proportioneel als overschrijding van een Service Level volledig aan haar kan worden toegerekend. Is Aanbestedende Dienst bereid dit aan te passen? Zo nee waarom niet?	Service credits zijn gekoppeld aan het niet behalen van service levels, ongeacht de mate van toerekenbaarheid, tenzij expliciet anders bepaald. Wel geldt dat omstandigheden buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer (overmacht of afhankelijkheden zoals benoemd in de documentatie) worden meegewogen. Het verzoek wordt niet overgenomen.
311	Bijlage 2a , par 1.4		INK	Inschrijver acht het redelijk dat Service Credits altijd beperkt blijven tot een maximaal percentage zodat er geen cumulatie zonder plafond kan plaatsvinden. Inschrijver stelt voor om een maximale cumulatieve cap van 20% op de maandelijkse vergoeding voor de MDR-diensten toe te voegen.	De Aanbestedende Dienst acht een aanvullende generieke cap niet noodzakelijk, aangezien de proportionaliteit reeds is geborgd in de systematiek en samenhang met de totale contractwaarde. Het verzoek wordt niet overgenomen.
312	Bijlage 2a , par 1.4		INK	Inschrijver acht het redelijk dat de staffel van de percentages wordt gereset in het geval dat zij over tenminste twee meetperiodes het relevante Service Level behaalt.	De Aanbestedende Dienst neemt dit voorstel niet over. De systematiek is gericht op structurele prestatieborging en niet op incidenteel herstel.
313	Bijlage 2a , par 1.4		AANB	Grootschalige cybersecurity-incidenten in de keten, maar ook storingen in nutsvoorzieningen zoals hosting, elektriciteit en internet kunnen een SLA brede tekortkoming veroorzaken. De genoemde situaties markeert inschrijver dan ook als overmacht, omdat dit niets te maken heeft met haar eigen performance. Derhalve stelt inschrijver voor om dergelijke situaties expliciet als overmacht te kwalificeren. Gaat Aanbestedende Dienst daarmee akkoord?	De Aanbestedende Dienst verwijst naar de overmachtsregeling zoals opgenomen in de ARBIT-2022. Of sprake is van overmacht wordt per geval beoordeeld aan de hand van de omstandigheden. Het verzoek om specifieke situaties generiek als overmacht te kwalificeren wordt niet overgenomen.
Bijlage 2a - par. 2.1 (1)					

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
314	Bijlage 2a , par 2.1		CISO	Houdt de regieorganisatie van IPO ook in dat zij op incidentniveau kan optreden? Zo ja, Kan Aanbestedende Dienst toelichten op welke wijze is geregeld dat persoonsgegevens tussen IPO en de deelnemers kan worden gedeeld?	De regieorganisatie vervult een coördinerende en faciliterende rol en treedt niet zelfstandig op in de operationele incidentafhandeling. Uitwisseling van (persoons)gegevens vindt uitsluitend plaats binnen de kaders van toepasselijke wet- en regelgeving (waaronder AVG) en wordt nader uitgewerkt in verwerkersovereenkomsten en governance-afspraken.
Bijlage 2a - par. 3.1 (4)					
485	Bijlage 2a, hst 3.1	11	PM	Maakt de opdrachtgever verschil tussen reguliere incidenten volgens het ITIL-proces en security incidenten binnen de ITSM?	Ja, er wordt onderscheid gemaakt. - Reguliere IT-incidenten vallen onder het ITIL-proces van de Deelnemer. - Security-incidenten vallen binnen de SOC-dienstverlening en kennen een eigen classificatie, prioritering en afhandeling, waarbij afstemming met ITSM-processen plaatsvindt waar relevant.
487	Bijlage 2a, 3.1, A.1	11	ARCH	Er wordt gesproken over ServiceNow en Topdesk, zijn er nog andere ITSM-applicaties in gebruik bij de deelnemers? Kunt u per Deelnemer aangeven welke ITSM-applicaties in gebruik zijn?	Opdrachtgever verstrekt hier geen gedetailleerde gegevens over.
561	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, par. 3.1	13	OT	In eis A.8 geeft Opdrachtgever aan dat er ondersteuning dient te zijn voor specifieke OT-protocollen en logformaten, zoals Modbus, DNP3 en OPC UA. In aanvulling daarop wordt in de Aanbestedingsleidraad, par. 4.3.2.1 – Kerncompetentie 4 “OT Security monitoring” gesproken over vereiste ervaring met het analyseren van OT-protocollen, zoals de eerdergenoemde. Kan Opdrachtgever aangeven of ook detectie vereist wordt op het niveau van deze protocollen, of dat passieve netwerkmonitoring op OT-omgevingen ook mag worden uitgevoerd, uiteraard met een product dat geschikt is voor het detecteren van aanvallen op OT-netwerken?	Opdrachtgever stelt als eis dat OT-omgevingen adequaat worden gemonitord met ondersteuning voor relevante protocollen (zoals Modbus, DNP3 en OPC UA). Dit betekent niet dat actieve detectie op protocolniveau in alle gevallen verplicht is. Passieve netwerkmonitoring met gespecialiseerde OT-security tooling wordt toegestaan, mits: - deze aantoonbaar geschikt is voor het detecteren van dreigingen in OT-omgevingen; - de oplossing aansluit bij de operationele randvoorwaarden (veiligheid, beschikbaarheid, non-intrusiviteit).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					De exacte invulling kan per Deelnemer verschillen. Deelnemer bepaalt uiteindelijk, binnen de gestelde kaders, de passende implementatie.
562	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, par. 3.1	13	OT	In eis A.8 geeft Opdrachtgever aan dat er ondersteuning dient te zijn voor specifieke OT-protocollen en logformaten, zoals Modbus, DNP3 en OPC UA. In aanvulling daarop wordt in de Aanbestedingsleidraad, par. 4.3.2.1 – Kerncompetentie 4 “OT Security monitoring” gesproken over vereiste ervaring met het analyseren van OT-protocollen, zoals de eerdergenoemde. Mag Opdrachtnemer hier aan voldoen door het implementeren van een oplossing die passieve netwerkmonitoring toepast (geschikt voor het detecteren van aanvallen op OT-netwerken), in combinatie met de optie voor detectieregels op OT-protocol niveau?	Ja, dit is toegestaan. Opdrachtgever accepteert dat Opdrachtnemer invulling geeft aan de OT-monitoring door middel van passieve netwerkmonitoring, mits deze aantoonbaar geschikt is voor het detecteren van dreigingen binnen OT-omgevingen. Daarbij geldt dat, waar relevant en technisch haalbaar, ondersteuning op OT-protocolniveau (zoals Modbus, DNP3 en OPC UA) beschikbaar is. De uiteindelijke invulling en diepgang van de monitoring wordt per Deelnemer bepaald, rekening houdend met de specifieke OT-context, risico's en randvoorwaarden (zoals beschikbaarheid en veiligheid van de omgeving).
Bijlage 2a - par. 3.2 (7)					
315	Bijlage 2a , par 3.2.1. A.46		AANB	Inschrijver kan simpelweg niet aan deze eis voldoen omdat deze onredelijk is en in feite betekent dat Inschrijver zijn volledige bedrijfsdebet moet prijsgeven aan één klant. Inschrijver wijst erop dat zij jaren aan onderzoekskosten in de ontwikkeling van detectieregels, use cases en SOAR playbooks heeft zitten en dit betekent effectief dat zij haar concurrentiepositie ten opzichte van andere partijen volledig inlevert. Dit is daarom ook in strijd met de aanbestedingsprincipes zoals nader uitgewerkt in de GIDs Proportionaliteit. In de praktijk worden dergelijke componenten veelal generiek ontwikkeld en ingezet voor meerdere klanten, waardoor Inschrijver deze zaken niet vrij kan geven aan een specifieke klant. Gelet hierop acht Inschrijver deze eis in strijd met het proportionaliteitsbeginsel. Kan de Aanbestedende Dienst derhalve uitdrukkelijk bevestigen dat deze verplichting uitsluitend betrekking heeft op SOAR playbook configuraties die specifiek voor de Opdrachtgever zijn ontwikkeld (maatwerkprogrammatuur) als meerwerk, en niet op generieke of herbruikbare methodieken SOAR playbook	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat de verplichting ziet op deliverables die specifiek voor een Deelnemer zijn ontwikkeld of aangepast in het kader van de opdracht. Generieke tooling, methodieken en herbruikbare componenten van Opdrachtnemer vallen hier niet onder.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				configuraties van de Opdrachtnemer, die worden ingezet in de bredere dienstverlening?	
316	Bijlage 2a , par 3.2.2. A.72		IT	Op grond van deze eis verwacht Aanbestedende Dienst dat een oplossing binnen een bepaald SL wordt gerealiseerd. Inschrijver wijst er echter op dat dit volledig afhankelijk is van allerlei verschillende externe factoren zoals onder meer 1) de aard en het type incident; 2) de systemen waarop het incident is gericht; 3) de afhankelijkheid van derde partijen zoals IT-dienstverleners. Hoe verwacht Aanbestedende Dienst dat aan deze maximale oplostijden wordt voldaan?	De in eis A.72 opgenomen maximale oplostijden zijn richtinggevend en gebaseerd op een situatie waarin de relevante randvoorwaarden, waaronder tijdige beschikbaarheid van informatie, toegang en medewerking van betrokken partijen, op orde zijn. De Aanbestedende Dienst onderkent dat de realisatie van oplostijden in de praktijk mede afhankelijk is van factoren buiten de directe invloedssfeer van Opdrachtnemer, zoals de aard en complexiteit van het incident en afhankelijkheden van derden (bijvoorbeeld IT-dienstverleners van Deelnemers). Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze zich aantoonbaar inspant om incidenten binnen de gestelde termijnen op te lossen en daarbij proactief stuurt op voortgang, escalatie en afstemming met betrokken partijen. Nadere concretisering van werkwijze, verantwoordelijkheden en onderlinge afhankelijkheden vindt plaats per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst en de operationele governance.
317	Bijlage 2a , par 3.2.2. A.78		CISO	Of een incident meldingsplichtig is, hangt niet alleen af van de aard van het incident, maar soms ook van de omvang qua schade. Deze is voor inschrijver niet altijd goed meetbaar, omdat bepaalde informatie kan ontbreken, die een Deelnemer wel voorhanden heeft. Hiermee wordt de verantwoordelijkheid voor de meldplicht dus deels in feite naar inschrijver verschoven. Inschrijver stelt voor dat Aanbestedende Dienst dus verduidelijkt en aangeeft binnen welke exacte parameters een incident voor haar als mogelijk meldingsplichtig kwalificeert?	De beoordeling van meldplichtigheid vindt plaats in samenspraak tussen Opdrachtnemer en Deelnemer, waarbij de Deelnemer eindverantwoordelijk blijft. Nadere invulling van criteria en werkwijze wordt opgenomen in operationele procedures.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
318	Bijlage 2a, par 3.2.3		INK	Verwacht Aanbestedende Dienst dat Inschrijver ook rollen als een Communicatie adviseur, privacy officer en juridische ondersteuning inschakelt? Dit gaat immers veel verder dan haar rol als MDR-dienstverlener. Kan Aanbestedende Dienst aangeven of de redelijke kosten in de toepasselijke situatie achteraf op basis van nacalculatie vergoed?	De SOC-dienstverlening omvat geen volledige invulling van rollen zoals juridisch adviseur of privacy officer. Indien aanvullende inzet benodigd is, wordt dit in overleg bepaald en – indien buiten scope – als meerwerk uitgevoerd.
319	Bijlage 2a, par 3.2.3 A.98		INK	Dergelijke oefeningen hebben forse impact op de capaciteit van inschrijver. Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze oefeningen in overleg worden gepland en vormgegeven, en dat Inschrijver de redelijke kosten die in dat kader worden gemaakt in rekening kunnen worden gebracht?	Oefeningen worden in overleg gepland. Voor zover deze buiten de reguliere dienstverlening vallen, kunnen aanvullende kosten van toepassing zijn conform de Tarieflijst.
337	Incident Response Scope/ 2a-Diensten/ 3.2/ A58 t/m A.82	23-30	PM	Incident Response Referentie: [Incidentrespons] Kan opdrachtgever verduidelijken welke onderdelen van incident response binnen de scope vallen en welke onderdelen door deelnemende organisaties zelf worden uitgevoerd?	De SOC-dienstverlener heeft primair een signalerende, analyserende en adviserende rol. Uitvoering van mitigerende maatregelen en besluitvorming ligt bij de Deelnemer, tenzij expliciet anders overeengekomen in de Nadere Overeenkomst.
339	Beschikbaarheidsvereisten/2a/ 3.2.2/ A.65	26	PM	Beschikbaarheidsvereisten Referentie: [Service Levels] Moet 24/7 dienstverlening vanaf contractstart voor alle deelnemers beschikbaar zijn, of uitsluitend voor organisaties die hiervoor kiezen?	De Opdrachtnemer dient security monitoring 24/7/365 te leveren. Beveiligingsincident Response kent daarentegen een gefaseerde servicetijd: standaard tijdens kantooruren, met uitbreiding op verzoek van de Deelnemer naar werkdagen van 17:00-23:00 uur en vervolgens naar 7x24. Gefaseerde aansluiting betekent dat dit niet per definitie vanaf contractstart voor alle Deelnemers geldt.
Bijlage 2a - par. 3.3 (3)					
23	In Bijlage 2a, 3.3 –	35	INK	Threat Intelligence is conform Bijlage 2a 3.3 onderdeel van de Basis SOC-diensten en dient onder meer machine-readable via STIX/TAXII beschikbaar en geïntegreerd te zijn	Zie Bijlage 2a, paragraaf 3.3 en Bijlage 3 – Tarieflijst.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Basis Threat Intelligence			in de SOC-tooling. Sinds de grote licentiewijzigingen eind 2025 is Microsoft Defender Threat Intelligence (MDTI) volledig inbegrepen bij de Microsoft 365 E5-licentie. Deelnemers hebben binnen het Microsoft Defender XDR-portaal direct en onbeperkt toegang tot de Intelligence Explorer en de geavanceerde Intel Profiles (gedetailleerde profielen van specifieke hackersgroepen en hun TTP's). Kan IPO/BIJ12 verduidelijken waarom Threat Intelligence in de Tarieflijst tevens in tijdseenheden/tegen een uurtarief wordt uitgevraagd, en aangeven welke Threat Intelligence-activiteiten geacht worden onderdeel te zijn van het vaste basistarief en welke activiteiten afzonderlijk op basis van PxQ mogen worden gefactureerd?	Threat Intelligence maakt onderdeel uit van de Basis SOC-diensten en is inbegrepen in het basistarief voor zover het de structurele, generieke activiteiten betreft zoals beschreven in de Specificatie van de Prestatie. Aanvullende of verdiepende activiteiten die buiten deze basis vallen, kunnen via het PxQ-model worden afgenomen conform de Tarieflijst.
343	Threat Intelligence capaciteit/2 ^a / 3.3/ A.117-A.147	35-39	IT	Threat Intelligence Referentie: [Threat Intelligence] Wordt verwacht dat inschrijvers beschikken over eigen threat-intelligencecapaciteiten of volstaat het gebruik van erkende externe bronnen?	Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze beschikt over adequate threat intelligence-capaciteiten. Dit kan zowel door middel van eigen capaciteiten als door het gebruik van kwalitatief hoogwaardige externe bronnen. Essentieel is dat Opdrachtnemer in staat is om relevante dreigingsinformatie te vertalen naar detectieregels, use cases en handelingsperspectief voor de Deelnemers.
484	Bijlage 2a, hst 3.3	35	IT	Hebben de Deelnemers al threat intelligence in gebruik? Dient Opdrachtnemer deze te integreren in zijn eigen dienstverlening?	De mate waarin Deelnemers reeds threat intelligence-bronnen in gebruik hebben, verschilt per Deelnemer en wordt tijdens de intake geïnventariseerd. Waar reeds bruikbare, standaard beschikbare bronnen aanwezig zijn (waaronder via Microsoft- en NCSC-gerelateerde voorzieningen), integreert Opdrachtnemer deze in de eigen dienstverlening om dubbele kosten en tegenstrijdige signalering te voorkomen
Bijlage 2a - par. 3.5 (1)					
503	Bijlage 2a, hoofdstuk 3.5 Basis - Use Case Management, in samenhang met Bijlage	Bijlage 2a: 42 t/m 46 Bijlage	INK	Bijlage 2c koppelt de financiële afbakening van Use Case Management aan een jaarlijkse groei van 10% van het aantal use cases. Voor een eenduidige toepassing van deze bepaling is noodzakelijk dat vaststaat wat als één use case wordt geteld.	Nee. De Aanbestedende dienst stelt hiervoor geen aanvullende telmethodiek vast. De Aanbestedingsstukken bepalen dat Use Case Management integraal onderdeel is van de Basis SOC-diensten en dat jaarlijks 10% groei van het aantal use cases in het basistarief is inbegrepen. Bij overschrijding wordt de aanvullende inzet op basis van PxQ afgerekend.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	2c, paragraaf 3.2 en Bijlage 4	e 2c: 17 Bijlage 4: 3 t/m 5		Kan Opdrachtgever definiëren wat voor de toepassing van de 10%-groeiregeling als één use case geldt en verduidelijken hoe wordt omgegaan met: 1. één generieke use case die bij meerdere Deelnemers wordt geïmplementeerd; 2. varianten van één use case voor verschillende databronnen of Deelnemers; 3. aanpassing of uitbreiding van een bestaande use case; 4. vervanging of uitfasering van een bestaande use case; 5. een use case die uit meerdere detectieregels, correlatieregels of SOAR-playbooks bestaat; 6. out-of-the-box detecties die alleen worden geconfigureerd of getuned? Wij verzoeken Opdrachtgever een uniforme telmethodiek vast te stellen, zodat zowel de inbegrepen groei als eventuele aanvullende PxQ-inzet objectief kan worden vastgesteld.	De use cases worden centraal beheerd en gestandaardiseerd en dienen waar mogelijk tussen Deelnemers te worden hergebruikt. Afwijkingen per Deelnemer zijn toegestaan indien noodzakelijk. De gevraagde nadere regels voor varianten, wijzigingen, samengestelde use cases en out-of-the-box detecties zijn niet afzonderlijk in de Aanbestedingsstukken vastgelegd. De Aanbestedende dienst introduceert hiervoor geen aanvullende definitie of telregel via de NvI.
Bijlage 2a - par. 4.5 (2)					
510	Bijlage 2a, paragraaf 4.5 Optioneel – Tabletop; Bijlage 3, tariefitem OD04	Bijlage 2a: 70 t/m 73	INK	Bijlage 3 vraagt onder OD04 één tarief per tabletop-sessie, terwijl de benodigde inzet sterk kan variëren door verschillen in voorbereiding, scenario, duur, deelnemersaantal, moderatie en rapportage. Kan Opdrachtgever de standaardomvang van één sessie definiëren en Bijlage 3 aanpassen zodat afzonderlijke tarieven kunnen worden aangeboden voor verschillende typen tabletop-oefeningen, dan wel bevestigen dat oefeningen buiten de standaardomvang als aanvullende inzet of Speciale Dienst mogen worden geoffreerd?	Nee. De aanbestedingsstukken voorzien in één tarief per tabletop-sessie onder OD04. De omvang van de tabletop-dienstverlening is omschreven in Bijlage 2a, paragraaf 4.5. Daaronder vallen onder meer voorbereiding en planning, scenario-ontwikkeling, afstemming, uitvoering, evaluatie, rapportage en advisering. Een afzonderlijke tariefstructuur per type tabletop-oefening of een generieke mogelijkheid om werkzaamheden buiten een veronderstelde standaardomvang als aanvullende inzet of Speciale Dienst te offren, is niet opgenomen en wordt niet toegevoegd. De Tarieflijst bepaalt welke tarieven voor de daarin genoemde diensten in rekening kunnen worden gebracht.
511			INK	Bijlage 3 verlangt voor Vulnerability Management een tarief "per scan" en een afzonderlijk maandtarief voor monitoring.	Nee. De aanbestedingsstukken definiëren geen vaste hoeveelheid assets, IP-adressen of andere technische

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Bijlage 2a bepaalt dat scope, assetcategorieën, scanfrequentie, scanvolume en integraties per Deelnemer kunnen verschillen. Kan Opdrachtgever definiëren wat voor OD01 als één scan geldt en aangeven: 1. hoeveel assets, IP-adressen, endpoints, servers, applicaties, cloudresources of OT-assets één scan omvat; 2. of een scan betrekking heeft op één asset, één assetgroep, één technische scanrun of de gehele overeengekomen omgeving van één Deelnemer; 3. of herhaalde scans en verificatiescans afzonderlijk worden afgerekend; 4. welke rapportage, analyse en advieswerkzaamheden in OD01 zijn inbegrepen; 5. welke activiteiten in OD02 zijn inbegrepen; 6. of licenties en gebruik van scantooling in OD01/OD02 moeten zijn opgenomen; hoe uitzonderlijke omvang of complexiteit wordt verrekend?	objecten die één scan vormt en koppelen OD01 niet aan een specifiek aantal assets of aan één van de in de vraag genoemde interpretaties. Bijlage 3 vermeldt voor OD01 uitsluitend de rekeneenheid "per scan" en voor OD02 "per maand". De inhoudelijke scope van Vulnerability Management is beschreven in Bijlage 2a en omvat onder meer periodieke en continue identificatie, analyse en prioritering van kwetsbaarheden in IT- en OT-assets, alsmede rapportages en adviezen voor mitigatie, patching en risicobeheersing. Voor zover kosten redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de beschreven dienstverlening, dienen deze in de overeengekomen tarieven te zijn verdisconteerd. Kosten die niet expliciet in de Tarieflijst zijn opgenomen kunnen niet afzonderlijk in rekening worden gebracht. De aanbestedingsstukken voorzien daarmee niet in een afzonderlijke generieke verrekenmethodiek voor uitzonderlijke omvang of complexiteit.
Bijlage 2a - par. 4.6 (4)					
18	Bijlage 2a, par. 4.6 jo. Bijlage 2b	73	OT	In Bijlage 2a, paragraaf 4.6, is opgenomen dat Deelnemers OT-sensoren zelfstandig kunnen aanschaffen, bijvoorbeeld via bestaande leveranciers. Beschikken één of meer Deelnemers reeds over een geïmplementeerde of geprefereerde oplossing voor OT/ICS-monitoring (zoals passieve netwerkanalysesensoren) waarmee de Opdrachtnemer moet integreren of waaraan deze zich moet conformeren? Indien dit niet het geval is, kunt u bevestigen dat Inschrijver zelf een oplossing voor on-premise OT-monitoring mag voorstellen, mits deze integreert met Microsoft Sentinel en voldoet aan de eisen van Bijlage 2a en 2b?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat Inschrijver een oplossing voor on-premise OT/ICS-monitoring mag voorstellen, mits deze voldoet aan de eisen zoals opgenomen in Bijlage 2a en Bijlage 2b en aantoonbaar kan integreren met de gehanteerde architectuur (waaronder Microsoft Sentinel). Enkele Deelnemers kunnen reeds beschikken over bestaande OT/ICS-monitoringoplossingen of -voorkeuren. In dergelijke gevallen dient Opdrachtnemer hiermee te kunnen integreren, dan wel deze in de dienstverlening te kunnen inpassen. De uiteindelijke keuze voor inzet en/of vervanging van OT-sensoren en monitoringoplossingen ligt per Deelnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Opdrachtnemer wordt geacht hierin te adviseren en flexibel aan te sluiten op de specifieke situatie per Deelnemer.
25	Bijlage 2a – Specificatie van de Prestatie – Diensten v1.0, 4.6 “Uitrol sensoren”	73	OT	Kan IPO/BIJ12 verduidelijken wie verantwoordelijk is voor de levering, licenties en kosten van OT-securitytechnologie of sensoren?	Zie Bijlage 2a, paragraaf 4.6. Hierin is bepaald dat Deelnemers OT-sensoren zelfstandig kunnen aanschaffen. De verantwoordelijkheid voor levering en kosten van OT-securitytechnologie ligt bij de Deelnemer, tenzij anders overeengekomen in de Nadere Overeenkomst.
26	Bijlage 2a, 4.6	73	OT	In Bijlage 2a 4.6 is bepaald dat Deelnemers zelfstandig OT-securitytechnologie en sensoren kunnen selecteren en aanschaffen, terwijl van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze worden geïmplementeerd en geïntegreerd met de SOC-dienstverlening. Hoe borgt Opdrachtgever hierbij standaardisatie en synergie tussen de Deelnemers? Kan Opdrachtgever tevens bevestigen dat Opdrachtnemer niet verantwoordelijk of aansprakelijk is voor beperkingen in integratie, functionaliteit of interoperabiliteit met Microsoft Sentinel wanneer deze voortvloeien uit door een Deelnemer zelfstandig geselecteerde OT-technologie of uit technische beperkingen van Microsoft Sentinel?	Zie Bijlage 2a en 2b. De architectuur is gebaseerd op open standaarden en integratie. De Aanbestedende dienst schrijft geen specifieke OT-technologie voor. Opdrachtnemer dient te integreren binnen de gestelde architectuurkaders. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat Opdrachtnemer generiek wordt uitgesloten van verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid. De verantwoordelijkheden volgen uit de overeenkomst en de concrete situatie.
132	Bijlage 2a, hoofdstuk 4.6 Optioneel Uitrol sensoren en eis A.18	73 en 15	OT	OT-sensoroplossingen beschikken doorgaans over een eigen analyse- en detectieplatform. Is het toegestaan dat OT-telemetrie primair binnen een dergelijk gespecialiseerd OT-monitoringplatform wordt verwerkt, waarbij uitsluitend gevalideerde detecties en alerts worden doorgegeven aan de SIEM-omgeving van de Deelnemer? Indien dit niet is toegestaan, op welke wijze voorziet u de verwerking van OT-protocoldata binnen Microsoft Sentinel?	Een dergelijke inrichting is niet op voorhand uitgesloten. De architectuur schrijft voor dat de SIEM-omgeving van de Deelnemer het centrale platform vormt voor monitoring, detectie, analyse en incidentafhandeling. De Opdrachtnemer dient daarop aan te sluiten. Een gespecialiseerd OT-monitoringplatform kan onderdeel zijn van de keten, bijvoorbeeld voor het verzamelen en analyseren van OT-telemetrie, mits de relevante security-events, detecties en noodzakelijke context vervolgens betrouwbaar beschikbaar worden gesteld aan de SIEM/SOC-omgeving van de Deelnemer. De uiteindelijke inrichting dient te voldoen aan de eisen voor integratie, monitoring, detectie, auditability en overdraagbaarheid. Bij de uitrol van sensoren wordt expliciet rekening gehouden met OT-systemen en industriële protocollen. De sensoren

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					moeten worden verbonden met het SOC-/SIEM-platform zodat relevante security-events en telemetry beschikbaar zijn voor monitoring, detectie en incidentrespons.
Bijlage 2a - par. 5 (1)					
486	Bijlage 2a, hst 5	78	IT	In Bijlage 02a wordt een jaarlijkse groei van 10% van het aantal use cases genoemd. Marktpartij heeft voorkeur naar risicogedreven Use-Case ontwikkeling. Staat Opdrachtgever open om de 10% los te laten en op kwaliteit van Use-Cases-ontwikkeling te sturen in plaats van kwantiteit?	De in Bijlage 2a genoemde jaarlijkse groei van circa 10% van het aantal use cases betreft een indicatieve bandbreedte voor doorontwikkeling binnen de overeengekomen dienstverlening en het bijbehorende prijsmodel. Deze bandbreedte dient primair om de omvang van de dienstverlening en de bijbehorende vergoeding beheersbaar en voorspelbaar te houden. Opdrachtgever bevestigt dat de ontwikkeling en doorontwikkeling van use cases primair risicogedreven en kwalitatief wordt aangestuurd, onder meer op basis van het actuele dreigingsbeeld, het risicoprofiel van de Deelnemer en relevante referentiekaders (zoals MITRE ATT&CK). De genoemde 10% betreft derhalve geen resultaatsverplichting op kwantiteit en vormt geen doel op zich, maar een kader waarbinnen doorontwikkeling plaatsvindt. De feitelijke invulling en prioritering van use cases wordt per Deelnemer nader bepaald binnen de governance van de Nadere Overeenkomst. Zie ook antwoord op vraag 222.
Bijlage 2a - eis A.1 (1)					
342	Migraties derde partijen/ 2a/ A1, A.37, A383	11-20	ARCH	Integraties derde partijen Referentie: [Technische eisen] Kan opdrachtgever een overzicht verstrekken van de belangrijkste beveiligingsplatformen die geïntegreerd dienen te worden?	De Opdracht omvat integratie met gangbare security- en IT-platformen zoals benoemd in de aanbestedingsstukken, waaronder (niet-limitatief): • Microsoft Defender suite (o.a. MDE, MDVM, Defender for Cloud) • Netwerkkomponenten (firewalls, proxies, NDR-oplossingen) • Identity- en directorydiensten (bijv. Active Directory)

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					• Monitoring- en observability tooling • OT-monitoring waar van toepassing De exacte set van te integreren bronnen verschilt per Deelnemer en wordt nader bepaald bij onboarding en vastgelegd in de Nadere Overeenkomst. Zie ook de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0.
Bijlage 2a - eis A.7 (2)					
135	Bijlage 2a, eis A.7 en Bijlage 2b, hoofdstuk 2.6 Databronnen Security Tooling	13 en 7	PM	Uit de marktconsultatie blijkt dat Deelnemers het beheer van hun IT- en OT-systemen hebben uitbesteed aan verschillende marktpartijen. Kunt u aangeven welke partij verantwoordelijk is voor het technisch aansluiten van databronnen, het uitrollen van agents en het doorvoeren van benodigde wijzigingen in bronsystemen? Op welke wijze wordt geborgd dat Opdrachtnemer over de benodigde medewerking van deze derden beschikt, en hoe worden SLA-parameters zoals de visibility rate van minimaal 98 procent beoordeeld indien die medewerking uitblijft?	Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor het realiseren en onderhouden van de koppelingen die onderdeel zijn van de overeengekomen dienstverlening. De daadwerkelijke beschikbaarheid en correcte, volledige en tijdige aanlevering van logdata is mede afhankelijk van de Deelnemer en de betreffende bronsystemen. De SLA voor de visibility rate van minimaal 98% geldt uitdrukkelijk mits de overeengekomen logbronnen correct, volledig en tijdig door de Deelnemer of de bronsystemen worden aangeleverd. Wanneer een bron niet beschikbaar is of een noodzakelijke wijziging door een derde niet tijdig wordt uitgevoerd, ligt het behalen van de visibility rate voor dat deel niet volledig binnen de invloedssfeer van Opdrachtnemer. In dergelijke gevallen wordt bij de beoordeling van de SLA rekening gehouden met de oorzaak van de afwijking.
353	IT-omgeving detailinformatie/ 2a/ diensten/ data onboarding en databronnen	13-20	ARCH	IT-omgeving (technische detailinformatie) 1. Wat is het aantal kritieke servers en hoe is de Active Directory- en DNS-structuur ingericht (bijvoorbeeld met Infoblox)? 2. Kunt u inzicht geven in het aantal apparaten en/of de logvolumes van de niet-Microsoft-bronnen die worden genoemd in de sourcingstrategie, zoals	1 Aanbestedende dienst verstrekt geen gedetailleerde technische configuraties zoals aantallen kritieke servers of specifieke inrichting van Active Directory/DNS. De omgeving is representatief voor een moderne hybride IT-omgeving binnen de overheid. 2 Aanbestedende dienst bevestigt dat diverse (ook niet-Microsoft) bronnen onderdeel uitmaken van de logging- en monitoringketen. Een limitatieve lijst of volumina wordt niet

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	n/ A.7/ A.37/ A282			FortiManager-firewalls, Infoblox, Illumio, SolarWinds en Dynatrace, aangezien deze bronnen de telemetrie-pijplijn naar Microsoft Sentinel voeden?	verstrekt. Inschrijvers dienen uit te gaan van integratie met gangbare enterprise security- en infrastructuurcomponenten.

Bijlage 2a - eis A.9 (1)

350	SIEM/ SOC sizing/ 2a. Monitoring & Detectie Use case management/ A.9/ A.21/ A.173- A.204	13-18, 43-47	ARCH	SIEM/SOC-dimensionering 1. Wat is het huidige eventvolume (EPS of GB per dag)? Gezien de migratie van Splunk naar Microsoft Sentinel, kunt u aangeven wat het huidige Splunk-ingestievolumen is en wat het verwachte volume zal zijn zodra alle bronnen volledig zijn aangesloten op Microsoft Sentinel? 2. Wat is het exacte aantal logbronnen dat momenteel is geïntegreerd? 3. De opdracht vereist het ontwikkelen en beheren van 100 maatwerk use cases. Hoeveel use cases, playbooks en correlatieregels bestaan momenteel al en hoeveel moeten nog vanaf nul worden ontwikkeld? 4. Wat is het maandelijkse volume aan alerts en incidenttickets dat wordt verwerkt (zowel binnen Sentinel als doorgestuurd naar Topdesk)? 5. Welke bewaartermijnen zijn vereist voor HOT-data (Sentinel Analytics) en voor COLD-/archieffdata (data lake)?	e Aanbestedende Dienst verstrekt geen gedetailleerde volumecijfers op het niveau zoals gevraagd, omdat deze per Deelnemer verschillen, dynamisch zijn en mede afhankelijk van de uiteindelijke inrichting en keuzes van Opdrachtnemer. Inschrijvers dienen hun aanbieding te baseren op de beschikbare informatie en het gevraagde schaalbare dienstverleningsmodel. 1. Eventvolume (EPS / GB per dag) Antwoord: De Aanbestedende Dienst verstrekt geen exacte huidige of toekomstige volumecijfers. De omgeving bevindt zich deels in transitie (o.a. richting Microsoft Sentinel) en volumes zijn afhankelijk van onboardingstrategie, filtering en use-case inrichting. Inschrijvers dienen uit te gaan van een schaalbare oplossing en gebruik te maken van de in de aanbestedingsdocumenten opgenomen uitgangspunten. 2. Aantal logbronnen Antwoord: Er wordt geen uitputtend overzicht verstrekt. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. De variëteit aan logbronnen is divers en verschilt per Deelnemer. Indicatief betreft dit gangbare enterprise-bronnen zoals identity, endpoint, netwerk, cloudplatformen en applicaties zoals benoemd in de aanbestedingsdocumenten. 3. Bestaande vs. nieuwe use cases / playbooks
-----	--	--------------	------	---	---

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Antwoord: Er is sprake van een bestaande set aan detectieregels en use cases, maar deze is niet uniform en verschilt per Deelnemer. De opdracht omvat zowel het overnemen, rationaliseren als doorontwikkelen van use cases. Inschrijvers dienen uit te gaan van een hybride situatie waarin zowel bestaande content wordt gemigreerd als nieuwe use cases worden ontwikkeld conform de roadmap. 4. Volume alerts en incidenttickets Antwoord: Er worden geen concrete aantallen verstrekt. Het volume is afhankelijk van de volwassenheid van de aangesloten omgevingen, de inrichting van detectieregels en de mate van filtering. Inschrijvers dienen rekening te houden met variatie tussen Deelnemers en een gefaseerde groei. 5. Bewaartermijnen (HOT/COLD) Antwoord: Bewaartermijnen dienen te voldoen aan geldende wet- en regelgeving en interne kaders van Deelnemers. Dit betekent in de regel: • HOT-data (actieve analyse): conform technische mogelijkheden van het SIEM en operationele behoefte; • COLD-/archieffdata: conform wettelijke bewaartermijnen en audit-/forensische vereisten. Nadere invulling vindt plaats per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst.
Bijlage 2a - eis A.13 (1)					
256	Eis A.13		IT	Eis A.13 vereist dat Opdrachtnemer detectiemechanismen toepast die gericht zijn op het identificeren van afwijkingen in gebruikers-, netwerk-, applicatie- en systeemgedrag. Voor het detecteren van dergelijke afwijkingen zijn specifieke detectiemiddelen noodzakelijk, zoals bijvoorbeeld EDR/XDR-oplossingen voor endpoint- en systeemgedrag en NDR-	De eis ziet primair op het benutten van beschikbare detectiemiddelen binnen de omgeving van de Deelnemer. Er wordt geen generieke verplichting opgelegd om aanvullende tooling (zoals EDR/NDR/XDR) te leveren, tenzij dit expliciet als aanvullende dienst wordt overeengekomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				oplossingen voor netwerkgedrag. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze eis uitsluitend betrekking heeft op de detectiemiddelen die reeds binnen de omgeving van de Deelnemer aanwezig zijn of door de Deelnemer beschikbaar worden gesteld, en dat uit deze eis geen verplichting voortvloeit voor Opdrachtnemer om aanvullende detectietooling, zoals EDR-, XDR- of NDR-oplossingen, als onderdeel van de Basis SOC-diensten te leveren?	De effectiviteit van deze detectie is afhankelijk van de telemetriebronnen die de Deelnemer beschikbaar stelt. Tijdens de intake wordt per Deelnemer vastgesteld welke aanvullende bronnen (waaronder EDR/XDR) nodig zijn om deze eis zinvol in te vullen, en wordt dit als aandachtspunt in het volwassenheidstraject opgenomen.
Bijlage 2a - eis A.17 (1)					
477	Bijlage 2a, eis A.17	15	CISO	De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Cbw zijn bepalingen waaraan overheidsorganisaties dienen te voldoen. Voor inschrijvers is deze niet van toepassing. Hoe ziet Aanbestedende Dienst in dit licht het desgevraagd leveren van bewijs van conformiteit?	Inschrijver merkt terecht op dat de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) primair van toepassing is op overheidsorganisaties en derhalve op de Deelnemers, en niet rechtstreeks op Opdrachtnemer. Ten aanzien van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) geldt dat dit een wettelijk kader betreft. Het is aan Inschrijver om te bepalen in hoeverre deze wet op hem van toepassing is. De in de aanbestedingsstukken opgenomen eisen hebben tot doel dat Deelnemers kunnen voldoen aan voor hen geldende wet- en regelgeving en normenkaders (waaronder BIO en Cbw). In dat kader wordt van Opdrachtnemer verwacht dat hij: • aantoonbaar voldoet aan relevante en gangbare beveiligingsnormen voor de gevraagde dienstverlening (zoals ISO 27001 of gelijkwaardig), en • de Deelnemers ondersteunt door middel van passende maatregelen, logging, rapportages en documentatie, zodat Deelnemers hun compliance kunnen aantonen. Het leveren van "bewijs van conformiteit" door Opdrachtnemer ziet derhalve niet op rechtstreekse compliance met BIO als normadressaat, maar op het aantoonbaar maken dat de dienstverlening zodanig is

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					ingericht dat Deelnemers aan hun verplichtingen kunnen voldoen.
Bijlage 2a - eis A.30 (1)					
351	Historische informatie (incidenten/vulnerabiliteits)/ 2a/ Rapportage eisen benoemd/ A.30-A.32	18	INK	Algemene / Historische informatie 1. Hoeveel beveiligingsincidenten hebben zich voorgedaan in de afgelopen 1 jaar respectievelijk de afgelopen 3 jaar? 2. Hoeveel kwetsbaarheden worden jaarlijks geïdentificeerd via Microsoft Defender MDVM en/of Defender for Server P2?	1. Aanbestedende dienst verstrekt geen gedetailleerde historische cijfers over aantallen beveiligingsincidenten over de afgelopen jaren. Inschrijvers dienen hun dienstverlening zodanig schaalbaar en robuust in te richten dat deze passend is bij een middelgrote overheidsorganisatie met meerdere deelnemers, zoals beschreven in de aanbestedingsstukken. 2. Aanbestedende dienst verstrekt geen specifieke aantallen met betrekking tot jaarlijks geïdentificeerde kwetsbaarheden. Inschrijvers dienen uit te gaan van gangbare volumes passend bij organisaties van vergelijkbare aard en omvang en hun dienstverlening hierop in te richten.
Bijlage 2a - eis A.35 (1)					
257	Eis A.35		PM	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat onder eis A.35 uitsluitend een inspanningsverplichting geldt ten aanzien van het verstrekken van hersteladviezen en dat Opdrachtnemer niet verantwoordelijk is voor de feitelijke implementatie of opvolging van deze herstelmaatregelen binnen de omgevingen van Deelnemers of hun beheerders?	Ja, dit betreft een inspanningsverplichting gericht op advisering. De feitelijke implementatie van herstelmaatregelen ligt bij de Deelnemer of diens beheerders.
Bijlage 2a - eis A.47 (1)					
68	Bijlage 2a – A.47	21	IT	Bij de SLA-parameters staat onder "Mean time to acknowledge (MTTA)" SLA: Critical Alerts worden erkend en geanalyseerd binnen < 10 minuten. MTTA wordt normaal gesproken gemeten tot het moment waarop een alert door een analist wordt opgepakt/erkend, niet tot het moment waarop de analyse of triage is afgerond. Kan de Inschrijver bevestigen dat < 10 minuten betekent dat de analist het onderzoek start binnen 10 minuten?	Ja, voor Critical Alerts geldt dat een analist de Alert binnen ≤10 minuten actief in behandeling neemt en een eerste inschatting van de urgentie maakt (de MTTA-norm). Het definitief vaststellen of daadwerkelijk sprake is van een vals-positief dan wel een te escaleren beveiligingsincident, vindt plaats in de daaropvolgende analysefase en wordt gemeten via een aparte norm (MTTI). Deze twee momenten oppakken/prioriteren enerzijds, vaststellen van de aard van

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					de Alert anderzijds zijn dus niet hetzelfde en worden ook niet binnen dezelfde 10-minutentermijn verwacht."
Bijlage 2a - eis A.50 (2)					
461	Bijlage 2a, A.50, A.90, A.97	22	INK	Moeten de 24/7-beschikbaarheid van het eventmanagementteam (A.50) en van de beveiligingsincidentcoördinator met achterwacht (A.90 en A.97) volledig in het basistarief voor kantooruren zijn verdisconteerd, ook wanneer geen enkele Deelnemer een 24/7-uitbreiding afneemt?	De diensten onder BIT-4 tot en met BIT-7 dienen afzonderlijk te worden geprijsd conform de structuur van het prijzenblad, tenzij het prijzenblad expliciet een gebundelde prijs voorschrijft.
462	Bijlage 2a, A.50, A.90, A.97	22	PM	Geldt de norm dat de incidentcoördinator 24/7 beschikbaar is pas vanaf het moment dat de eerste Deelnemer 24/7-dienstverlening afneemt, en geldt datzelfde ingangsmoment voor A.50?	De verplichting tot 24/7 beschikbaarheid (waaronder de incidentcoördinator) is gekoppeld aan de afname van 24/7 dienstverlening door een Deelnemer. Deze verplichting treedt derhalve in werking vanaf het moment dat de betreffende Deelnemer 24/7 dienstverlening contracteert via een Nadere Overeenkomst. Voor eisen zoals A.50 geldt hetzelfde uitgangspunt: deze zijn van toepassing conform het overeengekomen dienstverleningsniveau per Deelnemer en treden pas in werking indien en voor zover de betreffende dienst (bijv. 24/7) wordt afgenomen.
Bijlage 2a - eis A.70 (1)					
558	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, eis A.70	27	PM	Door Opdrachtgever wordt in A.70 een SLA opgelegd, waarvan de haalbaarheid grotendeels berust op de snelheid waarmee Deelnemer reageert op het containment-verzoek van Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat deze SLA als behaald wordt aangemerkt per incident, wanneer overschrijding van de SLA wordt veroorzaakt door vertraagd of niet handelen door Deelnemer?	Opdrachtgever bevestigt dat SLA-beoordeling plaatsvindt op basis van de beïnvloedbare prestaties van Opdrachtnemer. Indien overschrijding aantoonbaar het gevolg is van het uitblijven of vertragen van noodzakelijke acties door de Deelnemer, wordt deze overschrijding niet aan Opdrachtnemer toegerekend. Dit dient wel aantoonbaar en reproduceerbaar te zijn vastgelegd in de rapportages en incidentregistratie.
Bijlage 2a - eis A.71 (1)					

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
559	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, eis A.71	28	PM	Door Opdrachtgever wordt in A.71 een SLA opgelegd, waarvan de haalbaarheid, in gevallen waar extra informatie nodig is vanuit Deelnemer, grotendeels berust op de snelheid waarmee Deelnemer reageert op het informatieverzoek van Opdrachtnemer. Kan Opdrachtgever bevestigen dat deze SLA als behaald wordt aangemerkt per incident, wanneer overschrijding van de SLA wordt veroorzaakt door vertraagd of niet handelen door Deelnemer?	Zie beantwoording bij voorgaande vraag (558). Aanvullend geldt dat wanneer de voortgang van analyse of afhandeling afhankelijk is van door Deelnemer te leveren informatie, en deze informatie niet tijdig wordt verstrekt, dit niet negatief wordt toegerekend aan Opdrachtnemer, mits dit aantoonbaar is vastgelegd.
Bijlage 2a - eis A.75 (1)					
357	Bijlage 2a A.75 en A.78	29	CISO	Kunt u bevestigen dat Opdrachtnemer technische informatie en ondersteuning levert voor meldingen aan het NCSC, maar dat de formele beoordeling of een incident meldingsplichtig is en het daadwerkelijk verrichten van de wettelijke melding onder verantwoordelijkheid van de betreffende Deelnemer blijft?	Zie vraag en antwoord 317.
Bijlage 2a - eis A.76 (1)					
73	Bijlage 2a – A.76/A.325	29, 68	IT	Bijlage 2a noemt bij eis A.76 dat, indien forensische veiligstelling noodzakelijk is, de forensische dataverzameling binnen 1 uur na verzoek start, terwijl bij de optionele Forensics-dienst (eis A.325) wordt verlangd dat forensische activiteiten binnen 2 uur na melding starten. Kan de Aanbestedende Dienst verduidelijken wat de functionele afbakening is tussen de forensische veiligstelling binnen de basisdienst Incident Response en de optionele Forensics-dienst, en welke starttijd in welke situatie geldt? Graag tevens bevestigen of deze termijnen 24/7/365 gelden of uitsluitend binnen de per Deelnemer overeengekomen servicetijden.	Ongeacht het overeengekomen servicevenster voor Incident Response wordt bij een kritiek incident waarvoor forensisch bewijs relevant kan zijn, zo veel mogelijk een evidence-preservation-actie geïnitieerd binnen de grenzen van de bij de betreffende Deelnemer beschikbare tooling en telemetrie (bijvoorbeeld middels Microsoft Defender-functionaliteit, waar aanwezig). De concrete invulling hiervan wordt per Deelnemer tijdens de intake vastgesteld en vastgelegd in de Nadere Overeenkomst, om te voorkomen dat vluchtig bewijsmateriaal verloren gaat in afwachting van de start van de overeengekomen forensische respons
Bijlage 2a - eis A.119 (1)					
507	Bijlage 2a, eisen A.119 tot en met A.131 en A.146 tot en met A.147,	Bijlage 2a: 36 t/m 39	AANB	Bijlage 2a verlangt dat Opdrachtnemer bij de uitvoering van de Threat Intelligence-dienst gebruikmaakt van onder meer commerciële threat-intelligencefeeds en dreigingsinformatie in machineleesbare vorm beschikbaar stelt. Eis A.131 verlangt daarnaast dat dreigingsinformatie, inclusief onderliggende analyse, verrijking en broninformatie, wordt	De Aanbestedende dienst bevestigt dat de door Inschrijver voorgestelde algemene beperking niet als zodanig in de Aanbestedingsstukken is opgenomen. Opdrachtnemer dient Threat Intelligence te verzamelen uit onder meer ISAC's, CERT's, commerciële TI-feeds en relevante incidentdata.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	in samenhang met Bijlage 2c, eisen C.91 en C.92	Bijlage 2c: 32		bewaard en op verzoek beschikbaar wordt gesteld. Eis C.92 bepaalt dat threat-intelligencedata aan een opvolgend SOC moet worden overgedragen en vermeldt dat de provincies eigenaar blijven van verrijkte dreigingsinformatie. Commerciële bronfeeds, onderliggende datasets en daarvan afgeleide informatie kunnen echter zijn gebonden aan intellectuele eigendomsrechten en licentie- en gebruiksvoorwaarden van derden. Kan Opdrachtgever de verhouding tussen deze bepalingen verduidelijken en bevestigen dat: 1. commerciële threat-intelligencefeeds, ruwe brondata en onderliggende datasets eigendom blijven van de betreffende leverancier of rechthebbende; 2. de beschikbaarstellings- en overdrachtsverplichtingen uitsluitend gelden voor zover de toepasselijke intellectuele eigendomsrechten en licentievoorwaarden van derden dit toestaan; 3. verstrekking van bronvermelding en informatie over de herkomst van dreigingsinformatie niet inhoudt dat commerciële brondata of volledige onderliggende datasets moeten worden verstrekt; 4. Opdrachtgever en Deelnemers bij beëindiging van de dienstverlening kunnen blijven beschikken over de voor hen ontwikkelde of samengestelde Deelnemer-specifieke analyses, dreigingsbeelden, IoC-selecties, TTP- en MITRE-mappings, risicoduidingen, configuraties, integraties en overige resultaten, voor zover deze zonder schending van rechten van derden kunnen worden geëxporteerd en overgedragen; 5. het in C.92 bedoelde eigendom van "verrijkte dreigingsinformatie" uitsluitend betrekking heeft op de Deelnemer-specifieke verrijking en resultaten, en niet op de daarin opgenomen of daaraan ten grondslag liggende commerciële brondata, generieke analysemethoden, modellen, tooling of overige intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer of derden;	Daarnaast bepaalt eis A.131 dat dreigingsinformatie, inclusief onderliggende analyse, verrijking en broninformatie, gedurende minimaal drie jaar wordt bewaard en op verzoek volledig en herleidbaar beschikbaar wordt gesteld. Eis C.92 bepaalt bij beëindiging dat volledige overdracht van onder meer threat-intelligence-data plaatsvindt en dat provincies eigenaar blijven van verrijkte dreigingsinformatie. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat commerciële brondata, onderliggende datasets of andere onderdelen zonder meer van de overdrachtsverplichtingen zijn uitgezonderd. Evenmin wordt via de NvI een aanvullende categorie-indeling of uitzondering op basis van licentievoorwaarden van derden toegevoegd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				6. wanneer commerciële brondata wegens licentievoorwaarden niet aan een opvolgend SOC kan worden overgedragen, Opdrachtnemer kan volstaan met overdracht van de relevante Deelnemer-specifieke resultaten, configuraties, mappings, bronverwijzingen en documentatie, zodat de opvolgende leverancier desgewenst zelf de benodigde bronlicenties kan verwerven? Indien Opdrachtgever dit niet kan bevestigen, verzoeken wij Opdrachtgever per categorie threat-intelligence-informatie te specificeren welke eigendoms-, gebruiks-, bewaar- en overdrachtsrechten worden verlangd en hoe daarbij rekening wordt gehouden met intellectuele eigendomsrechten en licentievoorwaarden van derden.	
Bijlage 2a - eis A.187 (1)					
566	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, eis A.187	45	IT	In hoeverre verwacht de Aanbestedende dienst uniformiteit van use cases tussen Deelnemers, en welke ruimte blijft er voor deelnemer-specifieke detecties op basis van risico's, infrastructuur en volwassenheid?	Een basisset generieke, sectorbrede use cases (gebaseerd op gedeelde dreigingen en relevante MITRE ATT&CK-technieken voor de provinciale sector) wordt uniform toegepast bij alle Deelnemers, om schaalvoordelen en consistente kwaliteit te waarborgen deze generieke use cases zijn zonder nadere toestemming herbruikbaar tussen Deelnemers (zie het antwoord op de vraag over hergebruik van detectieregels). Daarnaast blijft ruimte voor Deelnemer-specifieke use cases op basis van diens risicoprofiel, infrastructuur en volwassenheidsniveau, vastgesteld tijdens de intake en periodiek bijgesteld via het use case-backlogproces.
Bijlage 2a - eis A.189 (1)					
560	02a – Bijlage 2a – Spec vd Prestatie – Diensten v1.0, eis A.189, A.190	45	IT	Door Opdrachtgever wordt in eis A.189 en A.190 benoemd dat Deelnemer telkens goedkeuring moet geven voor nieuwe detectieregels (use cases) of aanpassingen daarop. Hoe kijkt Opdrachtgever hiernaar in het kader van continue verbetering, uitbreiding van de detectieset en/of tuning?	Voor tuning en optimalisatie van bestaande, reeds goedgekeurde detectieregels (bijvoorbeeld drempelwaarde-aanpassingen ter reductie van valse positieven) is geen aparte goedkeuring per wijziging vereist; deze worden periodiek gerapporteerd. Voor nieuwe detectieregels met potentiële operationele impact (bijvoorbeeld regels gekoppeld aan geautomatiseerde blokkeeracties) blijft voorafgaande goedkeuring vereist. Een versnelde procedure, zonder voorafgaande goedkeuring maar met achteraf-

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					melding binnen 24 uur, geldt bij een acute dreiging, gedefinieerd als een kwetsbaarheid met een CVSS-score van 9.0 of hoger waarvan actief misbruik bekend is.
Bijlage 2a - algemeen (43)					
21	Bijlage 2a – Specificatie van de Prestatie – Diensten v1.0, onder het onderdeel Monitoring & Detectie.	13	ARCH	In A.22 wordt voor de vereiste retentieperioden van securitydata verwezen naar de langst geldende termijn uit toepasselijke wet- en regelgeving. Aangezien de Microsoft Sentinel-omgeving binnen de omgeving van de Deelnemer wordt afgenomen en beheerd, kan Opdrachtgever bevestigen of de verantwoordelijkheid en bijbehorende kosten voor het realiseren van de vereiste dataretentie bij de Deelnemer of bij Opdrachtnemer liggen?	Zie Bijlage 2a, onderdeel A.22, en Bijlage 2b. Hierin is bepaald dat de SIEM-omgeving bij de Deelnemer is belegd. De verantwoordelijkheid voor het beschikbaar hebben van de benodigde technische voorzieningen, waaronder dataretentiecapaciteit, ligt bij de Deelnemer. Opdrachtnemer draagt zorg voor de inrichting en het gebruik van de dienstverlening binnen deze kaders, conform de gestelde eisen.
31	Bijlage 2a – Specificatie van de Prestatie – Diensten v1.0	4	ARCH	Kan Opdrachtgever verduidelijken welke onderdelen van de SOC-dienstverlening buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer mogen worden uitgevoerd met eigen tooling of platformdiensten van Opdrachtnemer, bijvoorbeeld voor analyst workflow, threat intelligence, case management, automation, analytics of centrale SOC-operatie? De stukken bepalen dat structurele detectie/correlatie buiten de SIEM van de Deelnemer alleen onder voorwaarden is toegestaan.	Zie Bijlage 2b. Structurele detectie en correlatie vinden plaats binnen de SIEM-omgeving van de Deelnemer. Overige ondersteunende functionaliteiten kunnen buiten de SIEM worden ingezet, mits deze voldoen aan de gestelde eisen en integreren binnen de architectuur.
33	Bijlage 2a	63 & 66	AANB	In Bijlage 2a zijn verschillende aanvullende securitydiensten als optioneel onderdeel van de SOC-dienstverlening opgenomen, waaronder Threat Hunting, Forensics en Tabletop-oefeningen. Red Teaming wordt uitsluitend genoemd als mogelijke uitbreiding van een Tabletop-oefening, terwijl Pentesting niet als afzonderlijke optionele dienst is opgenomen. Kan IPO/BIJ12 toelichten waarom Red Teaming en Pentesting niet als afzonderlijke optionele diensten binnen de Raamovereenkomst zijn opgenomen? Kan tevens worden bevestigd of deze diensten bewust buiten de scope van de Raamovereenkomst vallen, of dat Deelnemers deze gedurende de looptijd alsnog als aanvullende dienst bij Opdrachtnemer kunnen afnemen?	Red Teaming en Pentesting zijn bewust niet als afzonderlijke optionele diensten binnen de Raamovereenkomst opgenomen. De scope van deze aanbesteding is gericht op de SOC-dienstverlening en de daarmee direct samenhangende aanvullende securitydiensten zoals opgenomen in Bijlage 2a. Red Teaming is daarbij uitsluitend voorzien als mogelijke uitbreiding of verdieping van een Tabletop-oefening. Pentesting is niet als afzonderlijke dienst uitgevraagd. De Aanbestedende Dienst heeft ervoor gekozen deze activiteiten niet als zelfstandige opties onderdeel te laten uitmaken van de onderhavige Raamovereenkomst, omdat zij niet tot de beoogde kern- en aanvullende SOC-dienstverlening van deze aanbesteding behoren.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Voor zover Red Teaming wordt ingezet binnen de in Bijlage 2a beschreven context van een Tabletop-oefening, valt dit binnen de daar beschreven scope. Zelfstandige Red Teaming- of Pentestingdiensten vallen buiten de scope van deze Raamovereenkomst en kunnen niet zonder meer gedurende de looptijd als aanvullende dienst onder deze Raamovereenkomst worden afgenomen.
114	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	pag 3 par 1.1	AANB	"Dit laat onverlet dat Opdrachtgever en Deelnemers beschikken over volledige, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrechten op alle resultaten, configuraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie die in het kader van de dienstverlening worden ontwikkeld of toegepast binnen de omgeving van de Deelnemer. Deze rechten omvatten in ieder geval het recht tot gebruik, wijziging, hergebruik en overdracht aan andere overheidsorganisaties of een opvolgende opdrachtnemer." In de bovenstaande tekst wordt de indruk gewekt dat bij beëindiging van de overeenkomst overdracht dient plaats te vinden van alle documentatie, configuraties, instellingen en overige onderdelen die onderdeel uitmaken van de generieke dienstverlening van opdrachtnemer. Hierdoor lijkt tevens overdracht te worden verlangd van intellectueel eigendom (IE) dat niet specifiek voor een Deelnemer is ontwikkeld, maar behoort tot de standaarddienstverlening van opdrachtnemer. Kan opdrachtgever bevestigen dat uitsluitend overdracht wordt verlangd van specifiek voor een Deelnemer ontwikkelde of ingerichte resultaten, zoals maatwerkconfiguraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en bijbehorende documentatie, en dat het intellectueel eigendom op generieke dienstverlening, standaarden, methodieken, templates en overige herbruikbare componenten bij opdrachtnemer blijft berusten?	Nee, deze beperking kan niet als algemene bevestiging worden gegeven. De aanbestedingsstukken bepalen dat alle data, configuraties, detectieregels, use-cases, automatiseringen en documentatie die binnen de omgeving van de Deelnemer worden gebruikt, eigendom blijven van de Deelnemer en overdraagbaar moeten zijn. Daarnaast bepaalt Bijlage 2a dat bij contractbeëindiging overdrachtsrapportages worden geleverd met alle relevante documenten, configuraties, detectiecontent en logdata in een overdraagbaar formaat. De aanbestedingsstukken maken daarbij geen algemene uitzondering voor generieke of herbruikbare componenten zoals methodieken en templates. Het door de vraag voorgestelde onderscheid wordt daarom niet via de NvI toegevoegd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
115	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	pag 16. A20	PM	"Opdrachtnemer draagt zorg voor de beschikbaarheid van het monitoringplatform en de daarop ingerichte SOC-dienstverlening." De opdrachtnemer wordt geacht gebruik te maken van het SIEM van de Deelnemer en heeft hierdoor geen invloed/ zeggenschap op de beschikbaarheid van het SIEM. Verzoek om deze eis te laten vervallen of aan te passen zodat de reikwijdte wordt beperkt tot waar de opdrachtnemer invloed op heeft.	De SLA voor logvolledigheid geldt voor de overeengekomen logbronnen en onder de expliciet opgenomen randvoorwaarde dat deze correct, volledig en tijdig door de Deelnemer of bronsystemen worden aangeleverd. De Opdrachtnemer dient daarnaast actief de beschikbaarheid en kwaliteit van logstromen te monitoren en afwijkingen te signaleren. De aanbestedingsstukken onderkennen uitdrukkelijk dat de SLA-parameters mede afhankelijk zijn van de kwaliteit, beschikbaarheid en tijdigheid van de door de Deelnemer aangeleverde logbronnen, netwerkverbindingen en onderliggende platformen. Indien niet aan deze randvoorwaarden wordt voldaan, worden de betreffende SLA-parameters als best effort aangemerkt.
116	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	Pag 15. A21	PM	"SLA: Opdrachtnemer waarborgt een logvolledigheid van $\geq 98\%$ voor alle overeengekomen logbronnen, mits deze correct, volledig en tijdig door de Deelnemer of bronsystemen worden aangeleverd. SLA: (kritieke logbronnen): Bij uitval of significante afwijkingen ($>5\%$ dataverlies of >10 minuten onderbreking) in kritieke logbronnen meldt Opdrachtnemer dit binnen maximaal 30 minuten na detectie aan de Deelnemer. SLA (vertraging logaanlevering): De maximale vertraging in logaanlevering bedraagt ≤ 60 seconden vanaf het moment van succesvolle ontvangst van logdata, tenzij aantoonbaar veroorzaakt door onderliggende platformdiensten of schriftelijk afwijkend overeengekomen." De opdrachtnemer maakt gebruik van de het SIEM en de logbronnen die door de Deelnemer worden aangeleverd. Hoe relateert opdrachtgever bovenstaande SLA eisen aan de scope van de opdracht waarbij de opdrachtnemer geen inzicht heeft in de hoeveelheid logging die een logbronnen verstuurd?	De vraagsteller wijst terecht op een onjuistheid in de formulering van de SLA. In de betreffende bepaling dient "Opdrachtnemer" te worden gelezen als "Deelnemer". Dit wordt in de Nota van Inlichtingen gecorrigeerd. De gecorrigeerde bepaling luidt: <i>"SLA: Deelnemer waarborgt een logvolledigheid van $\geq 98\%$ voor alle overeengekomen logbronnen, mits deze correct, volledig en tijdig door de bronsystemen worden aangeleverd."</i> Hiermee wordt verduidelijkt dat de verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid, volledigheid en kwaliteit van logaanlevering bij de bron en de Deelnemer ligt. De Opdrachtnemer is binnen de SOC-dienstverlening verantwoordelijk voor: • het monitoren van de logaanlevering; • het signaleren van afwijkingen, uitval of dataverlies; • het tijdig melden conform de SLA (zoals opgenomen voor kritieke logbronnen);

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					het analyseren van de impact op detectie en het doen van verbetervoorstellen. De Opdrachtnemer is niet verantwoordelijk voor de feitelijke generering of volledigheid van logging binnen bronsystemen, noch voor de totale hoeveelheid logdata die door een logbron wordt verstuurd. De SLA met betrekking tot logvertraging (≤ 60 seconden) ziet uitsluitend op het deel van de keten dat binnen de beïnvloedingssfeer van de Opdrachtnemer ligt (na succesvolle ontvangst van logdata), en niet op vertragingen veroorzaakt in bronsystemen of onderliggende platformdiensten. De verdeling van verantwoordelijkheden sluit daarmee aan bij de scope van de opdracht: Deelnemer = bron, logging en aanlevering Opdrachtnemer = monitoring, detectie en signalering van afwijkingen in de keten
117	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	A.27	PM	SLA: Security monitoring wordt continu geleverd ter ondersteuning van de zorgplicht uit de Cbw. Dit impliceert een 24/7 dienst, kun u nader toelichten hoe dit in overeenstemming wordt gebracht met de Beveiligingsincident Response die in ook alleen tijdens kantoortijden en/ of buiten kantoortijden (17:00 -23:00) kan worden afgenomen?	De eisen zien op verschillende onderdelen van de dienstverlening. Security monitoring wordt continu geleverd. De Beveiligingsincident Response kent daarentegen een gefaseerde servicetijd: standaard tijdens kantooruren, met uitbreiding op verzoek van de Deelnemer naar werkdagen van 17:00–23:00 uur en vervolgens naar 7x24. De continue monitoring betekent derhalve niet dat iedere Deelnemer zonder meer de volledige Beveiligingsincident Response-dienst 24/7 afneemt.
118	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	A29	PM	Opdrachtnemer levert 24/7/365 realtime meldingen van Alerts en Beveiligingsincidenten op alle overeengekomen IT- en OT-assets. Alerts worden geclassificeerd conform de met de Deelnemer overeengekomen prioriteits- en impactniveaus. 1. Opdrachtnemer leest dit als een 24/7 dienst, hoe moet opdrachtnemer dit interpreteren indien een Deelnemer de dienst alleen tijdens kantooruren afneemt? 2. Wordt er op een eenduidige en gestandaardiseerde wijze	1. De bepaling van A.29 ziet op het genereren en beschikbaar stellen van realtime meldingen van alerts en beveiligingsincidenten. Dit staat los van de servicetijden voor opvolging (Beveiligingsincident Response). Indien een Deelnemer de dienstverlening (nog) uitsluitend binnen kantooruren afneemt, worden meldingen wel 24/7/365 gegenereerd en beschikbaar gesteld, maar vindt opvolging plaats conform de overeengekomen servicetijden zoals beschreven in

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				prioriteits- en impactniveaus bepaald die voor alle Deelnemers gelden?	paragraaf 3.2 (gefaseerde uitbreiding naar 17:00–23:00 uur en vervolgens 24/7/365). 2. Alerts worden geclassificeerd op basis van prioriteits- en impactniveaus die met de individuele Deelnemer worden overeengekomen. Daarbij geldt dat de Aanbestedende Dienst de intentie heeft om te komen tot zoveel mogelijk eenduidige en gestandaardiseerde prioriteits- en impactniveaus over de Deelnemers heen, teneinde consistentie, vergelijkbaarheid en efficiënte uitvoering van de SOC-dienstverlening te bevorderen. Tegelijkertijd blijft ruimte bestaan voor deelnemer-specifieke afwijkingen, voor zover deze voortvloeien uit verschillen in risico's, omgevingen en volwassenheid.
119	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	Pag 20. 3.2 Basis – Beveiligingsincident response	PM	Opdrachtnemer levert Beveiligingsincident Response tijdens kantooruren voor de IT- en of OT-omgeving. Opdrachtnemer breidt Beveiligingsincident Response uit op verzoek van de Deelnemer tijdens Werkdagen tijdens avonduren (17:00 – 23:00). Opdrachtnemer breidt Beveiligingsincident Response uit op verzoek van de Deelnemer uit naar alle dagen van de week en alle uren in een dag (7x24). Deze eis lijkt in tegenspraak te zijn met eis A29 (Opdrachtnemer levert 24/7/365 realtime meldingen van Alerts en Beveiligingsincidenten). Kun u dit toelichten?	Er is geen sprake van een tegenstrijdigheid. A.29 ziet op het 24/7/365 beschikbaar stellen van realtime monitoring, meldingen van Alerts en Beveiligingsincidenten. De afzonderlijke eis in paragraaf 3.2 ziet op de beschikbaarheid van de Beveiligingsincident Response zelf. Deze wordt standaard tijdens kantooruren geleverd en kan op verzoek van de Deelnemer worden uitgebreid naar werkdagen 17:00–23:00 uur en vervolgens naar 7x24. De servicetijden voor de verdere Beveiligingsincident Response dienen derhalve als afzonderlijke onderdelen van de dienstverlening te worden beschouwd.
120	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	A.69 - A.72	PM	De opdrachtnemer interpreteert de SLA-parameters en de genoemde tijden zodanig dat deze alleen gelden en gemeten worden conform de afgesloten dienst, zoals gemeld in A.65. Voor het basispakket wordt dit gemeten tussen 8:00 - 17:00 op werkdagen. Als voorbeeld: een P2 gemeld of gedetecteerd vrijdag om 16:00 mag tot maandag 11:00 lopen om binnen de SLA te vallen. Is dit correct?	Nee. De genoemde termijnen kunnen niet algemeen worden geïnterpreteerd als uitsluitend geldend binnen het tijdvenster 8:00–17:00 uur op werkdagen. De toepasselijke SLA-parameter en het bijbehorende meetmoment volgen uit de betreffende eis en de voor de dienst overeengekomen servicewindow. Voor de reactietijden geldt bijvoorbeeld dat deze worden gemeten vanaf de formele classificatie van het

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Beveiligingsincident. Voor P2 (High) bedraagt de norm maximaal 1 uur voor 80% van de gevallen en maximaal 4 uur voor 100% van de gevallen. De door Inschrijver genoemde berekening van vrijdag 16:00 tot maandag 11:00 kan derhalve niet als algemene bevestiging worden gegeven.
121	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0	A.138	PM	SLA: Opdrachtnemer verstrekt ad-hoc waarschuwingen binnen 2 uur na identificatie van kritieke of urgente dreigingen die impact kunnen hebben op Deelnemers. Opdrachtnemer neemt aan dat deze eis wordt gerekend binnen de tijden van de afgenomen Beveiligingsincident Response en de overeengekomen Service Levels. Is dit correct en kunt u anders toelichten waarom niet?	Nee. A.138 formuleert een zelfstandige termijn: de ad-hoc waarschuwing wordt binnen 2 uur na identificatie van de betreffende kritieke of urgente dreiging verstrekt. Deze termijn is niet in A.138 afhankelijk gesteld van de voor Beveiligingsincident Response afgenomen servicetijd. De in A.138 genoemde termijn blijft daarom leidend voor deze verplichting.
152	Bijlage 2a - Specificatie van de Prestatie - Diensten, Service levels / Bijlage 2b / Aanbestedingsleidraad, par. 2.4		AANB	De dienstverlening wordt geleverd binnen de SIEM-omgeving en tenant van de Deelnemer, die Opdrachtnemer niet beheert. Blijkens paragraaf 2.4 blijft het eigenaarschap van systemen, maatregelen en opvolging van incidenten bij de Deelnemer belegd en bepaalt de Deelnemer het responsmandaat. Bijlage 2a bevat niettemin termijnen en normen die als resultaatsverplichting zijn geformuleerd, waaronder termijnen voor containment, onderzoek en herstel en een norm voor volledigheid van logaanlevering. Bijlage 2a erkent externe afhankelijkheden op onderdelen wel, maar niet consequent. Opdrachtnemer verzoekt Opdrachtgever een algemene afhankelijkheidsbepaling op te nemen die luidt: "Opdrachtnemer is uitsluitend verantwoordelijk voor het deel van de Prestatie dat binnen zijn overeengekomen scope en feitelijke invloedssfeer valt. Voor zover de uitvoering afhankelijk is van een besluit, goedkeuring, instructie, mandaat, toegang, gegevens of medewerking van de Deelnemer of van een derde, van juiste, volledige en tijdige logaanlevering of van de beschikbaarheid, capaciteit, retentie of configuratie van het SIEM-platform en de infrastructuur van de Deelnemer, worden de termijnen van de Service levels opgeschort, ontstaan geen Service Credits en verstrijken Fatale termijnen niet. Uitval of beperkingen van	Aanbestedende Dienst onderschrijft dat prestaties mede afhankelijk kunnen zijn van derden en de Deelnemer. In de aanbestedingsstukken is reeds opgenomen dat sprake kan zijn van afhankelijkheden. Een generieke ontheffing zoals voorgesteld wordt niet overgenomen. Wel geldt dat: • Opdrachtnemer uitsluitend wordt aangesproken op prestaties binnen zijn invloedssfeer; • afhankelijkheden aantoonbaar en tijdig moeten worden gemeld; • Partijen in de uitvoering afspraken maken over samenwerking en randvoorwaarden. De aanbestedingsstukken worden op dit punt niet aangepast.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				dat platform of van bronsystemen van de Deelnemer worden niet aan Opdrachtnemer toegerekend. Aanvullende inzet die uit een dergelijke omstandigheid voortvloeit geldt als meerwerk en wordt afgerekend conform de Tarieflijst."	
161	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0		OT	Kan Opdrachtgever aangeven hoeveel deelnemers momenteel beschikken over OT/ICS- monitoring omgevingen en welke platforms, derde partijen en leveranciers hierbij betrokken zijn?	Deze informatie wordt niet verstrekt. Zie Bijlage 2a en 2b. De Opdracht is zodanig ingericht dat Opdrachtnemer dient te kunnen opereren in een heterogene omgeving met verschillende (bestaande) oplossingen per Deelnemer.
163	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0		INK	In paragraaf 2.5.4 Geen afnameverplichting wordt aangegeven dat aan de Raamovereenkomst geen rechten kunnen worden ontleend ten aanzien van een gegarandeerde omzet, minimale afname of exclusiviteit. Tegelijkertijd wordt in paragraaf 2.1 De Aanbestedende dienst en de Deelnemers aangegeven dat de deelnemende provincies een gezamenlijke behoefte hebben aan SOC-dienstverlening en om die reden gezamenlijk aanbesteden. Kunt u aangeven welke minimale afname of basisomvang van dienstverlening redelijkerwijs wordt verwacht van de in paragraaf 2.1 genoemde Deelnemers gedurende de initiële contractperiode, zodat Inschrijvers een realistische inschatting kunnen maken van de benodigde capaciteit, investeringen en prijsstelling?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.5.4. Aan de Raamovereenkomst kunnen geen rechten worden ontleend ten aanzien van een minimale afname, gegarandeerde omzet of exclusiviteit. Er wordt derhalve geen minimale afname of basisomvang verstrekt. De Aanbestedende dienst licht daarbij toe dat de deelnemende organisaties een gezamenlijke behoefte hebben aan SOC-dienstverlening, mede in het kader van geldende wet- en regelgeving (waaronder de Cyberbeveiligingswet). Indien Deelnemers SOC-dienstverlening afnemen, vindt dit plaats via de onderhavige Raamovereenkomst en de daaronder te sluiten Nadere Overeenkomsten. Deze context doet geen afbreuk aan het uitgangspunt dat geen afnameverplichting, minimale afname of gegarandeerde omzet wordt verstrekt.
167	02a - Bijlage 2a - Spec vd Prestatie - Diensten v1.0		OT	Worden OT-sensoren door Opdrachtgever zelfstandig aangeschaft of wordt verwacht dat deze via Opdrachtnemer geleverd worden als Speciale Diensten/Producten?	Zie Bijlage 2a, paragraaf 4.6. Deelnemers kunnen OT-sensoren zelfstandig aanschaffen. Levering via Opdrachtnemer kan onderdeel zijn van Speciale Diensten, indien door een Deelnemer gewenst.
211	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1 Inleiding	INK	In hoofdstuk 1 is bepaald dat Opdrachtnemer niet gerechtigd is kosten in rekening te brengen die niet expliciet in de Tarieflijst zijn opgenomen en dat alle kosten die	De Aanbestedende dienst bevestigt dat de Tarieflijst (PxQ-systematiek) leidend is voor de verrekening van de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de uitvoering volledig in de Tarieven moeten zijn verdisconteerd, terwijl de Eisen uitdrukkelijk 'in beginsel generiek van aard' zijn en mede zien op doorontwikkeling. Zo geformuleerd is de scope onbegrensd en niet calculeerbaar. Bent u bereid te bevestigen dat deze bepaling uitsluitend ziet op de bij inschrijving gespecificeerde en in de Nadere overeenkomst vastgelegde scope, en dat uitbreidingen daarvan (waaronder aanvullende databronnen, aanvullende Deelnemers, uitbreiding van servicetijden en aanvullende functionaliteit) worden vergoed op basis van de Tarieflijst (PxQ) via de wijzigingsprocedure? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	dienstverlening. De scope wordt per Nadere Overeenkomst geconcretiseerd. Het aantal Deelnemers onder de Raamovereenkomst is vaststaand. Deelnemers kunnen gefaseerd starten met afname, maar dit betreft geen uitbreiding van het aantal Deelnemers. Het prijsmodel voor de Basis SOC-diensten is bewust niet gebaseerd op datavolumes of aantallen databronnen, maar op de gevraagde dienstverlening, waaronder use-caseontwikkeling, monitoring, analyse en incidentafhandeling. Reguliere fluctuaties, waaronder een voorziene groei van de detectieset (bijvoorbeeld circa 10% per jaar), worden geacht onderdeel te zijn van de overeengekomen scope en dienen in de tarieven te zijn verdisconteerd. Uitbreidingen of wijzigingen buiten de overeengekomen scope van de Nadere Overeenkomst, zoals wezenlijke uitbreiding van functionaliteit, additionele diensten of significante wijzigingen in servicetijden, worden behandeld via de wijzigingsprocedure en vergoed op basis van de Tarieflijst (PxQ). Daarbij blijft onverkort gelden dat Opdrachtnemer alle kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de overeengekomen scope in de aangeboden tarieven dient te verdisconteren.
212	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1	AANB	Paragraaf 1.1 bepaalt dat Opdrachtgever en Deelnemers beschikken over volledige, niet-exclusieve, eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrechten op alle resultaten, configuraties, detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie die in het kader van de dienstverlening worden 'ontwikkeld of toegepast' binnen de omgeving van de Deelnemer, met inbegrip van het recht tot overdracht aan andere overheidsorganisaties of een opvolgende opdrachtnemer. Doordat ook 'toegepaste' componenten hieronder vallen, raakt de bepaling ook de achtergrond-intellectuele eigendom van Inschrijver, die daarmee	De aanbestedende dienst verduidelijkt dat: • gebruiksrechten voor Opdrachtgever en Deelnemers zien op resultaten die in het kader van de opdracht zijn ontwikkeld of specifiek zijn ingericht voor de betreffende omgeving; • reeds bestaande (achtergrond-)IE van Opdrachtnemer eigendom blijft van Opdrachtnemer; • Opdrachtgever en Deelnemers beschikken over voldoende gebruiksrechten om continuïteit,

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				overdraagbaar zou worden aan een opvolgend - mogelijk concurrerend - opdrachtnemer. Bent u bereid te bevestigen dat (i) het eeuwigdurende en overdraagbare gebruiksrecht uitsluitend geldt voor resultaten die specifiek voor Opdrachtgever en/of Deelnemers zijn ontwikkeld of aangepast, (ii) de achtergrond-IE van Inschrijver haar eigendom blijft en gedurende de looptijd wordt gelicentieerd voor eigen gebruik van Opdrachtgever en Deelnemers, en (iii) overdracht aan een opvolgende opdrachtnemer niet mede de achtergrond-IE en de broncode van Inschrijver omvat? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	overdraagbaarheid en vervanging van Opdrachtnemer te waarborgen. De aanbestedende dienst acht de huidige formulering passend en ziet geen aanleiding tot aanpassing.
213	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1	AANB	Paragraaf 1.1 bepaalt dat Opdrachtnemer detectieregels en use cases die inhoudelijk zijn afgestemd op de specifieke risico's, architectuur, dreigingscontext of bedrijfsprocessen van Opdrachtgever en/of Deelnemers niet zal aanmerken als generieke standaardcomponenten. Vrijwel iedere generieke detectieregel wordt bij implementatie afgestemd op de omgeving van de klant, waardoor deze bepaling er feitelijk toe leidt dat de volledige generieke regelset van Inschrijver overdraagbaar wordt. Bent u bereid een objectief criterium te hanteren, bijvoorbeeld: detectieregels en use cases die zonder wezenlijke inhoudelijke aanpassing ook bij andere afnemers van Opdrachtnemer toepasbaar zijn, gelden als generiek, ongeacht de parametrisering op de omgeving van de Deelnemer? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De aanbestedende dienst beoogt te borgen dat voor de specifieke omgeving ontwikkelde of wezenlijk aangepaste detectieregels overdraagbaar zijn. Generieke componenten van Opdrachtnemer blijven buiten deze verplichting vallen. De beoordeling of sprake is van generiek of specifiek vindt plaats op basis van de mate van inhoudelijke aanpassing voor de omgeving van de Deelnemer. De aanbestedende dienst ziet geen aanleiding om dit nader te objectiveren.
214	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1 jo. ARBIT-2022 artikel 8.1, 8.2 en 8.3	AANB	Artikel 8.1 sub a van de ARBIT-2022 legt de intellectuele eigendomsrechten bij Opdrachtgever voor zover de Prestatie specifiek voor Opdrachtgever is ontworpen of vervaardigd, en artikel 8.2 draagt die rechten reeds door ondertekening van de Overeenkomst over, met een onherroepelijke volmacht om een nadere akte op te maken; artikel 8.3 voegt daaraan een bewijsvermoeden ten gunste van Opdrachtgever toe. Paragraaf 1.1 van Bijlage 2a gaat daarentegen uit van gebruiksrechten voor Opdrachtgever en Deelnemers met eigendomsbehoud bij Opdrachtnemer. Op grond van de rangorde in artikel 2.4 van de Raamovereenkomst prevaleert de Aanbestedingsleidraad	De in de aanbestedingsdocumenten opgenomen rangorde is leidend. In geval van tegenstrijdigheid prevaleren de aanbestedingsstukken (waaronder Bijlage 2a) boven de ARBIT-2022. Dit betekent dat de in Bijlage 2a beschreven systematiek ten aanzien van gebruiksrechten leidend is. De aanbestedende dienst acht dit passend en wijzigt de bepalingen niet.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				inclusief bijlagen boven de ARBIT-2022. Kunt u bevestigen dat (i) paragraaf 1.1 van Bijlage 2a prevaleert boven artikel 8.1 tot en met 8.3 van de ARBIT-2022, (ii) specifiek voor Opdrachtgever of Deelnemers ontwikkelde detectieregels en use cases derhalve niet in eigendom overgaan maar onder het in paragraaf 1.1 omschreven gebruiksrecht vallen, en (iii) de in artikel 8.2 opgenomen volmacht in deze aanbesteding geen toepassing vindt? Indien u dit niet wenst te bevestigen, wilt u dan aangeven welke bepaling in geval van tegenstrijdigheid geldt?	
215	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1 jo. ARBIT-2022 artikel 32.2 en Bijlage 3	INK	Artikel 32.2 van de ARBIT-2022 bepaalt dat Wederpartij de exitdiensten van artikel 32.1 verricht tegen de in de Overeenkomst bepaalde tarieven en condities, behoudens in geval van een toerekenbare tekortkoming. Paragraaf 1.1 van Bijlage 2a verplicht Opdrachtnemer echter 'actief en volledig' mee te werken aan de overdracht, inclusief kennisoverdracht, documentatie en ondersteuning bij herimplementatie, terwijl hoofdstuk 1 van Bijlage 2a voorschrijft dat alle redelijkerwijs noodzakelijke kosten in de Tarieven zijn verdisconteerd. Nu Bijlage 2a op grond van artikel 2.4 van de Raamovereenkomst prevaleert boven de ARBIT-2022, ontstaat een onbegrensde en niet te calculeren verplichting. Bijlage 3 - Tarieflijst kent bovendien geen artikelcode voor exit- of transitiedienstverlening. Bent u bereid te bevestigen dat (i) artikel 32.2 van de ARBIT-2022 onverkort van toepassing blijft en paragraaf 1.1 van Bijlage 2a daarvan niet afwijkt, (ii) exit- en transitiedienstverlening wordt afgerekend tegen de uurtarieven U01 tot en met U07 uit Bijlage 3, en (iii) de omvang en duur daarvan in de Nadere overeenkomst worden begrensd, bijvoorbeeld tot maximaal drie maanden en een vooraf overeengekomen aantal uren? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De aanbestedende dienst verduidelijkt dat exit- en transitiedienstverlening onderdeel uitmaakt van de dienstverlening en noodzakelijk is voor continuïteit. Voor zover deze werkzaamheden niet expliciet zijn geprijsd, worden deze – afhankelijk van aard en omvang – uitgevoerd binnen de overeengekomen tarieven of, indien sprake is van aanvullende werkzaamheden, op basis van de uurtarieven uit de Tarieflijst. De exacte invulling wordt per Nadere Overeenkomst bepaald. De aanbestedende dienst ziet geen aanleiding tot verdere beperking zoals voorgesteld.
216	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1 (Overdraagbaar)	AANB	Paragraaf 1.1 verplicht Opdrachtnemer maatwerk detectieregels en use cases 'tooling-onafhankelijk of tooling-migreerbaar' vast te leggen en waarborgt dat de volledige operationele detectiecapaciteit 'zonder significante functionele achteruitgang' kan worden overgenomen. Of dat resultaat wordt bereikt, hangt in belangrijke mate af van de	De verplichting ziet op het waarborgen van overdraagbaarheid en continuïteit van de dienstverlening. Dit betreft een inspanningsverplichting. Opdrachtnemer is niet aansprakelijk voor beperkingen die voortvloeien uit keuzes van tooling of architectuur door

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
		eid en exit)		tooling van de opvolgende opdrachtnemer, waarop Inschrijver geen invloed heeft. Kunt u bevestigen dat het hier een inspanningsverplichting van Opdrachtnemer betreft en geen resultaatsverplichting, en dat Opdrachtnemer niet aansprakelijk is voor functionaliteitsverlies dat voortvloeit uit de keuze van tooling door Opdrachtgever, Deelnemer of de opvolgende opdrachtnemer?	Opdrachtgever, Deelnemer of een opvolgende opdrachtnemer.
217	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	Bijlage A (3.2.2 Reactietijden)	IT	In Bijlage A - SLA-overzicht zijn voor de reactietijden per prioriteit zowel een '80% norm' als een '100% norm' opgenomen (P1 Critical 30 minuten respectievelijk 1 uur; P2 High 1 uur respectievelijk 4 uur; P3 Medium 4 uur respectievelijk 24 uur). Een norm van 100% laat geen enkele ruimte voor incidentele afwijkingen die inherent zijn aan 24/7-dienstverlening en is daarmee niet realistisch en niet marktconform. Bent u bereid de 100%-norm te vervangen door een prestatieniveau van 95%, dan wel te bevestigen dat aan het niet behalen van de 100%-norm geen Service Credit of andere sanctie is verbonden zolang de 80%-norm wordt gerealiseerd? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De aanbestedende dienst handhaaft de opgenomen normen. De 100%-norm geeft de beoogde maximale reactietijd per prioriteitsniveau weer en fungeert als bovengrens waarbinnen de dienstverlening dient plaats te vinden. De sturing op performance vindt primair plaats op basis van de 80%-normen zoals opgenomen in de SLA. De aanbestedende dienst onderkent dat bij 24/7-dienstverlening met afhankelijkheden van onder meer netwerken, tooling en gelijktijdige incidenten geen absolute foutloosheid in alle gevallen kan worden gegarandeerd. De beoordeling en eventuele toepassing van Service Credits vindt plaats conform de SLA-systematiek, waarbij proportionaliteit en redelijkheid worden toegepast en rekening wordt gehouden met de omstandigheden van het geval. De aanbestedende dienst ziet geen aanleiding tot aanpassing van de gestelde normen.
218	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.4	INK	Paragraaf 1.4 bepaalt dat Service Credits cumulatief toepasbaar zijn (staffel 5%, 10% en 15% van de maandelijkse vergoeding van de betreffende Dienst) en dat Service Credits onverlet laten 'eventuele overige contractuele rechten'. Daardoor ontbreekt een plafond op het totaal van de Service Credits en kunnen kortingen cumuleren met schadevergoeding voor dezelfde tekortkoming. Bent u bereid te bevestigen dat (i) het totaal van de Service Credits per maand is gemaximeerd op 15% van de maandelijkse vergoeding van de betreffende Dienst voor de betreffende Deelnemer, (ii) Service Credits in mindering worden gebracht op een eventuele schadevergoeding voor dezelfde	De aanbestedende dienst acht de huidige systematiek passend. Service Credits zijn een prikkel tot prestatie en staan los van overige rechten van Opdrachtgever. Er wordt geen aanvullend plafond of verrekenmechanisme zoals voorgesteld opgenomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				tekortkoming (artikel 6:92 BW), en (iii) Service Credits meetellen binnen en zijn begrensd door de overeengekomen aansprakelijkheidslimiet? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
219	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.4	INK	Op grond van paragraaf 1.4 wordt een Service Credit onder meer toegepast indien Opdrachtnemer 'naar het oordeel van Opdrachtgever respectievelijk de Deelnemer' onvoldoende invulling geeft aan de root cause analyse en/of het verbeterplan. Daarmee is de toepassing van een sanctie afhankelijk van een eenzijdig oordeel. Bent u bereid te bevestigen dat toepassing van een Service Credit plaatsvindt op basis van objectief toetsbare criteria, na voorafgaand overleg met Opdrachtnemer en met een schriftelijke motivering, en dat Opdrachtnemer de gelegenheid krijgt binnen een redelijke termijn alsnog aan het verbeterplan te voldoen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De aanbestedende dienst bevestigt dat toepassing van Service Credits zorgvuldig en gemotiveerd plaatsvindt en in overleg met Opdrachtnemer wordt besproken. De huidige formulering blijft gehandhaafd.
220	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	Bijlage A jo. 3.2.2 (mandaatniveaus)	PM	Bijlage A stelt normen voor MTTC (containment Critical 4 uur, High 8 uur) en MTTR (oplossing Critical 48 uur, High 72 uur), terwijl paragraaf 3.2.2 bepaalt dat technische responsacties bij mandaatniveau 1 en 2 worden uitgevoerd door de Deelnemer of geautoriseerde Derden en dat de Deelnemer te allen tijde eindverantwoordelijk blijft voor de besluitvorming rondom incidentafhandeling. Opdrachtnemer heeft in die mandaatniveaus geen invloed op containment en herstel. Bent u bereid te bevestigen dat de MTTC- en MTTR-normen uitsluitend van toepassing zijn bij mandaatniveau 3 en uitsluitend voor de onder dat mandaat aan Opdrachtnemer toegekende handelingen, en dat bij mandaatniveau 1 en 2 de meting stopt op het moment waarop Opdrachtnemer het advies respectievelijk de voorbereide responsactie aan de Deelnemer heeft opgeleverd? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De aanbestedende dienst verduidelijkt dat de prestaties van Opdrachtnemer worden beoordeeld binnen de invloedssfeer van Opdrachtnemer. Bij mandaatniveaus waarbij de uitvoering bij de Deelnemer ligt, wordt Opdrachtnemer beoordeeld op tijdige signalering, advisering en overdracht. De aanbestedende dienst acht de huidige formulering voldoende en past deze niet aan.
221	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	5 Implementatie	PM	Hoofdstuk 5 bepaalt dat Fase 1 per Deelnemer binnen maximaal zes maanden na start van de dienstverlening wordt gerealiseerd en dat Fase 1 voor alle Deelnemers gezamenlijk binnen twaalf maanden na aanvang van de	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in met de gevraagde verduidelijking.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
		(jo. Bijlage 5, artikel 5)		Raamovereenkomst is geïmplementeerd, terwijl tegelijkertijd maximaal twee Deelnemers per periode van zes weken starten en de aansluiting afhankelijk is van het sluiten van Nadere overeenkomsten door de Deelnemers en van het tijdig beschikbaar stellen van toegangsrechten, logbronnen en de SIEM-omgeving door de Deelnemer (stappen 1 tot en met 3). Artikel 5.1 en 5.2 van het Model Nadere overeenkomst merken opleverdata bovendien aan als Fatale termijnen. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de termijnen van hoofdstuk 5 geen Fatale termijnen zijn, (ii) deze termijnen van rechtswege opschuiven met de duur van vertraging die is toe te rekenen aan Opdrachtgever, een Deelnemer of een door hen ingeschakelde derde, en (iii) de twaalfmaandstermijn uitsluitend geldt voor Deelnemers die tijdig een Nadere overeenkomst hebben gesloten? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	(i) De in hoofdstuk 5 genoemde termijnen gelden als streef- en planningskaders en worden niet als Fatale termijnen aangemerkt, tenzij in de Nadere overeenkomst expliciet anders is overeengekomen. (ii) Voor zover vertraging aantoonbaar wordt veroorzaakt door Opdrachtgever, een Deelnemer of door hen ingeschakelde derden (zoals het niet tijdig beschikbaar stellen van toegang, logbronnen of SIEM-voorzieningen), worden de termijnen naar redelijkheid aangepast. (iii) De termijn van twaalf maanden ziet uitsluitend op Deelnemers die tijdig een Nadere overeenkomst hebben gesloten én voldoen aan de noodzakelijke randvoorwaarden. Een generieke, onvoorwaardelijke verschuiving van termijnen wordt niet aanvaard, aangezien dit de beheersbaarheid van de implementatieplanning ondermijnt.
222	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	5 Implementatie	INK	Hoofdstuk 5 bepaalt dat in het basistarief een jaarlijkse groei van het aantal use cases van 10% is inbegrepen conform Bijlage 4 en dat aanvullende groei op basis van inzet (PxQ) wordt afgerekend. Voor een sluitende calculatie is nodig dat de basis waarover die 10% wordt berekend eenduidig vaststaat. Kunt u bevestigen (i) dat de 10% wordt berekend over het aantal bij aanvang van de Nadere overeenkomst per Deelnemer geïmplementeerde use cases, (ii) op welke peildatum dit aantal wordt vastgesteld, (iii) dat het inhoudelijk wijzigen, herbouwen of migreren van bestaande use cases meetelt binnen die 10%, en (iv) dat groei boven 10% steeds via de wijzigingsprocedure op basis van PxQ wordt vergoed?	De Aanbestedende dienst verduidelijkt als volgt: (i) De 60 use cases die zijn opgenomen in Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap vormen de basisset van use cases. De jaarlijkse groei van 10% is aanvullend op deze basisset. (ii) De peildatum voor de jaarlijkse groei is de datum van operationele ingebruikname (go-live) van Fase 1 per Deelnemer. (iii) Het inhoudelijk aanpassen, optimaliseren, herbouwen of migreren van de in de basisset opgenomen use cases valt binnen de Basis SOC-dienstverlening, voor zover dit geen substantiële functionele uitbreiding betreft. Deze werkzaamheden worden niet aangemerkt als groei van het aantal use cases. (iv) De jaarlijkse groei van 10% heeft betrekking op nieuwe use cases bovenop de basisset. Groei boven de jaarlijks inbegrepen 10% wordt op basis van PxQ afgerekend conform de daarvoor geldende tarieven en contractuele procedure.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
223	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.3, A.14, A.17 en A.27 jo. ARBIT-2022 artikel 5	AANB	Artikel 5.3 van de ARBIT-2022 verbindt een audit aan concrete omstandigheden die daartoe aanleiding geven en artikel 5.4 regelt dat elke partij haar eigen kosten draagt. Paragraaf 1.3 van Bijlage 2a gaat verder: Opdrachtnemer moet Opdrachtgever en Deelnemers in staat stellen 'desgevraagd detailinformatie in te zien', en de eisen A.14, A.17 en A.27 verplichten tot het op verzoek overleggen van certificeringen, verklaringen en auditrapportages, zonder beperking van frequentie of reikwijdte. Nu Bijlage 2a op grond van artikel 2.4 prevaleert boven de ARBIT-2022, dreigt de begrenzing van artikel 5.3 te vervallen. Inschrijver onderkent dat inzage die voortvloeit uit dwingende publiekrechtelijke voorschriften, waaronder de Cyberbeveiligingswet en de BIO, onverkort mogelijk moet zijn. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de begrenzing van artikel 5.3 van de ARBIT-2022 onverkort geldt, zodat een audit plaatsvindt indien concrete omstandigheden daartoe aanleiding geven en ten hoogste eenmaal per jaar, met een aankondigingstermijn van ten minste twee weken en uitvoering tijdens kantooruren, (ii) de auditor onafhankelijk en erkend is en geen concurrent van Opdrachtnemer, en (iii) de inzage zich niet uitstrekt tot gegevens van andere klanten van Opdrachtnemer, noch tot de kostprijsopbouw of de marges van Opdrachtnemer? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in. (i) De systematiek van artikel 5.3 ARBIT-2022 blijft leidend: audits vinden plaats bij concrete aanleiding en met inachtneming van proportionaliteit. (ii) Audits worden uitgevoerd door een onafhankelijke en deskundige partij, waarbij vertrouwelijkheid wordt geborgd. (iii) Inzage strekt zich niet uit tot gegevens van andere klanten of tot concurrentiegevoelige informatie zoals kostprijsopbouw en marges. De Aanbestedende dienst behoudt echter het recht om, in het kader van wettelijke verplichtingen (o.a. BIO/NIS2), aanvullende informatie op te vragen indien noodzakelijk.
224	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	A.20 jo. 1.1	PM	Eis A.20 verplicht tot een beschikbaarheid van minimaal 99,95% per kalendermaand voor de door Opdrachtnemer beheerde componenten en configuraties, exclusief vooraf overeengekomen onderhoudsvensters en aantoonbare verstoringen in onderliggende platformdiensten van derden. Uitgangspunt van paragraaf 1.1 is echter dat de dienstverlening primair wordt uitgevoerd binnen de SIEM-omgeving van de Deelnemer, die niet door Opdrachtnemer wordt beheerd. Kunt u bevestigen dat verstoringen, onderhoud, wijzigingen en capaciteitsbeperkingen in de SIEM-omgeving en de overige infrastructuur van de Deelnemer, alsmede in de aanlevering van logbronnen, eveneens buiten de meting van de beschikbaarheid en van de overige SLA-parameters vallen?	Bevestigd wordt dat: Verstoringen, onderhoud en beperkingen in systemen en infrastructuur die niet onder beheer van Opdrachtnemer vallen (waaronder SIEM-omgevingen van Deelnemers en logaanlevering), buiten de SLA-meting vallen, mits aantoonbaar.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
225	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	1.1 (Architectuur uitgangspunt)	CISO	Paragraaf 1.1 bepaalt dat structurele extractie of duplicatie van logdata, events of securitydata naar systemen buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer niet is toegestaan, tenzij noodzakelijk voor een overeengekomen aanvullende dienst. Een SOC-dienstverlener heeft echter beperkte, geaggregeerde gegevens buiten die omgeving nodig voor onder meer overkoepelende rapportage, kwaliteitsborging, capaciteitsbeheer, threat intelligence-correlatie tussen Deelnemers en de eigen beveiliging en continuïteit. Bent u bereid te bevestigen dat het verwerken van geaggregeerde, gepseudonimiseerde of geanonimiseerde metadata, metrics en dreigingsindicatoren buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer is toegestaan, voor zover dit noodzakelijk is voor de dienstverlening, de kwaliteitsborging en de beveiliging daarvan en dit voldoet aan de toepasselijke privacy- en beveiligingseisen? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	De Aanbestedende dienst stemt in beginsel in met de gevraagde verduidelijking. Het is toegestaan om geaggregeerde, gepseudonimiseerde of geanonimiseerde data buiten de SIEM-omgeving te verwerken, mits: • dit noodzakelijk is voor de uitvoering van de dienstverlening; • dit voldoet aan geldende privacy- en beveiligingseisen; • geen herleidbare of operationeel gevoelige data structureel wordt geëxporteerd. Structurele duplicatie van ruwe data blijft niet toegestaan.
226	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	A.44 (jo. Bijlage 5, artikel 10.6)	AANB	Eis A.44 verplicht Opdrachtnemer AI-assisted Event grouping toe te passen, terwijl artikel 10.6 van het Model Nadere overeenkomst voorziet in een nader overeen te komen Bijlage AI voor AI-systemen met een hoog risico. Kunt u bevestigen dat (i) het toepassen van AI-ondersteunde analyse binnen de SOC-dienstverlening niet wordt aangemerkt als een AI-systeem met een hoog risico in de zin van Verordening (EU) 2024/1689, (ii) het gebruik van AI-hulpmiddelen niet leidt tot aanvullende garanties, vrijwaringen of aansprakelijkheid buiten hetgeen in de Overeenkomst en de SLA-parameters is overeengekomen, en (iii) indien Opdrachtgever alsnog een Bijlage AI wenst toe te passen, deze voor gunning ter beschikking wordt gesteld dan wel de daaruit voortvloeiende maatregelen en kosten via de wijzigingsprocedure worden vergoed?	De Aanbestedende dienst verduidelijkt als volgt. Ad (i) De Aanbestedende dienst bevestigt niet op voorhand dat iedere toepassing van AI-assisted Event grouping binnen de SOC-dienstverlening buiten de kwalificatie van een hoog-risico-AI-systeem in de zin van Verordening (EU) 2024/1689 valt. Of een concrete AI-toepassing als hoog-risico-AI kwalificeert, wordt bepaald aan de hand van de toepasselijke wet- en regelgeving, waaronder het beoogde doel, de functionaliteit en de wijze waarop het AI-systeem daadwerkelijk wordt ingezet. Eis A.44 schrijft AI-assisted Event grouping voor, maar schrijft geen specifieke AI-oplossing of technisch implementatiemodel voor. Opdrachtnemer blijft verantwoordelijk voor een rechtmatige toepassing van de door hem ingezette AI-functionaliteit en voor naleving van de toepasselijke eisen ten aanzien van onder meer gegevensbescherming, informatiebeveiliging en vertrouwelijkheid. Ad (ii) Het gebruik van AI-hulpmiddelen leidt als zodanig niet tot aanvullende garanties, vrijwaringen of aansprakelijkheid buiten hetgeen uit de aanbestedingsstukken en toepasselijke

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					wet- en regelgeving voortvloeit. De contractuele aansprakelijkheidsregeling blijft van toepassing. Ad (iii) Indien de concrete toepassing van een AI-systeem kwalificeert als hoog-risico-AI en artikel 10.6 van de Model Nadere overeenkomst daarop van toepassing is, worden de daarvoor geldende afspraken vastgelegd overeenkomstig dat artikel. Voor zover daaruit wijzigingen van de overeengekomen Prestatie voortvloeien, worden deze behandeld overeenkomstig de toepasselijke contractuele wijzigingsprocedure.
239	Bijlage 2a - Spec. van de Prestatie	2.1 (jo. 1.2)	AANB	Paragraaf 2.1 legt vast dat de Deelnemer te allen tijde eindverantwoordelijk blijft voor het informatiebeveiligingsbeleid, de naleving van de Cyberbeveiligingswet en de besluitvorming over risicoacceptatie, escalatie en herstelmaatregelen, en paragraaf 1.2 erkent dat het niet behalen van SLA-parameters niet zonder meer een toerekenbare tekortkoming oplevert. Kunt u, in aanvulling daarop, bevestigen dat (i) Opdrachtnemer niet aansprakelijk is voor schade die voortvloeit uit besluiten of het uitblijven van besluiten van Deelnemer of uit het niet, niet tijdig of niet volledig opvolgen van door Opdrachtnemer gegeven adviezen, (ii) Opdrachtnemer geen verantwoordelijkheid draagt voor de naleving door Deelnemer van de Cyberbeveiligingswet en de daarop gebaseerde meldplichten, en (iii) Opdrachtnemer recht heeft op verlenging van termijnen en op vergoeding van aantoonbare meerkosten indien Deelnemer niet tijdig beslist of niet tijdig de benodigde randvoorwaarden levert?	Bevestigd wordt dat: • Opdrachtnemer niet verantwoordelijk is voor besluiten van Deelnemers; • naleving van wetgeving bij Deelnemer blijft; • vertraging door Deelnemer leidt tot termijnverlenging en mogelijk meerwerk.
255	Bijlagen 2a en 2c		AANB	Kan de Aanbestedende Dienst een geconsolideerd eisenregister in Excel-formaat beschikbaar stellen waarin alle genummerde eisen uit Bijlage 2a en Bijlage 2c zijn opgenomen, inclusief eisnummer, beschrijving en verwijzing naar de bronlocatie? Dit ondersteunt Inschrijvers bij het uitvoeren van een volledige compliance-analyse en bevordert een eenduidige interpretatie van de aanbestedingsstukken.	De Aanbestedende Dienst is niet voornemens een geconsolideerd eisenregister in Excel te verstrekken. Inschrijvers dienen uit te gaan van de gepubliceerde aanbestedingsstukken.
354	Operationeel model /	8-10	PM	Operationeel model / Verdeling van verantwoordelijkheden	Binnen het beoogde hybride model geldt:

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	T2-T3 verdeling/ 2a/ Verantwoordelijkheidsv erdeling/ Governance overleg			Kunt u binnen het hybride model verduidelijken hoe de verantwoordelijkheden voor T2- en T3-activiteiten zijn verdeeld tussen het interne SOC en de opdrachtnemer? Daarnaast verzoeken wij u inzicht te geven in het verwachte ondersteuningsvolume voor de flexibele specialistische capaciteit (bijvoorbeeld piekbelasting, grootschalige incidenten en tijdelijke personeelstekorten) die in de gunningsfase zal worden geprijsd.	• Opdrachtnemer: ○ Verantwoordelijk voor monitoring, detectie, initiële analyse en escalatie (primair T1 en ondersteunend T2); ○ Levert specialistische capaciteit (T2/T3) op afroep, onder andere bij complexe incidenten, piekbelasting en specifieke expertisevragen. • Deelnemer: ○ Blijft verantwoordelijk voor regie, prioritering, besluitvorming en uitvoering van mitigerende maatregelen; ○ Voert (delen van) T2/T3-activiteiten zelf uit, afhankelijk van de eigen inrichting en volwassenheid. Het exacte volume van inzet voor specialistische capaciteit wordt niet vooraf gefixeerd en maakt onderdeel uit van de flexibele afname binnen de raamovereenkomst (PxQ-systematiek).
451	Bijlage 2a	3	ARCH	Valt het doorgeven van alerts, detectiesignalen en bijbehorende analysecontext naar het platform van de Opdrachtnemer onder het in Bijlage 2c toegestane dataverkeer beperkt tot signalering en analyse?	Ja. Het doorgeven van alerts, detectiesignalen en bijbehorende analysecontext valt onder het in Bijlage 2c toegestane dataverkeer, voor zover dit strikt noodzakelijk is voor signalering, analyse en opvolging binnen de overeengekomen SOC-dienstverlening. Structurele of bredere dataverwerking buiten deze scope is niet toegestaan zonder expliciete toestemming.
452	Bijlage 2a	3	AANB	Aanbestedende partij geeft aan dat het structureel uitvoeren van detectie, correlatie en use-case verwerking buiten de SIEM-omgeving van de deelnemer uitsluitend is toegestaan met expliciete en schriftelijke toestemming van opdrachtgever of betreffende deelnemer. Hoe dient inschrijver deze toestemming te verkrijgen op dit moment in de aanbesteding?	Toestemming voor het structureel uitvoeren van detectie, correlatie en/of use-case verwerking buiten de SIEM-omgeving wordt niet in de aanbestedingsfase verkregen. Deze wordt, indien aan de orde, per Deelnemer en per Nadere Overeenkomst expliciet en schriftelijk vastgelegd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
453	Bijlage 2a	3	AANB	Moet de schriftelijke instemming voor detectie of correlatie buiten de SIEM van de Deelnemer al bij inschrijving zijn verkregen, of wordt die per Nadere Overeenkomst vastgelegd?	Nee. Deze instemming hoeft niet bij inschrijving te zijn verkregen. Eventuele toestemming wordt per Deelnemer vastgelegd in de Nadere Overeenkomst.
454	Bijlage 2a	3&4	ARCH	Aanbestedende partij geeft aan dat structurele duplicatie van logdata, events of securitydata buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer niet is toegestaan, tenzij dit noodzakelijk is voor een aanvullende dienst. Interpreteert inschrijver dit correct dat er geen uitzondering is voor structurele duplicatie van logdata, events of securitydata buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer voor de gevraagde basis IT SOC-diensten?	Ja, dit wordt correct geïnterpreteerd. Voor de basis IT SOC-dienstverlening is structurele duplicatie van logdata, events of securitydata buiten de SIEM-omgeving van de Deelnemer niet toegestaan. Uitzonderingen gelden uitsluitend indien dit noodzakelijk is voor expliciet overeengekomen aanvullende diensten en na voorafgaande schriftelijke toestemming.
468	Bijlage 2a & concept-raamovereenkomst		AANB	Kan de Aanbestedende dienst de volgende verwijzingen herstellen: eis A.173 verwijst naar Bijlage 3 in plaats van Bijlage 4, eis A.28 bevat geen inhoud, en het KvK-nummer in de concept-raamovereenkomst is onjuist.	De genoemde omissies worden gecorrigeerd in de eerstvolgende Nota van Inlichtingen. Hieraan kunnen geen rechten worden ontleend anders dan de gecorrigeerde versie.
546	Bijlage 2a		ARCH	U schrijft hier dat u een algemene kennisportaal wilt. Is het de bedoeling dat alle 8 de aansluitingen een aparte login krijgen, en zo de informatie gescheiden blijft, of dat deze allemaal bij elkaar komen.	De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat iedere Deelnemer een afzonderlijke login krijgt, noch dat alle gebruikers één gezamenlijke informatieomgeving krijgen. Wel moet het kennisportaal beschikbaar zijn voor geautoriseerde gebruikers en wordt de documentatie ingericht voor de Deelnemers. De architectuur vereist daarnaast scheiding van verantwoordelijkheden, datastromen en beveiligingsdomeinen en gaat uit van logisch gescheiden omgevingen per Deelnemer. De inrichting van autorisaties en toegang dient daarmee passend bij deze scheiding te worden vormgegeven.
548	Bijlage 2a en Bijlage 2b, Microsoft Sentinel/Microsoft 365 Defender beheer, multi-tenant		ARCH	Kan Opdrachtgever per Deelnemer aangeven welke Microsoft-licenties, tenantconfiguraties en beheerrechten bij aanvang beschikbaar zijn voor de SOC-dienstverlening, waaronder Microsoft Sentinel, Log Analytics, Microsoft Defender-producten, Microsoft Entra ID, Microsoft Lighthouse, connectoren, API-toegang en eventuele aanvullende Microsoft-beheerfunctionaliteit?	De aanbestedingsstukken bevatten op hoofdlijnen informatie over de uitgangssituatie. Bij aanvang is de IT-infrastructuur van de Deelnemers hoofdzakelijk gebaseerd op Microsoft-technologie; vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en maken of gaan primair gebruikmaken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing. De dienstverlening wordt ingericht binnen de SIEM-omgeving van de betreffende Deelnemer en maakt gebruik van een Lighthouse-constructie.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	beheer en toegang tot Deelnemer-omgevingen				De aanbestedingsstukken bevatten echter geen uitputtend per-Deelnemer overzicht van alle gevraagde licenties, tenantconfiguraties, connectoren, API-toegang en individuele beheerrechten. Een dergelijk overzicht kan daarom niet als aanbestedingsgegeven worden bevestigd. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0.
549	Bijlage 2a en Bijlage 2b, Microsoft Sentinel/Microsoft 365 Defender beheer, multi-tenant beheer en toegang tot Deelnemer-omgevingen		INK	Daarnaast vragen wij Opdrachtgever te verduidelijken hoe wordt omgegaan met wijzigingen in Microsoft-functionaliteit, licentievoorwaarden of ondersteuningsmodellen, waaronder eventuele toekomstige aanpassingen in Microsoft Lighthouse. Kan Opdrachtgever bevestigen dat aanvullende kosten, technische herinrichting, migratie, alternatieve beheeroplossingen of extra operationele inzet die voortvloeien uit dergelijke wijzigingen niet binnen het vaste basistarief vallen, maar via overeengekomen tarieven of PxQ kunnen worden verrekend?	Nee, dit kan niet in algemene zin worden bevestigd. De aanbestedingsstukken schrijven voor dat de dienstverlening toekomstbestendig en schaalbaar is en aansluit op ontwikkelingen in beveiligingstechnologie. Daarnaast is in het prijsmodel bepaald welke diensten binnen de Basis SOC-diensten vallen en welke aanvullende diensten via PxQ worden afgerekend. Alleen werkzaamheden die op grond van de aanbestedingsstukken als aanvullende of inzetgerichte dienst kwalificeren, kunnen op basis van de daarvoor overeengekomen tarieven worden afgerekend. Een wijziging in Microsoft-functionaliteit, licentievoorwaarden of ondersteuningsmodellen leidt niet automatisch tot een afzonderlijk recht op aanvullende vergoeding of PxQ-afrekening.
BIJLAGE 2B - SPECIFICATIE VAN DE PRESTATIE: ARCHITECTUUR - 40 VRAGEN					
Bijlage 2b - par. 1 (1)					
20	Bijlage 2b, par. 1 en 2.1, in samenhang met Bijlage 2c, eisen C.28 en C.29.	3 en 4	INK	Kan Opdrachtgever bevestigen dat kosten voor Microsoft-licenties, Sentinel/Azure-consumptie en overige platformdiensten voor rekening van de Deelnemer blijven, en derhalve niet vallen onder de in C.28 genoemde licentiekosten die in de Tarieven van Opdrachtnemer moeten zijn inbegrepen?	Zie Bijlage 2b en Bijlage 2c, in het bijzonder eisen C.28 en C.29. Hieruit volgt dat de SOC-dienstverlening wordt geleverd op de bestaande (cloud)omgevingen van de Deelnemers. Kosten voor Microsoft-licenties, Azure-consumptie, Microsoft Sentinel en overige platformdiensten zijn voor rekening van de betreffende Deelnemer en maken geen onderdeel uit van de tarieven van Opdrachtnemer. De tarieven van Opdrachtnemer zien uitsluitend op de door hem te leveren SOC-dienstverlening en de daarvoor benodigde eigen middelen en inspanning. Alleen indien en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					voor zover in de Tarieflijst expliciet anders is bepaald, kunnen hiervan afwijkingen gelden.
Bijlage 2b - par. 2.1 (5)					
22	Bijlage 2b – Architectuur , 2.1 Scope, doel en uitgangspunten.	4	INK	Bij wie ligt de verantwoordelijkheid voor de TCO en eventuele financiële gevolgen bij Microsoft prijsverhogingen, herijking van de securityarchitectuur, wanneer de SOC-dienstverlening bij Opdrachtnemer ligt en Microsoft-licenties en platformdiensten door de Deelnemers worden afgenomen?	Zie Bijlage 2b, paragraaf 2.1. Hierin is bepaald dat Deelnemers verantwoordelijk zijn voor hun eigen platformdiensten en de daarbij behorende keuzes, waaronder Microsoft-licenties, Azure-consumptie en inrichting van de Microsoft-omgeving. Dit betekent dat financiële gevolgen van prijswijzigingen van platformleveranciers (zoals Microsoft) en wijzigingen in de eigen (security)architectuur voor rekening en risico van de betreffende Deelnemer komen. Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de kosten die samenhangen met de door hem geleverde SOC-dienstverlening. Eventuele kostenstijgingen binnen de eigen dienstverlening van Opdrachtnemer komen voor rekening en risico van Opdrachtnemer, behoudens voor zover hiervoor in de Nadere Overeenkomst expliciet indexatie- of verrekeningsafspraken zijn opgenomen.
34	Bijlage 2b – Specificatie van de Prestatie – Architectuur v1.0, 2.1 en 2.2	3-5	ARCH	De aanbestedingsstukken gaan uit van aansluiting op de bestaande Microsoft-omgeving van de Deelnemers, terwijl tevens belang wordt gehecht aan interoperabiliteit, open standaarden en het voorkomen van vendor lock-in. Kan Aanbestedende dienst verduidelijken in hoeverre Opdrachtnemer binnen de SOC-dienstverlening aanvullende eigen of alternatieve securitytechnologie mag inzetten naast de bestaande Microsoft-componenten, mits de vereiste functionaliteit, integraties en dienstverlening behouden blijven en aan de overige eisen (ook geen dubbele kosten) uit de aanbestedingsstukken wordt voldaan?	Zie Bijlage 2b. De architectuur schrijft integratie met de bestaande omgeving en gebruik van open standaarden voor. Aanvullende technologie kan worden ingezet mits deze past binnen de architectuurkaders en geen afbreuk doet aan de gestelde eisen. Zie ook vraag 31.
133	Bijlage 2b, hoofdstuk 2.1 Scope, doel en uitgangspunten en	4 en 21	ARCH	Hoofdstuk 2.1 verlangt dat Opdrachtnemer in staat is te integreren met gangbare SIEM-oplossingen en hoofdstuk 2.4.2.8 merkt de keuze voor Microsoft Sentinel aan als niet permanent of exclusief. Wordt een aangeboden werkwijze die SIEM-onafhankelijk is ingericht bij de beoordeling van	De Aanbestedende Dienst schrijft Microsoft Sentinel voor als het primaire richtinggevende platform binnen de beschreven uitgangsarchitectuur. Vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en maken of gaan primair gebruikmaken van Microsoft Sentinel.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Aanbestedingsleidraad, hoofdstuk 2.4.2.8			Onderdeel 2 gelijkwaardig gewaardeerd aan een werkwijze die specifiek op Microsoft Sentinel is toegesneden?	Dit neemt niet weg dat interoperabiliteit en aansluiting op andere gangbare SIEM-oplossingen onderdeel zijn van de architectuur. Een Inschrijving kan daarom een architectuur beschrijven die aantoonbaar toekomstbestendig en interoperabel is. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de gepubliceerde beoordelingsaspecten, waaronder vendor lock-in, open standaarden en interoperabiliteit. Een volledig SIEM-onafhankelijke inrichting wordt dus niet zonder meer als gelijkwaardig beschouwd indien daardoor niet of onvoldoende wordt aangesloten bij de beschreven uitgangsarchitectuur en de feitelijke Microsoft-omgeving van de Deelnemers.
298	Bijlage 2B, par 2.1		AANB	In paragraaf 2.1 van Bijlage 2b is opgenomen dat alle data, configuraties, detectieregels, automatisering (SOAR) en documentatie eigendom blijven van de Deelnemer. Inschrijver gaat ervan uit dat deze bepaling uitsluitend betrekking heeft op: - gegevens en configuraties die reeds eigendom zijn van de Deelnemer; - en detectieregels, use cases, automatiseringen en documentatie die in het kader van de overeenkomst specifiek voor de betreffende Deelnemer worden ontwikkeld, ingericht of aangepast. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze interpretatie juist is en dat generieke, reeds bestaande detectieregels, use cases, SOAR-componenten, methodieken en andere intellectuele eigendomsrechten van Opdrachtnemer buiten deze bepaling vallen, voor zover deze niet specifiek voor een Deelnemer zijn ontwikkeld of aangepast?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat: • eigendom en overdracht betrekking hebben op klantspecifieke configuraties en maatwerk, • generieke componenten, methodieken en tooling van Opdrachtnemer buiten deze verplichting vallen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
478	Bijlage 2b, 2.1	3	ARCH	Vrijwel alle deelnemers maken gebruik van Microsoft Sentinel. Is er momenteel andere SIEM-tooling in gebruik bij de Deelnemers en dient deze opgenomen te worden in de dienst of migreren deze deelnemers naar Microsoft Sentinel (en is dat dat onderdeel van de dienst)?	De primaire SIEM-voorziening binnen de scope van deze aanbesteding is gebaseerd op Microsoft Sentinel. Voor zover bij individuele Deelnemers nog andere tooling aanwezig is, geldt dat deze buiten scope kan vallen of in het kader van transitie wordt uitgefaseerd. Migraties maken geen onderdeel uit van de standaard dienstverlening, tenzij expliciet overeengekomen in een Nadere Overeenkomst.
Bijlage 2b - par. 2.2 (9)					
65	Bijlage 2b - par. 2.2.4/2.4 / ARBIT art. 47	4, 6, 27	AANB	Escrow en overdraagbaarheid bij dienstverlening op de SIEM-omgeving van de Deelnemer (Bijlage 2b, par. 2.2.4 en 2.4) Bijlage 2b gaat uit van een architectuur waarbij Opdrachtnemer zijn dienstverlening primair uitvoert binnen de SIEM-omgeving (doorgaans Microsoft Sentinel) van de Deelnemer zelf, met als doel dat een eigen SOC of opvolgende opdrachtnemer de monitoring en support 'geruisloos' kan overnemen. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat, voor zover Opdrachtnemer voor bepaalde onderdelen van de dienstverlening toch gebruikmaakt van eigen software, platformen of broncode die niet binnen de omgeving van de Deelnemer draait, de escrow-verplichting van artikel 47 ARBIT (zie ook vraag A.13) daarop beperkt blijft, en dat voor de overdracht van in de Deelnemer-omgeving zelf gerealiseerde configuraties en detectieregels de exitregeling van Bijlage 2b/2a leidend is in plaats van artikel 47 ARBIT?	Zie vraag en antwoord 50.
128	Bijlage 2b, hoofdstuk 2.2.4 Overdraagbare dienstverlening	4	ARCH	Indien orkestratielogica wordt uitgevoerd op een voorziening van Opdrachtnemer, wordt dan aan de eis van overdraagbaarheid voldaan wanneer deze logica volledig is gedocumenteerd en exporteerbaar is in een neutraal en herbruikbaar formaat? Of vereist u dat de automatisering technisch binnen de omgeving van de Deelnemer wordt uitgevoerd?	De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat iedere automatisering technisch uitsluitend binnen de omgeving van de Deelnemer moet worden uitgevoerd. Wel geldt als uitgangspunt dat oplossingen binnen de infrastructuur en beheerdomeinen van de Deelnemer worden geïmplementeerd en dat configuraties en automatisering overdraagbaar zijn. Indien een uitzondering voor uitvoering buiten de omgeving van de Deelnemer vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen, moet de betreffende orkestratielogica volledig beschikbaar, gedocumenteerd, exporteerbaar en overdraagbaar zijn, zodat de dienstverlening zonder verlies

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					van functionaliteit kan worden overgenomen. Een uitsluitend door de Opdrachtnemer beheerde, niet-overdraagbare implementatie voldoet niet aan dit uitgangspunt.
129	Bijlage 2b, hoofdstuk 2.2.1 Architectuur kaders	4	ARCH	Hoofdstuk 2.2.1 merkt de MCRA aan als richtinggevend architectuurraster en verlangt dat Opdrachtnemer zijn dienstverlening aantoonbaar in lijn brengt met MCRA-principes. Kunt u toelichten op welke wijze dit wordt getoetst, en of een aanvullende mapping op gelijkwaardige kaders zoals NIST CSF, MITRE ATT&CK of NEN-ISO/IEC 27001 als onderbouwing wordt geaccepteerd?	De Microsoft Cybersecurity Reference Architecture (MCRA) en de Security Operations Microsoft Reference Architecture zijn in Bijlage 2b als richtinggevend architectuurraster aangewezen. De Opdrachtnemer dient de dienstverlening aantoonbaar met de daarin genoemde principes in lijn te brengen. Een aanvullende mapping naar andere kaders kan als ondersteunende onderbouwing worden verstrekt, maar vervangt de vereiste aansluiting op het in de aanbestedingsstukken aangewezen richtinggevend architectuurraster niet. Dit volgt ook uit de eisen voor aantoonbare naleving van relevante standaarden en frameworks, waarbij onder meer mappings naar MITRE ATT&CK en implementatie van NIST CSF-controles als documentatie kunnen dienen.
136	Bijlage 2b, hoofdstuk 2.2.9, eis B.3	5	ARCH	Eis B.3 bepaalt dat alle toegang wordt gelogd en auditeerbaar is, met de toevoeging session recording. Kunt u specificeren welke technische invulling u hierbij voor ogen heeft? Wordt hiermee volledige sessieopname van analistenhandelingen bedoeld, of volstaat volledige audit logging van uitgevoerde acties en queries binnen de SIEM-omgeving van de Deelnemer?	Met de eis wordt bedoeld dat toegang tot en handelingen binnen de dienstverlening aantoonbaar en controleerbaar moeten zijn. De architectuur hanteert volledige auditability als uitgangspunt. De Aanbestedende Dienst schrijft daarbij niet voor dat iedere volledige analistensessie noodzakelijkerwijs als video-opname moet worden vastgelegd. Een technische invulling waarbij alle relevante toegangen, configuratiewijzigingen, handelingen en uitgevoerde acties aantoonbaar worden gelogd, kan volstaan, mits daarmee de vereiste auditability en reconstructie van handelingen wordt gewaarborgd. Binnen de dienstverlening geldt reeds dat toegang, configuratiewijzigingen en handelingen worden gelogd en gedurende minimaal twaalf maanden worden bewaard.
334	Europese Cloudproviders/ bijlage	4-5	CISO	Europese cloudproviders Referentie: [Hostingvereisten]	Opdrachtgever schrijft geen specifieke provider voor. Oplossingen worden beoordeeld op basis van eisen (security, compliance, architectuur), niet op type aanbieder. Gelijkwaardige oplossingen worden gelijk behandeld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	2b/ 2.2.2/ B1-B5			Worden oplossingen gehost binnen Europese cloudomgevingen gelijkwaardig beoordeeld aan oplossingen gebaseerd op hyperscalers?	
465	Bijlage 2b, 2.2.9	5	AANB	Is de MCRA-conformiteitsmatrix uit eis B.1 een verplicht bij de inschrijving in te dienen document, en zo ja: geldt daarvoor een paginalimiet en wordt hij bij een van de kwaliteitsonderdelen beoordeeld? De matrix staat niet in de checklist van de leidraad.	De MCRA-conformiteitsmatrix zoals bedoeld in eis B.1 maakt onderdeel uit van de inschrijving en dient door Inschrijver te worden ingediend. De matrix heeft geen afzonderlijke paginalimiet, maar dient proportioneel en to-the-point te worden ingevuld. De matrix wordt gebruikt voor verificatie van de mate van conformiteit met de gestelde eisen en kan als zodanig worden betrokken bij de beoordeling van de inschrijving. De leidraad wordt op dit punt verduidelijkt.
554	02b – Bijlage 2b – Spec vd Prestatie – Architectuur v1.0, par. 2.2.4	4	PM	In par. 2.2.4 wordt aangegeven dat er een exitstrategie moet worden opgesteld, waarbij de dienstverlening zoals beoogd geleverd door Inschrijver 'geruisloos' moet kunnen worden overgenomen door een eigen SOC of andere opdrachtnemer. Beoogt Opdrachtgever een eigen SOC te implementeren op (middel-)lange termijn? En zo ja, weegt dit mee in het gekozen termijnmodel van 3 jaar, plus drie maal 1 jaar verlenging?	De verplichting tot het opstellen van een exitstrategie is generiek van aard en ziet op het waarborgen van continuïteit en overdraagbaarheid van dienstverlening. Hieraan kunnen geen conclusies worden verbonden over een voornemen tot het realiseren van een eigen SOC. De contractduur staat los van een eventuele toekomstige invulling van de dienstverlening.
555	02b – Bijlage 2b – Spec vd Prestatie – Architectuur v1.0, par. 2.2.9	5	ARCH	Extra eis "B.3" schrijft voor dat alle toegang door Opdrachtnemer wordt gelogd. Dit wordt als volkomen onderbouwd en logisch gezien door Inschrijver. Daarnaast wordt echter zonder verdere toelichting gesproken over 'session recording', in dezelfde zin. Hoe kijkt Opdrachtgever aan tegen situaties waarin session recording niet toepasbaar is, bijvoorbeeld bij automatische processen zoals rule-deployment of configuratiebeheer via infrastructure-as-code?	Opdrachtgever bevestigt dat alle toegang door Opdrachtnemer aantoonbaar moet worden gelogd. Session recording wordt hierbij gezien als een aanvullend middel dat risicogebaseerd wordt toegepast indien noodzakelijk. Voor geautomatiseerde processen (zoals rule deployment, CI/CD pipelines en infrastructure-as-code) geldt dat session recording niet vereist is, mits volledige en herleidbare logging en audit trails aanwezig zijn (bijvoorbeeld via versiebeheer, pipeline-logging en change-registratie). Session recording wordt primair verwacht bij handmatige, interactieve en verhoogd risicovolle beheershandelingen (bijvoorbeeld privileged access op productieomgevingen), voor zover dit proportioneel en technisch haalbaar is.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
556	02b – Bijlage 2b – Spec vd Prestatie – Architectuur v1.0, par. 2.2.9	5	ARCH	Extra eis "B.3" schrijft voor dat alle toegang door Opdrachtnemer wordt gelogd. Dit wordt als volkomen onderbouwd en logisch gezien door Inschrijver. Daarnaast wordt echter zonder verdere toelichting gesproken over 'session recording', in dezelfde zin. Kan Opdrachtgever toelichten in het kader van technische haalbaarheid wanneer session recording (een ingrijpend middel) noodzakelijk is en welke (standaard) werkzaamheden d.m.v. logboeken / audit trails kunnen worden afgevangen, zonder session recording?	Opdrachtgever bevestigt dat alle toegang door Opdrachtnemer aantoonbaar moet worden gelogd. Session recording wordt hierbij gezien als een aanvullend middel dat risicogebaseerd wordt toegepast indien noodzakelijk. Voor geautomatiseerde processen (zoals rule deployment, CI/CD pipelines en infrastructure-as-code) geldt dat session recording niet vereist is, mits volledige en herleidbare logging en audit trails aanwezig zijn (bijvoorbeeld via versiebeheer, pipeline-logging en change-registratie). Session recording wordt primair verwacht bij handmatige, interactieve en verhoogd risicovolle beheershandelingen (bijvoorbeeld privileged access op productieomgevingen), voor zover dit proportioneel en technisch haalbaar is.
Bijlage 2b - par. 2.3 (1)					
66	Bijlage 2b – par. 2.3	5	CISO	Verplichte deelname aan sectorale samenwerking en informatiedeling met andere Deelnemers (Bijlage 2b, par. 2.3) Bijlage 2b verplicht Opdrachtnemer om sectorale dreigingsinformatie en relevante beveiligingsinzichten te delen met andere Deelnemers, waar nodig geanonimiseerd of gepseudonimiseerd. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat deze verplichting niet verder strekt dan het niveau dat noodzakelijk is voor sectorale dreigingsanalyse, dat vertrouwelijke of naar een individuele Deelnemer herleidbare informatie niet zonder diens toestemming met andere Deelnemers wordt gedeeld, en dat Opdrachtnemer hiervoor niet aansprakelijk kan worden gehouden jegens de Deelnemer van wie de informatie afkomstig is, mits Opdrachtnemer de overeengekomen classificatie- en anonimiseringsmaatregelen heeft toegepast?	De Aanbestedende dienst bevestigt dat de informatie-uitwisseling plaatsvindt met inachtneming van geldende wet- en regelgeving, dataclassificatie, onderlinge afspraken en vertrouwelijkheidsvereisten. Waar noodzakelijk dient informatie te worden geanonimiseerd of gepseudonimiseerd. De Aanbestedende dienst bevestigt niet de overige door Inschrijver voorgestelde beperkingen of een voorafgaande toestemmingseis voor iedere naar een Deelnemer herleidbare informatie, noch een uitsluiting van aansprakelijkheid. Deze voorwaarden zijn niet als zodanig in Bijlage 2b opgenomen.
Bijlage 2b - par. 2.4 (1)					
330	Microsoft Sentinel multi-tenant inrichting/	6	ARCH	Microsoft Sentinel multi-tenant inrichting Referentie: [PvE - SIEM]	Opdrachtgever schrijft geen centrale multi-tenant inrichting voor. Uitgangspunt is aansluiting op de SIEM-omgeving van de Deelnemer. De gekozen inrichting moet passen binnen de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Bijlage 2b/ 2.4			Kan opdrachtgever toelichten of een centrale multi-tenant Sentinel-architectuur de voorkeur heeft boven afzonderlijke Sentinel-implementaties per deelnemende organisatie?	architectuurskaders (Bijlage 2b) en interoperabiliteit waarborgen.
Bijlage 2b - par. 2.5 (1)					
162	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0.pdf. Paragraaf 2.5 en 2.6	7	ARCH	Kan Provider de interne AI-automatiseringstool integreren, volledig aangestuurd en gehost door Provider, ter ondersteuning van het werk van de SOC-analist?	De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat iedere automatisering technisch uitsluitend binnen de omgeving van de Deelnemer moet worden uitgevoerd. Wel geldt als uitgangspunt dat oplossingen binnen de infrastructuur en beheerdomeinen van de Deelnemer worden geïmplementeerd en dat configuraties en automatisering overdraagbaar zijn. Indien een uitzondering voor uitvoering buiten de omgeving van de Deelnemer vooraf expliciet en schriftelijk is overeengekomen, moet de betreffende automatiseringslogica volledig beschikbaar, gedocumenteerd, exporteerbaar en overdraagbaar zijn, zodat de dienstverlening zonder verlies van functionaliteit kan worden overgenomen. Een uitsluitend door de Opdrachtnemer beheerde, niet-overdraagbare implementatie voldoet niet aan dit uitgangspunt.
Bijlage 2b - par. 2.6 (1)					
358	Bijlage 2b, paragraaf 2.6 Databronnen – Security Tooling (pagina 7), in samenhang met Aanbestedingsleidraad paragraaf 2.4.2.7 Architectuur en technische		ARCH	In de aanbestedingsdocumenten wordt aangegeven dat de Opdrachtnemer dient te integreren met netwerkdetectie- en firewalloplossingen. Tevens worden eisen gesteld aan OT-monitoring en analyse van industriële protocollen. Kunt u bevestigen of wordt verwacht dat Opdrachtnemer zelfstandig netwerkdetectiefunctiefunctionaliteit (NDR) en/of OT-monitoringfunctionaliteit levert indien deze functionaliteit nog niet aanwezig is bij de Deelnemer, of beperkt de opdracht zich tot het beheeren, integreren en gebruiken van reeds aanwezige netwerkdetectie- en OT-monitoringoplossingen?	Aanvullende diensten en sensoren kunnen optioneel worden aangeboden, echter er is geen enkele afname verplichting.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	uitgangspunten (pagina 20) en Bijlage 2a eis A.18.				
Bijlage 2b - par. 2.7 (1)					
166	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0. par. 2.7, 2.8	8	OT	Kan Opdrachtgever bevestigen dat OT-telemetrie, passieve OT-sensoren en OT-platformen buiten Microsoft Sentinel mogen worden ingezet mits integratie met Sentinel plaatsvindt?	Zie Bijlage 2b – Architectuur. OT-telemetrie en OT-specifieke tooling kunnen buiten de SIEM-omgeving worden ingezet, mits integratie plaatsvindt conform de gestelde architectuurprincipes en eisen.
Bijlage 2b - par. 2.10 (1)					
137	Bijlage 2b, hoofdstuk 2.10 Beheer van Security Policies binnen Microsoft Security Stack	9	PM	Hoofdstuk 2.10 maakt Opdrachtnemer verantwoordelijk voor inrichting, beheer en optimalisatie van detectiepolities en response policies, terwijl de Deelnemer eindverantwoordelijk blijft voor beleidsbesluiten. Kunt u verduidelijken of Opdrachtnemer wijzigingen in detectie- en responsepolities zelfstandig mag doorvoeren binnen de tenant van de Deelnemer, of dat elke wijziging voorafgaande goedkeuring behoeft via het wijzigingsproces van de Deelnemer?	Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de inrichting, het beheer en de optimalisatie van detectielogica, use cases en automatisering binnen de overeengekomen dienstverlening. De Deelnemer blijft verantwoordelijk voor beleidsbesluiten en de uiteindelijke risicobereidheid. Wijzigingen die uitsluitend betrekking hebben op operationele tuning binnen de overeengekomen kaders kunnen door Opdrachtnemer worden uitgevoerd. Wijzigingen die het securitybeleid, het risicoprofiel, de scope of de impact van geautomatiseerde respons wezenlijk wijzigen, worden vooraf afgestemd met en door de Deelnemer goedgekeurd.
Bijlage 2b - algemeen (19)					
35	Bijlage 2b – Specificatie van de Prestatie – Architectuur		ARCH	Kan opdrachtgever per Deelnemer aangeven welke besturingssystemen, inclusief legacy- en/of End-of-Life (EOL) waaronder de betreffende Windows-, Linux- en overige operating-systemversies binnen de IT- en OT-omgevingen (Modbus, DNP3, IEC 104, OPC, Siemens S7) onderdeel zijn van de monitoringsscope?	De Aanbestedende dienst verstrekt geen gedetailleerd overzicht per Deelnemer. Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4. Hieruit volgt dat de omgevingen per Deelnemer verschillen en gefaseerd worden aangesloten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
36	Bijlage 2b – Specificatie van de Prestatie – Architectuur	-	OT	Is er voor OT-omgevingen tevens legacy en long-life support vereist voor systemen of securitycomponenten die niet meer door de fabrikant worden ondersteund?	Nee, lifecycle management van de OT-omgevingen zijn buitenscope voor deze aanbesteding.
69	Bijlage 2b – Architectuur	3-7	ARCH	Kunt u per Deelnemer inzicht geven in de huidige SOC/SIEM-situatie, waaronder de gebruikte SIEM-oplossing, relevante security tooling, de huidige SOC-dienstverlener en de mate waarin de omgeving reeds operationeel is ingericht?	De Aanbestedende dienst verstrekt niet per Deelnemer een afzonderlijk overzicht van de huidige SOC/SIEM-situatie, security tooling en huidige SOC-dienstverlener. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. De Aanbestedingsstukken beschrijven de uitgangssituatie op hoofdlijnen. De IT-infrastructuur van de Deelnemers is bij aanvang hoofdzakelijk gebaseerd op Microsoft-technologie; vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en maken of gaan primair gebruikmaken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing. Daarnaast verschillen de Deelnemers in de mate van volwassenheid van hun informatiebeveiliging en monitoring. De onboarding vindt daarom gefaseerd per Deelnemer plaats.
70	Bijlage 2b – Architectuur / databronnen	7-8	ARCH	Kunt u per Deelnemer een indicatie geven van het huidige en verwachte aantal aan te sluiten databronnen en, indien beschikbaar, het gemiddelde en piekvolume van de te verwerken events en/of logdata?	De aanbestedingsstukken bevatten geen volledige, actuele of prognostische inventarisatie per Deelnemer van de gevraagde aantallen, volumes en groeipercentages. Deze informatie wordt daarom niet aanvullend verstrekt. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. De omvang en scope van de dienstverlening worden per Deelnemer nader vastgesteld in de Nadere Overeenkomst. Daarin worden onder meer de omvang en scope van de dienstverlening, de initiële set use cases en de servicetijden vastgelegd. Tijdens de intake worden vervolgens onder meer de te monitoren IT- en OT-assets, de bestaande infrastructuur en logging- en detectiemogelijkheden geïnventariseerd. Voor de databronnen geldt dat Bijlage 2b, paragrafen 2.6 en 2.7, onder meer beveiligingsoplossingen, netwerk- en

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					firewalloplossingen, applicaties, databases, besturingssystemen, endpoints, cloudomgevingen en OT-/IoT-omgevingen noemt.
71	Bijlage 2b – Architectuur / SIEM	3-4	ARCH	In de aanbestedingsstukken wordt aangegeven dat vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en primair gebruikmaken of gaan gebruikmaken van Microsoft Sentinel. Kunt u aangeven welke Deelnemers bij aanvang reeds beschikken over een operationeel ingerichte Microsoft Sentinel-omgeving en bij welke Deelnemers inrichting of migratie nog noodzakelijk is?	De aanbestedingsstukken bevatten geen overzicht per Deelnemer van de operationele status van de Microsoft Sentinel-omgeving en maken geen onderscheid per Deelnemer tussen reeds operationeel ingerichte omgevingen en omgevingen waarvoor nog inrichting of migratie noodzakelijk is. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. Wel is bepaald dat de IT-infrastructuur bij aanvang hoofdzakelijk op Microsoft-technologie is gebaseerd, dat vrijwel alle Deelnemers over Microsoft E5-licenties beschikken en dat Deelnemers primair gebruikmaken of gaan maken van Microsoft Sentinel. Daarnaast bepaalt Bijlage 2b, paragraaf 2.5, dat de SIEM-omgeving van de Deelnemer als primaire monitoringomgeving wordt gebruikt. De implementatie en eventuele inrichting van de SIEM-omgeving worden per Deelnemer in de gefaseerde implementatie vastgesteld. Een aanvullende specificatie per Deelnemer wordt niet verstrekt.
97	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		ARCH	De aanbesteding stelt dat de opdrachtnemer de SIEM-omgeving van de deelnemer als primaire monitoringsomgeving moet gebruiken, terwijl tevens wordt geëist dat de opdrachtnemer kan integreren met gangbare SIEM-oplossingen. Kan opdrachtgever verduidelijken of Microsoft Sentinel de verplichte standaard is of dat gedurende de looptijd ook andere SIEM-platformen (zoals Splunk, QRadar of Elastic) binnen scope kunnen vallen? Indien ja, hoe worden de aanvullende implementatie- en beheerinspanningen verrekend?	Microsoft Sentinel is niet als exclusieve technologie voorgeschreven. De primaire monitoringomgeving is de SIEM-omgeving van de Deelnemer. Bij de uitvoering wordt aangesloten op de bij de Deelnemer aanwezige SIEM-omgeving, waarbij Microsoft Sentinel in de aanbestedingsstukken als richtinggevende oplossing wordt genoemd. De dienstverlening omvat tevens het kunnen integreren met gangbare SIEM-oplossingen. De tarieven en eventuele afzonderlijke Diensten worden overeenkomstig de Tarieflijst en de Nadere Overeenkomst toegepast. Aanvullende werkzaamheden of kosten worden niet afzonderlijk vergoed tenzij daarvoor op grond van de

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					aanbestedingsstukken en de Nadere Overeenkomst een grondslag bestaat.
98	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		CISO	In de architectuur wordt gesteld dat de opdrachtnemer verantwoordelijk is voor inrichting, beheer en optimalisatie van security detectie policies en response policies binnen de Microsoft Security Stack. Kan opdrachtgever bevestigen dat wijzigingen die impact hebben op het securitybeleid of risicoprofiel uitsluitend worden doorgevoerd na goedkeuring van de deelnemer?	Ja. De Deelnemer blijft verantwoordelijk voor het informatiebeveiligingsbeleid en voor de keuzes ten aanzien van het risicoprofiel. De Opdrachtnemer voert de SOC-dienstverlening uit binnen de door de Deelnemer vastgestelde kaders. Wijzigingen die het securitybeleid of het risicoprofiel van de Deelnemer wijzigen, worden daarom niet zelfstandig door de Opdrachtnemer vastgesteld.
99	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		PM	Kan opdrachtgever verduidelijken waar de verantwoordelijkheid van SOC-dienstverlening eindigt en waar beheer van Microsoft Defender, Entra ID, Purview, Intune of andere securityproducten begint? Vallen operationele configuratiewijzigingen van deze platformen binnen scope van de SOC-overeenkomst?	De SOC-dienstverlening omvat monitoring, detectie, analyse, incidentrespons en de daarvoor noodzakelijke inrichting en optimalisatie van detectie- en response use cases (bijvoorbeeld binnen SIEM/SOAR). De Deelnemer blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het informatiebeveiligingsbeleid en voor de inrichting en het beheer van de eigen IT- en OT-omgeving, waaronder Microsoft Defender, Entra ID, Purview, Intune en andere securityproducten. Operationeel beheer van deze platformen als zelfstandige beheerfunctie valt niet onder de SOC-dienstverlening, tenzij dit expliciet onderdeel is van een overeengekomen aanvullende Dienst. De Opdrachtnemer voert geen configuratiewijzigingen door in de omgevingen van de Deelnemer. In het kader van de SOC-dienstverlening kan de Opdrachtnemer wel: • voorstellen doen voor configuratiewijzigingen; • advies geven over hardening, detectieregels en responsemaatregelen; • wijzigingen voorbereiden (bijvoorbeeld in de vorm van use cases, query's of configuratievoorstellen).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					De daadwerkelijke implementatie van configuratiewijzigingen binnen de genoemde platformen wordt uitgevoerd door of onder verantwoordelijkheid van de Deelnemer, conform de geldende change- en beheerprocessen. De grens van de SOC-dienstverlening ligt daarmee bij het adviseren, detecteren en analyseren, en niet bij het operationeel beheren of wijzigen van de klantomgeving.
100	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		INK	Kan opdrachtgever inzicht geven in het verwachte aantal deelnemers, tenants en Sentinel-omgevingen dat bij aanvang respectievelijk gedurende de looptijd van de raamovereenkomst aangesloten zal zijn? Dit is noodzakelijk voor een realistische capaciteits- en prijsinschatting.	De Aanbestedende dienst verstrekt geen nadere prognose van het aantal Deelnemers, tenants of Sentinel-omgevingen. De maximale waarde van de Raamovereenkomst is gebaseerd op de potentiële totale afname door alle Deelnemers, maar vormt geen garantie of verplichting tot afname. Voor de architectuur geldt dat Deelnemers beschikken over een eigen SIEM-omgeving en dat de SOC-dienstverlening centraal wordt geleverd. De keuze voor Microsoft Sentinel is niet permanent of exclusief.
101	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		CISO	Bij sectorale kennisdeling wordt gesproken over het delen van dreigingsinformatie tussen deelnemers. Kan opdrachtgever verduidelijken welke juridische en organisatorische randvoorwaarden hierbij gelden, en of centrale opslag of verrijking van data buiten de individuele tenant toegestaan is?	Sectorale informatie-uitwisseling vindt plaats met inachtneming van geldende wet- en regelgeving, dataclassificatie, onderlinge afspraken en vertrouwelijkheidsvereisten. Waar noodzakelijk dient informatie te worden geanonimiseerd of gepseudonimiseerd. De architectuur is gebaseerd op een gedistribueerd model, waarbij de SIEM-omgevingen bij de individuele Deelnemers zijn ingericht. Data en configuraties blijven eigendom van de Deelnemer. De aanbestedingsstukken voorzien niet in een algemene toestemming om volledige data van een Deelnemer centraal buiten diens tenant op te slaan. Voor Threat Intelligence geldt dat de Opdrachtnemer deze versleuteld opslaat en verzendt en dat de betreffende dreigingsinformatie, analyse, verrijking en broninformatie gedurende minimaal drie jaar wordt bewaard.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
102	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		ARCH	Wordt van opdrachtnemer verwacht dat deze een centraal sectoraal SOC/CERT faciliteert, of betreft dit uitsluitend een toekomstige mogelijkheid waarvoor integratie moet kunnen worden ondersteund?	Het betreft een mogelijkheid die gedurende de looptijd van de Raamovereenkomst kan worden ingericht. De Opdrachtnemer dient de dienstverlening zodanig in te richten dat integratie met een centraal sectoraal SOC- of CERT-team mogelijk is. Daarnaast dient de Opdrachtnemer ondersteuning te kunnen bieden bij samenwerking tussen Deelnemers, sectorale dreigingsanalyse, kennisdeling en gezamenlijke responsactiviteiten.
103	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		OT	De architectuur verwijst naar OT- en IoT-omgevingen. Kan opdrachtgever inzicht geven in de omvang van de aanwezige OT-landschappen en de verwachte OT-databronnen die gedurende de raamovereenkomst aangesloten moeten worden?	De Aanbestedende dienst verstrekt geen nadere, per Deelnemer uitgesplitste en uitputtende prognose van OT-landschappen en OT-databronnen. De aanbestedingsstukken geven richting aan het type OT-omgevingen waar aan gedacht kan worden (zoals verkeersregelininstallaties, bruggen, gemalen en sluizen). De mate waarin en het tempo waarin OT-omgevingen worden aangesloten, is nadrukkelijk afhankelijk van de behoefte, prioritering en volwassenheid van de betreffende Deelnemer en vindt gefaseerd plaats. OT-dienstverlening wordt in dit kader beschouwd als een optionele uitbreiding op de IT-basisdienst en maakt geen onderdeel uit van de initiële scope die voor alle Deelnemers geldt. Ter nadere duiding stelt de Aanbestedende dienst wel het document "<i>Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers</i>" beschikbaar. Dit document geeft op hoofdlijnen inzicht in de IT-landschappen van de Deelnemers en kan door inschrijvers worden gebruikt als indicatief referentiekader. Hieraan kunnen echter geen rechten worden ontleend ten aanzien van de omvang, samenstelling of ontwikkeling van OT-landschappen. De concrete omvang en scope van de dienstverlening, waaronder de aan te sluiten IT- en OT-assets en databronnen, worden per Deelnemer tijdens de intake en verdere uitwerking van de dienstverlening nader bepaald. Hierbij is de Opdrachtnemer mede afhankelijk van de informatie die door de Deelnemer beschikbaar wordt gesteld.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
104	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		OT	Kan opdrachtgever bevestigen dat OT-use-cases, OT-monitoring en OT-incidentrespons uitsluitend worden uitgevoerd indien de betreffende OT-databronnen technisch beschikbaar zijn binnen de SIEM-omgeving van de deelnemer?	Ja, voor zover de uitvoering van de betreffende monitoring, detectie of use case afhankelijk is van beschikbare databronnen. De Basis SOC-dienstverlening omvat monitoring van IT- en OT-omgevingen via koppeling met de SIEM-omgeving. De concrete te monitoren OT-assets en bestaande logging- en detectiemogelijkheden worden per Deelnemer tijdens de intake geïnventariseerd. De beschikbaarheid van een databron laat onverlet dat de Opdrachtnemer binnen de scope van Use Case Management adviseert over aanvullende logs, telemetry of technische aanpassingen die voor effectieve detectie noodzakelijk zijn.
105	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		INK	De architectuur stelt dat alle noodzakelijke kosten geacht worden inbegrepen te zijn in de overeengekomen tarieven. Kan opdrachtgever bevestigen dat additionele databronnen, nieuwe deelnemers, OT-integraties of nieuwe technologieplatformen kunnen leiden tot aanvullende opdrachten of tariefaanpassingen?	De aanbestedingsstukken voorzien in verschillende vormen van aanvullende dienstverlening en afzonderlijke prijscomponenten. De afrekening vindt plaats op basis van het overeengekomen PxQ-model. Daarbij zijn onder meer aanvullende diensten, uitbreiding van use cases boven de inbegrepen groei, OT-dienstverlening en eenmalige aansluitings- en onboardingkosten afzonderlijk voorzien. Voor OT-aansluiting zijn afzonderlijke vaste en eenmalige kosten opgenomen. Dit betekent niet dat iedere additionele databron of technologische wijziging automatisch tot een tariefaanpassing leidt. Alleen voor zover daarvoor binnen de aanbestedingsstukken en de Nadere Overeenkomst een grondslag bestaat, kan aanvullende dienstverlening overeenkomstig het overeengekomen PxQ-model worden afgenomen.
106	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0		INK	Kan opdrachtgever bevestigen dat migraties, herinrichting van bestaande Sentinel-omgevingen, data-onboarding, use-case rationalisatie en initiële implementatiewerkzaamheden buiten de reguliere beheer- en monitoringdienst vallen en separaat mogen worden afgerekend?	Nee, niet in algemene zin. De implementatie van SOC-diensten omvat juist de volledige lifecycle van de dienstverlening, waaronder intake, data onboarding, inrichting van detectie en automatisering, validatie, operationele start en doorlopende optimalisatie. Daarnaast zijn voor initiële aansluiting van Deelnemers afzonderlijke eenmalige kosten voorzien, waaronder aansluiting van IT- en OT-omgevingen en initiële inrichting en onboarding.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Welke werkzaamheden afzonderlijk kunnen worden afgerekend, volgt uit de Tarieflijst en het overeengekomen PxQ-model. De aanbestedingsstukken bieden geen algemene grondslag om alle in de vraag genoemde werkzaamheden buiten de reguliere dienstverlening te plaatsen.
122	02b - Bijlage 2b - Spec vd Prestatie - Architectuur v1.0	Par 2.3	IT	" De basisarchitectuur gaat uit van aansluiting van de Opdrachtnemer op de individuele SIEM-omgevingen van de afzonderlijke Deelnemers. De Opdrachtnemer dient sectorale dreigingsinformatie en relevante beveiligingsinzichten te delen met de andere Deelnemers, met inachtneming van geldende wet- en regelgeving, dataclassificatie, onderlinge afspraken en vertrouwelijkheidsvereisten. Waar noodzakelijk dient informatie te worden geanonimiseerd of gepseudonimiseerd. " Voor zover opdrachtnemer niet zelfstandig gerechtigd is tot ontvangst van de relevante sectorspecifieke NCSC-feeds, zal opdrachtgever deze feeds initieel en gedurende de looptijd van de overeenkomst aan opdrachtnemer beschikbaar stellen. Opdrachtnemer verwerkt en gebruikt de ontvangen feeds uitsluitend ten behoeve van de uitvoering van de overeenkomst. Gaat opdrachtgever hiermee akkoord?	Ja, voor zover het gaat om informatie die de Aanbestedende dienst rechtmatig aan Opdrachtnemer ter beschikking kan stellen. De Opdrachtnemer dient de ontvangen dreigingsinformatie uitsluitend te gebruiken binnen het kader van de uitvoering van de Overeenkomst en dient passende maatregelen te treffen voor vertrouwelijkheid, beveiliging en geautoriseerde toegang. De aanbestedingsstukken verplichten Opdrachtnemer bovendien tot deelname aan relevante samenwerkingsverbanden, waaronder het NCSC, ISAC's en sectorale CERT's.
544	Bijlage 2B. Pag 5		ARCH	U geeft aan dat de aansluiting individueel moet plaatsvinden, klopt het dat we dan praten over 8 aparte SOC aansluitingen?	Ja, in de zin dat de dienstverlening aansluit op de individuele SIEM-omgeving van iedere Deelnemer. De aanbestedingsstukken noemen acht Deelnemers, waaronder IPO/BIJ12 en zeven provincies. De architectuur gaat uit van logisch gescheiden omgevingen per Deelnemer. Dit betekent niet dat acht afzonderlijke SOC-dienstverleningen of acht losstaande SOC-organisaties worden ingericht: de SOC-dienstverlening wordt centraal door Opdrachtnemer geleverd.
545	Bijlage 2B Pag 6		IT	U spreekt over gezamenlijke reponsactiviteiten, in welke mate respons verwacht u? (enkel vanuit SOC, of bijvoorbeeld ook forensisch onderzoek), en kunt u aangeven waar de vraag dit gezamenlijk op te pakken vandaan komt?	Met gezamenlijke responsactiviteiten wordt bedoeld dat Opdrachtnemer ondersteuning moet kunnen bieden bij samenwerking tussen Deelnemers en bij gezamenlijke responsactiviteiten in het kader van sectorale samenwerking. Dit betekent niet dat alle responsactiviteiten standaard gezamenlijk of vanuit het SOC moeten worden uitgevoerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					De verantwoordelijkheid voor opvolging van incidenten blijft bij de individuele Deelnemer. De gevraagde dienstverlening omvat daarnaast afzonderlijke onderdelen voor incidentrespons en forensics. Zo zijn onder meer incident response, forensics en CSIRT-activatie in de dienstverlening opgenomen. De mate waarin deze diensten daadwerkelijk worden ingezet, is afhankelijk van de betreffende situatie en de afspraken met de Deelnemer.
547	Bijlage 2b Pag 6		ARCH	Ik zie dat de losse SOC's per provincie invoer in de Sectorale Provincie SOC plaatsen, is dit een plek dat alle ingest weer doorgestuurd worden (en dus in de monitoring dubbel te zien is?) of zit hier een andere constructie achter?	De vraagstelling berust op een onjuiste veronderstelling. De architectuur gaat niet uit van afzonderlijke provinciale SOC's die hun volledige ingest doorsturen naar een centraal Sectoraal SOC. De basisarchitectuur bestaat uit individuele SIEM-omgevingen bij de Deelnemers, waarop de centrale SOC-dienstverlening van Opdrachtnemer aansluit. (Doorsturen van relevante alerts) Sectorale samenwerking ziet op het delen van sectorale dreigingsinformatie en relevante beveiligingsinzichten, met inachtneming van wet- en regelgeving, dataclassificatie, afspraken en vertrouwelijkheid. Waar noodzakelijk wordt informatie geanonimiseerd of gepseudonimiseerd.

BIJLAGE 2C - SPECIFICATIE VAN DE PRESTATIE: KWALITEITS- EN PRESTATIE-EISEN - 50 VRAGEN

Bijlage 2c - par. 2.2 (1)

58	Bijlage 2c – par. 2.2, C.10/C.11	9	INK	Onbeperkte doorontwikkelingsverplichting en generieke versus individuele maatwerkverzoeken (Bijlage 2c, par. 2.2, eis C.10/C.11) Bijlage 2c verplicht Opdrachtnemer zijn doorontwikkeling volgens een agile werkwijze uit te voeren en collectieve doorontwikkeling voorrang te geven boven individuele maatwerkverzoeken, waarbij Opdrachtgever en Deelnemers dienen aan te sluiten op de sprint-/Kanban-cadans van Opdrachtnemer. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat de omvang van de (kosteloze) doorontwikkelingsinspanning die binnen de vaste vergoeding valt, wordt begrensd (bijvoorbeeld door het reeds voorziene groeipercentage van use cases van 10% per jaar, zie Bijlage 2c par. 3.2) en dat aanvullende individuele maatwerkverzoeken die daarbuiten vallen, worden behandeld	Ja, voor zover het de in de Aanbestedingsstukken opgenomen afbakening betreft. In het basistarief is een jaarlijkse groei van het aantal use cases van 10% inbegrepen. Indien deze groei wordt overschreden, wordt de aanvullende inzet afgerekend op basis van PxQ conform de overeengekomen tarieven. Voor maatwerk dat buiten de reguliere Producten en Diensten valt, dient Opdrachtnemer een offerte uit te brengen als Speciale Dienst en/of Speciaal Product, overeenkomstig de daarvoor opgenomen procedure.
----	----------------------------------	---	-----	--	--

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				als Speciale Dienst met een aparte offerte conform paragraaf 3.9/3.10 van Bijlage 2c?	
Bijlage 2c - par. 2.5 (10)					
60	Bijlage 2c – par. 2.5, C.22-C.27	13-15	AANB	Auditrecht en steekproefrecht zonder kostenverdeling ten gunste van Opdrachtnemer (Bijlage 2c, par. 2.5, eis C.22 t/m C.27) Bijlage 2c kent Opdrachtgever, Deelnemers en de regieorganisatie een vrijwel onbeperkt auditrecht en steekproefrecht toe op alle onderdelen van de Prestatie, waarbij de kosten van audits in beginsel voor rekening van Opdrachtgever komen tenzij Opdrachtnemer tekortschiet (in welk geval alle auditkosten volledig voor rekening van Opdrachtnemer komen), en waarbij bovendien alle kosten van medewerking aan audits en van het implementeren van verbetermaatregelen steeds voor rekening van Opdrachtnemer zijn. Dit gaat verder dan artikel 5.3/5.4 ARBIT, waarin partijen in beginsel hun eigen kosten dragen. Is de Aanbestedende Dienst bereid de kostenverdeling van audits te beperken tot de gevallen waarin daadwerkelijk een tekortkoming van wezenlijke betekenis wordt vastgesteld, en te bevestigen dat de frequentie van audits en steekproeven binnen redelijke grenzen blijft, mede gelet op de reeds voorgeschreven jaarlijkse onafhankelijke audit (eis C.25)?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt de kostenverdeling en de audit- en steekproefrechten niet. Op grond van eis C.24 zijn de kosten van audits voor rekening van Opdrachtgever, tenzij uit de audit blijkt dat Opdrachtnemer tekortschiet of in gebreke is. In dat geval zijn de auditkosten volledig voor rekening van Opdrachtnemer. De kosten van medewerking aan audits en van het implementeren van verbetermaatregelen zijn voor rekening van Opdrachtnemer overeenkomstig de betreffende eisen. Eis C.22 geeft Opdrachtgever, Deelnemers en de regieorganisatie te allen tijde het recht audits uit te (laten) voeren. Eis C.26 voorziet daarnaast in periodieke en ad-hoc steekproeven. De Aanbestedende dienst neemt geen aanvullende vaste beperking op ten aanzien van de frequentie daarvan. Audits en steekproeven zullen worden ingezet wanneer Opdrachtgever, een Deelnemer of de regieorganisatie dit redelijkerwijs noodzakelijk acht voor de goede werking, beheersing of controle van de SOC-dienstverlening, dan wel wanneer een audit of steekproef noodzakelijk is om te voldoen aan een wettelijke, toezichthoudende of andere toepasselijke verantwoordingsverplichting. Daarbij zal rekening worden gehouden met de aard en aanleiding van de audit of steekproef en de daarmee voor Opdrachtnemer samenhangende belasting.
146	Bijlage 2c, eisen C.28 en C.29	5	AANB	De Prestatie is gedurende de looptijd afhankelijk van de architectuur en het IT- en OT-landschap van de Deelnemers, van de meest actuele versies van normen en standaarden en van in Nadere overeenkomsten te stellen aanvullende eisen, terwijl de eisen C.28 en C.29 uitgaan van integrale prijsstelling. Zonder wijzigingsregeling ontstaat een open scope tegen gesloten tarieven.	De Aanbestedende Dienst neemt de voorgestelde bepaling niet over. De eisen C.28 en C.29 en de overige aanbestedingsstukken bepalen welke ontwikkelingen, wijzigingen en daarmee samenhangende werkzaamheden binnen de overeengekomen Prestatie en Vergoeding vallen. Een wijziging in bijvoorbeeld architectuur, wet- en regelgeving, toepasselijke normen, volumes of technische

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Wederpartij stelt voor in artikel 9 op te nemen: "Indien een wijziging in scope, volumes, databronnen, integraties, architectuur, wet- en regelgeving, toepasselijke normen, servicevensters, Service levels, rapportage, certificeringen, personele inzet of licentie- en infrastructuurkosten leidt tot een aantoonbaar hogere inspanning of hogere kosten aan de zijde van Wederpartij, geldt dit als een wijziging van de Prestatie. Partijen stellen de gevolgen daarvan voor planning, Service levels en Vergoeding vast voordat Wederpartij de wijziging uitvoert. Wederpartij is niet gehouden de wijziging uit te voeren voordat Partijen daarover schriftelijk overeenstemming hebben bereikt, behoudens tijdelijke maatregelen die noodzakelijk zijn om een onmiddellijk en aantoonbaar beveiligingsrisico te beperken."	omstandigheden leidt daarom niet zonder meer tot een wijziging van de Prestatie of tot aanspraak op een aanvullende Vergoeding. Indien gedurende de looptijd een wijziging wordt verlangd die aantoonbaar buiten de overeengekomen scope van de Prestatie valt, zullen Partijen de gevolgen daarvan voor de Prestatie, planning en, voor zover aan de orde, de Vergoeding voorafgaand aan de uitvoering daarvan schriftelijk overeenkomen. De Aanbestedende Dienst neemt geen generiek opschortingsrecht zoals door Inschrijver voorgesteld op. Opdrachtnemer blijft gehouden de reeds overeengekomen Prestatie conform de Overeenkomst uit te voeren. Voor zover een voorgenomen wijziging kwalificeert als een wezenlijke wijziging in aanbestedingsrechtelijke zin en niet binnen een wettelijke wijzigingsmogelijkheid kan worden gebracht, kan deze niet zonder nieuwe aanbestedingsprocedure binnen de bestaande Raamovereenkomst worden opgedragen.
147	Aanbestedingsleidraad, par. 2.4 / Bijlage 2c, inleiding hoofdstuk 5	5	AANB	De inleiding van hoofdstuk 5 van Bijlage 2c bepaalt dat Opdrachtnemer garandeert dat de Diensten te allen tijde in overeenstemming zijn met het informatiebeveiligingsbeleid, de architectuurkaders en de beveiligingsnormen van Opdrachtgever. Paragraaf 2.4 bepaalt daarentegen dat het eigenaarschap van systemen, maatregelen en opvolging van incidenten bij de Deelnemer blijft belegd en dat de SOC-dienstverlener een signalerende, analyserende en adviserende rol heeft. Wederpartij stelt voor in artikel 9 op te nemen: "De SOC-dienstverlening vormt een inspanningsverplichting, behoudens uitdrukkelijk als resultaatsverplichting geformuleerde Service levels. Wederpartij garandeert niet dat ieder Beveiligingsincident, iedere dreiging of iedere aanval wordt voorkomen, gedetecteerd of correct geclassificeerd. Het enkele optreden of niet detecteren van	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat: • de SOC-dienstverlening in hoofdzaak een inspanningsverplichting betreft; • Service levels die als zodanig zijn benoemd gelden als resultaatsverplichting; • het niet detecteren van een individueel incident niet automatisch een tekortkoming oplevert. Een generieke uitsluiting zoals voorgesteld wordt niet integraal overgenomen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				een Beveiligingsincident vormt daarom geen tekortkoming, tenzij Wederpartij aantoonbaar een uitdrukkelijk overeengekomen verplichting niet is nagekomen."	
320	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.22-C25/C123-C124		AANB	Inschrijver kan als MSSP niet per klant haar SOC-inrichting aanpassen. De audit moet worden beperkt tot de specifieke dienstverlening aan deze Opdrachtgever en mag geen bedrijfsgeheimen of data van andere klanten raken. Onbeperkte auditrechten zijn in dat kader problematisch voor inschrijver. Audits kunnen inzage geven in Tesorion's SOC-processen en technologie die ook voor andere klanten worden ingezet. C.22 geeft Opdrachtgever bovendien een eenzijdig recht om maatregelen voor te stellen. Is Opdrachtgever daarom bereid de auditbepaling aan te vullen met (i) een maximum van één audit per jaar, (ii) een aankondigingstermijn van minimaal 30 dagen (tenzij een audit is vereist op grond van een besluit van een toezichthouder of rechtelijke uitspraak), (iii) de verplichting audits uit te voeren via een onafhankelijke derde onder geheimhouding, en (iv) de beperking dat audits geen betrekking hebben op bedrijfsvertrouwelijke informatie van andere klanten? Kan worden toegevoegd dat voorgestelde maatregelen niet tot benadeling van andere klanten die diensten afnemen bij Inschrijver mag leiden?	De Aanbestedende Dienst erkent het belang van proportionaliteit en vertrouwelijkheid. Audits worden zodanig ingericht dat deze zich beperken tot de relevante dienstverlening en geen onnodige inbreuk maken op bedrijfsvertrouwelijke informatie of andere klanten. Nadere afspraken hierover kunnen per Nadere Overeenkomst worden geconcretiseerd. Het voorgestelde strikte regime wordt niet integraal overgenomen.
321	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.26		IT	Ad hoc steekproeven (bijvoorbeeld in de vorm van pentesten) kunnen in de praktijk leiden tot piekbelasting en capaciteitsproblemen die ook potentieel andere klanten kunnen raken. Om alles in goede banen te laten lopen is het voorstel van Inschrijver dat ad hoc steekproeven wel tenminste 24 uur van te voren worden aangekondigd, zodat daar rekening mee kan worden gehouden. Is dit akkoord voor Aanbestedende Dienst?	Ad hoc steekproeven, waaronder pentesten, worden ten minste 24 uur voorafgaand aangekondigd bij Opdrachtnemer, om piekbelasting en capaciteitsproblemen binnen de gedeelde SOC-dienstverlening te voorkomen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
322	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.48		CISO	De verwijzing naar NORA/RORA BVR, VIR en VIR-BI lijken verouderd. Deze documenten (die overigens niet zijn gedeeld in de aanbestedingsprocedure zijn volgens inschrijver in de praktijk vervangen door BIO/BIO2. Kan Aanbestedende Dienst dit bevestigen?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat voor de uitvoering van de Opdracht wordt aangesloten bij de voor provincies geldende, actuele en toepasselijke normenkaders. De verwijzingen naar oudere rijkskaders, zoals VIR en VIR-BI, zijn niet van toepassing op provincies en dienen in die zin te worden gelezen als generieke verwijzingen naar destijds geldende informatiebeveiligingskaders. Voor provincies geldt dat de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en daarop gebaseerde (actuele) kaders leidend zijn. Waar normenkaders zijn vervangen of geactualiseerd, geldt steeds de meest actuele, relevante en toepasselijke versie.
323	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.52/C.61		CISO	Het VIR BI 2013 is wat inschrijver vervangen met de BIO. Voor zover de VIR toch van toepassing is, is het verzoek van inschrijver om deze bij de volgende NVI te delen, zodat inschrijver daarvan kennis kan nemen.	Voor zover nog relevant, wordt aangesloten bij publiek beschikbare versies van de betreffende kaders. Opdrachtgever beoogt geen toepassing van niet-toegankelijke documenten. BIO (en opvolgers) is leidend waar van toepassing. Zie ook antwoord op vraag 22.
324	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.53		AANB	Voor inschrijver is onduidelijk welke vrijwaringsverklaring hier wordt bedoelt. Inschrijver wijst erop dat het aansprakelijkheidsregime reeds volledig is vastgelegd in de overeenkomst en de arbit-2022. Een generieke vrijwaring voor schade door derden geleden zou leiden tot een onredelijke risicoverdeling. Kan Aanbestedende Dienst derhalve aangeven wat zij met deze eis beoogt?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat de in eis C.53 opgenomen verplichting tot het verstrekken van een afzonderlijke vrijwaringsverklaring per Nadere Overeenkomst komt te vervallen. De verwijzing naar een modelvrijwaringsverklaring (NOK-bijlage X) berust op een omissie en maakt geen onderdeel (meer) uit van de aanbestedingsstukken. Er wordt derhalve geen afzonderlijke vrijwaringsverklaring verlangd. De juridische positie van Partijen ten aanzien van aansprakelijkheid, vrijwaring en risicoverdeling is afdoende geregeld in de Overeenkomst, de Nadere Overeenkomst en de daarop van toepassing zijnde voorwaarden (waaronder de ARBIT).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
325	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.96		CISO	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat de ABDO/ABRO pas 2027 van toepassing gaat zijn op decentrale overheden zoals de provincies? Dit sluit aan bij het huidige rijksbeleid.	Opdrachtgever volgt de overheidsontwikkelingen. Op dit moment geldt dat eisen alleen van toepassing zijn voor zover deze reeds gelden voor decentrale overheden. Indien en zodra nieuwe kaders (zoals ABDO/ABRO) van toepassing worden, wordt dit beschouwd binnen de geldende wijzigingssystematiek.
326	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.104		CISO	Kan Aanbestedende Dienst verduidelijken op welke rollen deze eis specifiek ziet?	Deze eis ziet op rollen die direct betrokken zijn bij de uitvoering van de SOC-dienstverlening, waaronder (maar niet limitatief) analisten (L1-L3), incident responders, threat hunters en functioneel/technisch beheerders. Nadere invulling vindt plaats in de Nadere Overeenkomst.
327	Bijlage 2c. Specificatie Diensten par 2.5 C.107		CISO	Kan Aanbestedende Dienst bevestigen dat de eventuele kosten voor een specifieke VGB verklaring in het voorkomende geval kunnen worden doorgelegd naar de Aanbestedende Dienst? Inschrijver gaat er vanuit dat deze niet nodig is voor de reguliere basis MDR-dienstverlening. Kunt u dit bevestigen?	Een VGB is geen generieke eis voor alle dienstverlening. Indien in specifieke gevallen een VGB vereist is, zal dit in de Nadere Overeenkomst worden bepaald. Kosten worden in dat geval conform de Tarieflijst en/of afspraken in de Nadere Overeenkomst vergoed.
509	Bijlage 2c, paragraaf 2.5 Governance Audit, eisen C.22 t/m C.27, en paragraaf 5.6, eisen C.123 en C.124	13 t/m 15 en 39	AANB	Eisen C.22 tot en met C.27 geven Opdrachtgever, de afzonderlijke Deelnemers en de regieorganisatie audit- en steekproefrechten. Eisen C.123 en C.124 verplichten Opdrachtnemer daarnaast relevante documentatie beschikbaar te stellen en, voor zover redelijkerwijs noodzakelijk, toegang te verlenen tot systemen, omgevingen en informatie. Kan Opdrachtgever bevestigen dat: 1. audits en steekproeven, behoudens urgente beveiligings- of compliance-incidenten, met een	De Aanbestedende dienst bevestigt deze aanvullende voorwaarden niet in de voorgestelde vorm. Eis C.22 kent Opdrachtgever, Deelnemers en de regieorganisatie auditrechten toe. Eis C.24 regelt de kostenverdeling en eis C.25 schrijft minimaal eenmaal per jaar een onafhankelijke audit voor. Daarnaast bepaalt eis C.26 dat Opdrachtgever en/of Deelnemers periodiek en ad hoc steekproeven kunnen uitvoeren op de Prestatie, inclusief onderliggende processen, documentatie, configuraties en rapportages. De Aanbestedingsstukken bevatten geen algemene verplichting tot voorafgaande aankondiging, uitvoering uitsluitend tijdens kantooruren, voorafgaande benutting van certificeringen of assurance-rapporten, of coördinatie van alle

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				redelijke termijn vooraf worden aangekondigd en gedurende reguliere kantooruren plaatsvinden; 2. audits door Opdrachtgever, Deelnemers en de regieorganisatie zoveel mogelijk worden gecoördineerd om doublures en een onevenredige auditbelasting te voorkomen; 3. waar mogelijk eerst gebruik wordt gemaakt van beschikbare certificeringen, assurance-rapporten en onafhankelijke auditrapportages; 4. de scope en toegang worden beperkt tot informatie, systemen en omgevingen die relevant zijn voor de aan Opdrachtgever en Deelnemers geleverde Prestatie; en vertrouwelijke informatie van andere klanten, bedrijfsgeheimen, persoonsgegevens, securitygevoelige informatie en de beveiliging en continuïteit van multi-tenant omgevingen van Opdrachtnemer worden beschermd?	audits en steekproeven. De Aanbestedende dienst voegt dergelijke voorwaarden niet via de NvI toe. Voor de bescherming van informatie gelden de in de Aanbestedingsstukken opgenomen informatiebeveiligings-, privacy- en vertrouwelijkheidsverplichtingen. De voorgestelde algemene beperking van auditrechten wordt daarmee niet bevestigd.
Bijlage 2c - par. 3 (4)					
457	Bijlage 02c – §3 Financiële afhandeling / Bijlage 03 – Prijzenblad	16-19	INK	Opdrachtgever geeft geen minimale afname- of omzetgarantie, terwijl de gezamenlijke aanbesteding mede is gericht op het realiseren van schaal- en efficiencyvoordelen. Kan Opdrachtgever aangeven of Inschrijvers bij hun prijsstelling mogen uitgaan van een minimumaantal Deelnemers dat de Basis SOC-dienstverlening daadwerkelijk zal afnemen en, zo ja, van welk minimumaantal? Indien geen minimumafname kan worden gegarandeerd en tegelijkertijd één uniforme Basis SOC-prijs per Deelnemer moet worden aangeboden, dienen verschillen in omvang, workload en afnamerisico in één generiek tarief te worden verdisconteerd. Dit kan ertoe leiden dat een kleinere Deelnemer relatief veel betaalt ten gunste van een grotere Deelnemer, terwijl voor een grotere Deelnemer aantoonbaar meer SOC-capaciteit benodigd kan zijn. Hoe verwacht Opdrachtgever dat Inschrijvers hiermee omgaan en staat Opdrachtgever daarom differentiatie van de Basis SOC-prijs naar Deelnemer of objectieve omvangscategorie toe?	Opdrachtgever geeft geen minimale afname- of omzetgarantie. Inschrijvers dienen hiermee rekening te houden in hun prijsstelling. Differentiatie van de vaste prijs per Deelnemer is niet toegestaan. Het risico op verschillen in omvang en afname maakt onderdeel uit van de opdracht en wordt geacht te zijn verdisconteerd in de inschrijving.
471	Bijlage 02c – §3	16-19	INK	Opdrachtgever geeft geen minimale afname- of omzetgarantie per Deelnemer of voor de Raamovereenkomst	Er wordt geen minimale afname of omzetgarantie gegeven. Inschrijvers dienen hier in hun prijsstelling rekening mee te

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	Financiële afhandeling / Bijlage 03 – Prijzenblad			als geheel, terwijl bundeling van volume en de daarmee samenhangende schaal- en efficiencyvoordelen een uitgangspunt van de gezamenlijke aanbesteding vormen. Op welke minimale afname, bijvoorbeeld uitgedrukt in aantal Deelnemers dat de Basis SOC-dienst afneemt, mogen Inschrijvers hun tarieven baseren? Indien geen minimale afname mag worden verondersteld, dient ieder aangeboden tarief dan kostendekkend te zijn in het scenario waarin slechts één Deelnemer de betreffende dienstverlening afneemt?	houden. Het is aan inschrijver om een marktconforme en robuuste prijs te bepalen binnen deze randvoorwaarde.
500	Bijlage 2c, hoofdstuk 3 Financiële afhandeling, paragraaf 3.1 Uitgangspunten	16 t/m 17	INK	In paragraaf 3.1 is bepaald dat het aantal SIEM-omgevingen geen zelfstandige prijsbepalende parameter is en dat datavolumes en aantallen IT- en OT-bronnen geen directe prijsparameters vormen. De kosten worden volgens dezelfde paragraaf primair bepaald door de feitelijke inspanning voor ontwikkeling en optimalisatie van use cases, analyse en afhandeling van meldingen en incidenten, afstemming, rapportage en doorontwikkeling. Tevens is vermeld dat Opdrachtgever indicatieve gegevens over de omvang en complexiteit van Deelnemers verstrekt. Kan Opdrachtgever per Deelnemer de beschikbare historische of, indien historische informatie ontbreekt, verwachte kengetallen verstrekken voor: • het aantal door een analist te triageren alerts per maand, uitgesplitst naar ernstniveau; • het aantal bevestigde beveiligingsincidenten per maand, uitgesplitst naar prioriteit; • het aantal escalaties en CSIRT-activaties per jaar; • het huidige en verwachte aantal operationele use cases; • de verwachte ontwikkel- en tuningbelasting; • de verwachte rapportage- en governancebelasting; • het volwassenheidsniveau en de verwachte benodigde ondersteuning tijdens onboarding en beheer; • verwachte OT-uitbreidingen; assets in scope	Nee. De Aanbestedende dienst verstrekt geen aanvullende kengetallen per Deelnemer en stelt geen aanvullende uniforme aannames vast. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers. In de Aanbestedingsstukken zijn de beschikbare indicatieve uitgangspunten opgenomen. Daarbij is bepaald dat de kosten primair worden bepaald door de feitelijke inspanning voor onder meer use-caseontwikkeling en -optimalisatie, analyse en afhandeling van meldingen en incidenten, afstemming, rapportage en doorontwikkeling. Inschrijvers dienen op basis van de verstrekte indicatieve gegevens een realistische inschatting van de benodigde inzet te maken.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				de verwachte fasering van OT-aansluitingen? Indien deze gegevens niet beschikbaar zijn, kan Opdrachtgever dan aangeven welke uniforme aannames Inschrijvers bij hun prijsstelling moeten hanteren	
501	Bijlage 2c, hoofdstuk 3 Financiële afhandeling, paragraaf 3.2 Afrekenmodel (PxQ), in samenhang met Bijlage 4, hoofdstukken 2 tot en met 4	Bijlage 2c, hoofdstuk 3 Financiële afhandeling, paragraaf 3.2 Afrekenmodel (PxQ), in samenhang met Bijlage 4, hoofdstukken 2 tot en met 4	INK	In Bijlage 2c, paragraaf 3.2, is bepaald dat Use Case Management integraal onderdeel uitmaakt van de Basis SOC-diensten en dat een jaarlijkse groei van het aantal use cases van 10% in het basistarief is inbegrepen. Bijlage 4 bevat een indicatieve roadmap met use cases verdeeld over drie fasen. Uit de stukken blijkt niet welk aantal operationele use cases per Deelnemer bij aanvang als referentie geldt. Kan Opdrachtgever: - Voorzien in een definitie van het begrip "Use Case"? - per Deelnemer het verwachte aantal operationele use cases bij aanvang verstrekken; - aangeven of het referentieaantal wordt vastgesteld bij de start van de Nadere Overeenkomst, na afronding van de onboarding of op een ander moment; - verduidelijken of de groei per individuele Deelnemer of over het collectief van Deelnemers wordt berekend; - aangeven hoe met afronding wordt omgegaan indien 10% niet resulteert in een geheel aantal use cases? Indien het referentieaantal nog niet bekend is, verzoeken wij Opdrachtgever een uniform en objectief rekenuitgangspunt vast te stellen, zodat Inschrijvers de inbegrepen dienstverlening en eventuele aanvullende PxQ-inzet op vergelijkbare wijze kunnen begroten	De Aanbestedende dienst verstrekt geen afzonderlijke definitie, referentieaantallen of aanvullende rekenregels. De initiële set use cases wordt per Deelnemer vastgelegd in de Nadere Overeenkomst en sluit aan bij Bijlage 4, Fase 1. Tijdens de intake worden onder meer de prioritaire use cases voor de initiële fase vastgesteld. De jaarlijkse groei van 10% is opgenomen als inbegrepen groei binnen het basistarief. Bij overschrijding daarvan wordt de aanvullende inzet afgerekend op basis van PxQ. De Aanbestedingsstukken bevatten geen nadere bepaling over afronding of een afzonderlijke collectieve rekenmethodiek. De Aanbestedende dienst voegt deze niet via de NvI toe.
Bijlage 2c - par. 3.1 (9)					

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
61	Bijlage 2c – par. 3.1/3.5, C.28/C.29 / ARBIT art. 14.4	16, 18, 20	INK	Financieel maximum, integrale prijsstelling en verbod op aanvullende kosten (Bijlage 2c, par. 3.1/3.5, eis C.28/C.29) Bijlage 2c bepaalt dat alle kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de dienstverlening volledig moeten zijn verdisconteerd in de overeengekomen Tarieven, dat geen aanvullende kosten in rekening mogen worden gebracht die niet expliciet in de Tarieflijst zijn opgenomen, en dat een kwartaal-financieel maximum per Deelnemer geldt dat niet mag worden overschreden zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat, indien tijdens de looptijd sprake is van wijzigingen in wet- en regelgeving, dreigingsniveau of scope die redelijkerwijs niet voorzienbaar waren ten tijde van inschrijving, dit kwalificeert als grond voor aanpassing van het financieel maximum respectievelijk als Meerwerk in de zin van artikel 14.4 ARBIT, in plaats van te worden geacht reeds te zijn verdisconteerd in de Tarieven?	De Aanbestedende dienst bevestigt dat in geval van onvoorziene omstandigheden die leiden tot aantoonbaar hogere noodzakelijke inzet, Opdrachtnemer bij uitzondering voorafgaand aan overschrijding gemotiveerd en onderbouwd kan verzoeken het financiële maximum te verhogen. Een dergelijke verhoging vereist expliciete schriftelijke goedkeuring van de Deelnemer. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat iedere wijziging in wet- en regelgeving, dreigingsniveau of scope automatisch kwalificeert als Meerwerk in de zin van artikel 14.4 ARBIT. De integrale prijsstelling en tariefdiscipline van eis C.28 en C.29 blijven onverkort van toepassing.
130	Bijlage 2c, hoofdstuk 3.1 Uitgangspunten en Aanbestedingsleidraad, hoofdstuk 5.4.2 Onderdeel 2	16 en 48	ARCH	Zowel het prijsmodel als beoordelingsaspect 1 van Onderdeel 2 verwijzen naar een Lighthouse-constructie. Is deze constructie voorschrijvend of betreft het een voorbeeld? Wordt een gelijkwaardig model voor gedelegeerde toegang tot de tenants van de Deelnemers gelijkwaardig beoordeeld, mits wordt voldaan aan de eisen B.2 tot en met B.5?	De Lighthouse-constructie is het uitgangspunt voor de beschreven architectuur en dienstverlening. De Aanbestedende Dienst schrijft daarmee niet voor dat uitsluitend de Microsoft-technologie Azure Lighthouse moet worden toegepast. Van belang is dat de aangeboden oplossing functioneel en technisch aansluit bij de gestelde architectuurprincipes, waaronder centrale dienstverlening met gedelegeerde toegang tot de afzonderlijke tenant(s) van de Deelnemers, datasoevereiniteit, auditability, overdraagbaarheid en het voorkomen van vendor lock-in. Een functioneel en technisch gelijkwaardige oplossing kan derhalve worden aangeboden, mits deze aantoonbaar voldoet aan de gestelde eisen en uitgangspunten. Bij de beoordeling wordt de mate waarin de oplossing hieraan voldoet meegenomen. De beoordelingssystematiek blijft onverkort van toepassing. De aanbestedingsstukken beschrijven een gedistribueerde architectuur waarbij iedere Deelnemer een eigen SIEM-omgeving heeft en de SOC-dienstverlening centraal wordt geleverd. Daarnaast wordt Lighthouse expliciet als voorbeeld

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					genoemd binnen het beoordelingsaspect voor de inrichting binnen de tenant.
134	Bijlage 2c, hoofdstuk 3.1 Uitgangspunten en Bijlage 2a, eis A.22 Logretentie	16	INK	Het prijsmodel gaat ervan uit dat data binnen de omgeving van de Deelnemer blijft. Kunt u bevestigen dat de kosten voor data-ingestie, retentie, archivering en de bijbehorende platformlicenties binnen de SIEM-omgeving van de Deelnemer voor rekening van de Deelnemer komen en geen onderdeel vormen van de door Inschrijver op te geven Tarieven? Indien dit niet het geval is, op basis van welke volumeaannames dient Inschrijver deze kosten te calculeren?	De architectuur gaat uit van gebruik van de SIEM-omgeving van de Deelnemer en het uitgangspunt dat data bij de Deelnemer blijft. Datavolumes en het aantal IT- en OT-bronnen zijn daarbij geen directe prijsparameters. Dit betekent echter niet dat alle aan de SIEM gerelateerde kosten zonder meer buiten de aangeboden tarieven vallen. Voor Opdrachtnemer geldt het uitgangspunt dat alle kosten die redelijkerwijs noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de dienstverlening en niet expliciet als afzonderlijke kostenpost zijn opgenomen, in de overeengekomen tarieven moeten zijn verdisconteerd. Voor zover het gaat om kosten van de eigen tenant- en platformomgeving van de Deelnemer, waaronder door de Deelnemer rechtstreeks afgenomen Microsoft-diensten en licenties, zijn deze geen onderdeel van de dienstverlening van Opdrachtnemer, tenzij anders overeengekomen.
355	Bijlage 2c – Kwaliteits- en Prestatie-eisen; 3.1 Prijsuitgangspunten	16	INK	In Bijlage 2c wordt aangegeven dat ter ondersteuning van de inschrijving indicatieve gegevens over de omvang en complexiteit van de Deelnemers beschikbaar worden gesteld. Wij hebben deze gegevens niet kunnen terugvinden in de aanbestedingsdocumenten. Kunt u aangeven in welk document deze informatie is opgenomen? Indien deze gegevens niet zijn verstrekt, verzoeken wij deze alsnog beschikbaar te stellen zodat inschrijvers een onderbouwde en objectief vergelijkbare prijs kunnen bepalen.	De aanbestedingsstukken bevatten geen uitgewerkte, kwantitatieve detailinformatie per deelnemer. Aanbestedende dienst heeft er bewust voor gekozen om: • geen gedetailleerde volumestaten per deelnemer te verstrekken; • in plaats daarvan te werken met: ◦ een functionele en resultaatgerichte specificatie; ◦ een PxQ-prijsmodel (Tarieflijst + afname). Inschrijvers dienen hun prijsstelling te baseren op: • de in de aanbestedingsstukken beschreven scope en architectuur; • gangbare aannames voor organisaties van vergelijkbare aard en omvang;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					eigen expertise en ervaringscijfers.
356	Bijlage 2c – Kwaliteits- en Prestatie-eisen; 3.1 Prijsuitgangspunten	16	INK	Kunt u per deelnemer de omvang van de bestaande omgeving verstrekken, waaronder het aantal gebruikers, endpoints, servers, logbronnen, use cases, incidentvolumes, OT-objecten, OT-assets, OT-protocollen, OT-sensoren en de verwachte groei gedurende de looptijd van de overeenkomst, zodat inschrijvers een objectief vergelijkbare vaste prijs per deelnemer kunnen bepalen?	Aanbestedende dienst verstrekt geen gedetailleerde gegevens per deelnemer (zoals aantallen gebruikers, endpoints, logbronnen, incidentvolumes, OT-assets, etc.). De reden hiervoor is dat: - de raamovereenkomst voorziet in flexibele afname per deelnemer; - de feitelijke omvang en aansluiting per deelnemer gedurende de looptijd kan variëren; - het prijsmodel (PxQ) juist bedoeld is om deze variabiliteit op te vangen. Nadere detaillering vindt – waar relevant – plaats bij het sluiten van een Nadere Overeenkomst per Deelnemer.
455	Bijlage 02c – §3.1 Uitgangspunten / §3.2 Afrekenmodel (PxQ)	16-17	INK	De Basis SOC-dienstverlening wordt tegen een vaste prijs per Deelnemer afgenomen. Tegelijkertijd kunnen Deelnemers materieel verschillen in omvang en complexiteit. Parameters zoals aantallen gebruikers/endpoints, IT- en OT-bronnen, security events/alerts en omvang van de te monitoren omgeving zijn bepalend voor de benodigde SOC-capaciteit en workload. Kan Opdrachtgever deze relevante volume- en omgevingsparameters per Deelnemer beschikbaar stellen, zodat Inschrijvers de benodigde capaciteit en daarmee een realistische en onderling vergelijkbare vaste prijs kunnen bepalen?	Opdrachtgever stelt de beschikbare informatie over omvang en kenmerken van de Deelnemers ter beschikking voor zover opgenomen in de aanbestedingsstukken. Zie bij de NvI toegevoegde “Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers”. Inschrijvers dienen op basis hiervan en eigen expertise een passende inschatting te maken. Aan deze informatie kunnen geen rechten worden ontleend en er worden geen garanties gegeven ten aanzien van volledigheid of toekomstige ontwikkeling. Zie ook antwoord op vraag 1.
469	Bijlage 02c – §3.1 Uitgangspunten / §3.2 Afrekenmodel (PxQ)	16-17	INK	De Basis SOC-dienstverlening wordt tegen een vaste prijs per Deelnemer afgenomen. Tegelijkertijd kunnen Deelnemers materieel verschillen in omvang en complexiteit. Parameters zoals aantallen gebruikers/endpoints, IT- en OT-bronnen, security events/alerts en omvang van de te monitoren omgeving zijn bepalend voor de benodigde SOC-capaciteit en workload. Kan Opdrachtgever deze relevante volume- en omgevingsparameters per Deelnemer beschikbaar stellen, zodat Inschrijvers de benodigde capaciteit en daarmee een	Zie antwoord op vraag 455.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				realistische en onderling vergelijkbare vaste prijs kunnen bepalen?	
499	Bijlage 2c, hoofdstuk 3.1 Uitgangspunten Bijlage 3: werkblad Tarieven	Blz 16-17	INK	In Bijlage 2c, paragraaf 3.1, is bepaald dat datavolumes en aantallen IT- en OT-bronnen geen directe prijsparameters vormen. Het prijsmodel is gebaseerd op vaste maandtarieven per Deelnemer, waarbij de benodigde inspanning volgens Opdrachtgever primair wordt bepaald door onder meer use-caseontwikkeling, analyse en afhandeling van meldingen en incidenten, rapportage en doorontwikkeling. Naar onze mening bieden het aantal use cases, alerts en incidenten onvoldoende objectieve en voorspelbare grondslagen voor de prijsstelling. Deze aantallen worden mede beïnvloed door de kwaliteit van detectieregels, de volwassenheid van de omgeving, het actuele dreigingsbeeld en de effectiviteit van de dienstverlening. Bovendien kan de gekozen systematiek ertoe leiden dat aanvullende kosten ontstaan wanneer een Deelnemer juist met meer of complexere beveiligingsincidenten wordt geconfronteerd. Objectief vaststelbare omvangsparameters, zoals het aantal gemonitorde endpoints, gebruikers, assets en bandbreedtes voor data-ingestie, bieden een meer stabiele en vooraf controleerbare grondslag voor differentiatie tussen Deelnemers en voor verrekening bij substantiële groei of krimp van de monitoringscope. Is Opdrachtgever bereid de prijsstructuur aan te passen door: 1. per Deelnemer een objectieve schaalindeling op te nemen, gebaseerd op één of meer meetbare omvangsparameters, zoals aantallen endpoints, gebruikers, assets en/of bandbreedtes voor data-ingestie;	Opdrachtgever heeft bewust gekozen voor het huidige prijsmodel, waarin: • de Basis SOC-dienstverlening wordt afgerekend via een vast maandtarief per Deelnemer; • aanvullende werkzaamheden via PxQ worden afgerekend. Datavolumes, aantallen endpoints of andere omvangsparameters zijn geen directe prijsparameters. Het voorgestelde alternatieve prijsmodel (met schaalindelingen en differentiatie op basis van omvang) wordt niet overgenomen. Wel geldt dat: • substantiële wijzigingen in scope of dienstverlening gedurende de looptijd aanleiding kunnen zijn tot nadere afspraken binnen de contractuele kaders (bijv. via changeproces / PxQ); • Opdrachtgever stuurt op voorspelbaarheid, eenvoud en vergelijkbaarheid van aanbiedingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				2. per schaal of bandbreedte een vast maandtarief voor de Basis SOC-diensten uit te vragen; 3. reguliere fluctuaties in alerts, incidenten en de daarvoor benodigde analyse- en afhandelingsinspanning binnen het vaste maandtarief te laten vallen; 4. alleen vooraf overeengekomen werkzaamheden die aantoonbaar buiten de reguliere Basis SOC-diensten vallen op basis van PxQ af te rekenen; en 5. Bijlage 3 hierop aan te passen en een herziene Tarieflijst beschikbaar te stellen? Hiermee ontstaat naar onze mening een transparanter en beter vergelijkbaar prijsmodel, waarbij de vergoeding aansluit op de omvang van de gemonitorde omgeving en Deelnemers niet juist met aanvullende kosten worden geconfronteerd wanneer zich meer beveiligingsincidenten voordoen.	
505	Bijlage 2c, paragrafen 3.1, 3.2, 3.4 en 3.5	16 t/m 18	INK	De vaste vergoeding voor de Basis SOC-diensten is per Deelnemer bepaald, terwijl de feitelijke inspanning volgens paragraaf 3.1 mede wordt bepaald door use-caseontwikkeling, analyse en afhandeling van meldingen en incidenten, rapportage en doorontwikkeling. Daarnaast wordt per kwartaal een financieel maximum vastgesteld. Kan Opdrachtgever verduidelijken hoe tijdens de looptijd wordt omgegaan met een materiële en structurele toename van de feitelijke inspanning, bijvoorbeeld door: • een sterke groei van het aantal te triageren alerts; • een structurele toename van het aantal beveiligingsincidenten; • uitbreiding van de monitoringscope; • aansluiting van nieuwe bedrijfsonderdelen; • substantiële wijzigingen in het IT-landschap; • gewijzigde wet- en regelgeving of een gewijzigd dreigingsbeeld?	De Aanbestedende dienst handhaaft het bestaande financiële en PxQ-model. De vaste vergoeding ziet op de Basis SOC-diensten. Aanvullende en inzetgerichte diensten worden afgerekend op basis van de daadwerkelijk afgenomen hoeveelheid dienstverlening en het overeengekomen tarief. Uitbreiding van use cases boven de inbegrepen groei en onder meer incident response bij verhoogde complexiteit of omvang zijn als inzetgerichte kosten benoemd. Bij onvoorziene omstandigheden die leiden tot aantoonbaar hogere noodzakelijke inzet kan Opdrachtnemer bij uitzondering voorafgaand aan overschrijding gemotiveerd en onderbouwd verzoeken het financiële maximum te verhogen. Hiervoor is expliciete schriftelijke goedkeuring van de Deelnemer vereist. De Aanbestedingsstukken bevatten geen generieke drempelwaarde voor de genoemde vormen van groei. De Aanbestedende dienst stelt daarom geen aanvullende drempel of meetmethodiek vast.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Kan Opdrachtgever daarbij aangeven: 1. welke groei geacht wordt binnen het vaste basistarief te vallen; 2. vanaf welk moment aanvullende inzet via PxQ kan worden afgerekend; 3. welke meetgegevens worden gebruikt om deze aanvullende inzet objectief vast te stellen; 4. hoe wordt gehandeld wanneer noodzakelijke inzet het vastgestelde financiële kwartaalmaximum dreigt te overschrijden? Wij verzoeken Opdrachtgever dit te verduidelijken om onvergelykbare risico-opslagen in de inschrijvingen te voorkomen	
Bijlage 2c - par. 3.2 (3)					
458	Bijlage 02c – §3.2 Afrekenmodel / §3.3 Budgettering en kwartaalcyclus	17-18	INK	Hoe wordt binnen het voorgeschreven prijsmodel omgegaan met een materiële structurele wijziging van de omvang of complexiteit van een Deelnemer gedurende de looptijd, bijvoorbeeld door groei van het aantal gebruikers/endpoints, aangesloten IT- of OT-bronnen, security events/alerts of OT-objecten? Kan een dergelijke structurele wijziging aanleiding vormen voor aanpassing van de vaste Basis SOC-prijs en, zo ja, volgens welk objectief mechanisme?	De Aanbestedende Dienst voorziet niet in een mechanisme voor herijking van de vaste Basis SOC-prijs gedurende de looptijd van een Nadere Overeenkomst. Differentiatie of aanpassing van deze vaste prijs op basis van wijzigingen in omvang of complexiteit van een Deelnemer is niet van toepassing. Het prijsmodel is zodanig ingericht dat variaties in omvang en gebruik worden opgevangen via: • de concretisering van de scope per Nadere Overeenkomst; • de inzet van aanvullende dienstverlening op basis van de Tarieflijst (PxQ-systematiek); • de governance- en budgetcyclus zoals beschreven in Bijlage 2c. Daarbij geldt dat structurele wijzigingen, zoals groei in het aantal IT-/OT-bronnen, gebruikers, use cases of events, in beginsel binnen de overeengekomen scope en tarieven

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					worden opgevangen, voor zover deze passen binnen de uitgangspunten van de Basis SOC-dienstverlening (waaronder de inbegrepen doorontwikkeling van use cases). Indien sprake is van aanvullende of afwijkende dienstverlening buiten de overeengekomen scope, wordt deze in overleg tussen Deelnemer en Opdrachtnemer ingevuld en afgerekend op basis van de Tarieflijst (PxQ). Inschrijvers dienen bij hun prijsstelling rekening te houden met verschillen tussen Deelnemers en met de dynamiek in omvang en volwassenheid gedurende de looptijd van de overeenkomst.
472	Bijlage 02c – §3.2 Afrekenmodel / §3.3 Budgettering en kwartaalcycli	17-18	INK	Hoe wordt binnen het voorgeschreven prijsmodel omgegaan met een materiële structurele wijziging van de omvang of complexiteit van een Deelnemer gedurende de looptijd, bijvoorbeeld door groei van het aantal gebruikers/endpoints, aangesloten IT- of OT-bronnen, security events/alerts of OT-objecten? Kan een dergelijke structurele wijziging aanleiding vormen voor aanpassing van de vaste Basis SOC-prijs en, zo ja, volgens welk objectief mechanisme?	Zie antwoord 458 en 1.
504	Bijlage 2c, eisen C.10, C.11 en C.12 en paragraaf 3.2, in samenhang met Bijlage 4, hoofdstukken 5 en 6	Bijlage 2c: 9 en 17 Bijlage 4: 5	PM	Eisen C.10 tot en met C.12 bepalen dat doorontwikkeling backlog-gedreven plaatsvindt, dat collectieve doorontwikkeling voorrang heeft boven individuele maatwerkverzoeken en dat Opdrachtgever en Deelnemers aansluiten op de agile cadans van Opdrachtnemer. Bijlage 4 verlangt tegelijkertijd uniformiteit en hergebruik tussen Deelnemers. Kan Opdrachtgever verduidelijken: 1. welke partij de collectieve backlog prioriteert en uiteindelijk besluit over opname en volgorde van werkzaamheden; 2. hoe een conflict tussen een collectieve prioriteit en een urgente Deelnemer-specifieke behoefte wordt beslecht;	De interprovinciale regieorganisatie is verantwoordelijk voor de coördinatie, prioritering en voortgangsbewaking van de collectieve backlog. De prioritering vindt plaats op basis van een risicogedreven benadering, waarbij onder meer het actuele dreigingsbeeld, het risicoprofiel van Deelnemers en de beoogde dekking (bijv. MITRE ATT&CK) leidend zijn. Opdrachtnemer levert hiervoor inhoudelijke input en draagt zorg voor consistente uitvoering en maximaal hergebruik van ontwikkelde componenten tussen Deelnemers. 1. Prioritering backlog De regieorganisatie bepaalt, in afstemming met Deelnemers en met inhoudelijke input van Opdrachtnemer, de prioritering en volgorde van de collectieve backlog. 2. Conflicten tussen collectief en individueel Conflicterende prioriteiten worden behandeld binnen de governance van het interprovinciaal SOC, waarbij de regieorganisatie een afweging maakt tussen

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				3. of een Deelnemer-specifieke use case binnen de inbegrepen jaarlijkse groei kan vallen; 4. onder welke omstandigheden een Deelnemer-specifieke use case als aanvullende PxQ-inzet wordt afgerekend; 5. of de implementatie van één collectief ontwikkelde use case bij meerdere Deelnemers eenmaal of per Deelnemer wordt meegeteld in de jaarlijkse groei Wij verzoeken Opdrachtgever de besluitvorming en financiële verwerking hiervan nader te specificeren	collectief belang, risico-impact en urgentie van Deelnemer-specifieke behoeften. 3. Deelnemer-specifieke use cases binnen 10% groei De in de aanbestedingsstukken genoemde jaarlijkse groei van 10% betreft een inbegrepen bandbreedte voor doorontwikkeling binnen de Basis SOC-dienstverlening. Deze groei is niet bedoeld als een harde kwantitatieve verplichting, maar als financieel en contractueel kader. Binnen deze bandbreedte kunnen, indien passend binnen de risicogedreven prioritering, ook Deelnemer-specifieke use cases worden gerealiseerd. 4. Wanneer PxQ van toepassing is Indien de gevraagde doorontwikkeling de inbegrepen bandbreedte overschrijdt, of indien sprake is van specifiek maatwerk dat niet past binnen de collectieve prioritering, wordt de aanvullende inzet vergoed op basis van de Tarieflijst (PxQ-systematiek). 5. Telregel collectieve use cases Collectief ontwikkelde use cases worden primair éénmalig ontwikkeld met het oog op hergebruik. De implementatie bij meerdere Deelnemers wordt gezien als uitrol van bestaande functionaliteit. Voor de toepassing van de inbegrepen groei wordt uitgegaan van de ontwikkelinspanning (ontwikkeling en significante doorontwikkeling), en niet van het aantal implementaties per Deelnemer. De Aanbestedende dienst ziet geen aanleiding om nadere, gedetailleerde regels voor alle mogelijke situaties op te nemen. De nadere invulling vindt plaats binnen de contractuele governance en per Nadere Overeenkomst.
Bijlage 2c - par. 3.3 (1)					
551	Bijlage 2c, paragraaf 3.3; Bijlage 3, BIT-1,	Bijlage 2c: 17; Bijlage	INK	Bijlage 2a maakt Incident Response en hersteladvies onderdeel van de Basis SOC-dienst. Bijlage 2c, paragraaf 3.3, bepaalt tegelijkertijd dat Incident Response bij "verhoogde complexiteit of omvang" aanvullend op basis van	De Basis SOC-dienstverlening (BIT-1/BOT-1) omvat reguliere Incident Response-activiteiten, waaronder triage, analyse, coördinatie en het geven van hersteladvies binnen de normale operationele scope van de dienstverlening.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	BOT-1 en U01 t/m U06	e 3: n.v.t.		PxQ kan worden afgerekend. Bijlage 3 bevat naast de vaste maandtarieven BIT-1 en BOT-1 het uurtarief U04 voor een Incident Responder, eveneens omschreven als "Incident response en hersteladvies". Kan Opdrachtgever objectief definiëren wanneer U04 aanvullend op BIT-1/BOT-1 mag worden toegepast, welke werkzaamheden en omstandigheden hieronder vallen en waar de grens ligt tussen de in BIT-1/BOT-1 inbegrepen Incident Response, de aanvullende inzet via U04 en de optionele Forensics-dienst via U06?	Aanvullende inzet op basis van PxQ (o.a. U04 – Incident Responder) is uitsluitend van toepassing indien sprake is van aantoonbaar verhoogde complexiteit of omvang, zoals bijvoorbeeld: • langdurige of grootschalige incidenten die de reguliere capaciteit overschrijden; • inzet buiten de standaard dienstverlening of buiten overeengekomen servicevensters; • specialistische inzet die niet onder de reguliere SOC-capaciteit valt. Forensics (U06) betreft specialistisch diepgaand onderzoek (bijv. root cause analyse, bewijsvoering) en valt per definitie buiten de Basis SOC-dienstverlening. De nadere afbakening vindt plaats in de Nadere Overeenkomst.
Bijlage 2c - par. 3.8 (1)					
67	Bijlage 2c – par. 3.8, C.30/C.31	18, 21	INK	Indexatieplafond en verbod op tussentijdse indexatie (Bijlage 2c, par. 3.8, eis C.30/C.31) Bijlage 2c staat indexatie uitsluitend toe per 1 januari 2028 en vervolgens jaarlijks, gemaximeerd op de wijziging van de overeengekomen CBS-index, waarbij ook negatieve indexatie (deflatie) wordt doorgevoerd. Gelet op de looptijd van de Raamovereenkomst van 36 maanden met de mogelijkheid van verlenging tot in totaal maximaal 72 maanden, verzoekt Inschrijver te bevestigen dat, indien de eerste indexatiedatum (1 januari 2028) meer dan twaalf maanden na de daadwerkelijke ingangsdatum van de Raamovereenkomst ligt, de opgebouwde prijsstijging over die volledige periode alsnog volledig wordt gecompenseerd bij de eerste toegestane indexatie, zodat geen structureel prijsverlies ontstaat.	Nee. De Aanbestedende dienst bevestigt dit niet. Indien indexatie is toegestaan, kan Opdrachtnemer de Tarieven uitsluitend jaarlijks indexeren vanaf 1 januari 2028. De indexatie vindt plaats over het voorgaande kalenderjaar op basis van de in Bijlage 3 – Tarieflijst genoemde CBS-prijsindex. Een afzonderlijke inhaal- of compensatieregeling voor de periode tussen de ingangsdatum van de Raamovereenkomst en 1 januari 2028 is niet opgenomen.
Bijlage 2c - par. 5 (1)					

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
154	Bijlage 2c, eisen C.46 t/m C.50 en C.121 / inleiding hoofdstuk 5	24-26 en 38	CISO	De eisen C.46 tot en met C.50 en C.121 verplichten tot naleving van de meest actuele versies van uiteenlopende normen en kaders, waaronder NEN-ISO/IEC 27001, 27002 en 62443, NORA, RORA, open standaarden, NCSC-richtlijnen, BIO, VIR en VIR BI. De inleiding van hoofdstuk 5 formuleert compliance als een verplichting die te allen tijde geldt. Toekomstige normen worden daarmee automatisch bindend, zonder implementatietermijn en zonder tariefaanpassing. Kan Opdrachtgever bevestigen dat uitsluitend voor de Prestatie relevante en toepasselijke normen gelden, dat Partijen de toepasselijkheid en de impact van een nieuwe of gewijzigde versie gezamenlijk vaststellen, dat een nieuwe versie pas geldt na een redelijke implementatietermijn, dat een materiele wijziging onder de wijzigingsregeling valt, en dat aantoonbare gelijkwaardigheid volstaat waar certificering niet beschikbaar of niet proportioneel is?	De Aanbestedende Dienst begrijpt de vraag. De in Bijlage 2c genoemde normen en kaders (waaronder NEN-ISO/IEC 27001/27002, BIO, NCSC-richtlijnen en – waar relevant – IEC 62443) dienen te worden opgevat als richtinggevend kader voor de uitvoering van de dienstverlening, voor zover deze relevant en van toepassing zijn op de aard en scope van de gevraagde SOC-dienstverlening. Hierbij geldt het volgende: • Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze aantoonbaar werkt conform gangbare en relevante normen voor informatiebeveiliging (zoals ISO 27001/27002). Certificering kan worden verlangd waar dit gebruikelijk en proportioneel is voor de betreffende dienstverlening. • Voor domeinspecifieke normen (zoals IEC 62443 voor OT) geldt dat deze primair van toepassing zijn op de OT-omgevingen van Deelnemers. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze hiermee kan werken en deze ondersteunt, maar certificering hierop is niet zonder meer vereist, tenzij expliciet anders bepaald.
Bijlage 2c - par. 5.1 (1)					
79	Bijlage 2c par. 5.1 eis C.49	25	CISO	ISO27001 > In Bijlage 2c (paragraaf 5.1, eis C.49) wordt als minimumeis gesteld dat Opdrachtnemer aantoonbaar voldoet aan de meest actuele versie van NEN-ISO/IEC 27001 en NEN-ISO/IEC 27002 (of een aantoonbaar gelijkwaardig normenkader). Accepteert Opdrachtgever een geldige SOC 2 Type II-rapportage als gelijkwaardig bewijs van aantoonbaar ingerichte en werkende informatiebeveiligingsmaatregelen? Inschrijver merkt op dat een SOC 2 Type II een zwaardere en diepgaandere toets op de werking van beheersmaatregelen over een referentieperiode betreft dan een momentopname-certificering. Kunt u, mede gelet op het proportionaliteits- en gelijkwaardigheidsbeginsel, bevestigen	Een geldige SOC 2 Type II-rapportage wordt niet zonder meer als gelijkwaardig bewijs van NEN-ISO/IEC 27001 en NEN-ISO/IEC 27002 geaccepteerd. Eis C.49 bepaalt dat de Prestatie moet voldoen aan de meest actuele versie van NEN-ISO/IEC 27001 en NEN-ISO/IEC 27002, of aan een gelijkwaardige normering. Als bewijsstukken worden onder meer certificaten voor ISO 27001/27002 of een equivalent, auditrapporten of interne compliance-verklaringen genoemd. Een SOC 2 Type II-rapportage kan worden aangevoerd als onderbouwing van gelijkwaardigheid, maar de gelijkwaardigheid wordt niet uitsluitend op basis van het bestaan of de geldigheid van een SOC 2 Type II-rapport

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				dat een geldige SOC 2 Type II-rapportage als gelijkwaardig bewijs wordt geaccepteerd? Zo nee, kunt u gemotiveerd toelichten waarom een aantoonbaar zwaardere assurance op de werking van controls in dit geval niet als gelijkwaardig kan gelden?	vastgesteld. De relevante normering moet aantoonbaar gelijkwaardig zijn aan de in C.49 vereiste normering. De aanbestedingsstukken bevatten geen voorafgaande generieke bevestiging dat SOC 2 Type II in alle gevallen als gelijkwaardig wordt aangemerkt.
Bijlage 2c - par. 5.2 (1)					
333	Datalocatie / Bijlage 2c/ Kwaliteits & Prestatie eisen/ 5.2/ C.73/ C.74	29-30	CISO	Datalocatie Referentie: [Privacy / Security] Kan opdrachtgever bevestigen welke geografische beperkingen gelden voor de opslag van logdata, metadata, incidentinformatie en back-ups?	Gegevensverwerking dient te voldoen aan geldende wet- en regelgeving (AVG) en relevante beveiligingskaders. Opslag/verwerking dient binnen de EU/EER te gebeuren, tenzij aantoonbaar gelijkwaardige waarborgen worden geboden conform wetgeving.
Bijlage 2c - par. 5.4 (2)					
77	Bijlage 2c - §5.4 Personeel	33-35	CISO	In Bijlage 2c worden voor personeel onder meer screening, VOG/VGB en waar van toepassing ABDO/ABRO-autorisaties genoemd. Kan de Aanbestedende Dienst per type rol of activiteit aangeven voor welke functies een VOG, VGB en/of ABDO/ABRO-autorisatie verplicht is, op welk niveau deze vereist is en of deze eisen reeds bij aanvang van de Nadere Overeenkomst moeten zijn ingevuld? Graag tevens bevestigen welke eisen gelden voor medewerkers die vanuit een andere EU/EER-lidstaat werkzaamheden uitvoeren.	Bijlage 2c schrijft voor dat uitsluitend Personeel wordt ingezet dat beschikt over een VOG of een gelijkwaardige verklaring. Voor personeel met een andere EU/EER-nationaliteit wordt een gelijkwaardige verklaring geaccepteerd. Een VGB is niet generiek vereist voor alle functies, maar uitsluitend in die gevallen waarin de aard van de werkzaamheden daartoe aanleiding geeft. Hiervan is sprake indien Personeel: - toegang heeft tot gerubriceerde of als vertrouwelijk aangemerkte informatie vanuit de Deelnemer of ketenpartners (bijv. rijksoverheid / NCSC), of - werkzaamheden verricht binnen een omgeving of context waarvoor op grond van wet- en regelgeving of beveiligingsbeleid een veiligheidsonderzoek is voorgeschreven. In alle overige gevallen, waarin geen sprake is van bovengenoemde toegang of context, volstaat een VOG (of gelijkwaardige verklaring) en wordt geen VGB vereist. Indien een VGB noodzakelijk is, wordt deze door of namens de betreffende Deelnemer aangevraagd. Personeel kan pas

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					worden ingezet op de betreffende werkzaamheden nadat de vereiste VGB is verleend. De aanbestedingsstukken bevatten geen rolgebonden uitwerking per functie, omdat de noodzaak tot een VGB afhankelijk is van de feitelijke inzet en toegangsrechten binnen een Nadere Overeenkomst. Verwijzingen naar ABDO/ABRO-autorisaties in Bijlage 2c moeten worden gelezen als generieke verwijzing naar mogelijke aanvullende beveiligingseisen. Aangezien deze aanbesteding niet onder het ABDO-regime valt, zijn dergelijke autorisaties niet generiek van toepassing en alleen aan de orde indien dit expliciet voortvloeit uit een specifieke opdrachtcontext of wettelijk kader. Voor medewerkers uit andere EU/EER-lidstaten geldt dat voor de VOG-eis een gelijkwaardige verklaring wordt geaccepteerd. Indien een VGB vereist is, dient deze conform de Nederlandse procedures te worden verkregen.
328	Taal vereisten operationele dienstverlening/ Bijlage 2c/ 5.4/ C.112/ C.113	36-37	PM	Taalvereisten operationele dienstverlening Referentie: [Leidraad / Programma van Eisen - Taalvereisten] Wij waarderen de nadruk die door Bij12 IPO wordt gelegd op effectieve communicatie met de deelnemende organisaties. Kan opdrachtgever bevestigen dat operationele SOC-specialisten (L2/L3) hun werkzaamheden in het Engels mogen uitvoeren, mits de klantcommunicatie, rapportages, escalaties en governance-overleggen in het Nederlands plaatsvinden?	Opdrachtgever bevestigt dat operationele werkzaamheden in het Engels mogen worden uitgevoerd, mits alle communicatie richting Deelnemers (rapportages, escalaties, overleggen) in het Nederlands plaatsvindt.
Bijlage 2c - par. 5.5 (1)					
329	Gebruik internationale SOC-capaciteit/ Nijlage 2c/	29-30	CISO	Gebruik internationale SOC-capaciteit Referentie: [PvE - Personele eisen]	Dienstverlening mag (deels) vanuit het buitenland worden geleverd, mits volledig wordt voldaan aan alle eisen ten aanzien van beveiliging, datalocatie, privacy, beschikbaarheid en taal.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	5.5/ C.105, C.73/ C.74			Kan opdrachtgever verduidelijken of dienstverlening deels mag worden uitgevoerd vanuit een SOC buiten Nederland, mits wordt voldaan aan alle eisen ten aanzien van beschikbaarheid, beveiliging, screening en taalvaardigheid?	Opdrachtnemer blijft integraal verantwoordelijk voor naleving.
Bijlage 2c - eis C.22 (1)					
153	Bijlage 2c, eisen C.22 t/m C.29, C.55, C.56, C.72, C.81, C.123 en C.124	13-15, 20 en 39	AANB	De eisen C.22 tot en met C.27 en C.123 en C.124 geven Opdrachtgever, iedere Deelnemer en de regieorganisatie ruime audit- en steekproefrechten, terwijl C.24 de kosten van medewerking steeds bij Opdrachtnemer legt. Daarnaast verplichten C.25, C.55, C.56, C.72 en C.81 Opdrachtnemer tot een jaarlijkse onafhankelijke audit en tot medewerking aan aanvullende onderzoeken, assessments, DPIA's en pentesten. De eisen C.28 en C.29 verlangen tegelijkertijd een integrale prijsstelling. Met acht Deelnemers naast Opdrachtgever en de regieorganisatie zijn de frequentie en omvang van deze verplichtingen zonder nadere begrenzing niet bepaalbaar en niet verantwoord in de tarieven op te nemen. Opdrachtnemer verzoekt Opdrachtgever de eisen C.22 tot en met C.27 en C.123 en C.124 als volgt te begrenzen: "Bestaande relevante certificaten en assurance-rapportages van Opdrachtnemer vormen het primaire controlemiddel. Voor zover deze onvoldoende dekking bieden, kan eenmaal per kalenderjaar een reguliere audit op de dienstverlening als geheel worden uitgevoerd. Aanvullende audits vinden uitsluitend plaats naar aanleiding van een concreet beveiligingsincident, een wettelijke verplichting, een redelijk vermoeden van een materiële tekortkoming of ter verificatie van overeengekomen herstelmaatregelen. Audits worden ten minste tien Werkdagen vooraf aangekondigd, vinden tijdens kantooruren en onder geheimhouding plaats en geven geen toegang tot gegevens van andere klanten van Opdrachtnemer. Een kortere aankondigingstermijn geldt alleen voor zover dit redelijkerwijs noodzakelijk is vanwege een ernstig beveiligingsincident of een bindend verzoek van een bevoegde toezichthouder. De initiërende partij draagt de	Aanbestedende Dienst acht het van belang dat voldoende audit- en controlemogelijkheden bestaan, mede gelet op publieke verantwoordelijkheid en compliance-eisen. Het voorgestelde limiterende regime wordt niet integraal overgenomen. Wel wordt verduidelijkt dat: • bestaande assurance-rapportages (bijv. ISAE/ISO) een belangrijke rol spelen; • audits proportioneel en risicogebaseerd worden ingezet; • audits geen onevenredige belasting mogen vormen voor de dienstverlening; • vertrouwelijkheid van andere klanten wordt gerespecteerd. Ten aanzien van kosten geldt dat de systematiek uit de aanbestedingsstukken leidend blijft. Geen aanpassing.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				externe auditkosten. Deze kosten komen uitsluitend voor rekening van Opdrachtnemer indien uit de audit een materiële en aan Opdrachtnemer toerekenbare tekortkoming blijkt die aanleiding gaf tot de audit.” Kan Opdrachtgever bevestigen dat de integrale prijsstelling van C.28 en C.29 uitsluitend de reguliere audit- en medewerkingsverplichtingen volgens bovenstaand regime omvat en dat aanvullende inzet die niet voortvloeit uit een materiële en aan Opdrachtnemer toerekenbare tekortkoming, na voorafgaande schriftelijke opdracht wordt afgerekend conform de Tarieflijst?	
Bijlage 2c - eis C.50 (1)					
4	Appendix 2C - C.50		OT	Met welke industriële automatiserings- en besturingssystemen moet rekening worden gehouden in het kader van de genoemde ISA/IEC 62443-normen?	De Aanbestedende dienst schrijft geen specifieke industriële automatiserings- en besturingssystemen voor. De gangbare OT systemen voor aansturing binnen de weg en waterbouw worden gebruikt. Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4.2.6 en de Specificatie van de Prestatie. Hierin is bepaald dat OT-omgevingen per Deelnemer verschillen in volwassenheid en inrichting, en dat aansluiting gefaseerd en op basis van behoefte plaatsvindt. De verwijzing naar ISA/IEC 62443 betreft een normatief kader voor beveiliging van industriële automatisering en besturingssystemen. Inschrijvers dienen hiermee rekening te houden bij de inrichting van de dienstverlening, ongeacht het specifieke type OT-systemen.
Bijlage 2c - eis C.53 (1)					
479	Bijlage 2c, c.53	26	AANB	Aanbestedende Dienst verwijst naar een vrijwaringsverklaring als onderdeel van de NOK-bijlage X. In 'bijlage 5 – Model Nadere overeenkomst v1.0' is echter geen bijlage X opgenomen. Doelt Aanbestedende Dienst hier op de verwerkersverklaring of op een andere verklaring? In beide gevallen ontvangen wij graag de (concept) verklaring.	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat de in eis C.53 opgenomen verplichting tot het verstrekken van een afzonderlijke vrijwaringsverklaring per Nadere Overeenkomst komt te vervallen. De verwijzing naar een modelvrijwaringsverklaring (NOK-bijlage X) berust op een omissie en maakt geen onderdeel

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					(meer) uit van de aanbestedingsstukken. Er wordt derhalve geen afzonderlijke vrijwaringsverklaring verlangd. De juridische positie van Partijen ten aanzien van aansprakelijkheid, vrijwaring en risicoverdeling is afdoende geregeld in de Overeenkomst, de Nadere Overeenkomst en de daarop van toepassing zijnde voorwaarden (waaronder de ARBIT).
Bijlage 2c - eis C.64 (1)					
64	Bijlage 2c – C.64/C.65 / ARBIT art. 30.3	20, 28-29	AANB	Meldings- en opschortingsregeling bij (mogelijke) beïnvloeding door statelijke actoren (Bijlage 2c, eis C.64/C.65) versus artikel 30.3 ARBIT Bijlage 2c verplicht Opdrachtnemer onverwijld melding te maken van iedere wijziging in directie, eigendoms- of bedrijfsstructuur of zeggenschap die kan leiden tot ongewenste beïnvloeding door statelijke actoren of reputatieschade, en kent de Deelnemer het recht toe (delen van) de dienstverlening te weigeren of op te schorten bij een redelijk vermoeden van een dergelijke beïnvloeding. Dit overlapt met de ontbindingsgrond van artikel 30.3 ARBIT (ingrijpende wijziging in zeggenschap), waarvoor Inschrijver onder vraag A.10 een verduidelijking voorstelt. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat het opschortingsrecht van eis C.65 wordt uitgeoefend op basis van objectieve, onderbouwde aanwijzingen (en niet louter een subjectief vermoeden), dat Opdrachtnemer in de gelegenheid wordt gesteld om binnen een redelijke termijn opheldering te verschaffen of passende maatregelen te treffen alvorens tot opschorting wordt overgegaan, en dat deze regeling en artikel 30.3 ARBIT op elkaar aansluiten zodat geen tegenstrijdige uitkomsten ontstaan?	Nee, de Aanbestedende dienst neemt deze aanvullende voorwaarden niet over. Eis C.65 bepaalt dat de Deelnemer gerechtigd is delen van de ICT-prestatie te weigeren of op te schorten indien redelijkerwijs wordt vermoed dat deze ongunstig wordt beïnvloed door statelijke actoren. Een voorafgaande verplichting tot het verstrekken van opheldering of het treffen van maatregelen is daarbij niet opgenomen. De Aanbestedende dienst bevestigt evenmin dat eis C.65 en artikel 30.3 ARBIT uitsluitend in onderlinge samenhang kunnen worden toegepast. Het betreft afzonderlijke bepalingen met ieder een eigen toepassingsbereik.
Bijlage 2c - eis C.73 (2)					
62	Bijlage 2c – C.73/C.74/C.75	29-30	CISO	Verbod op doorgifte van data buiten de EER en verbod op inschakeling van subverwerkers buiten de EER (Bijlage 2c, eis C.73/C.74/C.75) Bijlage 2c bepaalt dat Opdrachtnemer alle data uitsluitend binnen de Europese Economische Ruimte mag verwerken en	Voor zover het werkzaamheden vanuit een EU-lidstaat betreft, geldt dat deze binnen de EER plaatsvinden en daarmee niet onder het in eis C.74 opgenomen verbod op doorgifte buiten de EER vallen. Voor verwerking door of doorgifte aan derde landen of internationale organisaties

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				geen data mag overdragen aan of laten verwerken door derde landen of internationale organisaties buiten de EER, direct noch indirect via (sub)verwerkers, tenzij de Deelnemer vooraf schriftelijk instemt. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat beperkte, noodzakelijke ondersteunings- of escalatiewerkzaamheden door onderdelen van een internationale onderneming (bijvoorbeeld tijdelijke inzet van specialistische expertise vanuit een ander EU-land of, na uitdrukkelijke schriftelijke toestemming per geval, een adequaatheidsland) niet worden aangemerkt als ongeoorloofde doorgifte, mits passende waarborgen worden getroffen?	buiten de EER geldt eis C.74 onverkort: dit is niet toegestaan, tenzij de Deelnemer vooraf schriftelijk instemt. Voor subverwerkers geldt daarnaast dat voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Deelnemer vereist is.
466	Bijlage 2c, C.73	29	CISO	Gelet op de toelichting bij C.73 dat uitsluitend de jurisdictie van EU-lidstaten van toepassing is, kan dit aangepast worden om de EER te omvatten?	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat de toelichting bij eis C.73 wordt aangepast, in die zin dat deze ziet op de Europese Economische Ruimte (EER) in plaats van uitsluitend EU-lidstaten. De strekking van de eis blijft ongewijzigd, waarbij wordt beoogd dat de relevante jurisdictie en verwerking binnen de EER plaatsvindt.
Bijlage 2c - eis C.79 (1)					
63	Bijlage 2c – C.79/C.80 / ARBIT art. 26.4d	18, 30	AANB	Aansprakelijkheid voor boetes van toezichthouders in combinatie met de verwerkersrol (Bijlage 2c, eis C.79/C.80 en artikel 26.4 sub d ARBIT) Bijlage 2c bevestigt dat Opdrachtnemer optreedt als verwerker in de zin van de AVG en uitsluitend verwerkt op basis van gedocumenteerde instructies van de Deelnemer. Zoals toegelicht bij vraag A.8 hierboven, meent Inschrijver dat het niet proportioneel is indien een bestuursrechtelijke boete die aan de Deelnemer als verwerkingsverantwoordelijke wordt opgelegd, ongelimiteerd op Opdrachtnemer als verwerker kan worden verhaald. Kan de Aanbestedende Dienst bevestigen dat aansprakelijkheid van Opdrachtnemer in zijn hoedanigheid van verwerker beperkt blijft tot schade die rechtstreeks voortvloeit uit een toerekenbare tekortkoming van Opdrachtnemer zelf bij de verwerking, conform artikel 26.3 ARBIT (zoals eventueel aangepast naar aanleiding van vraag A.8)?	Nee. De Aanbestedende dienst wijzigt artikel 26.4 sub d ARBIT-2022 niet. Eis C.79 bepaalt dat Opdrachtnemer als verwerker namens Deelnemer optreedt en persoonsgegevens uitsluitend verwerkt op basis van gedocumenteerde instructies van Deelnemer. De in artikel 26.4 sub d opgenomen uitzondering op de aansprakelijkheidsbeperking blijft onverkort van toepassing. Zie tevens het antwoord op vraag 45 van deze Nota van inlichtingen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
Bijlage 2c - eis C.81 (1)					
480	Bijlage 2c, c.81	31	AANB	Inschrijver begrijpt de wens voor DPIA's, audits en controles. Wij kunnen dit echter alleen toestaan, als deze uitgevoerd worden door daadwerkelijk onafhankelijke derden, niet zijnde concurrenten in onderhavige tender of andere tenders en projecten. Graag de bevestiging van Aanbestedende Dienst dat in voorkomende gevallen dit ook daadwerkelijk gegarandeerd is.	De Aanbestedende Dienst bevestigt dat audits, controles en DPIA's worden uitgevoerd door onafhankelijke en deskundige partijen. Daarbij wordt rekening gehouden met vertrouwelijkheid en belangenconflicten; auditors zullen niet worden ingezet indien sprake is van een direct concurrerend belang dat de onafhankelijkheid aantast.
Bijlage 2c - eis C.92 (1)					
155	Bijlage 2c, eis C.92	31-33	AANB	Eis C.92 verlangt dat Opdrachtnemer garandeert dat alle SIEM- en andere koppelingen overdraagbaar zijn naar een opvolgend SOC zonder onderbreking van monitoring of degradatie van dienstverlening. Opdrachtnemer heeft geen controle over de kwaliteit, capaciteit en tijdige aanwijzing van de opvolgende dienstverlener, de medewerking van de Deelnemer, licenties en technische beperkingen van derden, de gekozen migratiestrategie of de beschikbaarheid van de ontvangende omgeving. Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer verantwoordelijk is voor de tijdige en volledige oplevering van de overeengekomen overdrachtsmaterialen die binnen zijn eigen invloedssfeer liggen, maar dat het voorkomen van onderbreking of degradatie tijdens de overgang een inspanningsverplichting betreft? Deze verplichting wordt uitgevoerd binnen een overeengekomen transitieplan en transitieperiode, binnen de bestaande technische mogelijkheden en onder voorwaarde van tijdige en adequate medewerking van de Deelnemer, de opvolgende dienstverlener en betrokken derden.	Aanbestedende Dienst begrijpt de gemaakte opmerking, maar wijzigt de eis niet. Eis C.92 dient te worden gelezen in samenhang met de aard van de dienstverlening en de invloedssfeer van Opdrachtnemer. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze een volledige en overdraagbare inrichting realiseert en alle benodigde overdrachtsdocumentatie, configuraties, koppelingen en kennis tijdig en volledig beschikbaar stelt. Voor zover de continuïteit van de dienstverlening bij overgang naar een opvolgend dienstverlener afhankelijk is van factoren buiten de invloedssfeer van Opdrachtnemer (zoals medewerking van Deelnemer, opvolgend opdrachtnemer of derden), geldt dat Opdrachtnemer zich hiervoor aantoonbaar dient in te spannen binnen een overeengekomen transitieplan. De verplichting ziet derhalve op een zwaarwegende inspanningsverplichting ten aanzien van een beheerste en continue overdracht, geen absolute resultaatgarantie onder alle omstandigheden.
Bijlage 2c - eis C.112 (1)					
464	Bijlage 2c, C.112	36	PM	Volstaat het om Nederlands op ERK-niveau B2 te borgen voor incidentcoördinatie, escalatie en besluitvorming tijdens kantooruren, met Engelstalige bezetting buiten kantooruren, of geldt de Nederlandse taaleis onverkort 24 uur per dag?	De taaleis zoals opgenomen in de aanbestedingsstukken is onverkort van toepassing. Dit betekent dat alle gegevensuitwisseling, werkzaamheden en correspondentie – inclusief incidentcoördinatie, escalatie

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					en besluitvorming – in de Nederlandse taal plaatsvinden, ongeacht het tijdstip. Het voorgestelde onderscheid tussen kantooruren en buiten kantooruren wordt niet gevolgd.
Bijlage 2c - algemeen (5)					
19	Bijlage 2c – Specificatie van de Prestatie – Kwaliteits- & Prestatie-eisen v1.0	29 van 39	CISO	Kan Opdrachtgever bevestigen dat, voor zover Opdrachtnemer voor de uitvoering van de dienstverlening gebruikmaakt van door een Deelnemer beschikbaar gestelde of voorgeschreven Microsoft Sentinel- en/of Azure-diensten, de verwerking van gegevens binnen deze diensten plaatsvindt onder de door Microsoft geboden waarborgen, voorwaarden en eventuele uitzonderingen ten aanzien van gegevenslocatie, verwerking en toegang vanuit derde landen? Kan Opdrachtgever tevens bevestigen dat de betreffende Deelnemer verantwoordelijk is voor de keuze, inrichting en compliance van deze Microsoft-diensten met eis C.73, en dat Opdrachtnemer niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor gegevensverwerking, gegevensoverdracht of toegang buiten de EER die voortvloeit uit de werking of voorwaarden van de door de Deelnemer gebruikte Microsoft-diensten en waarop Opdrachtnemer geen invloed heeft?	Zie Bijlage 2b en Bijlage 2c, waaronder eis C.73. Hierin is bepaald dat Deelnemers verantwoordelijk zijn voor hun eigen IT- en SIEM-omgeving, inclusief de keuze en inrichting van platformdiensten. Opdrachtnemer levert dienstverlening op deze omgevingen en heeft daarbij een eigen verantwoordelijkheid voor de correcte uitvoering van de dienstverlening binnen de gestelde eisen. De Aanbestedende dienst bevestigt niet dat Opdrachtnemer generiek wordt uitgesloten van verantwoordelijkheid voor gegevensverwerking of -overdracht die plaatsvindt binnen de gebruikte platformdiensten. De verantwoordelijkheidsverdeling volgt uit de overeenkomst en de toepasselijke wet- en regelgeving.
108	02c - Bijlage 2c - Spec vd Prestatie - Kwaliteits- en Prestatie-eisen v1.0		INK	Kan opdrachtgever verduidelijken hoe collectieve doorontwikkeling wordt gefinancierd indien verbeteringen of nieuwe use-cases door één deelnemer worden aangevraagd maar vervolgens door meerdere deelnemers worden gebruikt?	Use Case Management maakt integraal onderdeel uit van de Basis SOC-diensten. In het basistarief is een jaarlijkse groei van het aantal use cases van 10% inbegrepen. Indien deze groei wordt overschreden, wordt de aanvullende inzet afgerekend op basis van PxQ conform de overeengekomen tarieven. De aanbestedingsstukken bepalen daarnaast dat use cases primair collectief worden ontwikkeld en gestandaardiseerd en dat hergebruik tussen Deelnemers het uitgangspunt is. Optimalisaties en doorontwikkelingen worden, waar relevant, doorgevoerd bij alle aangesloten Deelnemers. De stukken voorzien niet in een afzonderlijke verdeelsleutel waarbij de kosten van een door één Deelnemer aangevraagde en vervolgens collectief gebruikte use case

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					over Deelnemers worden verdeeld. Een dergelijke verdeelsleutel wordt daarom niet toegevoegd.
109	02c - Bijlage 2c - Spec vd Prestatie - Kwaliteits- en Prestatie-eisen v1.0		INK	Kan opdrachtgever aangeven of deelname aan alle strategische, tactische en operationele overleggen onderdeel dient te zijn van de vaste dienstverlening of afzonderlijk wordt afgerekend via het PxQ-model?	Deelname aan de in de aanbestedingsstukken voorgeschreven overleggen maakt onderdeel uit van de dienstverlening. Bijlage 2c, onder meer de eisen C.5 tot en met C.9, schrijft deelname voor aan strategische en tactische overleggen en voorziet in operationele afstemming. Daarnaast bepaalt Bijlage 2a, eis A.80, dat de Opdrachtnemer deelneemt aan periodieke overleggen met de Deelnemer, waaronder minimaal een maandelijks SOC-operationeel overleg, een kwartaal strategisch overleg en use-case- en detectie-refinement-sessies. Voor zover de betreffende activiteiten onderdeel zijn van de Basis SOC-dienstverlening, worden zij niet afzonderlijk als aanvullende inzet via PxQ afgerekend. Voor aanvullende werkzaamheden die niet tot deze dienstverlening behoren, geldt het overeengekomen PxQ-model, voor zover daarvoor een grondslag in de Tarieflijst bestaat.
123	02c - Bijlage 2c - Spec vd Prestatie - Kwaliteits- en Prestatie-eisen v1.0	par 3.2	INK	"In het basistarief is een jaarlijkse groei van het aantal use cases van 10% inbegrepen, conform Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap. Indien deze groei wordt overschreden, wordt de aanvullende inzet afgerekend op basis van PxQ conform de overeengekomen tarieven." Naar welke rol op het prijzenblad refereert de opdrachtgever?	De aanbestedingsstukken specificeren bij deze bepaling geen afzonderlijke rol op het prijzenblad waarnaar uitsluitend voor deze overschrijding moet worden verwezen. Daarom kan geen specifieke rol als nadere interpretatie worden aangewezen. Indien sprake is van aanvullende inzet, wordt deze conform de aanbestedingsstukken afgerekend op basis van PxQ en de daarvoor in de Tarieflijst opgenomen tarieven. Een aanvullende of specifieke rol wordt via deze NvI niet geïntroduceerd.
124	02c - Bijlage 2c - Spec vd Prestatie - Kwaliteits- en Prestatie-eisen v1.0	C.26	AANB	"Steekproefrecht op de Prestatie Opdrachtgever en/of Deelnemers hebben het recht om periodiek en ad hoc steekproeven uit te (laten) voeren op de geleverde Prestatie, inclusief onderliggende processen, documentatie, configuraties en rapportages. Opdrachtnemer verleent hieraan volledige medewerking en stelt alle redelijkerwijs benodigde informatie beschikbaar."	Nee. Het steekproefrecht blijft ongewijzigd van toepassing. C.26 bepaalt dat Opdrachtgever en/of Deelnemers het recht hebben om periodiek en ad hoc steekproeven uit te voeren op de geleverde Prestatie, inclusief onderliggende processen, documentatie, configuraties en rapportages. Het steekproefrecht wordt daarom niet beperkt tot éénmaal per jaar en wordt evenmin vervangen door uitsluitend een

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Gaat de opdrachtgever akkoord met de aanpassing om het steekproefrecht op ROK niveau toe te staan en periodiek te definiëren als jaarlijks?	steekproef op ROK-niveau. Zie tevens het antwoord op vraag 60 van deze Nota van inlichtingen.
BIJLAGE 3 - TARIEFLIJST / PRIJZENBLAD - 22 VRAGEN					
Bijlage 3 - Tarieflijst / Prijzenblad (22)					
2	Tarieflijst		INK	Om appels met appels te vergelijken, willen wij u vragen om aan te geven van hoeveel GB logging per dag inschrijvers rekening moeten houden bij het bepalen van de prijs voor de gevraagde dienstverlening. Er is nu geen omvang opgegeven en het is voor inschrijvers nu niet mogelijk om een prijs af te geven. Bij een logvolume van 50 GB per dag zal het aantal incidenten en daarmee de werkzaamheden van het SOC lager liggen dan bij een logvolume van bijvoorbeeld 250 GB per dag. En als de ene inschrijver uitgaat van 50 GB per dag en een andere inschrijver van 250 GB per dag, dan zijn beide inschrijvingen qua prijs niet met elkaar te vergelijken.	De Aanbestedende dienst verstrekt geen vaste bandbreedte of omvang (zoals GB logging per dag) voor de prijsbepaling. Zie ook het antwoord op vraag 1. De dienstverlening wordt gefaseerd en per Deelnemer afgenomen, waarbij omvang en intensiteit variëren afhankelijk van onder meer volwassenheid, scope (IT/OT), aantal databronnen en gekozen diensten (zie Bijlage 2a en Bijlage 3 – Tarieflijst). De Raamovereenkomst heeft daarbij het karakter van een afroepovereenkomst zonder afnameverplichting of vaste omvang. Ter duiding: de Aanbestedende dienst gaat uit van een indicatief logvolume binnen de omgeving van een Deelnemer van circa 10–20 GB per dag bij een volwassen SOC-inrichting. In de beoogde architectuur wordt echter gewerkt volgens het principe van filtered forwarding, waarbij uitsluitend security-relevante en verrijkte events worden doorgestuurd naar de Opdrachtnemer. Hierdoor wordt het door de Opdrachtnemer te verwerken datavolume in de praktijk aanzienlijk gereduceerd (orde grootte circa 10–30% van het bronzvolume). Gelet hierop vormt het aantal verwerkte gigabytes geen dominante kostenfactor binnen de gevraagde dienstverlening. Inschrijvers dienen hun prijsstelling te baseren op het in de Tarieflijst gevraagde PxQ-model en de daarin opgenomen eenheden en uitgangspunten.
5	Bijlage 3 Tarievenlijst		INK	Waarom worden de navolgende diensten aangemerkt als eenmalige kosten? En horen deze diensten niet onder de categorie maandelijkse kosten?	Zie Bijlage 3 – Tarieflijst. In de Tarieflijst is expliciet vastgelegd op welke wijze tarieven dienen te worden ingevuld. Inschrijvers kunnen uitsluitend tarieven invullen in de daarvoor aangewezen (blauwe) velden.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Voor de onderdelen BIT-4 tot en met BIT-7 geldt dat de velden voor eenmalige tarieven grijs zijn en niet invulbaar. Voor deze onderdelen kan derhalve geen eenmalig tarief worden opgegeven. Voor BIT-4 tot en met BIT-7 kan uitsluitend een maandelijks tarief worden opgegeven, en wel voor het totaal van deze onderdelen, conform de structuur van de Tarieflijst.
6			INK	1 - Beveiligingsmonitoring	Zie antwoord op vraag 5.
7			INK	4 - Rapportage en dashboarding	Zie antwoord op vraag 5.
8			INK	5 - Use case-beheer	Zie antwoord op vraag 5.
9			INK	6 - Kennisoverdracht	Zie antwoord op vraag 5.
12	Bijlage 3 - Tarieflijst, blok Overige Tarieven, artikelcode OT01	n.v.t.	INK	In Bijlage 3 - Tarieflijst wordt bij artikelcode OT01 (Opslag op inkoopprijs bij leveren van producten en diensten bij derden) een weegfactor van 240.000 gehanteerd op het aangeboden percentage. Kunt u bevestigen op welke wijze het aangeboden opslagpercentage wordt omgerekend naar het gewogen tarief (bijvoorbeeld: percentage 5,0 x 240.000 = 1.200.000), en kunt u toelichten hoe deze weging zich proportioneel verhoudt tot de overige onderdelen van de gewogen totaalprijs?	De aannahme in uw vraag is niet juist. De berekening van het gewogen tarief vindt plaats door het aangeboden opslagpercentage toe te passen op de weegfactor zoals opgenomen in Bijlage 3 – Tarieflijst. Dit betekent dat een opslagpercentage van 5,0% resulteert in 5% van 240.000, zijnde 12.000. Deze rekenwijze is expliciet opgenomen in de Tarieflijst en kan door Inschrijvers worden geverifieerd. De weegfactor maakt onderdeel uit van het voorgeschreven rekenmodel voor de bepaling van de gewogen totaalprijs. De Aanbestedende dienst acht de gehanteerde rekenwijze en weging proportioneel en passend voor een evenwichtige en vergelijkbare beoordeling van de prijscomponenten.
13	Bijlage 3 - Tarieflijst, blokken IT/OT (servicetijdvensters)	n.v.t.	INK	In Bijlage 3 worden de maandtarieven voor de drie servicetijdvensters bij de bepaling van het gewogen tarief bij elkaar opgeteld. Kunt u bevestigen dat dit uitsluitend een rekenmodel voor de prijsvergelijking betreft, en dat facturatie in de praktijk uitsluitend plaatsvindt op basis van de door de betreffende Deelnemer daadwerkelijk afgenomen servicetijden?	Ja. De optelling van maandtarieven in Bijlage 3 – Tarieflijst dient uitsluitend voor de bepaling van de gewogen prijs ten behoeve van de beoordeling van de Inschrijvingen. De feitelijke afname en facturatie vinden plaats op basis van de door de betreffende Deelnemer afgenomen diensten en servicetijden, zoals vastgelegd in de Nadere Overeenkomst.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
159	03 - Bijlage 3 - Tarieflijst v1.0.xlsx	1	INK	Wanneer het aantal databronnen, assets, gebruikers of use cases significant groeit, op welke wijze kan het prijsmodel worden aangepast?	Zie Bijlage 3 – Tarieflijst en de beschrijving van het PxQ-model. Het prijsmodel is gebaseerd op eenheden (Q) in combinatie met vaste tarieven (P). Bij groei van databronnen, assets, gebruikers of use cases vindt aanpassing plaats door wijziging van de afgenomen hoeveelheden (Q) binnen de bestaande tarieflijst. Het aanpassen van tarieven of structuur van het prijsmodel is niet voorzien. Zie ook antwoord op vraag 1
160	03 - Bijlage 3 - Tarieflijst v1.0.xlsx	1	INK	Hoeveel provincies worden naar verwachting binnen de eerste 12 maanden daadwerkelijk aangesloten op de SOC-dienstverlening en wat is de verwachte fasering?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4.2.4 en 2.5.4. Er wordt geen gegarandeerde afname, fasering of aansluitplanning verstrekt. De aansluiting van Deelnemers vindt gefaseerd plaats en is afhankelijk van de keuzes van individuele Deelnemers.
240	Bijlage 3 - Tarieflijst	Overige Tarieven, restricties bij OT01	INK	Bij de restricties van de tabel Overige Tarieven is bepaald: 'Opdrachtnemer geeft op verzoek van Opdrachtgever inzicht in de inkoopafspraken inclusief eventuele (in de tijd verschoven) kortingen en/of terugbetalingen (kick backs) die de derde partij biedt teneinde het toegepaste opslagpercentage te controleren.' Deze verplichting reikt verder dan de controle op de juistheid van de factuur waarin artikel 15.3 van de ARBIT-2022 voorziet en dwingt tot openbaarmaking van commercieel vertrouwelijke inkoopvoorwaarden en van de marge van Inschrijver. Die voorwaarden zijn bovendien veelal onderworpen aan geheimhoudingsverplichtingen jegens de betreffende leverancier. Bent u bereid te bevestigen dat (i) de controle op de toepassing van het opslagpercentage plaatsvindt door een onafhankelijke registeraccountant conform artikel 15.3 van de ARBIT-2022, die uitsluitend rapporteert of het overeengekomen percentage juist is toegepast en geen inkoopvoorwaarden, kortingen of marges aan Opdrachtgever openbaart, (ii) deze controle ten hoogste eenmaal per jaar plaatsvindt, en (iii) deze verplichting niet geldt voor zover openbaarmaking in strijd is met een geheimhoudingsverplichting jegens de betreffende	De Aanbestedende dienst stemt gedeeltelijk in: • controle kan via accountant plaatsvinden; • vertrouwelijkheid wordt geborgd. Volledige uitsluiting van inzage wordt niet geaccepteerd.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				leverancier? Indien u dit niet wenst te bevestigen en/of aan te passen, wilt u dat dan motiveren?	
456	Bijlage 03 – Prijzenblad / Tarieflijst	–	INK	Gezien de verschillen in omvang en complexiteit tussen Deelnemers, kan Opdrachtgever toelichten waarom in het Prijzenblad geen differentiatie van de vaste Basis SOC-prijs per Deelnemer is opgenomen? Kan Opdrachtgever het Prijzenblad zodanig aanpassen dat voor de Basis SOC-dienstverlening onderscheid kan worden gemaakt per Deelnemer dan wel op basis van objectieve omvangs categorieën of prijsbanden?	De Aanbestedende Dienst kiest bewust voor een uniform prijsmodel per Deelnemer om onderlinge vergelijkbaarheid, transparantie en eenvoud in contractering en uitvoering te borgen. Daarbij wordt onderkend dat de uitgangssituatie, omvang en volwassenheid van Deelnemers bij aanvang kunnen verschillen. De doelstelling van de Raamovereenkomst is om deze verschillen gedurende de looptijd van de dienstverlening te professionaliseren en waar mogelijk te uniformeren, met behoud van ruimte voor deelnemer-specifieke kenmerken en behoeften. Het prijsmodel sluit hierop aan door: • een vast maandtarief voor de Basis SOC-dienstverlening per Deelnemer te hanteren; en • aanvullende of afwijkende werkzaamheden, voortvloeiend uit verschillen in omvang, complexiteit of volwassenheid, via de Tarieflijst (PxQ) te laten verlopen. Differentiatie van het vaste maandtarief per Deelnemer of via prijsbanden maakt geen onderdeel uit van deze aanbesteding.
459	Tarieflijst		INK	Zijn de drie maandtarieven per tijdvenster bij BIT-1/BIT-2 en BOT-1/BOT-2 bedoeld als zelfstandige tarieven per tijdvenster, of als cumulatieve uitbreidingen boven het basistarief voor kantooruren?	De in de Tarieflijst opgenomen maandtarieven voor de tijdvensters bij BIT-1/BIT-2 en BOT-1/BOT-2 zijn cumulatief van aard. Dit betekent dat: • het tarief voor 08:00–17:00 geldt als basistarief voor dienstverlening binnen kantooruren; • bij uitbreiding naar 08:00–23:00 zowel het tarief voor 08:00–17:00 als het aanvullende tarief voor 17:00–23:00 verschuldigd is;

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					• bij afname van 24x7 dienstverlening (00:00–24:00) alle drie de tijdvensters cumulatief in rekening worden gebracht, zijnde: ○ 08:00–17:00 ○ 17:00–23:00 ○ 23:00–08:00 De tijdvensters vormen derhalve op elkaar aanvullende uitbreidingen van de dienstverlening en geen zelfstandige, alternatieve tariefopties. Voorbeeld ter verduidelijking: • Afname 08:00–17:00 → uitsluitend tarief 08:00–17:00 • Afname 08:00–23:00 → tarief 08:00–17:00 + tarief 17:00–23:00 • Afname 24x7 → tarief 08:00–17:00 + tarief 17:00–23:00 + tarief 23:00–08:00 Hiermee wordt een transparante en eenduidige opbouw van de dienstverlening en bijbehorende kosten geborgd.
460	Tarieflijst		INK	Mogen de vier basisdiensten onder BIT-4 tot en met BIT-7 afzonderlijk worden geprijsd, of moeten zij verplicht in een enkel maandtarief worden opgenomen?	De in de Tarieflijst opgenomen diensten BIT-4 tot en met BIT-7 zijn inhoudelijk als afzonderlijke componenten gespecificeerd om de opbouw van de Basis SOC-dienstverlening transparant te maken. Deze diensten vormen echter gezamenlijk één integraal onderdeel van de Basis SOC-dienstverlening en kunnen niet afzonderlijk worden afgenomen. Om die reden dienen BIT-4 tot en met BIT-7 niet afzonderlijk te worden geprijsd, maar gezamenlijk te worden opgenomen in één integraal maandtarief, conform het Prijzenblad.
463	tarieflijst		INK	Hoe verhoudt de restrictie dat nultarieven zijn toegestaan indien de kosten in andere tarieven zijn opgenomen zich tot het voorschrift in par. 5.5 dat uitsluitend positieve bedragen mogen worden ingevuld?	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat nultarieven zijn toegestaan indien en voor zover dit expliciet in de Tarieflijst of bijbehorende restricties is toegestaan, bijvoorbeeld

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					wanneer kosten aantoonbaar in andere tarieven zijn verdisconteerd. De passage in paragraaf 5.5 ("Het is enkel toegestaan positieve bedragen in te vullen") komt hiermee te vervallen en wordt dienovereenkomstig aangepast.
470	Bijlage 03 – Prijzenblad / Tarieflijst	–	INK	Gezien de verschillen in omvang en complexiteit tussen Deelnemers, kan Opdrachtgever toelichten waarom in het Prijzenblad geen differentiatie van de vaste Basis SOC-prijs per Deelnemer is opgenomen? Kan Opdrachtgever het Prijzenblad zodanig aanpassen dat voor de Basis SOC-dienstverlening onderscheid kan worden gemaakt per Deelnemer dan wel op basis van objectieve omvangscategorieën of prijsbanden?	De keuze voor een uniforme vaste prijs per Deelnemer is bewust gemaakt ten behoeve van eenvoud, vergelijkbaarheid en uitvoerbaarheid van de raamovereenkomst. Differentiatie per Deelnemer of prijsbanden is niet toegestaan.
489	Bijlage 3 - Tarieflijst	-	INK	Het prijzenblad maakt geen onderscheid in volwassenheidsniveau en omvang van de verschillende organisaties, dit resulteert in een hogere prijs voor alle Deelnemers omdat inschrijvers hun risico zullen willen worden gedragen. Inschrijver verzoekt Opdrachtgever om het mogelijk te maken om differentiatie mogelijk te maken. Bijvoorbeeld te denken aan klein, medium, groot in organisatie, op basis van aantal assets. Staat Opdrachtgever open voor aanpassing van de Tarieflijst om differentiatie van omvang en volwassenheidsniveau mogelijk te maken?	Opdrachtgever handhaaft het voorgeschreven prijsmodel met een vaste prijs per Deelnemer voor Basis SOC-diensten. Differentiatie naar omvang of volwassenheid in het prijzenblad is niet toegestaan, om: • vergelijkbaarheid van inschrijvingen te waarborgen; • uniforme contractering mogelijk te maken. Inschrijver dient verschillen te verdisconteren in zijn tariefstelling.
490	Bijlage 3 - Tarieflijst	-	INK	Opdrachtgever geeft aan dat Deelnemende partijen primair gebruik maken van Microsoft tooling. Omwille van een eenduidige vergelijking tussen aanbiedingen; kan de Opdrachtgever toelichten op welke wijze zij een consistente en transparante vergelijking van de totale eigendomskosten (TCO) over contractperiode kan waarborgen, gezien het feit dat bepaalde licentie- en kostenfactoren aan de kantzijde variabel en mogelijk ontoegankelijk zijn? Of kan marktpartij ervan uitgaan dat de licentie- en gebruikerskosten van tooling buiten beschouwing gelaten kunnen worden?	Opdrachtgever beoordeelt inschrijvingen op basis van de in de Tarieflijst opgegeven tarieven voor de dienstverlening zoals gespecificeerd in de aanbestedingsstukken. Licentie-, platform- en gebruikskosten van tooling aan de zijde van Opdrachtgever (zoals Microsoft-licenties, waaronder Sentinel) maken geen onderdeel uit van de uit te vragen tarieven en worden derhalve niet meegenomen in de prijsvergelijking (TCO) tussen inschrijvingen. Inschrijvers dienen hun aanbieding te baseren op deze uitgangspunten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
497	Bijlage 3 Tarievenlijst		INK	De vierde bullit bij overige tarieven inzake inkoopafspraken schrappen achten wij niet proportioneel en is potentieel zelfs bedrijfsvertrouwelijk. Inkoopafspraken zijn afhankelijk van diverse vertrouwelijke commerciële factoren, zoals de omvang van de afname, de duur van de relatie, eerdere of andere samenwerkingen en eventuele groepsafspraken. Bovendien zijn wij op grond van geheimhoudingsverplichtingen tegenover onze leveranciers veelal niet bevoegd deze informatie met derden te delen. Graag deze bullit schrappen.	Opdrachtgever begrijpt de gevoeligheid van commerciële afspraken. De gevraagde informatie ziet uitsluitend op transparantie ten behoeve van de beoordeling van de inschrijving en zal vertrouwelijk worden behandeld. Het verzoek tot schrappen van deze bepaling wordt niet overgenomen.
585	Prijzenblad		INK	Opdrachtgever geeft aan dat P*Q model wordt gehanteerd. Op welke wijze kan gegadigde dit in het prijzenblad verwerken. Daar lijkt nu alleen ruimte te zijn voor een algemene prijs per component.	Het PxQ-model wordt toegepast conform Bijlage 2c en Bijlage 3. Daarbij geldt P als het overeengekomen tarief en Q als de daadwerkelijk afgenomen hoeveelheid dienstverlening. De Tarieflijst bevat hiervoor de verschillende eenheden en tariefcomponenten. Zo wordt bijvoorbeeld gewerkt met een vaste prijs per Deelnemer per maand voor de Basis SOC-dienstverlening en met inzetgerichte tarieven per uur voor aanvullende diensten. De Inschrijver hoeft geen eigen PxQ-structuur aan het Prijzenblad toe te voegen. De in Bijlage 3 opgenomen tariefitems en eenheden zijn leidend. Waar een tariefitem een hoeveelheid Q kent, wordt de daadwerkelijke afname gedurende de looptijd op basis daarvan afgerekend. Voor de Basis SOC-dienstverlening geldt de vaste prijs per Deelnemer per maand als uitgangspunt.
586	Prijzenblad		INK	Wat is de verwachting van Opdrachtgever bij Maandelijks Tarief 8-17, 17-23 en 23-8 uur. Gaat het om de verwachte kosten voor de vo	Zie antwoord op vraag 459.
587	Prijzenblad - Vulnerability management		INK	Hoe definieert opdrachtgever de eenheid "per scan" voor OD01?	Onder één scan wordt verstaan: één volledige technische scanuitvoering op de vooraf met de Deelnemer overeengekomen scope van het betreffende Vulnerability Management. De omvang van deze scope kan per Deelnemer verschillen en wordt vooraf vastgesteld. Een scan wordt derhalve niet gedefinieerd aan de hand van een vast aantal assets, IP-adressen of andere objecten. Een afzonderlijk uitgevoerde herhaal- of verificatiescan geldt als een afzonderlijke scan indien deze afzonderlijk wordt

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					opgedragen. De voor de uitvoering noodzakelijke scanwerkzaamheden, rapportage en analyse die onderdeel zijn van OD01 dienen in het aangeboden tarief te zijn inbegrepen.

BIJLAGE 4 - SOC USE CASE ROADMAP - 11 VRAGEN

Bijlage 4 - Use Case Roadmap, hoofdstuk 1 (1)

502	Bijlage 4, hoofdstuk 1 Doel en uitgangspunten, hoofdstukken 2 tot en met 4 en hoofdstuk 6 Doorontwikkeling en lifecycle management, in samenhang met Bijlage 2c, paragraaf 3.2	Bijlage 4: 3 t/m 5 Bijlage 2c: 17	INK	Bijlage 4 kwalificeert de daarin genoemde use cases als indicatief en bepaalt dat nieuwe use cases iteratief worden toegevoegd via de overeengekomen governance- en ontwikkelstructuur. Bijlage 2c bepaalt daarnaast dat een jaarlijkse groei van 10% in het basistarief is inbegrepen. Kan Opdrachtgever verduidelijken: 1. of de drie fasen en de daarin opgenomen indicatieve use cases uitsluitend dienen als richtinggevend prioriteringskader; 2. of aan de fasen concrete minimale opleverresultaten of termijnen zijn verbonden; 3. of implementatie van use cases uit Bijlage 4 steeds meetelt binnen de jaarlijkse inbegrepen groei van 10%; 4. of nog niet geïmplementeerde use cases uit Bijlage 4 na overschrijding van de 10%-groei als aanvullende PxQ-inzet worden afgerekend; 5. op welke wijze per Deelnemer wordt bepaald welke use cases technisch en functioneel toepasbaar zijn, rekening houdend met beschikbare databronnen, licenties, volwassenheid en risico's? Wij verzoeken Opdrachtgever deze verhouding nader te verduidelijken, zodat voor alle Inschrijvers duidelijk is welke implementatie- en doorontwikkelinspanning in het basistarief moet zijn opgenomen	De drie fasen vormen het kader voor de gefaseerde implementatie en doorontwikkeling. De in Bijlage 4 opgenomen use cases zijn indicatief. De roadmap beschrijft de gefaseerde opbouw, prioritering en standaardisatie van use cases en is leidend voor de initiële inrichting en doorontwikkeling. Voor de implementatie geldt dat Fase 1 per Deelnemer binnen maximaal zes maanden na de start van de dienstverlening wordt gerealiseerd. Voor alle Deelnemers gezamenlijk geldt een termijn van twaalf maanden vanaf aanvang van de Raamovereenkomst. De initiële set use cases wordt per Deelnemer in de Nadere Overeenkomst vastgelegd. De toepasbaarheid wordt mede bepaald tijdens de intake en data-onboarding, waarbij onder meer bestaande infrastructuur, logging- en detectiemogelijkheden en prioritaire use cases worden geïnterpreteerd. De 10%-groeiregel blijft van toepassing op het aantal use cases; aanvullende groei wordt op basis van PxQ afgerekend.
-----	--	--	-----	---	--

Bijlage 4 - Use Case Roadmap, hoofdstuk 7 (6)

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
165	04 - Bijlage 4 - SOC Use Case Roadmap v1.0. Hfdst. 7	5-6	OT	Kan Opdrachtgever aangeven hoeveel OT-objecten momenteel binnen Flevoland zijn aangesloten en welke use cases reeds operationeel zijn?	Deze informatie wordt niet verstrekt. Zie Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap. De roadmap beschrijft de generieke ontwikkelrichting en niet de huidige stand per Deelnemer.
359	Bijlage 4 paragraaf 7	5	OT	Wilt u voor de bestaande OT-detectieomgeving van Provincie Flevoland een actuele as-is-beschrijving verstrekken, inclusief architectuur, gebruikte technologie en licenties, aantallen sensoren en objecten, positionering van sensoren, beheerpartij, configuraties, OT-protocollen, gekoppelde Sentinel-componenten, use cases, actuele incident- en onderhoudsprocessen en bekende technische of contractuele beperkingen?	Nee, hierover wordt geen detailinformatie verstrekt. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie "Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers".
360	Bijlage 4 paragraaf 7	5	OT	Wat wordt precies verstaan onder de overdracht van de bestaande OT-detectie van Provincie Flevoland aan Opdrachtnemer?	De aanbestedende dienst verduidelijkt dat met de term "overdracht" in dit verband niet wordt bedoeld dat eigendom, beheer of verantwoordelijkheid voor de bestaande OT-detectievoorziening van Provincie Flevoland overgaat naar Opdrachtnemer. Provincie Flevoland blijft verantwoordelijk voor de eigen OT-omgeving, inclusief de ingezette detectiemiddelen en sensoren. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze, voor zover relevant binnen de overeengekomen scope, aansluit op en integreert met de bestaande OT-detectievoorziening, zodat signalen en relevante data kunnen worden betrokken in de SOC-dienstverlening (bijvoorbeeld via integratie met de SIEM-omgeving, zoals Microsoft Sentinel). De feitelijke inrichting, mate van integratie en samenwerking worden nader uitgewerkt per Deelnemer in het kader van de Nadere Overeenkomst en implementatiefase.
481	Bijlage 4, hst 7	5	OT	Aanbestedende Dienst spreekt van 'geleerde lessen van Provincie Flevoland'. Deze zijn echter niet genoemd. Graag ontvangen wij een overzicht van deze lessen om de werkzaamheden rond OT-detectie en gefaseerde uitrol goed in te schatten.	De genoemde verwijzing is informatief van aard. Er wordt geen separate set "lessons learned" verstrekt. Inschrijvers dienen hun aanpak te baseren op de in de aanbestedingsstukken opgenomen eisen en uitgangspunten.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisenr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
506	Bijlage 4, hoofdstuk 7 OT-detectie en gefaseerde uitrol, in samenhang met Bijlage 2c, paragrafen 3.1 en 3.3	Bijlage 4: blz 5 t/m 6 Bijlage 2c: blz 16 t/m 17	OT	In Bijlage 4 is bepaald dat Provincie Flevoland reeds een initiële OT-detectie heeft ingericht voor een beperkt aantal objecten en dat deze inrichting bij aanvang wordt overgedragen aan Opdrachtnemer en in de SOC-dienstverlening wordt geïntegreerd. Bijlage 2c bepaalt dat voor aansluiting van OT-omgevingen afzonderlijke eenmalige en vaste kosten in rekening kunnen worden gebracht. Kan Opdrachtgever voor de bestaande OT-inrichting van Provincie Flevoland inzicht verstrekken in: • het aantal OT-objecten, locaties en assets; • de toegepaste netwerk- en OT-architectuur; • de gebruikte sensoren, monitoringoplossingen, licenties en eigendomsverhoudingen; • de aangesloten protocollen en databronnen; • het aantal en de aard van de bestaande OT-use cases; • de huidige koppelingen met SIEM, ITSM en overige tooling; • de beschikbare technische en operationele documentatie; • de huidige beheer-, incident- en escalatieprocessen; • bekende tekortkomingen, openstaande verbeterpunten en lopende verplichtingen?	De Aanbestedende dienst verstrekt geen nader, per object uitgesplitst overzicht zoals door Inschrijver gevraagd. De aanbestedingsstukken vermelden dat Provincie Flevoland als eerste implementerende Deelnemer reeds een initiële OT-detectie heeft ingericht voor een beperkt aantal objecten. Deze bestaande inrichting wordt niet overgedragen, maar vormt een uitgangssituatie waarop de Opdrachtnemer aansluit en integreert binnen de SOC-dienstverlening. De aansluiting en verdere uitrol van OT-detectie vindt gefaseerd en risicogebaseerd plaats. Daarbij ligt de nadruk in de beginfase op een beperkt aantal kritische OT-objecten (zoals vitale infrastructuur), waarna eventuele verdere uitbreiding per Deelnemer wordt bepaald. De OT-situatie verschilt per Deelnemer in omvang, volwassenheid en technische inrichting. Om die reden worden geen uniforme detailgegevens vooraf verstrekt. Nadere uitwerking vindt plaats per Deelnemer in het kader van de Nadere Overeenkomst en implementatiefase. Ter ondersteuning van het inzicht in de bredere context wordt verwezen naar het document "Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers", waarin op hoofdlijnen informatie is opgenomen over de IT-omgevingen van de Deelnemers. Dit document bevat echter geen specifieke OT-detailinformatie per Deelnemer.
550	Bijlage 4, hoofdstuk 7 OT-detectie en gefaseerde uitrol, in samenhang met Bijlage 2c, paragrafen 3.1, 3.2 en		OT	Kan Opdrachtgever verduidelijken of met de optionele OT- en netwerkdetectie ook Network Detection and Response (NDR) of vergelijkbare netwerkdetectiefunctiefunctionaliteit wordt bedoeld? Indien dit het geval is, kan Opdrachtgever per Deelnemer specificeren welke functionele en technische eisen aan deze optionele NDR-dienst worden gesteld, waaronder de te monitoren IT- en OT-netwerksegmenten, protocollen, locaties, sensorposities, benodigde netwerk-taps of SPAN-configuraties, verwachte datadoorvoer, integratie met	De Aanbestedende Dienst begrijpt de vraag en licht dit als volgt toe. De optionele OT- en netwerkdetectie ziet op aanvullende detectiecapaciteiten, waaronder Network Detection and Response (NDR) of vergelijkbare functionaliteit. Inschrijver mag hiervoor een passende oplossing voorstellen, mits deze aansluit op de bestaande architectuur en integreert met de gevraagde SOC-dienstverlening (waaronder SIEM/SOAR en ITSM).

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	3.3 en de optionele dienstverlening voor OT-/netwerkdetectie			SIEM/SOAR/ITSM, alerting, rapportage, beheer en ondersteuning? Kan Opdrachtgever daarnaast bevestigen of full packet capture (full PCAP) en opslag van netwerkverkeer onderdeel zijn van de gevraagde NDR-functionaliteit? Indien full PCAP wordt verlangd, verzoeken wij Opdrachtgever per Deelnemer te specificeren voor welke netwerksegmenten dit geldt, welke bewaartermijnen van toepassing zijn, welke opslagcapaciteit en zoekfunctionaliteit worden verwacht, welke privacy- en dataminimalisatie-eisen gelden, wie verantwoordelijk is voor opslag-, licentie- en infrastructuurkosten en of deze kosten buiten het vaste basistarief vallen.	De concrete invulling, inzet en fasering van OT- en netwerkdetectie, inclusief eventuele NDR-functionaliteit, wordt per Deelnemer bepaald en vastgelegd in de Nadere Overeenkomst. Daarbij wordt rekening gehouden met de specifieke situatie, risico's en volwassenheid van de betreffende Deelnemer. De Aanbestedende Dienst verstrekt geen nadere, generieke specificaties per Deelnemer in deze fase. Ten aanzien van full packet capture (PCAP) geldt dat dit geen standaard onderdeel vormt van de gevraagde dienstverlening. Indien Inschrijver dergelijke functionaliteit voorstelt, wordt de toepassing, proportionaliteit en toelaatbaarheid per Deelnemer beoordeeld, mede in relatie tot privacy, dataminimalisatie en technische en organisatorische haalbaarheid. Voor zover aanvullende tooling, sensoren, opslag of netwerkvoorzieningen (zoals taps of SPAN-configuraties) benodigd zijn, geldt dat: • de keuze en geschiktheid per Deelnemer wordt bepaald; • de implementatie plaatsvindt in afstemming met de Deelnemer; • kosten voor platformcomponenten en infrastructuur bij de Deelnemer liggen, tenzij uitdrukkelijk anders overeengekomen; • kosten voor de dienstverlening van Opdrachtnemer worden vergoed conform de Tarieflijst (PxQ).
Bijlage 4 - Use Case Roadmap (algemeen) (4)					
32	Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap, 5 "Uniformitei	5,6	IT	Kan Opdrachtgever bevestigen dat Opdrachtnemer verbeterde of nieuw ontwikkelde detectieregels, use cases en automatiseringen die bij één Deelnemer ontstaan, mag hergebruiken bij andere Deelnemers, voor zover geen vertrouwelijke of deelnemersspecifieke informatie wordt gedeeld? De roadmap noemt immers expliciet centrale	Hergebruik van generieke detectielogica (zoals bedoeld in Bijlage 2a, §1.1) tussen Deelnemers is zonder nadere toestemming toegestaan. Voor detectieregels die specifiek voor één Deelnemer zijn ontwikkeld en als klantspecifiek zijn aangemerkt, is voorafgaande toestemming van die Deelnemer vereist voordat de onderliggende logica (in

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	t en hergebruik"			standaardisatie, hergebruik en het delen van verbeteringen tussen Deelnemers.	generieke of herleidbare vorm) bij andere Deelnemers wordt toegepast
72	Bijlage 4 – SOC Use Case Roadmap	5-6	OT	In de roadmap wordt aangegeven dat Provincie Flevoland reeds een initiële OT-detectie heeft ingericht die bij aanvang wordt overgedragen aan Opdrachtnemer. Kunt u de huidige architectuur, gebruikte tooling en sensoren, het aantal aangesloten objecten, beschikbare use cases en beschikbare technische documentatie van deze inrichting nader beschrijven?	De aanbestedingsstukken vermelden dat Provincie Flevoland als eerste implementerende Deelnemer reeds een initiële OT-detectie heeft ingericht voor een beperkt aantal objecten. Deze bestaande inrichting blijft onderdeel van de omgeving van de Deelnemer. Van Opdrachtnemer wordt verwacht dat deze hierop aansluit en deze inrichting integreert in de SOC-dienstverlening, alsmede waar nodig verder ontwikkelt en beheert binnen de kaders van de Overeenkomst. Overige Deelnemers starten gedurende de looptijd met OT-detectie. De aanbestedingsstukken bevatten geen nadere, per Flevoland gespecificeerde informatie over de huidige architectuur, gebruikte tooling of sensortypen, het exacte aantal aangesloten objecten, de beschikbare use cases of de beschikbare technische documentatie. Deze informatie wordt in deze fase van de aanbesteding niet aanvullend verstrekt.
113	04 - Bijlage 4 - SOC Use Case Roadmap v1.0	Pagina 5 par 7	OT	"Provincie Flevoland fungeert als eerste implementerende Deelnemer en heeft reeds een initiële OT-detectie ingericht voor een beperkt aantal objecten. Deze implementatie wordt bij aanvang van de overeenkomst overgedragen aan de Opdrachtnemer en geïntegreerd in de SOC-dienstverlening." Zoals gesteld in de tekst hierboven is Provincie Flevoland het referentiekader en daarmee bepalend voor de OT inrichting die de overige Deelnemers adopteren. Kan opdrachtgever meer details verstrekken over de gebruikte techniek (SIEM, OT-sensor vendor, etc)?	De aanname dat Provincie Flevoland bepalend is voor de OT-inrichting die de overige Deelnemers moeten adopteren, is niet juist. Provincie Flevoland fungeert uitsluitend als eerste implementerende Deelnemer. De bij Flevoland ingerichte OT-detectie vormt geen referentiekader of verplichte blauwdruk voor andere Deelnemers. Iedere Deelnemer behoudt autonomie ten aanzien van de eigen OT-inrichting, binnen de kaders van de aanbesteding en de overeengekomen architectuurprincipes. De initiële implementatie bij Flevoland kan wel worden benut als praktijkvoorbeeld en bron van ervaring (bijvoorbeeld ten aanzien van detecties, use cases en implementatie-aanpak), maar is niet leidend voor de inrichting bij andere Deelnemers. Voor de gefaseerde uitrol geldt dat per Deelnemer wordt gekeken naar de specifieke context, bestaande OT-omgeving

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					en beveiligingsbehoefte. De Opdrachtnemer wordt geacht hierop aan te sluiten en maatwerk te leveren binnen de kaders van de SOC-dienstverlening. Ten aanzien van de gebruikte techniek (zoals SIEM, OT-sensoren of vendors) geldt dat deze onderdeel uitmaakt van de specifieke implementatie per Deelnemer en niet generiek wordt voorgeschreven op basis van de situatie bij Flevoland.
589	Use case roadmap		IT	De roadmap noemt circa 60 use-cases. 1. Hoeveel use-cases zijn al operationeel per deelnemer? 2. Hoeveel use-cases zijn hiervan maatwerk? Welke MITRE-dekking is reeds beschikbaar?	De circa 60 use-cases vormen de gezamenlijke SOC Use Case Roadmap en moeten worden beschouwd als gemeenschappelijk referentiekader. De aanbestedingsstukken bevatten geen gevalideerd, per Deelnemer uitgesplitst overzicht van het actuele aantal operationele of maatwerk-use-cases en evenmin een kwantitatieve nulmeting van de huidige MITRE ATT&CK-dekking. Use cases worden primair collectief ontwikkeld en gestandaardiseerd en hergebruik tussen Deelnemers is het uitgangspunt. Per use case wordt de relevante MITRE ATT&CK-dekking vastgelegd en de Opdrachtnemer rapporteert hierover periodiek.
OVERIGE / ALGEMENE VRAGEN - 19 VRAGEN					
Overige / algemene vragen (19)					
1			AANB	BIJ12 geeft aan dat voor de SOC-dienstverlening gebruik moet worden gemaakt van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing en geeft hierbij als argumenten aan dat vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en maken of gaan primair gebruik maken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing. Wij zijn van mening dat het verplicht gebruik van Microsoft Sentinel ingaat tegen artikel 2.76, lid 3 van de Aanbestedingswet 2012, waarin staat aangegeven dat niet naar een merk mag worden verwezen en andere producten niet mogen worden uitgesloten. De aanwezige Microsoft E5 licenties bieden maar een zeer beperkt logvolume per dag en een beperkt aantal bronnen en er zijn dus nog aanvullende Microsoft Sentinel licenties nodig. Ook maken nog niet alle provincies gebruik van	De Aanbestedende dienst volgt de stelling van de vraagsteller niet. De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat Opdrachtnemer zijn SOC-dienstverlening uitsluitend met Microsoft-producten moet inrichten of een eigen Microsoft Sentinel-omgeving als onderdeel van zijn oplossing moet aanbieden. De opdracht ziet op het leveren van een SOC-dienstverlening die aansluit op de SIEM-omgevingen van de Deelnemers. Zoals opgenomen in Bijlage 2a/2b (paragraaf 2.4.2.7 en 2.4.2.8) vormt de SIEM-omgeving van de Deelnemer het uitgangspunt. Dat in de praktijk door het merendeel van de Deelnemers gebruik wordt gemaakt of zal worden gemaakt

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				Microsoft Sentinel. Er zijn ook andere SIEM-oplossingen in gebruik of er is nog geen SIEM-oplossing in gebruik. Bent u bereid om de eis dat Microsoft Sentinel moet worden gebruikt los te laten en toe te staan dat een andere SIEM-oplossing wordt ingezet? Zo nee, kunt u toelichten waarom het volgens u gerechtvaardigd is om af te wijken van artikel 2.76, lid 3 van de Aanbestedingswet 2012?	van Microsoft Sentinel, betreft een feitelijke constatering van de bestaande situatie en geen voorschrift aan de markt. De architectuur is bovendien expliciet gebaseerd op open standaarden en interoperabiliteit. Data, configuraties en detectieregels blijven eigendom van de Deelnemer en zijn overdraagbaar. Tevens is voorzien in de mogelijkheid tot aanpassing of vervanging van SIEM- en/of SOAR-componenten gedurende de looptijd. Van uitsluiting van alternatieven is derhalve geen sprake. De door de vraagsteller aangevoerde argumentatie met betrekking tot logvolumes en (vermeende) beperkingen van licenties is gebaseerd op een onjuiste interpretatie van de gevraagde dienstverlening. De Aanbestedende dienst hanteert een zogenoemde lighthouse-constructie, waarbij wordt gewerkt volgens het principe van filtered forwarding. Dit houdt in dat niet alle ruwe logdata integraal wordt verzameld of verwerkt, maar dat uitsluitend relevante, gefilterde en verrijkte security-events en signalen onderdeel uitmaken van de SOC-dienstverlening. Daarmee is geen sprake van een model waarbij grootschalige log-ingest of SIEM-capaciteit de dominante factor vormt. De datavolumes die in het kader van de dienstverlening worden verwerkt zijn naar hun aard beperkt en proportioneel, en vormen geen zelfstandige of doorslaggevende kostencomponent. De kern van de dienstverlening ligt bij analyse, correlatie en opvolging van beveiligingsincidenten. De stelling dat aanvullende licenties of datavolumes een belemmering vormen voor deelname aan deze aanbesteding wordt door de Aanbestedende dienst dan ook niet onderschreven. Gelet op het voorgaande ziet de Aanbestedende dienst geen aanleiding de uitgangspunten van de aanbesteding aan te passen.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
3	Algemeen		INK	Hoeveel IT- en OT-middelen/assets moeten er per provincie door het SOC worden beheerd en om wat voor soort middelen gaat het?	De Aanbestedende dienst verstrekt geen vaste aantallen IT- en OT-middelen/assets per Deelnemer. Zie de Aanbestedingsleidraad, paragrafen 2.4 en 2.4.2.4. Hierin is beschreven dat de Deelnemers een uiteenlopende mate van volwassenheid kennen en dat de SOC-dienstverlening gefaseerd en naar behoefte wordt ingericht. De omvang en samenstelling van de scope, waaronder databronnen en use cases, kan daardoor per Deelnemer verschillen en zich gedurende de looptijd ontwikkelen. Om Inschrijvers wel nader inzicht te geven in de aard en omvang van de omgevingen, verstrekt de Aanbestedende dienst bij deze Nota van Inlichtingen het document "Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers". Dit document bevat op geaggregeerd niveau aanvullende informatie over de IT-landschappen van de Deelnemers. De aard van de middelen betreft databronnen binnen IT- en, indien van toepassing, OT-omgevingen, zoals nader beschreven in de Specificatie van de Prestatie. De concrete scope van de SOC-dienstverlening wordt per Deelnemer nader ingevuld binnen de kaders van de Raamovereenkomst en de betreffende Nadere Overeenkomst. De aard van de middelen betreft databronnen binnen IT- en – indien van toepassing – OT-omgevingen, zoals nader beschreven in de Specificatie van de Prestatie. De concrete invulling en omvang worden per Deelnemer bepaald binnen de Nadere Overeenkomst.
10	Algemeen		PM	Wat is de verwachte maximale tijd / uiterste datum waarop elke deelnemende provincie de implementatie van de basisdiensten van het SOC moet/wil hebben afgerond?	Zie Aanbestedingsleidraad, paragraaf 2.4 en 2.4.2.4. Hierin is bepaald dat de implementatie gefaseerd per Deelnemer plaatsvindt en dat Deelnemers zelf het moment van onboarding bepalen binnen de aansluitperiode. De Aanbestedende dienst kan geen exacte tijdslijn van de implementatie geven. De Deelnemers zijn momenteel bezig met de voorbereidende werkzaamheden om gebruik te kunnen maken van de SOC-dienstverlening.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					Eind 2026 zal de implementatiekalender beschikbaar zijn. Volgens de huidige inzichten zal de implementatie bij de Deelnemers maximaal 2 kalenderjaren duren.
37	Algemeen	-	AANB	Staat Opdrachtgever ervoor open om gedurende de aanbestedingsprocedure een fysieke inlichtingen- of verduidelijkingsbijeenkomst met de geselecteerde inschrijvers te organiseren? In de praktijk blijkt dat een dergelijke interactieve bijeenkomst voor zowel de aanbestedende dienst als de inschrijvers een grote toegevoegde waarde heeft. Het stelt beide partijen in staat om technische, operationele en contractuele uitgangspunten efficiënter te verduidelijken en eventuele interpretatieverschillen (materiële ambigüiteiten) vroegtijdig te minimaliseren. Daarnaast biedt dit een onmisbare kans om het relationele aspect en de organisatiecultuur wederzijds aan te voelen. Dit vergroot de kwaliteit, de vergelijkbaarheid en de passendheid van de definitieve inschrijvingen aanzienlijk.	De Aanbestedende dienst volgt de procedure zoals beschreven in de Aanbestedingsleidraad. Gelet op het karakter van de aanbestedingsprocedure is er geen ruimte om met "geselecteerde inschrijvers" een dialoog te voeren. De Nota van inlichtingen is het instrument om verduidelijkingsvragen te stellen aan de Aanbestedende dienst. Alle geldige inschrijvingen worden onderworpen aan een beoordeling. Uitsluitend de beoogde winnende inschrijving wordt uitgenodigd voor een verificatiegesprek. Er is geen ruimte om aanvullende bijeenkomsten onderdeel uit te laten maken van de huidige procedure.
164	Algemeen		AANB	Is IPO/BIJ12 en/of deelnemende provincies om, na gunning en succesvolle uitvoering van de opdracht, op verzoek van de Opdrachtnemer als referent op te treden voor toekomstige (aanbestedings)trajecten, bijvoorbeeld door middel van het verstrekken van een referentieverklaring of het fungeren als contactreferentie?	Hierover worden in het kader van deze aanbesteding geen onvoorwaardelijke toezeggingen gedaan. Na gunning en bij aantoonbaar succesvolle uitvoering van de dienstverlening kunnen IPO/BIJ12 en/of Deelnemers, op verzoek van Opdrachtnemer, per geval beoordelen of en in welke vorm medewerking kan worden verleend aan een referentieverzoek. Eventuele medewerking is afhankelijk van onder meer de aard van het verzoek, interne richtlijnen en beschikbare capaciteit, en kan bijvoorbeeld bestaan uit een (beperkte) referentieverklaring of het fungeren als contactreferentie. Aan een dergelijk verzoek kunnen geen rechten worden ontleend.
336	OT-plattformen/ 10-appendix B/	3-5	OT	OT-plattformen Referentie: [OT Requirements]	De volwassenheid verschilt per Deelnemer. Gedetailleerde informatie wordt niet centraal gedeeld. Opdrachtnemer dient rekening te houden met heterogene omgevingen en verschillende volwassenheidsniveaus.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
	OT-Operationele technologie/vraag 3			Kan opdrachtgever een indicatie geven van de huidige OT-volwassenheid en gebruikte OT-platformen binnen de deelnemende organisaties?	
338	On-site ondersteuning	nvt	PM	On-site ondersteuning Referentie: [Dienstverlening] Kan opdrachtgever aangeven in welke situaties, en voor welke specifiek vaardigheden, fysieke aanwezigheid op locatie wordt verwacht?	On-site inzet kan worden gevraagd bij bijvoorbeeld ernstige incidenten, implementatieactiviteiten of specifieke afstemmingsbehoeften. Dit gebeurt op afroep en in overleg.
340	Use-case Ontwikkeling/ 4/ Hoofdstuk 1t/m 7/ A173-A.204	43-47	INK	Use-case ontwikkeling Referentie: [SIEM Functionaliteit] Kan opdrachtgever een indicatie geven van het verwachte aantal use cases dat gedurende de contractperiode ontwikkeld dient te worden?	Er wordt geen vast aantal voorgeschreven. Ontwikkeling vindt plaats vraaggestuurd, conform roadmap en prioritering in overleg met Deelnemers.
582	Diverse	Div.	AANB	In Bijlage 2b, eis B.1, staat dat Opdrachtnemer bij Inschrijving een MCRA-conformiteitsmatrix moet overleggen. In Bijlage 2c wordt bij de eisen C.28 en C.29 gevraagd om een ondertekende Tarieflijst met een expliciete bevestiging van integrale prijsstelling en om een schriftelijke bevestiging dat geen aanvullende vergoedingen in rekening worden gebracht. Deze documenten en bevestigingen zijn niet, of niet volledig, opgenomen in de Checklist van de Aanbestedingsleidraad. Kunt u een volledig en limitatief overzicht verstrekken van alle documenten en verklaringen die bij Inschrijving moeten worden ingediend en de Checklist hierop aanpassen? Wilt u daarbij tevens aangeven: a. of voor de MCRA-conformiteitsmatrix een format beschikbaar wordt gesteld;	De Aanbestedende Dienst verduidelijkt dat inschrijvers door het indienen van een Inschrijving geacht worden in te stemmen met alle in de aanbestedingsstukken opgenomen voorwaarden, eisen en uitgangspunten, waaronder begrepen de eisen zoals opgenomen in Bijlage 2b (waaronder eis B.1) en Bijlage 2c (waaronder C.28 en C.29). Naar aanleiding van de vraag worden de aanbestedingsstukken op dit punt verduidelijkt en, waar nodig, aangepast zodat de vereiste documenten en bevestigingen eenduidig en consistent zijn opgenomen. Dit betekent het volgende: De MCRA-conformiteitsmatrix (eis B.1) blijft een verplicht in te dienen document. Hiervoor wordt een format beschikbaar gesteld. De matrix wordt als afzonderlijk document ingediend en maakt geen onderdeel uit van een kwalitatief gunningscriterium, noch valt deze onder een paginalimiet.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
				b. of deze matrix als afzonderlijk document moet worden ingediend of onderdeel vormt van kwaliteitsonderdeel 2; c. of de matrix, indien deze onderdeel vormt van kwaliteitsonderdeel 2, binnen het maximum van drie A4 valt; d. waar en op welke wijze de bevestigingen uit de eisen C.28 en C.29 moeten worden opgenomen; welk pagina van Bijlage 3 rechtsgeldig moet worden ondertekend, er is nu geen ondertekeningsveld namelijk aanwezig.	- De in C.28 en C.29 gevraagde bevestigingen (integrale prijsstelling en het niet in rekening brengen van aanvullende vergoedingen) worden verwerkt in de Tarieflijst en/of de daarbij behorende verklaring(en), zodat geen separate aanvullende verklaringen buiten de inschrijvingsdocumenten nodig zijn. - De Checklist en, waar nodig, de betreffende bijlagen worden hierop aangepast, zodat een volledig en eenduidig overzicht ontstaat van de bij Inschrijving in te dienen stukken. - Voor de ondertekening van de Tarieflijst geldt dat deze als geheel rechtsgeldig dient te worden ondertekend. De stukken worden hierop verduidelijkt (bijvoorbeeld door het toevoegen van een ondertekeningsveld of instructie). Met deze verduidelijkingen wordt beoogd eventuele onduidelijkheden weg te nemen zonder de aard of omvang van de uit te vragen documenten materieel te wijzigen.
584	Vulnerability management		IT	Verwacht opdrachtgever dat opdrachtnemer vulnerability tooling levert of wordt gebruik gemaakt van bestaande tooling?	In lijn met het architectuurprincipe wordt in beginsel gebruikgemaakt van reeds bij de Deelnemer aanwezige vulnerability-scanning tooling. Dit varieert per Deelnemer en omvat zowel Microsoft-gerelateerde oplossingen (zoals Defender Vulnerability Management) als tooling van derden (zoals Nessus). Opdrachtnemer dient hiermee te kunnen integreren. Indien een Deelnemer niet over adequate tooling beschikt, kan levering hiervan als aanvullende dienst worden overeengekomen.
590	Scope uitrol OT (sensoren)		OT	Welke activiteiten worden geacht te zijn inbegrepen bij de uitrol van OT-sensoren? Omvat dit alleen inbedrijfstellingsactiviteiten, of wordt van de Inschrijver ook verwacht dat hij OT-sensoren, licenties, onderhoud en infrastructuur voor netwerkzichtbaarheid (bijv. TAPs/SPAN-poorten) levert?	De Deelnemer is in beginsel zelf verantwoordelijk voor de aanschaf van de sensoren. Indien de Deelnemer ervoor kiest sensoren via de Opdrachtnemer af te nemen, kan dit als Speciaal Product en/of Speciale Dienst plaatsvinden. De uitrol omvat voor de Opdrachtnemer in ieder geval de overeengekomen implementatie, configuratie, documentatie en het testen van de sensoren, binnen de door de Deelnemer vastgestelde scope. De Deelnemer heeft inspraak in

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					plaatsing, scope en configuratie. De benodigde technische inrichting wordt vastgelegd in het goedgekeurde plan van aanpak. De Aanbestedende Dienst verwacht derhalve niet dat de Inschrijver standaard de aanschaf van OT-sensoren, bijbehorende licenties, onderhoud of onderliggende netwerkvoorzieningen zoals TAPs/SPAN-poorten in het uurtarief voor OD06 opneemt. Indien dergelijke voorzieningen door de Opdrachtnemer worden geleverd, worden hierover afzonderlijke afspraken gemaakt. De primaire integratie vindt plaats met de SIEM/SOC-omgeving van de Deelnemer, waarbij de Deelnemer de uiteindelijke inrichting en scope bepaalt.
591	Overbelasting		OT	De routekaart verwijst naar mogelijkheden voor het detecteren van overbelasting en noemt specifiek de provincie Flevoland. Kunt u meer informatie verstrekken over de bestaande mogelijkheden voor het monitoren van overbelasting, waaronder het aantal en de aard van de locaties, de ingezette tools en het huidige aantal meldingen over overbelasting?	Nee. De aanbestedingsstukken bevatten geen verwijzing naar of uitwerking van "overbelasting" als specifieke use case of bestaande voorziening. Er is derhalve geen informatie beschikbaar over het aantal locaties, gebruikte tooling of het aantal meldingen met betrekking tot overbelasting. In algemene zin geldt dat de aanbestedingsstukken geen gedetailleerde, actuele informatie per Deelnemer verstrekken over specifieke (OT-)use cases of bestaande detectie-inrichtingen
592	Scope OT incidentafhandeling		OT	Welke mate van bevoegdheid voor incidentafhandeling wordt van de Inschrijver verwacht in OT-omgevingen: alleen detectie en escalatie, gecoördineerde respons of het uitvoeren van beheersmaatregelen? Worden actieve beheersmaatregelen in OT-omgevingen verwacht of toegestaan?	De Opdrachtnemer voert incidentmanagement uit binnen de overeengekomen scope en verantwoordelijkheidsverdeling. De Deelnemer blijft verantwoordelijk voor de besluitvorming rondom incidentafhandeling. De Opdrachtnemer heeft geen zelfstandig mandaat om actieve beheersmaatregelen in OT-omgevingen uit te voeren, tenzij hierover vooraf expliciet schriftelijke afspraken zijn gemaakt met de betreffende Deelnemer. De wijze van escalatie, rollen, verantwoordelijkheden en eventuele responsactiviteiten worden vastgelegd in de overeengekomen werkwijze. De aanbestedingsstukken bepalen dat verantwoordelijkheden tussen Opdrachtnemer, Deelnemer en eventuele Derden duidelijk worden vastgelegd en dat wijzigingen in het responsmandaat uitsluitend plaatsvinden na schriftelijke afstemming met de Deelnemer.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisinr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
593	Volume		INK	Geef aub zoveel mogelijk volumetrische informatie, zowel gecombineerd als per provincie. Voorbeelden hiervan zijn: 1. Het huidige totale aantal SIEM-waarschuwingen per maand. 2. Het huidige aantal SIEM-waarschuwingen per maand dat na automatisering menselijke tussenkomst vereist. 3. Wat is het huidige percentage false-positives? 4. Hoeveel kritieke/hogbeveiligde incidenten zijn er momenteel per maand? 5. Hoeveel gebruikers en locaties vallen binnen het bereik? 6. Het aantal en type SIEM-logbronnen? 7. Zijn er EDR-tools geïmplementeerd? 8. Het volume aan logbestandsgegevens dat in SIEM wordt opgenomen in GB/dag. 9. Het aantal momenteel geïmplementeerde use cases? 10. Het huidige automatiseringsniveau (Logic Apps, SOAR, AI)?	De Aanbestedende Dienst verstrekt geen actuele, gevalideerde volumetrische nulmeting per Deelnemer voor de in de vraag genoemde parameters. De omvang en concrete scope van de dienstverlening worden per Deelnemer tijdens de intake geïnventariseerd. De aanbestedingsstukken gaan uit van een gefaseerde implementatie, waarbij de dienstverlening en scope per Deelnemer kunnen worden uitgebreid. Inschrijvers dienen hun aanbieding daarom te baseren op de in de aanbestedingsstukken beschreven scope, uitgangspunten en prijsstructuur. Voor zover relevant geldt dat de Deelnemer een actuele assetlijst/CMDB als basis voor de monitoring aanlevert en dat de Opdrachtnemer de volledigheid en plausibiliteit daarvan toetst. Wat de Aanbestedende dienst wel beschikbaar kan stellen is: zie document Geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemer.
594	Overzicht oplossingen /tools		ARCH	Geef aub (per provincie) een overzicht van de momenteel gebruikte SIEM-oplossingen en andere relevante tools.	Er wordt geen volledig, per provincie uitgesplitst overzicht van de huidige SIEM- en overige securitytooling verstrekt. Wat de Aanbestedende dienst wel kan verstrekken is zie de bij de NvI toegevoegd geaggregeerd beeld IT-landschappen Deelnemers v1.0. Als architectuuruitgangspunt geldt dat iedere Deelnemer over een eigen SIEM-omgeving beschikt en dat de SOC-dienstverlening hierop aansluit. De IT-infrastructuur is bij aanvang hoofdzakelijk gebaseerd op Microsoft-technologie. Vrijwel alle Deelnemers beschikken over Microsoft E5-licenties en maken of gaan primair gebruikmaken van Microsoft Sentinel als SIEM-oplossing. Microsoft Sentinel is daarmee het primaire richtinggevende platform binnen de beschreven uitgangsarchitectuur. De Aanbestedende Dienst schrijft daarbij geen specifieke OT-sensorleverancier of andere specifieke OT-technologie voor.

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
595	Malicious mail		IT	Wordt verwacht dat de verificatie van 'malicious mail', naast waarschuwingen in SIEM, in de service wordt opgenomen? 1. Quarantainewachtrij 2. Verdachte e-mails gemeld door gebruikers	De Basis SOC-dienstverlening richt zich op het monitoren, analyseren, classificeren en opvolgen van security-events en alerts die via de overeengekomen databronnen, waaronder SIEM-integraties, worden aangeleverd. Alerts met betrekking tot 'malicious mail' die via deze weg beschikbaar komen, vallen derhalve binnen de reguliere SOC-monitoring en triage. Het actief verifiëren en analyseren van e-mailstromen buiten deze SIEM-gebaseerde alerts, waaronder: • het beoordelen van quarantaine-items; en • het analyseren van door gebruikers gerapporteerde verdachte e-mails, maakt geen onderdeel uit van de Basis SOC-dienstverlening en kan, gelet op het potentieel sterk variërende volume per Deelnemer, als optionele dienst worden ingericht. De aanbestedingsstukken schrijven niet voor dat Opdrachtnemer de volledige e-mailbeveiligingsfunctie overneemt. Invulling en afname van aanvullende diensten vindt plaats per Deelnemer via de Nadere Overeenkomst.
596	Aanspreekpunt		PM	Zal de leverancier het enige aanspreekpunt zijn voor elk beveiligingsincident, ongeacht de bron van de detectie?	Nee, de Opdrachtnemer is niet het enige aanspreekpunt voor ieder beveiligingsincident. De Opdrachtnemer vervult binnen de overeengekomen SOC-dienstverlening een centrale rol bij monitoring, analyse, classificatie, escalatie en ondersteuning bij de afhandeling van beveiligingsincidenten. De Deelnemer behoudt zijn eigen verantwoordelijkheden en besluitvorming. Voor ernstige incidenten vindt, waar van toepassing, escalatie plaats naar het CSIRT van de Deelnemer en kunnen ook andere geautoriseerde Derden betrokken zijn. De Opdrachtnemer ondersteunt deze escalatie en coördinatie conform de overeengekomen procedures.
597	Overnemen beveiligingsprocessen		PM	Zijn er bestaande beveiligingsprocessen, inclusief incidentrespons, die de leverancier naar verwachting zal overnemen?	De Opdrachtnemer neemt geen bestaande beveiligingsprocessen van Deelnemers als zodanig over. De Opdrachtnemer richt de gevraagde SOC-processen in en voert deze uit binnen de kaders van de Opdracht. Daarbij

#	Document / hoofdstuk / paragraaf / eisnr.	Blz.	Cat.	Vraag	Antwoord
					wordt rekening gehouden met en aangesloten op de deelnemer-specifieke inrichting, waaronder interne processen, workflows, autorisaties en escalatieprocedures. De Deelnemer blijft verantwoordelijk voor de eigen organisatie en besluitvorming. Zie Bijlage 2a, onder meer A.2 en A.3. Voor incidentrespons geldt dat de Opdrachtnemer de in Bijlage 2a beschreven SOC-activiteiten uitvoert. De concrete responsbevoegdheden worden per Deelnemer vooraf afgestemd en vastgelegd.
598	CMDB		ARCH	Is er een actuele inventaris van bedrijfsmiddelen of een CMDB (Content Management Database)?	Uitgangspunt van de aanbestedingsstukken is dat iedere Deelnemer bij aanvang van een Nadere Overeenkomst een actuele, volledige en gevalideerde assetlijst (CMDB), inclusief classificatie, criticiteit en eigenaarschap, verzorgt. Deze lijst vormt de basis voor de scope van monitoring. De Opdrachtnemer toetst de lijst op plausibiliteit en volledigheid en adviseert waar nodig over aanvullingen. Zie Bijlage 2a, A.7.